

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
ТОПОЛА




ПРОСТОРНИ ПЛАН
ОПШТИНЕ ТОПОЛА

Књига 1 – Текстурални и графички део

Оверава председник Скупштине општине Топола
на основу одлуке бр. 35-18/2011-05-I
од 29.12.2011. год.

Рајка Митровић

| | | |
|------------|---|---|
| Обрађивач: |  | ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, ГЕОДЕТСКЕ УСЛУГЕ И КОНСАЛТИНГ, д.о.о. «АРПЛАН» АРАНЂЕЛОВАЦ |
| | ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР: <hr/> Мирјана Маринковић-Габарић, дипл.просторни планер лиценца број:100 0145 10 | ДИРЕКТОР : <hr/> Мићо Чудић, дипл.инж.грађ. |

ПРЕДМЕТ: **ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ТОПОЛА**

НАРУЧИЛАЦ: **«Јавно предузеће – Дирекција за изградњу Општине Топола», ЈП Топола**
ул. Принца Томислава Карађорђевића бр. 2, Топола

ОБРАЂИВАЧ: **ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, ГЕОДЕТСКЕ УСЛУГЕ И КОНСАЛТИНГ «А Р П Л А Н» д.о.о, АРАНЂЕЛОВАЦ**
34 300 Аранђеловац, ул. Краља Петра I бр.80

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР: **МИРЈАНА МАРИНКОВИЋ - ГАБАРИЋ,**
дипломирани просторни планер
(лиценца број 100 0145 10)

РАДНИ ТИМ: АНА ВИРИЈЕВИЋ, дипл.инж.арх.
ДРАГОШ ПЕРИШИЋ, дипл.инж.геод.
МИЋО ЧУДИЋ, дипл.инж.грађ.
ВИОЛЕТА НИКОЛИЋ, дипл.инж.арх.
МАРИЈА СТОЈКОВИЋ, дипл.инж.арх.
МИРЈАНА ПЕТРОВИЋ, дипл.прост.план.
ЉИЉАНА КОЛАРЕВИЋ, дипл.прост.план.
БРАНКО КОСТИЋ, дипл.инж.арх.
ДРАГОЉУБ ШЕЋЕВИЋ, дипл.инж.грађ.
МИЛОРАД ДОБРИЧИЋ, дипл.инж.елек.
ВЛАДАН МАТИЈАШЕВИЋ, дипл.инж.маш.
ЗОРАН БОЖИЋ.инж.ПТТсаобр.
ДАНИЈЕЛА ПЕРИШИЋ, грађ.техн.

САРАДНИЦИ: ТАЊА ДИМИТРИЈЕВИЋ, дипл.инж.арх.
ИВАНА БЛАЖИЋ - ШЕВИЋ, дипл.инж.арх.
ВЕСНА ПАВЛОВИЋ, дипл.инж.саоб.
ВИОЛЕТА ПАВЛОВИЋ, правник
ДРАГАН СТОЈАНОВИЋ, инж.саоб.
БРАНКИЦА РАДОЊИЋ, грађ.тех.

ДИРЕКТОР,
МИЋО ЧУДИЋ, дипл.инж.грађ.

САДРЖАЈ

КЊИГА 1

| | | |
|--|---|-----------|
| ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА | | 6 |
| 1. | Извод из регистра привредних субјеката | |
| 2. | Фотокопија лиценце одговорног просторног планера | |
| ТЕКСТУАЛНИ ДЕО | | 7 |
| УВОДНЕ НАПОМЕНЕ | | 9 |
| I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА | | 10 |
| I 1. | ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА | 10 |
| I 2. | ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИХ ДОКУМЕНАТА | 10 |
| I 2.1. | Извод из Просторног плана Републике Србије 2010-2020 | 10 |
| I 2.2. | Извод из Стратегије одрживог развоја општине Топола 2025 | 13 |
| I 3. | ИЗВОД ИЗ ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА УСВОЈЕНОГ КОНЦЕПТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА | 14 |
| I 3.1. | Оцена постојећег стања, потенцијали и ограничења | 14 |
| I 3.1.1. | Природни системи и ресурси..... | 14 |
| I 3.1.2. | Становништво, насеља и јавне службе..... | 17 |
| I 3.1.3. | Привреда..... | 24 |
| I 3.1.4. | Инфраструктура..... | 28 |
| I 3.1.5. | Животна средина, предели, природна и културна добра..... | 36 |
| I 3.1.6. | Синтезна SWOT анализа..... | 37 |
| I 3.2. | Принципи и циљеви просторног развоја | 39 |
| I 3.2.1. | Визија и принципи просторног развоја..... | 39 |
| I 3.2.2. | Општи и посебни циљеви просторног развоја..... | 40 |
| I 3.2.3. | Циљеви развоја по појединим областима..... | 40 |
| I 3.2.4. | Општа концепција просторног развоја..... | 49 |
| II ПЛАНСКИ ДЕО | | 53 |
| II 1. | ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ТОПОЛА | 53 |
| II 1.1. | Намена простора, биланси површина | 53 |
| II 1.2. | Заштита, уређење, коришћење и развој природних | 54 |

САДРЖАЈ

| | |
|--|------------|
| система и ресурса | |
| II 1.2.1. Одрживо коришћење и заштита пољопривредног земљишта..... | 54 |
| II 1.2.2. Одрживо коришћење и заштита шума и шумског земљишта..... | 54 |
| II 1.2.3. Одрживо коришћење и заштита ресурса вода..... | 54 |
| II 1.2.4. Коришћење и заштита минералних сировина..... | 55 |
| II 1.3. Просторни развој, дистрибуција становништва и мрежа насеља и јавних служби | 55 |
| II 1.3.1. Становништво..... | 55 |
| II 1.3.2. Мрежа насеља..... | 58 |
| II 1.3.3. Јавне службе..... | 61 |
| II 1.4. Просторни развој и дистрибуција привредних делатности | 66 |
| II 1.4.1. Просторни размештај индустрије и МСП..... | 69 |
| II 1.4.2. Пољопривреда..... | 71 |
| II 1.4.3. Лов и риболов..... | 72 |
| II 1.5. Просторни развој туризма, организација и уређење туристичких и рекреативних простора | 73 |
| II 1.6. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система и повезивање са регионалним инфраструктурним мрежама | 75 |
| II 1.6.1. Саобраћајна инфраструктура..... | 75 |
| II 1.6.2. Водопривредна инфраструктура..... | 76 |
| II 1.6.3. Термоенергетска инфраструктура..... | 79 |
| II 1.6.4. Електроенергетска инфраструктура..... | 80 |
| II 1.6.5. Телекомуникациона инфраструктура..... | 84 |
| II 1.7. Пропозиције заштите животне средине, предела, природних и културних добара | 84 |
| II 1.7.1. Пропозиције заштите животне средине, предела и природних добара..... | 84 |
| II 1.7.2. Мере за унапређење енергетске ефикасности..... | 123 |
| II 1.7.3. Пропозиције заштите непокретних културних добара.. | 126 |
| II 1.7.4. Организација простора од интереса за одбрану земље и заштиту од елементарних непогода..... | 149 |
| II 2. ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА | 153 |
| II 2.1. Правила уређења | 153 |

САДРЖАЈ

| | | |
|--|---|------------|
| II 2.2. Правила грађења | | 154 |
| II 2.2.1. Површине и објекти јавне намене, саобраћај и инфраструктурни системи..... | | 154 |
| II 2.2.2. Правила грађења за остале површине и објекте..... | | 176 |
| II 2.3. Имплементација Просторног плана | | 195 |
| II 2.3.1. Спровођење Просторног плана и смернице за израду планске документације..... | | 195 |
| II 2.3.2. Приоритетна планска решења и пројекти..... | | 197 |
| II 2.3.3. Мере за подстицање равномерног регионалног развоја и кооперације са суседним јединицама локалне самоуправе..... | | 203 |
| II 2.3.4. Учесници у имплементацији..... | | 204 |
| II 2.3.5. Мере и инструменти за имплементацију..... | | 205 |
| III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА | | 211 |
| ГРАФИЧКИ ДЕО | | 212 |
| Реферална карта 1 Намена простора | P | 1 : 50 000 |
| Реферална карта 2.1 Мрежа насеља и саобраћајна инфраструктура..... | P | 1 : 50 000 |
| Реферална карта 2.2 Инфраструктурне мреже (водопривреда, термоенергетика, електроенергетика и телекомуникације) | P | 1 : 25 000 |
| Реферална карта 3 Туризам и заштита простора..... | P | 1 : 50 000 |
| Реферална карта 4 Спровођење плана..... | P | 1 : 50 000 |
| Шематски приказ уређења насеља Белосавци | P | 1 : 25 000 |
| Шематски приказ уређења насеља Горња и Доња Трнава | P | 1 : 25 000 |
| Гасоводна инфраструктура Гасовод високог и средњег притиска..... (лист 1 – лист 11) | P | 1 : 2 500 |
| КЊИГА 2 | | |
| ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА | | |

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

На основу члана 35. и 215. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – Одлука УС РС, 24/11), члана 11. став 1. тачка 2, члана 29. став 1. тачка 5 и члана 108. Статута општине Топола („Службени гласник СО Топола“, број 11/08), члана 98. Пословника Скупштине општине Топола („Службени гласник СО Топола“ број 12/08) и Сагласности на Просторни план општине Топола Министарства животне средине, рударства и просторног планирања број 350-01-00942/2011-07 од 22.12.2011. године,

Скупштина општине Топола, на седници одржаној дана 29.12.2011. године донела је

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ТОПОЛА

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Просторни план општине представља основни плански документ за управљање и усмеравање дугорочног одрживог развоја локалне заједнице, коришћења, заштите, организације и уређења простора општине и њених природних и створених ресурса. Овим планом се разрађују основна развојна одређења и смернице утврђене Просторним планом Републике Србије, Стратегијом одрживог развоја општине Топола, и другим националним, регионалним и локалним развојним документима.

Правни основ за израду Просторног плана општине Топола је:

члан 19. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" број 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – Одлука УС, 24/11), којим је прописано да се просторни план јединице локалне самоуправе доноси за територију јединице локалне самоуправе. Доношење Просторног плана је у надлежности Скупштине општине Топола.

Плански основ израде Просторног плана општине Топола је Просторни план Републике Србије 2010 - 2020 године ("Службени гласник РС", број 88/10).

Одлуку о изради Просторног плана, бр. 020-370/2009-05, донела је Скупштина општине Топола на седници одржаној 04.12.2009. године ("Службени гласник СО Топола" бр. 13/09 од 05.12.2009.године)

Садржина Просторног плана општине је одређена Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр.72/09, - исправка, 64/10 – Одлука УС, 24/11) и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС" бр. бр. 31/10, 69/10, 16/11).

Временски хоризонт Просторног плана општине Топола је 2025. година.

Носилац израде Просторног плана је Предузеће за планирање, пројектовање, геодетске услуге и консалтинг, д.о.о. "АРПЛАН" Аранђеловац.

Први Просторни план за подручје општине Топола, урађен је 1988. године и на снази је до усвајања овог Плана.

Извештај о Стратешкој процени утицаја ППО Топола на животну средину је саставни део Просторног плана.

Податке и услове за израду плана дала су надлежна предузећа и организације:

ЈП «Електромрежа Србије», број 12007/1 од 12.11.2008.год; Предузеће за телекомуникације «Телеком Србија» а.д, Извршна дирекција регије – Центар, Извршна јединица Крагујевац, број 006 од 15.01.2009.год; ЈП ПТТ саобраћаја «Србија», РЈ поштанског саобраћаја «Крагујевац», број 2008-139494/1 од 18.10.2008.год; Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије «Електросрбија» д.о.о, Краљево, број 3540 од 28.11.2008.год; «Телеком Србија», Дирекција за технику, број 7067-197578/1 од 27.11.2008. год; «Теленор»д.о.о, број 238/336/08 од 1.12.2008.год; ЈВП «Србијаводе», Београд, ВПЦ «Морава», Ниш, број 3958/3 од11.09.2009.год; ЈП «Железнице Србије», Сектор за стратегију и развој, број 102/08-3613 од 14.11.2008.год; Министарство одбране РС, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, број 4426-5 од 21.11.2008.год; ЈКСП «Топола» број 2990 од 02.12.2008.год, затим број 582 од 09.03.2011.год, затим број 1338 од 30.05.2011. год; Републички сеизмолошки завод, број 021-957-1/08 од 17.10.2008.год; ЈП «Путеви Србије», број 953-9495/08-1 од 20.10.2008.год и број 953-9495/08-1 од 12.11.2008.год; Завод за заштиту природе Србије, број 03-2744/2 од 24.11.2008. год; Републички хидрометеоролошки завод, број 92-III-85/2008 од28.10.2008.год; ЈП „Србијасас“, Служба за стратешки развој, број 16409 од 13.10.2008.год; Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу, 06.07.2011. г, Републичка дирекција за воде, Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, број 325-05-00635/2011-07 од 11.08.2011. године.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

I 1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје општине Топола налази се у средишњој Србији, у североисточном делу Шумадијског управног округа који чини 7 општина, са центром у Крагујевцу. Системом државних путева, Топола је повезана са суседним општинама истог округа: Аранђеловац (15 km), Рача (30 km), Крагујевац (40 km), општином Подунавског управног округа: Смедеревска Паланка (30 km), општином Града Београда: Младеновац (25 km), и са општином Горњи Милановац (40 km) која припада Моравичком управног округу.

Насеље Топола је општински центар и једино градско насеље у општини. Налази се у северном делу општине испод брда Опленац.

Обухват Просторног плана општине Топола чини 31 насеље, са 29 целих катастарских општина административне општине Топола, укупне површине 356,45 km². Према попису становништва из 2002. године, општина Топола је имала 25.292 становника, а општински центар дефинисан границом Генералног плана Топола 2025. укупно 6148 становника.

Општина се Топола граничи:

- са југа - територијом града Крагујевца ;
- са југозапада - територијом општине Горњи Милановац;
- са северозапада – општином Аранђеловац;
- са севера - општином Младеновац;
- са североистока – општином Смедеревска Паланка и
- са истока – општином Рача.

I 2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИХ ДОКУМЕНАТА

I 2.1. ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 2010-2020.

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ – Већи део територије општине Топола чини ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ (76%). Иако су ШУМЕ претежно заступљене у југоисточном делу општине, на подручју планине Рудник, шумско земљиште заузима свега 16,6% што је знатно испод планираног оптимума Републике (40%) и испод плана просечне оптималне шумовитости и пошумљавања до 2014. године за Шумадијску област (30%). ХИДРОГРАФСКА мрежа, коју чине сливови река: Јасенице, Раче и Качера, има карактеристике слабо развијене мреже.

Подручје општине Топола карактеришу мања лежишта минералних сировина: метала и неметала (Липовац). Потенцијал биомасе постоји у општини и зависи од просторног распореда пољопривредних површина, шума и биљних култура које се могу користити у енергетске сврхе.

У МРЕЖИ УРБАНИХ НАСЕЉА, Топола представља **мањи урбани центар** у оквиру функционалног урбаног подручја (ФУП-а) националног значаја (заједно са насељима: Лапово, Баточина, Кнић и Рача) са центром у Крагујевцу. Припада **Шумадијској области**, у оквиру региона **Шумадија и западна Србија**. Топола

представља ДЕМОГРАФСКИ крајње угрожено подручје. Основни циљ је дeмeтpопoлизaциjа и подстицање развоја мањих и средњих градова, програмска и планска подршка развоју депопулационих подручја, унапређење односа између града и села и повезивање са руралним окружењем.

Основни циљ развоја ПРИВРЕДЕ јесте јачање позиције и привредне конкурентности Србије и њених регионалних целина на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије. Привредни развој ће се заснивати на оптималном коришћењу природних ресурса подручја и на одговарајућој дисперзији привредне структуре у простору, уз неопходну изградњу инфраструктуре.

Основни циљ управљања просторном дистрибуцијом и организацијом ПОЉОПРИВРЕДЕ јесте остваривање одговарајућег обима и асортимана сигурне понуде квалитетне хране и сировина за развој конкурентне прерађивачке индустрије, у складу са територијално хетерогеним природним и социоекономским погодностима и ограничењима. Основни правац политике даљег, просторно диференцираног усмеравања развоја и унапређивања пољопривредне производње на већем делу Шумадије је конвенционална пољопривреда, коригована поштовањем стандарда квалитета животне средине, заштите здравља људи, животиња и биљака, добробити животиња и заштите пољопривредног земљишта, оријентисана на конкурентну производњу основних пољопривредних производа за масовну потрошњу, прехранбену индустрију и извоз.

РУРАЛНИ РАЗВОЈ - Основни циљ развоја села и руралних подручја Србије ће бити повећање квалитета живљења у руралним подручјима кроз очување, обнову и одрживи развој њихове економске, социјалне и еколошке виталности, као резултат децентрализације градова и општина. Према структурним типовима руралних подручја Републике Србије, подручје општине Топола припада **Средишњем руралном подручју** - Поморавље и Шумадија (тип 2), у оквиру Шумадијске области. Ова подручја су традиционално зависна од пољопривреде и њој сродних делатности, али је присутно повећање учешћа непољопривредних активности, као што су индустрија, рурални туризам и услужне делатности. У односу на структурне карактеристике овог типа, примениће се следеће мере и активности: диверзификација руралне економије; подршка улагањима у повећање конкурентности; развој додатних економских активности на газдинству; модернизација и рационализација система размене знања и информација у пољопривреди.

ЈАВНЕ СЛУЖБЕ - Размештај и организација јавних служби одговара хијерархијском нивоу насеља. Уз дефинисање **обавезне** организације садржаја као најнижег нивоа опремљености (основне услуге и услуге вишег ранга). **Основне услуге** (основно образовање, примарна здравствена заштита, предшколска установа и дневни центри) треба да буду свима доступне у месту становања. Услуге **вишег ранга** треба да буду доступне свим припадницима одређене циљне групе. Доступност ових услуга за грађане из сеоских насеља обезбеђује се различитим средствима које повећавају њихово гравитационо подручје.

САОБРАЋАЈ - Развој путног саобраћаја и путне инфраструктуре треба да омогући мобилност становништва и бржи развој подручја уз јачање његове конкурентности у региону и шире.

Кроз подручје општине пролазе коридори државних путева I реда (M4 и M23). Кроз подручје општине планирана је траса бицикличке руте, која се оријентационо пружа дуж државног путева I реда M23.

ЕНЕРГЕТИКА - Разводни гасоводи Шумадијске области спадају у приоритетне стратешке пројекте у области гасне привреде Републике до 2014. год.

Просторним планом Републике Србије планирана је изградња разводног гасовода од Смедеревске Паланке до Тополе.

ВОДОПРИВРЕДА - Основни циљ је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. ППРС предвиђа изградњу нових малих акумулација као решење водоснабдевања општине Топола.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ - Основни циљ даљег развоја ове области је изградња и организација савремене телекомуникационе мреже и њена регионална доступност.

КОМУНАЛНИ СИСТЕМИ - Основни циљ комуналног опремања и уређења је унапређење постојећих и изградња неопходних комуналних система који омогућавају квалитетнији живот и рад и отварају перспективу развоја.

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ - Концепција управљања отпадом заснована је на удруживању општина ради заједничког управљања отпадом чиме се успоставља систем регионалних центара за управљање отпадом који обухватају сакупљање отпада, регионалну депонију за најмање 20 година, постројење за сепарацију рециклабилног отпада поред депоније (где ће се вршити сепарација папира, стакла, пластике, алуминијума и др.), трансфер станице за претовар отпада ради транспорта на депонију. Према Стратегији управљања отпадом општина Топола заједно са општинама Кнић, Аранђеловац, Горњи Милановац, припада регионалном центру за управљање отпадом „Витлиште“, Град Крагујевац. Скупштина општине Топола је донела Одлуку о одлагању чврстог неопасног комуналног отпада („Сл. гласник СО Топола“ бр. 6/2011), којом се општина Топола прикључује регионалном центру за одлагање комуналног неопасног отпада „Врбак“ у Лапову.

ЗАШТИТА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ - Општина Топола представља подручје квалитетне животне средине, (шумска подручја, туристичке зоне контролисаног развоја, пољопривредне воћарске и виноградарске зоне, ловна и риболовна подручја, водотокови II класе) са преовлађујућим позитивним утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. За ова подручја треба обезбедити решења којима се елиминишу или умањују постојећи извори негативних утицаја.

ТУРИЗАМ – Топола припада туристичком кластеру „Централна Србија“. Налази се у оквиру туристичке дестинације „Шумадијске планине“ са доминантном летњом понудом. Кроз подручје општине Топола пролазе транзитни туристички правци националног значаја. Основни циљ будућег развоја је просторно-еколошка подршка остваривању концепта одрживог развоја туризма.

БИОДИВЕРЗИТЕТ, ЗАШТИТА И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ

ПРИРОДНОГ, КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ПРЕДЕЛА - Културно наслеђе штити се и уређује као развојни ресурс који доприноси успостављању локалног и регионалног идентитета.

ОДБРАНА ЗЕМЉЕ И ЦИВИЛНА ЗАШТИТА,

ПРИРОДНЕ НЕПОГОДЕ И ТЕХНОЛОШКИ УДЕСИ - Циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране и интегрално управљање природним непогодама и технолошким удесима.

На основу ППРС, у обухвату плана евидентирана су подручја угрожена процесом клижења тла и турсно подручје сеизмичког интензитета преко 8⁰ MCS за повратни период од 100 година.

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ - Основни циљ је рационално коришћење грађевинског земљишта и успостављање економски ефикасног и социјално праведног система управљања грађевинским земљиштем.

I 2.2. ИЗВОД ИЗ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ТОПОЛА 2025.

Стратегија одрживог развоја општине Топола је суштински важан документ који је повезан и усаглашен са националним/регионалним стратегијама, али и који даје смернице за развој секторских стратегија, као и прецизне индикаторе за детаљније планове.

Документ Стратегија одрживог развоја општине Топола проистекао је из више сукцесивних фаза које заједно чине процес стратешког планирања. Свака фаза је давала основу за обављање наредне.

Процес стратешког планирања је сачињен од следећих фаза:

- Социо – економска анализа општине Топола
- Секторске SWOT анализе
- Приоритетне слабости
- Визија општине Топола
- Развојни приоритети
- Стратешки и оперативни циљеви
- Преглед пројеката и програма
- Препоруке за реализацију Стратегије одрживог развоја општине Топола.

Социо – економска анализа општине Топола подразумева истраживања по свим кључним областима:

- Основни географски и историјски подаци
- Становништво
- Локална самоуправа
- Људски ресурси
- Економија
- Пољопривреда
- Инфраструктура
- Туризам
- Култура
- Спорт
- Здравствена и социјална заштита
- Образовање и
- Информисање.

Све области развоја су важне за једну локалну самоуправу, али је један од елемената квалитетног стратешког планирања - фокусираност. Развојни приоритети су резултат, пре свега, закључака који произилазе из анализе индикатора, садржаних у Социо-економској анализи општине Топола.

Дефинисани су следећи развојни приоритети општине Топола:

Приоритет I:

Унапредити локалну привреду и сектор малих и средњих предузећа, уз посебну пажњу посвећену развоју прерађивачких капацитета из области воћарства и виноградарства.

Приоритет II:

Створити услове за убрзан рурални развој базиран на преради воћа и производњи вина и ефикасном искоришћавању пољопривредног земљишта.

Приоритет III:

Обезбедити повољну климу за развој туризма и ефикасну промоцију туристичке понуде и дистрибуције туристичких услуга.

Приоритет IV:

Унапредити локалну инфраструктуру и комуналне услуге, уз поштовање принципа одрживости и очувања животне средине, прилагођене потребама грађана и привреде.

Приоритет V:

Унапредити услуге из области здравствене и социјалне заштите и развити превентивне активности уз подизање нивоа техничке опремљености и броја стручних кадрова.

Приоритет VI:

Смањити миграцију младих кроз обогаћивање културних садржаја, успостављање модерног образовног система прилагођеног потребама локалне привреде и ефикаснијег рада институција које окупљају младе.

За сваки од наведених приоритета, дефинисани су стратешки и оперативни циљеви, а на основу њих, дефинисана су 153 пројекта и 20 програма, њихови називи и потребна средства.

I 3. ИЗВОД ИЗ ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА УСВОЈЕНОГ КОНЦЕПТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

I 3.1. ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА

I 3.1.1. ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ - Простор на коме се налази општина Топола у географском смислу, налази се између 44°09' и 44°22' северне географске ширине, и 18°07' и 18°31' источне географске дужине. Западни и јужни део територије општине налази се на огранцима планина Рудник и Венчац, а источни и северни део отворен је долинама Јасенице и Кубршнице према Поморављу.

Кроз територију општине Топола пролазе важни државни путеви I и II реда, који омогућавају интегрисање у шире просторне целине, као и повезивање са непосредним окружењем.

ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ - Рељеф подручја општине Топола има следеће карактеристике:

- више од половине површине територије (56 %) је у висинском појасу 200 – 500 мпм;
- Углавном је присојна експонираност терена. Са повећањем надморске висине смањују се присојне, а повећавају осојне експозиције терена;
- Више од једне трећине површине територије има нагиб 0 - 5 % (37.9 %), док се око три четвртине површине налази у оквиру скале 0 -15 % (80.9 %).

ГЕОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ - Према геолошкој карти Србије, општина Топола са околином налази се у **Вардарској зони – Екстерна вардарска субзона**, која представља најсложенији појас Балканског полуострва (састоји се од више блокова различитог геолошког састава, геолошке историје и порекла, са карактеристичним океанским елементима).

Најстарије стене откривене на ширем подручју су шкриљци, у источном делу, у једној издуженој зони пружања север-северозапад – југ-југоисток. Ове

творевине налазе се у граничном подручју Српско-македонске масе и Вардарске зоне - Екстерна вардарска субзона, али су геотектонски неодређене због недокументоване стратиграфске припадности и тектогенетског стила карактеристичног за ово подручје. Минерални састав показује да су ове стене у преметаморфном стадијуму биле седименти у коме су глиновите серије доминирале.

МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ - На подручју општине присутна су налазишта руда метала и неметала. За поједине локалитете вршена су геолошка истраживања.

Најзначајнија су налазишта метала: никла (Ni), кобалта (Co) и гвожђа (Fe) – на лежишту Липовац - процењује се на преко 10 000 t. Полиметалне руде олова, цинка и бакра (Pb – Zn – Cu) јављају се на источним падинама Рудника – Јарменовачки поток; појаве полиметалних руда Pb – Zn – Cu представљају део Рудничког металогенетског комплекса. Појаве угља и мангана налазе се у близини насеља Топола.

Налазиште неметалних руда које се користе као грађевински материјал налази се на више локалитета на територији Општине. Најпознатији је мајдан у Липовцу.

Појаве термоминералних вода нису бројне. За сада се зна да постоји појава ових вода у насељу Наталинци, у источном делу Општине.

СЕИЗМИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ - На привременој сеизмолошкој карти СФРЈ (1982.год) која приказује максимално догођене интензитета земљотреса за период до 1982. године, подручје општине Топола налази се у зони 9° MCS - скали.

ПЕДОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ - На територији општине Топола, појављује се шест основних типова земљишта, са шест варијетета: **1. смоница** (смоница очувана, смоница у огајњачавању, смоница огајњачена и смоница алувијална), **2. гајњача** (гајњача очувана, гајњача у оподзољавању и гајњача оподзољена), **3. црвеница**, **4. подзол**, **5. смеђе земљиште** и **6. алувион** (алувијални нанос и алувијално-делувијални нанос са њихових шест варијетета. Плодна земљишта заузимају 65 % територије општине (алувијум, алувијум смоница, очувана смоница, смоница у огајњачавању, смоница огајњачена и гајњача), док су мање плодна и слабо плодна земљишта заступљена на 35 % територије (гајњача у оподзољавању, гајњача оподзољена, подзол, црвеница, смеђе шумско земљиште и делувијално земљиште).

ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ - Подручје општине Топола има карактеристике пољопривредно-шумског подручја са знатним учешћем пољопривредног земљишта (27.064 ha или 76% укупне територије општине). Равничарски и брежуљкасти северни део општине погодан је за пољопривредну производњу. Климатске карактеристике и педолошки састав земљишта су нарочито погодни за гајење винограда, при чему се посебно издваја локалитет Опленца чији су виногради део заштићене околине непокретног културног добра „Карађорђева Топола“. У планинском делу општине, на подручју Рудника, заступљена је шума.

ШУМСКИ ЕКОСИСТЕМИ - Општина Топола има развијен рељеф (од равничарског преко брдског до планинског) и одговарајућу флору. Највећи шумски комплекс налази се у области Рудника. Шуме у друштвеној својини су далеко мање заступљене. Највећа и највреднија државна шума на подручју Рудника и на Опленцу. Укупна површина под државним и приватним шумама износи 5919 ha.

Потенцијали

- повољан саобраћајно-географски положај подручја општине Топола и општинског центра,
- опште природне карактеристике дају повољне услове за живот у оквиру планског подручја, посебно на простору дуж коридора државних путева I и II реда
- умерено-континентална (хумидна) клима, са повољним параметрима температуре, влажности и падавина, осунчања и ваздушних струјања. Микроклимат Рудника познат као пријатан за боравак и у летњем и у зимском периоду.
- морфологија и састав земљишта у равничарском делу општине пружају повољне могућности за ратарску производњу.
- у погледу основне природне предиспозиције за привређивање, ова територија поседује значајан пољопривредни потенцијал. Плодна земљишта заузимају 65 % територије општине (алувијум, алувијум смоница, очувана смоница, смоница у огајњачавању, смоница огајњачена и гајњача), док су мање плодна и слабо плодна земљишта заступљена на 35 % територије (гајњача у оподзољавању, гајњача оподзољена, подзол, црвеница, смеђе шумско земљиште и делувијално земљиште)
- заступљена је аутохтона флора: врбе, тополе, храст (цер, китњак и сладуна), граб, граница, буква, багрем и црни бор. Највећи шумски комплекс налази се у области Рудника, односно, у горњем току Јасенице, на десној страни. Аутохтона фауна је разноврсна и бројно знатно заступљена на територији општине - шумска, висока дивљач заступљена и у нижим пределима, а пољска и пераната дивљач богата.
- већи део територије општине (62%) припада плодном земљишту.

Ограничења

- међутим, иако су географски положај и саобраћајна повезаност са окружењем општине Топола оцењени као изузетно повољни, ограничење представља квалитет путне мреже који још увек није на идеалном нивоу иако су се последњих година у путну мрежу уложила значајна финансијска средства.
- хидрографска мрежа на територији општине Топола је слабо развијена.
- због крчења шума и обраде земљишта чији орографски услови то не дозвољавају ерозија је заступљена у свим степенима (1 – 5). Без ерозије и са врло слабом ерозијом су терени дуж речних токова (заравни), и планински предео под шумом задовољавајућег квалитета. Далеко највећи део територије захваћен је слабом и средњом ерозијом (4. и 3. степен) било да је под шумом или је пољопривредна површина. Овакво стање указује на потребу зонирања пољопривредних култура према природним условима и рационалнијом односу према шумама. Најјачим облицима ерозије (1. и 2. степена) захваћено је више енклава у брдско-планинском подручју општине.
- висок степен сеизмичког интензитета подручја општине Топола (9° MCS).
- неадекватно коришћење пољопривредног земљишта, тј. иако шуме преовладавају у планинским деловима општине, појављују се у фрагментима и на земљишту веће бонитетне класе, а оранице се, у неким насељима, налазе и на земљишту шесте класе.

I 3.1.2. СТАНОВНИШТВО, НАСЕЉА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

СТАНОВНИШТВО

Са површином од 356km², Топола представља управно-административно седиште истоимене општине у чији састав улази 31 насеље, од којих је сам општински центар Топола градског, односно урбаног типа, а преосталих 30, сеоског карактера. У административно-територијалном погледу, општина Топола улази у састав Шумадијског округа, са укупно 25.292 становника и просечном густином од 68 становника на 1km², што је 70% од републичког просека (Републички просек је 98 становника на 1 km²).

Табела I 3.1.2.A - УКУПАН БРОЈ СТАНОВНИКА ПО НАСЕЉИМА

| Р. бр. | Подручје | по мет.попи. 2002.г. | | индекс бр.ст. 02/91 | површ. КО (ha) | густина по поп.91. | густина по поп.02 | тренд опад./пор. |
|--------|-----------------------|----------------------|---------------|---------------------|------------------|--------------------|-------------------|------------------|
| | | 1991.г. | 2002.г. | | | | | |
| | Општина Топола | 26.482 | 25.292 | 95,5 | 35.645,35 | 74 | 71 | -3 |
| 1 | Белосавци | 1.222 | 1.182 | 96,7 | 1.527,68 | 80 | 77 | -3 |
| 2 | Блазнава | 639 | 591 | 92,5 | 1.496,37 | 43 | 40 | -3 |
| 3 | Божурња | 838 | 672 | 80,2 | 1.378,39 | 61 | 49 | -12 |
| 4 | Винча | 1.211 | 1.176 | 97,1 | 1.406,54 | 86 | 84 | -2 |
| 5 | Војковци | 314 | 278 | 88,5 | 1.316,24 | 24 | 21 | -3 |
| 6 | Горња Трнава | 1.883 | 1.736 | 92,2 | 3.927,89 | 75 | 68 | -7 |
| 7 | Доња Трнава | 1.056 | 921 | 87,2 | | | | |
| 8 | Горович | 393 | 319 | 81,2 | 706,54 | 56 | 45 | -11 |
| 9 | Гуришевици | 175 | 153 | 87,4 | 672,59 | 26 | 23 | -3 |
| 10 | Доња Трешњевица | 336 | 304 | 90,5 | 668,49 | 50 | 45 | -5 |
| 11 | Горња Шаторња | 613 | 558 | 91,0 | 1.076,84 | 135 | 126 | -9 |
| 12 | Доња Шаторња | 841 | 800 | 95,1 | | | | |
| 13 | Жабаре | 1.143 | 1.016 | 88,9 | 1.756,64 | 65 | 58 | -7 |
| 14 | Загорица | 898 | 765 | 85,2 | 1.181,57 | 76 | 65 | -11 |
| 15 | Јарменовци | 431 | 563 | 130,6 | 1.163,15 | 37 | 48 | 11 |
| 16 | Јеленац | 405 | 375 | 92,6 | 575,79 | 70 | 65 | -5 |
| 17 | Јунковац | 1.072 | 945 | 88,2 | 1.895,01 | 56 | 50 | -6 |
| 18 | Клока | 1.299 | 1.146 | 88,2 | 2.467,51 | 53 | 46 | -7 |
| 19 | Липовац | 558 | 558 | 100,0 | 961,03 | 58 | 58 | |
| 20 | Манојловци | 174 | 144 | 82,8 | 487,40 | 36 | 30 | -6 |
| 21 | Маскар | 301 | 236 | 78,4 | 659,99 | 46 | 36 | -10 |
| 22 | Наталинци | 904 | 834 | 92,3 | 746,38 | 121 | 112 | -9 |
| 23 | Овсиште | 718 | 630 | 87,7 | 1.099,35 | 65 | 57 | -8 |
| 24 | Павловац | 66 | 70 | 106,1 | 158,56 | 42 | 44 | 2 |
| 25 | Пласковац | 616 | 559 | 90,7 | 719,94 | 86 | 78 | -8 |
| 26 | Рајковац | 240 | 189 | 78,8 | 629,61 | 38 | 30 | -8 |
| 27 | Светлић | 413 | 417 | 101,0 | 879,07 | 47 | 47 | |
| 28 | Топола град | 4.506 | 5.422 | 120,3 | 592,41 | 761 | 916 | 155 |
| 29 | Љубесело | 1.804 | 1.363 | 75,6 | 3.370,37 | 76 | 63 | -13 |

| | | | | | | | | |
|----|---------|-----|-----|-------|----------|----|----|----|
| 30 | Крћевац | 772 | 775 | 100,4 | | | | |
| 31 | Шуме | 641 | 595 | 92,8 | 1.080,54 | 59 | 55 | -4 |

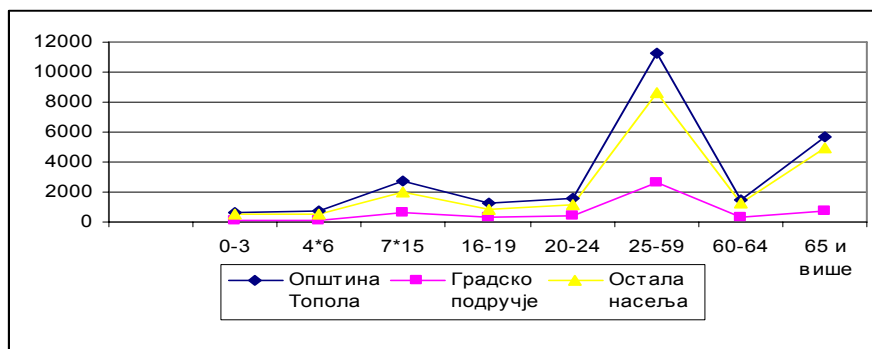
Извор података - "Упоредни преглед броја становника"-попис 2002. год. Републички завод за статистику Београд

Просечна годишња стопа раста становништва је негативна, што указује на присуство проблема депопулације у 25 насеља општине, при чему општински центар Топола и насеља Јарменовци, Крћевац, Липовац, Павловац и Светлић бележе раст броја становника по последњем попису 2002.год.

Према подацима о демографској старости и по критеријумима за њихово одређивање, становништво општине Топола, спада у категорију дубоке демографске старости, што потврђују подаци да је просечна старост 42,5 година, 21% од укупног становништва је становништво млађе од 20 година, 45% становништва је млађе од 40 година старости и 28% од укупног становништва је старије од 60 година.

Табела 1 3.1.2.Б - ФУНКЦИОНАЛНЕ ДОБНЕ ГРУПЕ ПО ПОПИСУ 2002. ГОД.

| Подручје | Укупно | 0-3 | 4-6 | 7-15 | 16-19 | 20-24 | 25-59 | 60-64 | 65 и више |
|------------------|--------|------|------|-------|-------|-------|--------|-------|-----------|
| Општина Топола | 25.292 | 653 | 693 | 2.696 | 1.236 | 1.551 | 11.258 | 1.519 | 5.686 |
| | 100% | 2,6% | 2,7% | 10,6% | 4,9% | 6,1% | 44,5% | 6% | 22,5% |
| Градско подручје | 5.422 | 122 | 136 | 657 | 344 | 418 | 2.672 | 303 | 770 |
| | 100% | 2,2% | 2,5% | 12,1% | 6,3% | 7,7% | 49,3% | 5,6% | 14,2% |
| Остала насеља | 19.870 | 531 | 557 | 2.039 | 892 | 1.133 | 8.586 | 1.216 | 4.916 |
| | 100% | 2,7% | 2,8% | 10,3% | 4,5% | 5,7% | 43,2% | 6,1% | 24,7% |



Старосна група од 65 и више година бележи највећи пораст, са 16,3% на 22,5% у укупном становништву.

Негативан тренд кретања становништва у сеоским насељима указује на неопходност приоритетних програма за подстицање младих да остану и организују своје пословање у сеоском подручју. Сеоским подручјима треба посветити већу пажњу, нарочито онима које бележе константан пад, јер миграција типа трајног пресељења на релацији село-град, оставља у још неповољнијем положају села и настављају да развојно заостају. Неопходно је унапредити социјалну политику и обезбедити нова привредна улагања како би се становништво задржало и привукло ново, на територији читаве општине.

Анализом основних карактеристика домаћинства у одређеном временском периоду добијају се показатељи бројних промена које се дешавају у становништву. Промене укупног броја домаћинства врло су значајне за реално

урбанистичко планирање, изградњу бројних насељских садржаја - станова, радних места, комуналних система и садржаја.

По попису 2002. године на територији општине Топола пописано је 7.636 домаћинстава са просечном величином од 3,3.

Потенцијали

- повољан географски положај.
- могућност даљег развоја секундарног и терцијарног сектора.
- могућност повећања искоришћености континента активних становника од којих данас мали број обавља занимање.

Ограничења:

- смањење броја становника (пад на општинском нивоу)
- неповољна старосна структура.
- низак образовни ниво становништва.
- висока стопа незапослености становништва.
- веће учешће руралног становништва у односу на урбано.
- ниска густина насељености.
- недовољна социјална инклузија најугроженијих група становништва.

МРЕЖА НАСЕЉА И ЦЕНТАРА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

У МРЕЖИ УРБАНИХ НАСЕЉА, Топола представља **мањи урбани центар** у оквиру функционалног урбаног подручја (ФУП-а) националног значаја (заједно са насељима: Лапово, Баточина, Кнић и Рача) са центром у Крагујевцу. Припада **Шумадијској области**, у оквиру региона **Шумадија и западна Србија**.

Повољност гео-стратешког положаја насеља општине посебно се огледа у проласку државних путева I и II реда кроз подручје општине који га повезују са ужим и ширим регионалним окружењем (што је утицало и на концентрацију и развој насеља у овом потезу), али повољан географски положај није саобраћајно валоризован у мери која му одговара (недовољан квалитет саобраћајне инфраструктуре; неадекватна инфраструктурна опремљеност).

Постојећа мрежа насеља на територији општине Топола формирана је у 18. веку. Основни облик насеља био је разбијени тип који је касније делимично модификован формирањем градског и сеоских центара, као последица урбанизације и индустријализације.

Постојећу мрежу насеља општине Топола чини 31 насеље са укупно 25.292 становника. Насеље Топола се издваја као градско насеље и представља општински центар. Сеоска насеља карактерише велика диференцираност у погледу настанка, демографске и просторне величине и опремљености комуналном инфраструктуром, услужним делатностима и јавним функцијама. Поред Тополе, у мрежи насеља општине, издвајају се и насеља: Наталинци, Доња Шаторња и Јарменовци, као сеоски центри са вишим нивоом опремљености услугама и јавним службама, што представља основ формирања руралних центара са одговарајућим гравитационим подручјима.

Сеоска насеља су диференцирана и према величини - површини атара и броју становника. Број становника у сеоским насељима креће се од 70 (Павловац) до 5422 (Топола), а величина атара од 159ha (КО Павловац) до 3928 (КО Трнава).

У оквиру сеоских насеља има више засеока. Засеоци су групације са неколико домаћинстава. Кућиште најчешће има одлике разбијеног типа насеља - домаћинство са великом окућницом. Окућница је пространа са много помоћних и

економских објеката и обрадивим површинама. Последице овога је тешко дефинисање границе грађевинског подручја које треба да буде мера за рационално коришћење пољопривредног земљишта и решавање инфраструктуре.

Општа густина насељености општине износи 68ст/км², што је знатно испод просека густине насељености на територији Републике Србије (98 становника/км²). Најмања густина насељености је у брдскопланинским деловима општине, а највећа у централном, долињском делу, где је до концентрације становништва дошло услед позиције главних саобраћајних праваца и концентрације привредних капацитета. Грађевинско подручје у постојећем стању износи око 3840 ха.

Потенцијали

Основни потенцијали за формирање и организацију функционалне мреже насеља, су:

- развијена мрежа објеката јавних функција
- развијена мрежа општинских путева
- транзитни положај општине у односу на велике урбане центре- Београд са једне стране и Крагујевац са друге, чиме се омогућава концентрација услуга и других привредних функција у насељима дуж везног коридора М23, као и на правцима према Аранђеловцу, Смедеревској Паланци и Горњем Милановцу.

Ограничења

Основна ограничења развоја мреже насеља су:

- изражена депопулација у 25 насеља општине. Раст броја становника, у последњем пописном периоду, забележен је само у општинском центру и насељима: Крћевац, Јерменовци, Липовац, Павловић и Светлић;
- стање општинских путева није на идеалном нивоу, иако су се последњих година уложила значајна новчана средства на реконструкцији;
- недовољна опремљеност комуналном инфраструктуром: водопривреда, енергетика, телефонија.

ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Основно образовање

Основно образовање, на територији општине Топола организовано је у 5 матичних основних школа (I-VIII разреда) и 20 подручних (I-IV разреда).

Укупна површина школских комплекса износи сса 20,00ха, а изграђена површина објеката намењених основном образовању, на целом подручју општине Топола, износи сса 5400 м². Површине школских објеката су недовољне чак и ако школе раде у две смене, а површине комплекса су веће од прописаних нормативом (8-10м²/ученику изграђеног простора и 25-30 м²/ученику слободних површина).

Средње образовање

Средњошколско образовање обухвата рад једне средње школе ("Краљ Петар I") у Тополи, са укупно 654 ученика и следећим образовним профилима: Гимназија (друштвено-језички смер), производња и прерада хране и машинство и обрада метала. Бруто површина школског објекта износи 3600м², на комплексу површине **0,64ха**. За постојећи број ученика, ова школа задовољава прописане нормативе, уколико школа ради у две смене.

Потенцијали

- развијена мрежа основних школа (матичних и подручних) које равномерно покривају гравитационо подручје;
- постојеће површине земљишта намењеног основном образовању које су изнад прописаних норматива.
- задовољавајућа површина објекта средње школе

Ограничења

- изражено смањење броја деце школског узраста последњих година, као последица пада наталитета (на сеоском и на градском подручју);
- недовољна површину објеката основних школа, нарочито матичних;
- недовољна опремљеност матичних основних школа физкултурним салама и другим садржајима школског стандарда.

ЗДРАВСТВО

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Здравствена делатност на подручју општине Топола обавља се на нивоу примарне здравствене заштите, преко Дома здравља "Свети Ђорђе" у Тополи и мреже здравствених станица и амбуланти у сеоским насељима: Наталинци, Белосавци, Горња Трнава, Доња Шаторња и Јарменовци. Апотеке имају, поред Тополе, насеља Наталинци и Доња Шаторња. За виши ниво здравствених услуга (секундарну и терцијалну здравствену заштиту), становници општине Топола упућени су на општу болницу у Аранђеловцу и Клинички центар у Крагујевцу.

Објекти здравствене заштите размештени су тако да равномерно покривају одређено гравитационо подручје. Површине објеката и земљишта одговарају прописаним нормативима за постојећи број становника.

Потенцијали

- равномеран размештај објеката примарне здравствене заштите на градском и сеоском подручју;
- постојеће површине намењене здравству веће су од прописаних норматива.

Ограничења

Већини објеката недостаје медицинска опрема и апарати, санитарски материјал, теренска и санитарска возила.

ДЕЧЈА ЗАШТИТА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

На подручју Генералног плана, постоје три објекта дечје заштите у оквиру дечје установе „Софија Ристић“. У оквиру ове дечје установе, функционише 14 дечјих установа за предшколски узраст, у следећим насељима. Наталинци, Винча, Загорица, Јунковац, Липовац, Блазнава, Доња Шаторња, Белосавци, Горња Трнава, Доња Трнава, Овсиште, Жабаре, Клока и Крћевац.

Постојећи објекти дечје заштите не испуњавају прописане нормативе у површини објеката и земљишта за постојећи број деце/корисника. За постојећи број деце од 700 недостаје 2.265m² објеката и око 1,00ha земљишта.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Објекти социјалне заштите налазе се само на подручју општинског центра Тополе, и то: Црвени крст (у комплексу Дома здравља), кухиња Црвеног крста на засебној локацији површине 0,05ha и Центар за социјални рад у просторијама објекта друге намене. Укупна површина ових објеката износи око 150 m².

Потенцијали

- веће површине земљишта намењеног основном образовању које могу да буду на располагању за потребе дечје и евентуално социјалне заштите.

Ограничења

- недовољна површину и опремљеност објектима дечје и социјалне заштите, нарочито сеоског подручја.

КУЛТУРА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Делатност културе на подручју општине Топола одвија се преко институција општинског (локалног значаја) и републичког (надрегионалног) значаја. На подручју градског насеља Топола налазе се следећи објекти републичког значаја: Дом културе са биоскопом и библиотеком, Музеј - „Карађорђево град“, Музеј и Галерија „Карађорђево Топола“ – Оплепац.

На сеоском подручју делатност културе обављају домови културе различитог карактера и капацитета. У 17 насеља постоји објект ове намене, Сеоске библиотеке постоје у појединим сеоским насељима у оквиру објекта других намена: у насељима: Загорица, Јарменовци и Шуме - у оквиру школских објекта, у насељима Доња Трнава и Јунковац – у оквиру домова културе и у насељима: Наталинци, Овсиште и Рајковац – у оквиру спомен-кућа.

Просторни капацитети по критеријуму расположивог простора су у већини насеља одговарајући уз потребну грађевинску реконструкцију и програмску ревитализацију. Основни проблем продора културе на шире општинско подручје није питање простора, већ пре свега недостатак система који ће организовати локалне потребе становништва и постојећу иницијативу.

Потенцијали

- развијена мрежа домова културе на целом подручју општине која је основ за иницирање и промоцију културе, посебно на сеоском подручју.

Ограничења

- ненаменско коришћење простора домова културе на сеоском подручју;
- низак квалитет објекта намењених култури.

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Развој спорта, активне и организоване рекреације одвија се кроз мрежу спортских објекта на градском и на сеоском подручју.

На подручју Генералног плана Топола, постоје следећи објекти: фудбалски терен ФК „Карађорђе“ са пратећим објектом и терени и објекти у оквиру Карађорђево Тополе на Опленцу (базен, тениски терен, стрелиште, куглана). У оквиру школских комплекса постоје терени за мале спортове затвореног и отвореног типа. Спортска хала, уз основну школу "Карађорђе", примењује се као

фискултурна сала, али и као спортска хала за потребе општине, за јавне спортске приредбе и рекреацију.

Основне спортске објекте на **сеоском подручју** представљају удбалска игралишта и терени за мале спортове којих има у готово свим насељима општине (21), али нису сва игралишта прописаних димензија.

На градском подручју је изражен недостатак објеката и терена за активну и пасивну рекреацију.

Постојеће капацитете на сеоском подручју је потребно допунити разноврснијим спортским садржајима, у циљу форсирања различитих видова спорта и рекреације.

Потенцијали

- развијена мрежа спортских терена у већем делу сеоског подручја.

Ограничења

- недовољна опремљеност градског подручја спортским центрима различитог нивоа;

- недовољна опремљеност спортских центара на сеоском подручју теренима за мале спортове.

УПРАВА И АДМИНИСТРАЦИЈА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Функцију управе, односно администрације, обављају одговарајући органи управе које чине државна и општинска управа.

Топола, као градско насеље, представља административни, привредни и културни центар општине. Објекти управе сконцентрисани су у центру насеља Топола. У саставу Скупштине општине налази се 21 месна канцеларија у сеоским насељима. Ове канцеларије углавном користе просторије домова културе, школских објеката, земљорадничких задруга или трговина.

Једна од основних функција локалне самоуправе јесте приближавање јавних власти грађанима и трансформација у јавни сервис грађана.

КОМУНАЛНИ СИСТЕМИ И УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Ниво комуналне опремљености, размештај објеката и површине нису на захтеваном нивоу. Подручје општинског центра је у односу на остало подручје плана на вишем степену комуналног уређења.

Управљања комуналним отпадом, сакупљање и одлагање, врши се на еколошки неприхватљивој локацији „Торови“ која се налази у близини општинског центра, на површини од око 3.00ха.

Дивљих депонија је много. Оне су лоциране по селима и мање насељеним местима. Таквих простора који су у ствари ђубришта, за која се ни по каквим критеријумима није бирала локација, детектовано је укупно 14 већих. За њих се зна локација, стање на њима и приближна количина од око 900 m³.

Општински нормативи у управљању отпадом не постоје. Средства из буџета која се користе у те намене су искључиво из пословања комуналног предузећа и евентуално донација, што је недовољно и за постојеће пословање са отпадом а за побољшање услова је потребан додатни извор финансирања. Анализом утицаја ових депонија на околину **општа процена стања је веома лоша**, загађују се сви фактори животне средине.

Потенцијали

- постоје просторно - положајне повољности за проширење постојећих и изградњу нових комуналних зона и локација, као и за њихово уређивање и одрживо коришћење.

Ограничења

- недовољна уређеност комуналних зона и неадекватно функционисање комуналних служби;
- мноштво деградираних површина које имају функцију комуналних зона – дивљих депонија које захтевају чишћење и санацију;
- разнолик степен уређења зеленила, углавном на ниском нивоу;
- нерешени имовинско правни односи и недостатак планске и пројектне документације за нове комуналне зоне у сеоским насељима.

I 3.1.3. ПРИВРЕДА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Друштвени производ и народни доходак по становнику општине Топола је испод просека Србије.

Број запослених на 1.000 становника је низак, а такође и број незапослених лица општине је неповољан.

Број запослених у општини Топола износи 1.733, (извор података Општина Топола, Одељење за локални економски развој), а то је последица недовољних инвестиција у привредне делатности.

Привредна структура општине показује да је доминатна делатност општине Топола пољопривреда, затим индустрија, трговина... Удео пољопривредне производње у реализованом НД се временом смањивао почевши од 68,1% 2001. године до 50% 2005. године у корист веће заступљености прерађивачке индустрије, што се оцењује као позитиван тренд.

Али пољопривреда је и даље доминантна обзиром да пољопривредно земљиште заузима 76% од укупне површине општине. Од прерађивачких капацитета доминира прерада метала, хемијска индустрија, прерада пољопривредних производа и производња вина, чији производи полако стичу своју препознатљиву робну марку на националном тржишту, док је за ширење пласмана на инострано тржиште неопходна стандардизација производње.

Последњих година, све већу заступљеност у креирању НД општине бележи и трговина, чиме привредна структура добија на неопходној диверзификацији.

Потенцијали

Потенцијали општине Топола огледају се у:

- Саобраћајном положају општине, имајући у виду да кроз територију општине пролази државни пут првог реда број М23 (деоница Топола-Крагујевац);
- Постојећим, а недовољно искоришћеним производним капацитетима;
- Концентрацији радно способног континента становништва (44,5% радно способног становништва на територији општине а 49,3% у самом градском центру Тополи);
- Природним условима и ресурсима;
- Пољопривредним ресурсима.

Ограничења

- Висок степен поларизације становништва и привредних активности, мала заступљеност привреде ван општинског центра и изражена депопулација у 26 насеља од укупно 31 на територији општине;
- Недовољна инфраструктурна опремљеност ван општинског центра;
- Неповољан тренд развоја прерађивачке индустрије;
- 70 незапослених на 1000 становника;
- Неискоришћени капацитети у зонама индустријске производње.

Могућности

- Укључивање у савремене развојне токове бољим приступом тржиштима и специјализацијом производње (препознатљивим производима);
- Привредна повезивања на регионалном нивоу;
- Већа улагања у људски потенцијал као водећи фактор развоја у савременим условима привређивања;
- Формирање привредне зоне намењене развоју малих и средњих предузећа стварањем просторног амбијента као дела укупног пословног амбијента за њихово успешно функционисање;
- Развој МСП уз јачање приватне иницијативе у секундарним центрима општине.

Ризик

- Услед концентрације нових производних објеката могуће су још израженији поларизациони ефекти у зони утицаја, праћени интензивирањем процеса депопулације и емиграције становништва.

ПОЉОПРИВРЕДА

Скраћени приказ и оцена постојећег стања

Општина Топола у природно-географском погледу има добру основу за развој свих грана пољопривреде – ратарство, повртарство, воћарство, виноградарство и сточарство. Пољопривредно земљиште обухвата 27.064 ха или 76% укупне површине општине, и одликује се високом заступљеношћу ораничних површина, конкретно 18.390 ха или 68% обрадивих површина. То указује да је најзаступљенија делатност управо гајење житарица (10.420ха). Воћњаци се простиру на 4.623 ха или 17% обрадивих површина. Виногради на 1.056 ха (4%), ливаде 1.626 ха (6%) и пашњаци на 1.363 ха или 5% земљишта.

Највише ораничних површина заузимају ратарске културе, где доминира производња жита са 57% ораничних површина. Индустријско биље гаји се на 1,4%, поврће на 11% и крмно биље на 26% укупних површина ораничног земљишта. Најзаступљеније културе у производњи стрних жита су куруз са 31.784 t и пшеница са 8.993 t, произведене 2006. године.

Повртарство на територији општине има дугу традицију и последњих година површине под повртарским културама у сталном су порасту. Доминатна повртарска култура је кромпир, чија производња се креће око 4.735 t годишње.

Воћарска и виноградарска производња заступљена је на 21% укупне површине. Најзаступљеније врсте воћа су шљиве са 856.350 стабала и јабуке са 149.385 родних стабала. Производња вина на територији општине Топола је традиционална од давнина, посебно се издваја подрум "Александровић" из Винче, чија су вина постала бренд овог подручја и нашла своје место на домаћем и страном тржишту.

Сточарство представља значајну грану пољопривреде, по обиму и значају. На територији општине постоји дуга традиција узгоја стоке, а по расположивим

статистичким подацима из 2006. године, по броју грла најзаступљенија врста је живина, затим овце, свиње и говеда. Носиоци развоја сточарста у будућем периоду биће индивидуални произвођачи удружени и повезани кроз задруге за откуп и пласман, као и фарме које већ постоје на планском подручју.

Претходна анализа стања и трендова у сектору пољопривреде указује на неколико закључака о пољопривреди општине Топола:

- довољан потенцијал, мала продуктивност
- нужност преорјентације, од квантитета на квалитет
- недовољна акумулација капитала и недостатак инвестиција
- мала величина поседа
- високи трошкови обраде
- старачка домаћинства
- депопулација сеоских насеља.

Потенцијали

- становништво (људски ресурси): јефтина радна снага; традиција производње;
- повећање знања из области агрономије у циљу веће и квалитетније производње;
- Производња нових и профитабилнијих култура; Производња еко. производа; стварање пољопривредног бренда.

Ограничења

- Становништво (људски ресурси): недовољна едукованост; ниска продуктивност; немотивисаност; слаба сарадња са институцијама из области пољопривреде; миграција становништва из села у град;
- екстезивна пољопривреда;
- неадекватна инфраструктура.

ТУРИЗАМ

Подручје општине Топола представља део туристичке регије Шумадијске планине. Расположиви туристички потенцијали и положај у близини већих градских агломерација (Крагујевца – центра националног значаја и Београда - центра међународног значаја) представљају подстицајни фактор развоја: излетничког, руралног, транзитног и других видова туризма.

Потенцијали

За развој различитих видова туризма значајни су следећи потенцијали:

- богато културно-историјско наслеђе представља значајан потенцијал за развој културолошког, излетничког и рекреативног туризма;
- природне карактеристике подручја општине могу да буду подстицај за развој руралног туризма (промоција шумадијских етно и фолклорних елемената и агрорурални туризам);
- повољан географски положај општине у односу на веће градске агломерације (Крагујевца и Београда) и у односу на главне саобраћајне правце (државни путеви првог реда М23 и М4), што је предуслов развоја свих видова туризма, посебно транзитног;
- значајна ловно-продуктивна површина погодна за различите врсте дивљачи: срну, дивљу свињу, зеца, фазана, пољску јаребицу, што представља потенцијал за развој ловног туризма;
- бистре реке, потоци и језера пружају могућност развоја спортског риболова;

- близина туристичких центара у ближем и даљем окружењу (Крагујевац и Аранђеловац) пружају могућност повезивања неколико засебних туристичких целина.

Ограничења

- Недовољна заштита, одржавање и унапређење ресурса;
- Недостатак смештајних капацитета са вишим квалитетом услуга;
- Недостатак адекватног маркетинга, који би, манифестације локалног и регионалног карактера, подигао на виши ниво;
- Недовољно развијени и некомерцијализовани туристички производ;
- Недостатак креативности и ентузијазма у осмишљавању туристичког производа, организовању туристичких атракција и анимацији гостију.

ЛОВ И РИБОЛОВ

У општини Топола постоје два ловачка удружења: „Карађорђе“ (Топола) и „Јелен“ (Наталинци).

Ловачко удружење „Карађорђе“ газдује ловиштем „Каменица“ и покрива територију целе општине Топола, укупно 25.292ha. Само ловиште захвата површину од 33.433ha. Стално гајене врсте дивљачи у ловишту „Каменица“ су: срна, зец, фазан и пољска јаребица. У ловишту су у функцији следећи ловни објекти: 55 стабилних чека, 60 чека на дрвету, 35 хранилишта за срнећу дивљач, 30 хранилишта за фазане и пољске јаребице, 150 солишта и 7 прихватилишта за фазанчиће, површине 0,28 ha. Удружење поседује 3 ловачка дома укупне корисне површине 550m², 3 ловачке куће површине 210m² и 1,8 ha земљишта.

Ловачко удружење „Јелен“ газдује ловиштем „Трешљанац“, укупне површине 8.800 ha, од чега је ловна површина 8.100 ha. Стално гајене врсте дивљачи у ловишту „Трешљанац“ су: срна, зец, фазан и пољска јаребица. У ловишту су у функцији следећи ловни објекти: 22 стабилне чеке, 30 чека на дрвету, 25 хранилишта за срнећу дивљач, 27 хранилишта за фазане и пољске јаребице, 62 солишта и 1 прихватилиште за фазанчиће, површине 0,50 ha. Удружење поседује 1 ловачка дома површине 300m², 3 ловачке куће површине 270m² и 1,0 ha земљишта.

Општина Топола нема своје риболовно подручје него припада риболовном подручју „Србија центар“ (шири регион). Подручја за риболов у општини Топола су реке: Јасеница и Каменица и језера (у Клоки и Топола Селу). На подручју општине постоје 2 риболовачка друштва „Клен“ и „Липар“.

Потенцијали

- Орографски, хидрографски, педолошки и климатски услови су повољни за гајење и развој гајених дивљачи;
- задовољавајући прехранбени потенцијал у току вегетационог периода уз неопходну допунску прехрану зими;
- мир у ловишту је на граници задовољавајућег;
- ловиште има изузетно повољне услове за обуку паса птичара и гонича, као и за обуку и лов соколовима;
- ловиште "Каменица" даје идеалне услове за **ловни туризам**;
- богатство рибљег фонда и атрактивност локалитета за спортски риболов који може бити део туристичке понуде.

Ограничења

- неопходни развој инфраструктуре и насеља угрожава мир у ловишту;
- недовољан прехранбени потенцијал ван периода вегетације;
- заштита водотокова и акумулације.

I 3.1.4. ИНФРАСТРУКТУРА

САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

На подручју плана заступљен је искључиво друмски саобраћај. Подручје општине Топола је веома добро покривено саобраћајном мрежом државних путева првог (М-23 и М-4) и другог реда (R-109а, R-126, R-215 и R-215а), као и разгранатом мрежом општинских и некатегорисаних путева. Ова мрежа путева је у задовољавајућем стању и потребна је радовна контрола квалитета и рехабилитација уз стандардизацију и модернизацију да би се квалитет ускладио са европским стандардима. Укупна дужина општинских путева на територији општине Топола је 138,2 km. Велики број ових путева саграђен је током касних 60-тих и раних 70-тих година. Последњих година су уложена значајна новчана средства у реконструкцију локалне путне мреже, тако да је тренутно 107,6 km покривено савременим коловозним застором. Кретање пешака одвија се по тротоарима, али и коловозом што је посебно изражено у сеоским насељима.

У оквиру планског подручја не постоји железничка веза са осталим подручјима.

Потенцијали

Имајући у виду постојеће стање саобраћајног система и развојне могућности општине Топола као **потенцијали** развоја саобраћаја на посматраном подручју могу се издвојити:

- **близина и добра повезаност са Крагујевцем као регионалним центром и Београдом**, односно постојање простора који се могу ангажовати у домену разних привредних активности, уз мале трошкове комуналног и инфраструктурног опремања. Ова погодност би могла да се у будућности исказе као стожер укупног привредног развоја;
- **развијена мреже државних путева** пружа могућност прилаза и доласка у Тополу из разних праваца. Ово је нарочито значајно не само због тога што је Топола значајно историјско и туристичко место, већ и због близине других природних и историјских атракција у њеној непосредној близини.
- Територијом општине Топола пролази део трасе Брзе магистралне саобраћајнице – Шумадијске магистрале: Мали пожаревац – Младеновац – Топола – Рудник – Таково за који је урађен Идејни пројекат од стране Саобраћајног института ЦИП, Београд и Института за путеве
- Просторним планом Републике Србије, као приоритетна нова пруга за допуну железничке мреже, али и Стратешким планом ЈП-а „Железнице Србије“, **предвиђена је пруга Младеновац – Топола – Горњи Милановац – Чачак**. Пруга је планирана као једноколосечна електрифицирана регионална железничка пруга нормалног колосека за саобраћај регионалних путничких возова и теретног саобраћаја која би повезивала шумадијске градова Младеновац, Аранђеловац, Тополу, Горњи Милановац и Чачак. Изградњом ове пруге повећао би се степен интегрисаности простора и веће саобраћајно и економско повезивање региона што је предуслов за равномернији развој, квалитетније функционисање железнице и већу доступност корисницима.

Ограничења:

- **пружање државних путева I реда М-23 и М-4 кроз централне зоне насељених места, међусобно преклапање траса ова два пута кроз Тополу, преклапање траса државних путева са градским улицама.** Чињеница је да се улицама Тополе одвија транзит лаких и тешких моторних

возила што за последицу има повећање буке и аерозагађења и смањење безбедности саобраћаја услед мешања транзитних и локалних саобраћајних токова;

- **недовољна изграђеност саобраћајних површина** за немоторна кретања што доводи до смањења безбедности најугоженијих категорија учесника у саобраћају;
- **потребно је сачувати коридор дела трасе Брзе магистралне саобраћајнице – Шумадијске магистрале: Мали пожаревац – Младеновац – Топола – Рудник – Таково и не предвиђати у њему никакву градњу**
- **неиспитаност коридора планиране пруге Младеновац – Аранђеловац – Топола – Горњи Милановац – Чачак (не постоји планска и техничка документација) нити финансијска конструкција.**

ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Скраћени приказ постојећег стања

Снабдевање водом насеља на територији општине Топола обезбеђено је:

1. Из подрудничког слива коришћењем површинске воде из планинских бујичних токова са планине Рудник са водозаврата сирове воде на Јарменовачкој реци, Милића потоку и Поточањи која се прерађује у постројењу за питку воду (PPV) у Јарменовцима. Магистралним цевоводом од АССØ350 и РЕНØ400, капацитета 100 l/s снабдевају се питком водом Топола и делови насеља Винча, Пласковац, Липовац, Божурња, Жабаре, Топола (Село). Недостатак сирове воде на извориштима на Руднику је проузрокован сезонским недостатком падавина.
2. Градска изворишта Врело и Божурња су у потпуности реконструисана и у систему водоснабдевања служе као допунска у случају недостатка воде у критичним месецима за водоснабдевање.
3. Насеља која имају сопствени систем дистрибуције воде су Јарменовци, Горња и Доња Шаторња и Овсиште. Горња и Доња Шаторња имају систем који се заснива на каптирању Јарменовачке реке и дистрибуцији воде до насеља без резервоара и прекидне коморе водом РЕØ110. Јарменовци користе исту каптажу као и Горња и Доња Шаторња, с тим што поседују резервоар $V=50m^3$.

Одвођење фекалне канализације у општинском центру заснива се на сепаратном систему. Тзв. „источни слив“ који покрива улице Пилота Зорана Томића, Иве Андрића, Крагујевачку, Милована Миловановића и део испод Секције за путеве је изграђен и повезан на три црпне станице са гравитационим и потисним цевоводом поред државних путева првог реда Топола – Крагујевац и Топола – Наталинци које су усмерене на постојеће постројење за пречишћавање отпадних вода (РРОВ) Каменица на северној страни Тополе поред речног тока реке Каменице која је и реципијент пречишћене отпадне воде.

Ни у једном од сеоских насеља на територији општине не постоји канализациони системи. У селима је одвођење фекалних отпадних вода

решено септичким јамама. Већина ових септичких јама не испуњава прописане стандарде и изведене су веома лоше.

Атмосферска канализација такође покрива већи део градског подручја. Стање мреже је на задовољавајућем нивоу. У селима на територији општине постоји углавном отворени систем канала делимично бетониран, а делимично земљани. Ова канализација се излива на повољним местима у оближње јаруге и удолине.

На територији општине Топола су изграђене две микро-акумулације: МА1 у Тополи поред државног пута првог реда број 4 и МА2 у Наталинцима на Трешљанском потоку, намењене за наводњавање, али се обе мало користе за планиране намене.

Потенцијали и ограничења

Због изражене неравномерности протока воде у живом току Јарменовачке реке, нарочито у летњим месецима, могуће је изградити акумулације сирове воде на Јарменовачкој реци и Поточању чиме би се покрила потреба у води у периоду маловођа. Цео систем би био конципиран на гравитационом принципу и користио би досадашње цевоводе (уколико задовољавају за повишене притиске у мрежи).

Просторним планом РС и Водопривредном основом РС предвиђено је да се подручје општине Топола прикључи и на будући Регионални водопривредни систем „Лопатница – Студеница“. Постоји идејно решење са трасом доводног цевовода из правца Раче преко Наталинаца, Јунковца и Жабара, са црпном станицом у Жабарима и са резервоаром запремине $V= 500 \text{ m}^3$ код Дома здравља у Тополи.

Постоји и могућност продужетка постојећег водосистема „Рзав“ од Горњег Милановца и довођење недостајућих количина воде преко превоја код варошице Рудник и довођење пијаће воде до садашњег водовода у Јарменовцима.

Ограничавајући фактор је инсталисани капацитет филтер станице од 55 l/s који би био недовољан, иако је задовољавајућ инсталисани капацитет цевовода Јарменовци – Топола од око 100 l/s.

Групни сеоски водоводи се могу остварити коришћењем постојећих или нових изворишта: у Блазнави коришћењем извора са падина Рудника уз изградњу разводне мреже и резервоара за различите висинске зоне, у Винчи за другу и трећу висинску зону из новог бунара и резервоара на Прокопу, у Липовцу из изворишта Змајевац и резервоара на брду Караула, у Наталинцима из новог бунара поред реке Јасенице са резервоарског на брду са котом 221 у Шумама, а за водоснабдевање Наталинаца, Шума и Павловца, а у Белосавцима из будућег бунара поред реке Суморине.

Обзиром на изразито наглашене падове терена од центра насеља Топола Варош ка западу ка реци Каменици, ка истоку ка реци Јасеници и ка северу ка реци Кубршници, поставља се питање економске оправданости решења за трајно пребацивање, црпним станицама, прикупљене отпадне воде из осталих сливова ка постројењу за пречишћавање отпадних вода у Каменици, већ се за два преостала слива предлаже изградња одговарајућих постројења мањег капацитета на предложеним локацијама: уз леву обалу Јасенице у Жабарима и уз десну обалу Кубршнице код Баџакове ћуприје.

Конфигурација терена и раштрканост објеката која је карактеристика сеоских насеља може утицати на изградњу канализационог система. Било би неопходно израдити економску и еколошку студију у циљу утврђивања разгранатости система. Колектори би се каналисали до малих постројења за обраду и тек онда би пречишћена отпадна вода била испуштена у реципијент.

ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Скраћени приказ постојећег стања

Гасоводна мрежа на територији општине Топола није изграђена. Као горива за производњу топлотне енергије користе се лож-уље, угаљ и електрична енергија.

Потенцијали

Просторним планом Републике Србије (поглавље 20.2 – Енергетска инфраструктура, табела 45. – Стратешки пројекти гасне привреде, под тачком Разводни гасоводи Шумадијске области и, у графичком делу, на Рефералној карти бр.4 – Енергетска и водопривредна инфраструктура), снабдевање природним гасом потрошача на територији општине Топола предвиђено је преко гасовода високог притиска који би се прикључио на постојећи магистрални гасовод у зони насеља Ратаре у Смедеревској Паланци са главне мернорегулационе станице „Смедеревска Паланка 2“.

Значајан потенцијал овог подручја лежи у коришћењу нових и обновљивих извора енергије, нарочито биомасе са пољопривредним земљиштем.

Ограничења

- Пројектна документација је на нивоу Генералног пројекта;
- Успорен укупни развој енергетских система услед неповољног економског положаја.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Скраћени приказ постојећег стања

Код израде стратегије развоја за планско подручје Општине Топола коришћени су статистички подаци о кретању броја становника и домаћинства, потрошњи и снази ел.енергије у предходном периоду, прогнозе и планови стручних служби Е.Д. Топола, као и подаци из студије „Даљи развој електродистрибутиве мреже и избор средњег напона на подручју Е.Д.Топола“ а коју је израдио Е.Т.И „Никола Тесла“из Београда.

Просторним планом Р.С. на подручју општине Топола није предвиђена изградња преносних и производних електроенергетских објеката виших напонских нивоа изнад 110kV.

Територијом општине Топола пролазе делови траса далековода 110 kV број 123/2 Аранђеловац – Топола и број 123/3 Топола – Крагујевац 2, као и далековод 400 kV број 436 Крагујевац 2 – Обреновац.

Главни извор електричне енергије за планско подручје је електроенергетски систем „Електромреже“ Србије са трансформаторском станицом „Топола“ 110/35/10 kV која је везана у прстену DV 110 kV, и то DV 110 kV 123/3 Крагујевац 2 – Топола и DV 110 kV 123/2 Топола – Аранђеловац. Инсталисана снага ове ТС је 20+31,5 MVA са два енергетска трансформатора:

- T1 110/35 kV, снаге 20 MVA – резерва,
- T2 110/35/10 kV, снаге 31,5 MVA – у редовном погону и
- T3 35/10 kV, снаге 8 MVA.

Тренутно оптерећење ТС „Топола“ је 22 MVA.

Напајање Т.С „Топола“ је могуће из два правца, далеководима 110 kV и то:

- Из правца Т.Е. „Колубара“далеководом бр.123/1 до Т.С „Аранђеловац 1“ и даље далеководом бр.123/2 до Т.С „Топола“

- Из правца Т.С.400/110 kV „Крагујевац 2“ далеководом бр.123/3, а која има могућност напајања из Х.Е.“Ђердап“ и из Т.Е. „Косово Б“ квалитетним далеководима 400 kV.

Из Т.С 110/35/10 kV „Топола“ напајају се Т.С 35/10 KV на планском подручју укупне инсталисане снаге 39 MVA. Карактеристике Т.С 110/35/10 kV и Т.С 35/10 kV су приказане у табели - Карактеристике Т.С 110/35/10 KV и 35/10 KV у базној и циљној (2025)год. плана.

Табела - Карактеристике Т.С 110/35/10 KV и 35/10 KV у базној и циљној (2025)год. плана

| Назив трафостанице | Преносни однос KV/KV | Снага у базној години (MVA) | Снага у циљној 2025г. (MVA) | Напомена |
|-----------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|-----------------------------|---|
| Т.С 110/35/10 KV -Топола- | 110/35 | 20+31,5 | 31,5+31,5 | Т.С.“Рудник“ од 2006 год. није у систему Е.Д. Топола.Напаја се из правца Е.Д Горњи Милановац. У случајевима хаварије или дужег искључења из правца Г.Милановца, могуће је напајање из система ЕД Топола |
| | Терцијер трансф. 110/35/10 KV | 10 | 10 | |
| Т.С 35/10 KV у кругу Т.С „Топола“ | 35/10 | 8 | 8 | |
| Т.С 35/10 KV „Метеризе“ | 35/10 | 8 (постоји могућност проширења) | 8+8 | |
| Т.С 35/10 KV „Ливница 1,2“ | 35/10 | 8 | 8 | |
| Т.С 35/10 KV „Јарменовци“ | 35/10 | 2,5 (постоји могућност проширења) | 2,5 | |
| Т.С 35/10 KV „Рудник“ | 35/10 | 2,5 | 2,5 | |
| У К У П Н О: | 110/35 KV 35/10 KV | 51,5 39 | 63 47 | / |

Т.С „Наталинци“ је изграђена као Т.С 35/10 kV, али ради као 10 kV разводно постојење, пошто, за сада нема потребе да ради као Т.С 35/10 kV.

Т.С –е 35/10 kV су на Т.С „Топола“ прикључене квалитетним далеководима 35 kV који задовољавају потребе, чак и за наредни плански период.

Карактеристике далековода 35 kV и 110 kV су приказане у табели - Карактеристике Т.С 110 KV и 35 KV.

Табела - Карактеристике ТС 110 KV и 35 KV

| Напајање Т.С | Преносни однос Т.С KV/ KV | Врста далековода | Пресек проводника/mm ² / |
|-----------------------|----------------------------|-----------------------|-------------------------------------|
| „Топола“ | 110/35 | челично решеткасти | 3x150mm ² |
| у кругу Т.С Топола | 35/10 | -II- | 3x95mm ² Alč |
| Метеризе | 35/10 | -II- | 3x95mm ² Alč |
| Ливница 1,2 | 35/10 | -II- | 3x95mm ² Alč |
| Јарменовци | 35/10 | -II- | 3x95mm ² Alč |
| Рудник | 35/10 | -II- | 3x95mm ² Alč |
| Р.П Нталинци | Р.П 35 KV без трансфор. | бет.стубови | 3x70mm ² |

Далековод 35 kV Наталинци је изграђен као 35 kV, а ради као 10 kV вод.

Средњенапонска мрежа 10 kV која напаја Т.С 10/0,4 KV из 35/10 kV је већим делом изграђена на бетонским стубовима са задовољавајућим пресеком проводника.

Мањи део далековода 10 kV не задовољавају потребе због недовољног пресека проводника, истека века трајања и великих дужина што за последицу има повећане губитке ел.енергије.

На подручју Општине Топола постоји изграђено укупно 215 Т.С 10/0,4 KV укупне инсталисане снаге 49 MVA.

У централној градској зони напајање Т.С 10/0,4 KV је изведено кабловским 10kV водовима а у ванградском подручју углавном надземним далеководима 10kV. Дужина 10 kV мреже која се води кабловски је 15,08 km, а ваздушно 206,53 km.

Нисконапонска мрежа 0,4 KV је углавном израђена као надземна, а незнатан део је изведен кабловским водовима. Велики део постојеће нисконапонске мреже је на дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника, углавном у ванградском подручју и карактеришу је изводи великих дужина, што захтева нужну реконструкцију са циљем да до краја планског периода целокупна надземна мрежа буде изграђена на бетонским стубовима са одговарајућим пресеком проводника. Тиме ће се елиминисати највећи део губитака електричне енергије, који у базној години износе око 1,6% укупне потрошње.

Може се закључити да постојећи електроенергетски објекти задовољавају садашње потребе потрошача уз недовољну сигурност напајања потрошача и незадовољавајући квалитет испоручене електричне енергије (уз знатан пад напона и велике губитке).

У предходном периоду присутан је тренд успоравања раста потрошње електричне енергије код свих категорија потрошача из више разлога-због пада стандарда становништва економских проблема великих предузећа и све већег коришћења других енергената који су економски исплативији у односу на ел.енергију. Један од значајних разлога је одлазак великог потрошача „Рудник“ из Е.Д. система Е.Д. Топола и напајање из Е.Д. система Е.Д. „Горњи Милановац“

Укупна потрошња у базној години израде просторног плана је износила 106 MWh а вршна снага 21,8MW.

Највећи удео у потрошњи ел.енергије имала је категорија потрошача –широка потрошња (домаћинства) око 55%.

Очекује се да ће у наредном периоду доћи до промене структуре потрошње ел.енергије, односно до поверења у категорији потрошача на високом и ниском напону уз смањење удела у укупној потрошњи код категорије широка потрошња (домаћинства).

Разлог за то је очекивано оживљавање малих предузећа уз веће коришћење других енергената у категорији широка потрошња пре свега убрзана гасификација и коришћење обновљивих извора, економски исплативијих а који замењују ел.енергију.

Потенцијали

- Расположиви капацитети дистрибутивних електроенергетских објеката свих напонских нивоа (110 KV,35 KV,10 KV) су на задовољавајућем нивоу, задовољавају садашње потребе потрошача, а за задовољење потреба до краја планског периода не захтевају значајнија финансијска улагања.
- Изузетак чини нисконапонска мрежа добрим делом изграђена на дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника посебно у ванградском подручју, што не обезбеђује потребан ниво у погледу квалитета и поузданости напајања потрошача.
- Обновљиви извори енергије представљају неискоришћени потенцијал на који се у наредном периоду може рачунати, пре свега на коришћење енергије из био масе и целулозних отпадака у пољопривреди, соларну и енергију ветра углавном за локалне потребе,што ће у мањој мери смањити потребе за ел.енергијом.
- Гасификација подручја ће такође у знатном обиму смањити потребе за ел.енергијом ангажованом за топлотне потребе.
- Расположиви потенцијали електроенергетских објеката задовољавају потребе потрошача. Уз потребна улагања за изградњу и реконструкцију истих биће задовољене потребе до краја планског периода уз знатно повећање квалитета и поузданости напајања.

Ограничења

- Подручје општине Топола не располаже производним електроенергетским капацитетима (термо и хидро електранама). На планском подручју нема услова за изградњу малих и мини електрана.
- На основу прогнозе потрошње и снаге ел.енергије очекује се да ће у циљној години плана -2025год. потрошња ел.енергије достићи ниво од 189,6 MWh што је за 78,3% више у односу на базну 2005год.
- Вршна снага ће са 21,8MW у базној години порастати на 40,2MW у циљној 2025год. што је за 84,4% више.
- Градска и приградска зона Тополе због очекиване миграције становништва према општинском центру и концентracије малих и великих предузећа захтевају изградњу нових Т.С напонског нивоа 10/0.4 KV са припадајућим напојним водовима да би се задовољиле очекиване потребе односно убрзанији пораст потрошње и снаге ел.енергије.
- Поузданост и квалитет напајања који нису на задовољавајућем нивоу у наредном периоду морају се повећати реконструкцијом постојећих објеката и изградњом нових уз обезбеђење двостраног напајања Т.С. преко нових водова који ће се градити.
- У градској и приградским зонама мрежа средњег и ниског напона ће се градити као кабловска, а постојећа по истеку века трајања ће се замењивати кабловском мрежом.

- Тиме ће се елиминисати ограничење код изградње подручја јер није потребно обезбеђивати заштитне коридоре за надземну мрежу, у којима се не могу градити објекти било које намене. У ванградском подручју задржава се надземна мрежа која треба да је на бетонским стубовима са ALC водовима или кабловским снопом одговарајућег пресека.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Скраћени приказ постојећег стања

Стање изграђености телекомуникационих капацитета на подручју општине Топола може се оценити условно повољно у смислу добре покривености мрежом, релативно средње густине и неравномерног размештаја телефонских прикључака.

На подручју општине Топола инсталирано је 11 740 телефонских прикључака од чега је у функцији 8 870.

На подручју града густина телефона износи 51,7 на 100 становника што је јако добар просек тј. у складу је са просеком за Србију, а у руралном подручју број прикључака је 41,2 на 100 становника што је изнад просека у Србији. На подручју општине Топола постоји изграђено 16 телефонских централа – комуникационих чворишта. У главном комуникационом центру инсталирана је аутоматска телефонска централа типа „DKTS – 21“ капацитета 3 072 прикључака, која од тога има 376 двојничких тачака што је у овом тренутку највећи проблем, те постоји потреба да се што хитније уради децентрализација месне тт мреже новим „MSAN” – овима. На тај начин би се разрешило укидање двојничких бројева и створили услови за давање нових прикључака у свако домаћинство, са стварањем могућности већег броја корисника директног приступа интернету преко DSLAM (дигиталног претплатничког приступног мултиплексера) уређаја, као и приступа IPTV (кабловској телевизији).

Цело подручје општине Топола је добро покривено мрежом предајника мобилних телефонских мрежа „Телеком Србије“ и „Теленор“. Потребне за новим базним станицама су у директној спрези са пуштањем нове бежичне фиксне телефоније (CDMA технологија), којом је у овом тренутку покривено 8 месних заједница Клока, Маскар, Рајковац, Јеленац, Шуме, Војковци, Гуришевци, Горович.

Подручје општине Топола је покривено мрежом поштанског саобраћаја са шест поштанских јединица у којима ради око 9 шалтера, који опслужују 25000 становника.

Потенцијали

Кроз општину Топола пролази магистрални оптички кабл правца Крагујевац-Аранђеловац – Младеновац што је битно због потенцијала за изградњу и реализацију DSLAM уређаја који су услов за даљу реализацију ADSL прикључака IPTV телевизије и других врста сервиса корисницима.

Ограничења

Телекомуникациона инфраструктура на подручју општине Топола није одговарајућег квалитета и капацитета. Главно ограничење развоја је неблаговремено планирање за прелазак на нове врсте технологија, што се, пре свега односи на децентрализацију ТТ мреже у Тополи изградњом нових MSAN-ова. За реализацију су потребна велика инвестициона улагања.

За поједина насеља, најбоље решење би било изградити потпуно нову ТТ инфраструктуру – јер нема економске оправданости за било какву реконструкцију. У неким подручјима где функционише CDMA технологија требало би је плански заменити жичном технологијом, али због негативног демографског тренда становници ових подручја неће представљати занимљиву корисничку популацију.

I 3.1.5. ЖИВОТНА СРЕДИНА, ПРЕДЕЛИ, ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА

ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Скраћени приказ постојећег стања

Непокретна културна добра треба штитити интегрално са простором у коме се налазе и третирати их као развојни потенцијал подручја општине Топола.

На територији општине Топола налазе се бројна НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА и ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ (валоризовани објекти градитељског наслеђа и археолошки локалитети).

Потенцијали

- непокретна култура на територији општине Топола представљају битну компоненту за развој туризма, као и природне карактеристике Рудника, као предела посебне природне лепоте, за развој сеоског и еко – туризма.

- непокретна културна добра треба штитити интегрално са простором у коме се налазе и третирати их као развојни потенцијал подручја општине Топола.

Ограничења

- Не постоји тачан увид у стање градитељског наслеђа у границама захвата плана

- недовољна финансијска средства за потребе истраживања, одржавања и унапређења НКД

- непостојање Урбанистичких планова који би ближе дефинисали зоне заштите, услове градње, уређења и заштите као и мере унапређења у циљу презентације културно историјских вредности и активног укључења добра у туристичку понуду општине.

I 3.1.6. СИНТЕЗНА SWOT АНАЛИЗА

| СНАГЕ | СЛАБОСТИ |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - Погољан географски положај - Погољна природни услови Квантитативно и квалитативно богатство природних ресурса: вода и плодног тла - Погољни услови за развој пољопривреде (ратарство, сточарство, воћарство) - Ресурси за производњу здраве хране. Очувана животна средина и простор богат лековитим биљем и печуркама - Бренд овог подручја је производња вина и чувени подрум „Александровић“ - Потенцијал за одрживо коришћење шумских екосистема у научно-истраживачке, туристичке, спортско-рекреативне и друге сврхе, као и за остваривање материјалне користи од организованог коришћења тзв. осталих шумских производа: јестиве гљиве, лековита биља, жбунасте врсте, плодови, сакупљање и откуп пужева. - Постојећи привредни капацитети (приватни сектор, мала и средња предузећа у развоју). - природне вредности, амбијенталне карактеристике, положај, и богато културно историјско наслеђе, традиција и етно култура потенцијали су за развој туризма (посебно излетничког, руралног, ловног и транзитног). - Постојање планске и стратешке документације и пројеката, као и искуства у спровођењу пројеката у оквиру међународних програма и донација - коришћење нових и обновљивих извора енергије, нарочито биомасе - спремност општинских структура за решавање основних еколошких проблема. | <ul style="list-style-type: none"> - Изражена појава ерозије и клизања и непостојање инжењерско геолошких истраживања и евиденције нестабилних терена и клизишта - Трусност подручја - Низак степен запослености укупног и радно-способног становништва, неповољна економска структура становништва. - Неповољна старосна структура становништва. - Депопулације на нивоу општине. - Ниска густина насељености - нерационално заузимање плодног пољопривредног земљишта, недефинисаност грађевинских подручја насеља проистекло из разбијености и великог броја засеока - Монолитна привредна структура (са високим учешћем пољопривреде у структури националног дохотка). - уситњени пољопривредни поседи, застарела механизација, неорганизован тржишни наступ, неконтролисана употреба хемијских средстава и др - недовољно развијена мрежа општинских саобраћајница - Лоше стање система водоснабдевања. - Канализациони систем је неразвијен. Тамо где га има отпадне воде се испуштају без пречишћавања у водотокове. - Нерегулисани водотокови изазивају велике поплаве и штете - Низак предузетнички капацитет - неадекватно управљање комуналним чврстим отпадом |

| МОГУЋНОСТИ | ПРЕТЊЕ |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> - Повољан саобраћајно-географски положај (близина већих градских агломерација) обезбеђује контакте са значајним центрима у окружењу и држави и активирање потенцијала општине - Развој пољопривреде, производње здраве хране и пољопривредних производа дефинисаног географског порекла; - Завршетак процеса приватизације. - Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре. - Реконструкција и модернизација путне мреже. - Развој центара у мрежи насеља и ревитализација села у складу са објективним потребама; усмеравање демографског развоја. - Близина великих урбаних центара, (образовање, пласман производа, потенцијално тржиште, заједнички наступи) - регионална и међурегионална сарадња. - Фондови за неразвијеније општине - Активности различитих фондова и донатора (међународних организација). - Пораст интересовања за активне одморе, сеоски туризам и рекреативну наставу; Сарадња са туристичким организацијама у окружењу; - Пораст интереса за органски здравим производима - Обновљен интерес Владе за развој пољопривреде, веће интересовање одређених међународних организација за подстицање пољопривреде, веће интересовање донатора за сеоску средину. - постојање два планска бициклистичка коридора на подручју општине Топола | <ul style="list-style-type: none"> - Демографски фактор (демографско пражњење и миграције, мања заинтересованост младих људи за живот у традиционалним условима). - Близина великих урбаних центара, посебно Крагујевца (одлазак младих и радно способних људи) - Ограничења с аспекта заштите акумулације - Спор наставак процеса приватизације. - Недовољна инвестициона активност. - Недостатак стручних кадрова за реализацију потребних пројеката. честе промене закона и прописа. - Увоз пољопривредних производа, неадекватна аграрна политика, нестабилност цена пољопривредних производа и др. - Јака конкуренција у области агара и других привредних грана, из других општина, региона и иностранства. - Непостојање планске и техничке документације за планиране трасе инфраструктуре (државни пут II реда М4). |

I 3.2. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

I 3.2.1. ВИЗИЈА И ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Визија развоја општине

Будући развој општине Топола засниваће се на валоризацији и коришћењу компаративних предности саобраћајно - географског положаја, на контакту гравитационих зона Београда, центра државног и међународног значаја и макрорегионалног центра Крагујевца. То је залагање за развој функционалних веза подручја општине и општинског центра са окружењем – интензивирањем веза са Београдом и Крагујевцем и иницирањем веза са Горњим Милановцем, Аранђеловцем, Рачом и Смедеревском Паланком у домену туризма, пољопривреде и других привредних активности.

Принципи просторног развоја општине

Основни принципи будућег развоја општине Топола су:

- развој привреде на територији читаве Општине, засноване на новим инвестицијама, развијеној инфраструктури, адекватно коришћеним потенцијалима, кроз развијене људске ресурсе и уз заштиту животне средине. У структури привреде доминантно место заузима пољопривреда, која је најзаступљенија у стварању националног дохотка општине Топола. Модерна пољопривреда са високом прерадом, тј. агрокомплекс са производњом квалитетне готове хране за домаће потребе и извоз је основна стратегија развоја привреде у будућем периоду. Развој индустрије, малих и средњих предузећа је, поред развоја пољопривреде, основни стратешки приоритет општине. Реализација овог приоритета захтева предходне активности локалне самоуправе на успостављању одговарајућег развојног амбијента,

- реструктурирање и ревитализација постојећих капацитета,

- стварање услова за привлачење домаћих и страних инвеститора и за директне контакте са потенцијалним инвеститорима,

- унапређење и изградња потребне инфраструктуре за развој индустрије, малих и средњих предузећа (саобраћајна, енергетска, комунална и др. инфраструктура). Опремање и стварање greenfield и brownfield индустријских зона,

- утврђивање просторног размештаја привредних капацитета, да би се обезбедили најповољнији ефекти и подигао ниво развијености подручја читаве општине. Развојну политику општине дефинисати у складу са принципима штедње, рационалног коришћења и заштите природних ресурса, уз обезбеђење услова за одрживи развој општине,

- потпуније вредновање компаративних предности подручја општине за интензивнији развој туризма и пратећих делатности.

- унапређење општих услова живљења на селу кроз развој руралних центара као вишефункционалних производних, социјалних и културних простора с једне стране, и породичних пољопривредних газдинстава с друге. - заштита и рационално коришћење природних ресурса (пољопривредно, шумско земљиште и минералне сировине) и заштита животне средине.

I 3.2.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Општи циљ израде и доношења Просторног плана општине је стварање услова за реализацију интереса у области рационалног и наменског коришћења простора, уз адекватно коришћење природних и створених ресурса.

Посебни циљеви развоја односе се на:

1. глобално позиционирање општине у оквиру регионалног подручја града Крагујевца и Шумадијског округа са центром у Крагујевцу и у оквиру "Метрополитенског подручја" - подручја непосредног утицаја града Крагујевца на окружење (заједно са насељима: Баточина, Лапово, Кнић и Рача).
2. функционално организовање општине формирањем компактног градског подручја насеља Топола (ГП Топола) и хијерархијске мреже сеоских насеља која функционално покрива општинску територију и заснива се на принципу новог урбано-руралног односа и партнерства.
3. формирање стратешког развојног правца дуж државног пута 1. реда М23 Крагујевац - Топола - Београд. .
4. развој и унапређење градског насеља. Имплементирање циљева и планских решења Генералног плана "Топола 2025" у основном захвату, и њихово превођење у контактне делове и шире подручје општинске територије.
5. побољшање опште просторне структуре општинске територије, кроз комплекс грађевинског и продуктивног земљишта, систем насеља и грађевинских реона, саобраћаја, инфраструктуре и комуналних објеката, посебних зона и целина, природних и културних добара. Овај циљ се остварује целовито - као општи програмски задатак, и појединачно - кроз све посебне и секторске циљеве.
6. физичка, продуктивна, социјална и еколошка трансформација руралног подручја, као значајног дела општинске територије, са ослонцем на покривању простора у оквиру демографског и насељског комплекса.
7. дефинисање, одржање и побољшање општег и специфичног еколошког капацитета средине, са потпуном валоризацијом природних и створених система. Превођење еколошког комплекса из потрошне и принудне структуре у продуктивну и развојну, кроз стварање основе за размену искустава, програма, услуга и производа, у ужем и ширем окружењу.
8. сви плански ефекти, као крајњи циљ имају стварање услова за превазилажење економске и социјалне депресије средине, која се одражава, пре свега, кроз опадање броја становника и радних места. Крајњи циљ је и превођење простора у програмски и продуктивни систем на комплетном подручју општинске територије, са обновом развојних потенцијала и подизањем материјалног и општег капацитета општине на виши ниво.

I 3.2.3. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ПО ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА

ПРИРОДНИ СИСТЕМИ И РЕСУРСИ

Циљеви уређења пољопривредног земљишта

Основни циљеви уређења и коришћења пољопривредног земљишта подразумевају заштиту најважнијих карактеристика пољопривредног земљишта

(педолошких, агроеколошких, екосистемских и др.), у функцији остваривања производње квалитетних прехранбених производа.

На тој основи утврђују се следећи **оперативни циљеви**:

- ограничено и контролисано ширење урбанизације, како би се спречило непотребно заузимање плодног земљишта посебно у насељима и дуж речних токова,
- увођење новина у пољопривреду према стандардима ЕУ, кроз различите видове едукације, информисањем, мерама стимулације како би се добио органски здрав производ,
- селекциона производња према природним условима,
- укрупњавање поседа и удруживање у циљу добијања већег приноса, као и у циљу заједничког пласмана производа,
- санирање неповољних ефеката изазваних лошом пољопривредном праксом - спровођењем санације дефектних земљишта и ремедијацијом земљишта контаминираних одливом течног стајњака са сточарских фарми и неадекватним руковањем агрохемикалијама.

Циљеви одрживог коришћења и очувања шумског земљишта и шумских екосистема су:

1. картирање и валоризација постојећег зеленила, шума и ваншумског зеленила како би се вредни екосистеми или поједини делови заштитили,
2. очување постојећих шума, шумског земљишта и ваншумског зеленила и унапређење њиховог стања,
3. повећање површина под шумама на рачун пољопривредног земљишта више бонитетне класе, пашњачких и ливадских површина, у складу са основом газдовања шумама,
4. подизање заштитних имисионих шума у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница,
5. повећање површина под ваншумским зеленилом формирањем заштитних појасева поред саобраћајница,
6. унапређење насељског зеленила у свим насељима општине,
7. обезбеђење и трајно јачање и развој корисних функција шума, повезивањем шума, ваншумског зеленила и зеленила насеља у систем зелених површина.

Неопходно је дефинисати и утврдити могућности за нове шумске површине:

- за површине са нагибом већим од 20%, скелетног састава земљишта, које захтевају заштиту од изразитог спирања и гравитационог кретања земљишта и за све терене који не могу да се користе за друге потребе,
- за терене који захтевају заштиту од екстензивне и јаке ерозије,
- за терене са клизиштима (треба избегавати дубљу обраду и уместо "тешких" дрвенастих врста, које доприносе интензивирању ове појаве, применити увођење ниских дрвенастих и сигурносних жбунастих култура, или заливађивање).
- за примарно шумско земљиште (на стаништима девастираних шума),
- за заштитне појасеве (заштита од вибрација и буке са јаким саобраћајница; ветрозаштитни појасеви),
- неплодно и деградирано пољопривредно земљиште, ради спречавања даље деградације.

Неопходно је дефинисати услове за очување и унапређење постојећих шума, кроз програме адекватног пошумљавања, сече ради прореда или болести (или орезивање) односно програме квалитетног газдовања шумама.

Пошумљавање ради заштите и ревитализације аутохтоне природне средине, као основни продукциони принцип треба да има квалитет и специфичност, а не квантитет.

Циљеви одрживог коришћења и заштите вода

Основни циљ јесте интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на целом подручју општине, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима простора.

Оперативни циљеви интегралног коришћења, уређења и заштите водних ресурса су следећи:

- трајно обезбеђење квалитета свих површинских и подземних вода,
- заштита свих изворишта воде
- антиерозиона заштита сливова, применом биолошких мера (пошумљавање, мелиорације) и неопходних техничких.

Циљеви развоја минералних сировина заснивају се на :

- спровођењу геолошких истражних радова на основу којих би се утврдио степен искористивости и бенефита од експлоатисаних руда,
- усклађивању могуће експлоатације са принципима одрживог развоја (санирање експлоатационих поља након завршних радова, адекватно одлагање отпада, рекултивација деградираних поља, забрана експлоатације у зонама заштите НКД).

СТАНОВНИШТВО, МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Становништво

Основни демографски циљеви су:

- повећање позитивног природног прираштаја и стварање повољних миграционих токова.
- одржавање виталности становништва, заустављање и смањење негативних трендова у демографским процесима посебно на сеоском подручју, као и подизање квалитета и стандарда живљења руралног подручја.

Мрежа насеља

Један од основних циљева плана је планирање, усмеравање и формирање адекватног просторно - функционалног система насеља. Преко система мреже насеља, усмеравају се: процеси урбанизације, развој урбане опреме насеља, адекватно коришћење земљишта и природних потенцијала, уз демографски развој који је основ развоја јавних и других функција. и равномерног функционисања територије општине.

Формирањем функционалне мреже насеља, треба да се остваре следећи циљеви:

- деконцентрација садржаја и дисперзни развој изван главног центра коме гравитирају насеља из окружења, нарочито у области привреде и јавних служби,
- даљи развој главног центра адекватним коришћењем расположивих потенцијала и унапређењем квалитета функција уз технолошко унапређење секундарних делатности и развој терцијалних и кварталних делатности.
- селективна концентрација привредних делатности (производних и непроизводних) у централним местима.
- усмеравање развоја пољопривреде

- коришћење, развој и унапређење туристичких потенцијала који омогућавају запошљавање локалног становништва
- побољшање саобраћајне повезаности (квалитета саобраћајне мреже) којом се остварује боља комуникација свих насеља у општини,
- дефинисање граница грађевинског реона села (спречавање неконтролисаног заузимања пољопривредног земљишта и друге просторне конфликте). тј израда одговарајућих урбанистичких планова којим ће се дефинисати просторни развој насеља .
- очување идентитета насеља и квалитета традиционалног вида становања, са свим његовим специфичностима у приградским и сеоским насељима, заснованим на рационалном коришћењу простора и заштити природе.

У оквиру овако дефинисаних стратешких опредељења, дефинисаће се и специфична улога насеља појединачно.

Јавне службе

ОБРАЗОВАЊЕ

- Развој одрживе мреже објеката предшколског образовања и повећање понуде посебних програма и услуга дечјих вртића, у складу са потребама деце узраста до 6 година,
- уједначавање услова, квалитета и доступности основног образовања на подручју општине,
- повећање квалитета, ефективности и доступности средњег и стручног образовања;
- прилагођавање програма средњих школа потребама локалне и регионалне привреде, локалне заједнице и тржишта рада.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

- рехабилитација постојеће мреже објеката, повећање квалитета и доступности услуга примарне здравствене заштите;
- интегрисано пружање услуга здравствене и социјалне заштите;
- развој приватне лекарске праксе и укључивање невладиног сектора у систем здравствене заштите.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- развој посебних програма прилагођених потребама предшколског и основног образовања деце и ученика са посебним потребама;
- унапређења квалитета и разноврсности услуга и садржаја у установи социјалне заштите.

КУЛТУРА

- унапређење и модернизација установа културе;
- развој пројеката и програма који доприносе очувању традиције и културног идентитета;
- подизање нивоа учешћа грађана у културним активностима и повећање доступности културних садржаја свим корисницима, нарочито осетљивим групама (средњошколска омладина, млади из сиромашних породица) и корисницима на руралном подручју.

ФИЗИЧКА КУЛТУРА И СПОРТ

- даљи развој и надградња децентрализоване мреже објеката и услуга спорта, активне и организоване рекреације, различитог ранга, који функционално и садржајно задовољавају потребе свих категорија становника.

КОМУНАЛНИ СИСТЕМИ И УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Циљеви развоја комуналних система заснивају се на унапређењу постојеће мреже, доградње нових линија и објеката према потребама појединачних насеља. Посебан циљ развоја комуналних система је усклађивање развоја комуналних система према принципима заштите животне средине – обезбеђивање одговарајућих капацитета према санитарним стандардима и то:

- изградња централног система за пречишћавање отпадних вода,
- изградња појединачних постројења према ризику технолошког пројекта,
- доградња канализационе мреже у насељима (или привремених непропусних септичких јама),
- проширење и изградња нових комуналних капацитета – објеката – зелене и сточне пијаце и гробља, ветеринарске станице,
- утврдити зону резервисану за третман и одлагање анималног (кланичног) отпада у складу са савременим европским стандардима,
- у сарадњи са суседним општинама спроводити процес регионалног управљања комуналним отпадом; резервисати локације за трансфер станице и рециклажно двориште,
- успоставити контролу управљања над опасним отпадом – фармацеутским, медицинским, индустријским и сл, успостављањем стандарда и принципа који ће поштовати субјекти који њиме рукују, а према важећој законској регулативи,
- санирати и рекултивисати бивше одлагалиште смећа и постојеће дивље депоније.

Привреда

- Основни циљ је развијена привреда на територији читаве општине, заснована на новим инвестицијама, развијеној инфраструктури, адекватно коришћеним потенцијалима, кроз развијене људске ресурсе и уз заштиту животне средине.

- стварање савремене просторне структуре индустрије усмерене ка вишем степену просторно-функционалне интегрисаности.

- реструктурирање и ревитализација постојећих капацитета,

- стварање услова за привлачење домаћих и страних инвеститора и за директне контакте са потенцијалним инвеститорима,

- унапређење и изградња потребне инфраструктуре за развој индустрије, малих и средњих предузећа (саобраћајна, енергетска, комунална и др. инфраструктура). Опремање и стварање greenfield и brownfield индустријских зона.

- утврђивање просторног размештаја привредних капацитета, да би се обезбедили најповољнији ефекти и подигао ниво развијености подручја читаве општине. Развојну политику општине дефинисати у складу са принципима штедње, рационалног коришћења и заштите природних ресурса, уз обезбеђење услова за одрживи развој општине.

У структури привреде доминантно место заузима **пољопривреда**, која је најзаступљенија у стварању националног дохотка општине Топлола.

- Модерна пољопривреда са високом прерадом, тј. агрокомплекс са производњом квалитетне готове хране за домаће потребе и извоз, основни је циљ развоја пољопривреде.

- Спровођење мера комплексне заштите и унапређења пољопривредног земљишта као основног развојног ресурса општине Топола.

Трговина као привредна делатност доприноси убрзању привредног раста, равномернијем регионалном развоју привреде, ширењу тржишта, побољшању

животног стандарда становништва и усмеравању савремених токова урбанизације. У том циљу потребно је:

- изградити савремену структуру трговине и трговинске мреже која ће бити у функцији развоја модерне тржишне привреде, а тиме и у интересу произвођача и потрошача;
- извршити интернационализацију нашег трговинског простора кроз улазак иностраних трговинских кућа;
- модернизовати трговину кроз електронско пословање, уз примену савремене рачунарске технике и телекомуникација на бази јединствених међународних стандарда;
- изградити модеран трговински менаџмент и трговински маркетинг по систему сатисфакције произвођача и потрошача кроз ширину асортимана и снабдевености.

Туризам

Имајући у виду да општина Топола располаже богатом национално-историјском баштином и етнолошким вредностима, у циљу развоја туризма, потребно је следеће:

- извршити структурно и квалитативно трансформисање и прилагођавање туристичко-угоститељске понуде променљивим захтевима тражње, у циљу стварања услова за бржи развој домаћег туризма;
- укључити се у савремене токове међународног угоститељско - туристичког тржишта;
- постићи висок ниво укупне организованости и ефикасности управљања развојем у угоститељству и туризму;
- развијати нове трендове у туризму (рурални, екотуризам, религиозни, конгресни и остварити интеграцију пољопривреде, угоститељства и туризма).

Лов и риболов

У области развоја ловства на територији општине Топола, општи циљеви су повећање бројности и структуре дивљачи, као и очување ретких и угрожених врста. Посебни циљеви проистичу из специфичности ловишта и спроводиће се кроз важеће ловне основе и годишње планове газдовања ловиштем.

Циљеви развоја везани су унапређење рибљег фонда, односно очување квалитета и састава рибље популације са могућношћу бављења риболовом у спортско рекреативне сврхе.

ИНФРАСТРУКТУРА

Саобраћајна инфраструктура

- обезбеђење услова за развој свих видова саобраћаја као основног носиоца привредног развоја општине
- обезбеђење просторних услова за изградњу, реконструкцију и несметано функционисање државних путева I и II реда
- ревитализација, модернизација и доградња постојеће мреже државних путева I и II реда, општинских путева и улица
- изградња и даље подизање квалитета саобраћајне инфраструктуре у насељеним местима, посебно сеоским у функцији побољшања туристичке понуде и развоја потенцијала сеоског туризма;
- изградња дела трасе Брзе магистралне саобраћајнице – Шумадијске

- магистрале: Мали пожаревац – Младеновац – Топола – Рудник – Таково, веза са планираним аутопутским правцем Београд – Јужни Јадран
- рехабилитација државног пута I реда Лазаревац – Аранђеловац - Топола
 - изградња **пруге Младеновац – Аранђеловац – Топола – Горњи Милановац – Чачак** и њено повезивање са путном инфраструктуром
 - повећање саобраћајне приступачности и повезаности центара у мрежи насеља са зонама привредног развоја, реконструкцијом општинских путева;
 - изградња саобраћајних површина намењених немоторним кретањима у функцији безбедности и развоја еколошког урбаног живљења;
 - редукација саобраћаја тешких возила кроз централне делове града.

Водопривредна инфраструктура

Циљеви дугорочног развоја водопривредне инфраструктуре су:

- Приоритетно и максимално биће коришћена локална изворишта водоснабдевања, а недостајуће количине воде биће обезбеђиване из регионалног система водоснабдевања.
- Рационално коришћење воде за пиће и вишекратно коришћење воде у технолошким процесима.
- Побољшање снабдевања водом свих корисника.
- унапређење квалитета вода како површинских, тако и подземних уз потпуну заштиту постојећих и потенцијалних изворишта намењених за водоснабдевање становништва у смислу одредаба Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања.
- Смањење губитака у водоводном систему;
- Примена савремених цевних материјала у уређаја, уређаја који идентификују пуцања цеви, уређаја за даљинску контролу...
- Заштита од водне ерозије ради заштите будућих хидроакумулација од механичког засипања, применом антиерозивних радова техничке и биолошке природе.
- Изградња инсталација канализације отпадних вода у подручјима која је немају, пре свега урбаним;
- Усаглашавање развоја система за водоснабдевање и одвођење отпадних вода.
- Сви индустријски потрошачи морају имати уређаје за предtretман отпадне воде пре испуштања у колекторску мрежу;
- Изградња канализационог система у селима у којима је то економски и еколошки оправдано.

Термоенергетска инфраструктура

- Унапређење квалитета живота становништва, као основни дугорочни циљ;
- Комплетна гасификација општине Топола;
- Гасовод је дугорочно најбоље решење за обезбеђивање енергената на најјефтинији начин;
- Рационалнија, економски ефективнија и енергетски ефикаснија потрошња енергије.
- Заштита животне средине кроз снижавање интензитета штетних емисија из сектора потрошње енергије;
- Повећање укупне енергетске ефикасности у коришћењу енергије.

Електроенергетска инфраструктура

Циљеви развоја електроенергетске инфраструктуре за подручје општине Топола су:

- изградња недостајућих електроенергетских објеката за потребе потрошача до краја планског периода
- повећање поузданости напајања ел.енергијом, отклањањем слабих тачака у Е.Д. систему –заменити дотрајале мреже на дрвеним стубовима и са проводницима недовољног пресека, заменом неквалитетне опреме у Т.С.-а савременијом, чиме ће се смањити број кварова.
- побољшање квалитета напајања потрошача смањењем дужине напојних водова до потрошача чиме се елиминишу превелики падови напона и губици у преносној Е.Д. мрежи
- остваривање услова за даљински надзор и управљање електроенергетским објектима изградњом диспечерског центра, што ће омогућити брже интервенције код отклањања кварова и увид у стање електроенергетских објеката.
- реконструкција и модернизација уличне расвете уградњом савремених извора-светилки које ангажују мању потрошњу ел.енергије уз већу ефикасност осветљења по стандардима Међународне комисије за осветљење (СIE).

Телекомуникациона инфраструктура

Циљеви развоја телекомуникационих мрежа и поштанског саобраћаја су:

- модернизација постојеће телекомуникационе мреже у насељима где је то економски и технички прихватљиво;
- изградња технички квалитетније и поузданије телекомуникационе мреже посебно у Тополи;
- обезбеђење широког спектра различитих телекомункационих сервиса и услуга постојећим и новим корисницима (директан приступ интернету путем инсталације ADSL, SHDSL портова, кориснички сервиси од POTS-а до ATM/IP идр.);
- побољшање покривености пријема канала и квалитета мреже радио и ТВ сигнала;
- интегрисано управљање телекомуникационом опремом и сервисима које подржавају технологије као што су VDSL, GIGABIT ETHERNET и др;
- побољшање мреже поштанског саобраћаја подизањем квалитета услуга у постојећим јединицама и отварањем нових поштанских јединица, (уговорних пошта или такозваних станица поштоноше), а све у циљу приближавања крајњем кориснику поштанских услуга, осим подручја где због разуђености и смањења броја становника нема реалних основа за то.

ЖИВОТНА СРЕДИНА, ПРЕДЕЛИ, ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА

Заштита животне средине

Циљеви заштите и унапређења животне средине овог подручја, засновани су на успостављању одрживог управљања природним вредностима, превенцији, смањењу и контроли свих облика загађивања у складу са принципима заштите животне средине из Закона и виших усвојених Стратешких докумената.

У контексту одрживог развоја предметног простора, *основни циљеви* у области заштите животне средине су:

1. повећање нивоа комуналне опремљености насеља – пре свега изградња канализационе мреже у свим насељима, са могућношћу фазног коришћења водонепропусних септичких јама;
2. обезбедити водоснабдевање целе општине довољним количинама чисте питке воде;
3. неопходна је изградња система за пречишћавање отпадних вода, као и појединачних постројења у индустријским комплексима у виду предтретмана;
4. реализовати започети програм трајног одлагања комуналног отпада на регионалном нивоу, кроз изградњу мреже трансфер станица на нивоу целе општине;
5. санација и рекултивација постојеће депоније и др. конфликтних тачака (дивљих депонија, јаловишта и сл.);
6. спроводити контролисану примену агротехничких средстава у пољопривреди;
7. унапредити све типове насељског и ваннасељског зеленила како би се искористила његова позитивна улога;
8. формирање заштитних шумских појасева дуж магистралних праваца и других прометних саобраћајница;
9. применом стандарда ЕУ решити проблем течног и чврстог стајњака без штетног утицаја на земљиште и воде;
10. решити проблем одлагања анималног отпада планирањем локације сточног гробља или сабирног центра за спаљивање ове врсте отпада;
11. на законом дефинисан начин складиштити, одлагати и транспортовати отпад који има карактеристике опасног отпада и/или секундарне сировине;
12. применити активну и пасивну заштиту од високих подземних вода;
13. успостављање информационог система природних вредности и животне средине;
14. успостављањем мониторинга, контролом квалитета животне средине и сталним унапређењем.
15. побољшањем спровођења прописа о животној средини у индустрији увођењем ефективних регулаторних мера и економских подстицаја;
16. инвестиционо технички програми морају да садрже техничко - технолошко решење за минимизирање емисије загађујућих материја у животну средину, а према важећим нормама и стандардима.
17. унапређење система управљања заштитом животне средине у предузећима применом принципа из стандарда ЈУС-ИСО 14001;
18. побољшање информисања и едукацијом становништва за заштиту животне средине;
19. обезбеђење учешћа јавности у доношењу одлука које могу имати утицаја на квалитет животне средине.
20. Израда Процене утицаја на животну средину за све планиране инвестиционе објекте - потенцијалне загађиваче, у складу са Законом о процени утицаја (Сл. Гласник РС 135/04).

Заштита природних вредности и биодиверзитета

Основни циљ заштите простора и животне средине је очување еколошке равнотеже, биодиверзитета и укупног еколошког капацитета простора. То подразумева:

- валоризацију значајних локалитета и предела како би се утврдио њихов статус, просторни обухват и режим заштите,

- валоризацију, заштиту и очување постојећих природних елемената као што су аутентичне биљне и животињске врсте и њихове заједнице,
- очување природних, аутохтоних екосистема (водених, шумских, пашњачких, ливадских) у сливу Јасенице и на падинама Рудника,
- одржавање агроекосистема применом савремених мера у пољопривреди које се заснивају на очувању биолошке равнотеже и разноврсности,
- заштиту и обнову нарушених и деградираних екосистема, посебно еродираних станишта ,

Заштита и унапређење културних добара

Циљеви заштите непокретних културних добара планског подручја су:

- спровођење интегралне заштите непокретних културних добара, које обухвата и природно очуване просторе у непосредној околини културних добара;
- побољшање саобраћајне доступности и медијске презентације културне баштине на подручју Плана;
- стављање под заштиту добара у режиму претходне заштите;
- спровођење стриктне заштите непокретних културних добара од свих облика неконтролисане изградње која би могла да угрози сам локалитет и непосредну околину;
- стварање предуслова за пуно коришћење културне баштине у функцији развоја и напретка средине, посебно као интегрални део туристичке понуде.

Организација простора од интереса за одбрану земље и заштиту од елементарних непогода и других несрећа

Циљеви и задаци у функцији одбране земље и заштите од елементарних непогода и других несрећа на подручју Просторног плана су:

- дефинисање зона просторне заштите комплекса и подручја од посебног значаја за одбрану земље ;
- дефинисање мера заштите и спасавања становништва, културних добара и животне средине у случају елементарних непогода и других несрећа;
- успостављање информатичке подршке планирању и управљању активностима у ванредним ситуацијама.

I 3.2.4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основне концепцијске поставке и опредељења заштите, уређења и одрживог развоја подручја Просторног плана су:

- постизање већег степена **функционалне интегрисаности** подручја Просторног плана тј. обезбеђење услова за већу саобраћајну, инфраструктурну, економску и социјалну интеграцију општине са простором централне Србије. Интеграцији планског подручја посебно погодују саобраћајно-географски положај и планирани развој инфраструктурних система. Основни правци интеграције просторно су детерминисани саобраћајним коридорима, традиционалним привредним и културним везама, док су нови облици интегрисања потенцирани новим комуникационим технологијама и процесима умрежавања активности и управљања. Стратешко опредељење јесте интензивирање сарадње са суседним општинама и у оквиру региона, у циљу: оснаживања региона и његових општина, очувања природних ресурса и одрживог развоја, изградње заједничких инфраструктурних система, јачања партнерства на нивоу локалних власти, као и

заједничког наступа код ЕУ и других релевантних међународних асоцијација за реализацију развојних програма, привредне и друге сарадње.

- **унутрашња интеграција** која подразумева смањење разлика у развоју појединих делова општине, кроз квалитативну промену у просторној, саобраћајној, економској и социјалној структури. Основно упориште равномернијег територијалног развоја јесте јачање привредних и урбаних функција општинског центра, подршка развоју и уређењу руралних подручја уз заштиту и одрживо коришћење природних добара, природних ресурса, туристички атрактивних простора и очуване животне средине. Неопходна подршка остваривању овог концепта јесте обезбеђење саобраћајног и инфраструктурног опремања подручја општине, планског уређења и контролисане изградње простора, финансијске помоћи шире друштвене заједнице за просторни развој подручја општине.

- **социјална кохерентност:** демографски капитал општине који представља један од критичних ограничавајућих фактора за њен будући просторни развој. У том смислу, приоритет је успоравање ових трендова и преусмеравање активирањем и бољим коришћењем ресурса локалне средине. Социјална кохерентност подразумева јачање демографског и социјалног капитала (институција, кадрова, стратешких планова, културе, образовања и сл.), нарочито у деловима општине где је изражена депопулација или неповољна демографска структура. Ово подразумева развој полицентричног модела, подршку развоју сеоских центара и центара заједнице насеља, њихово умрежавање и функционалну повезаност са селима у окружењу, ради јачања територијалног идентитета, приступачности и економске ефикасности појединих делова општине. Отежано функционално повезивање са селима раштрканог типа ће захтевати посебне програме руралног развоја засноване на специфичним облицима пољопривреде, сточарства, шумарства, лова, мале индустрије засноване на локалним ресурсима, туризма и рекреације. Просторна дистрибуција, модернизација, повезаност и приступачност мрежа услуга и објеката јавних служби (нарочито здравства, образовања, социјалне заштите и културе),

- **еколошка уређеност и одрживост** - заштита природних вредности и добара кроз очување заштићених и строго заштићених врста дивље флоре и фауне, феномена геонаслеђа и кључних обележја предела, уз обезбеђење институционално-организационе подршке и умрежавања свих релевантних актера заштите природе. Приоритет је остваривање заштите, презентације и одрживог коришћења културних добара и природних вредности, које омогућавају развој локалне заједнице, одмор и рекреацију у природи и едукацију урбаног становништва. Ефикасност заштите обезбедиће се укључивањем локалног становништва у активности и послове на заштити, уређењу и презентацији природних ресурса (вода, шума и др.). У уређењу урбаних и руралних предела, посебна пажња биће посвећена контроли ширења грађевинских подручја, превенцији бесправне градње. У том смислу, кључна мера је спречавање нерационалног претварања квалитетног пољопривредног земљишта у грађевинско. Подједнаког значаја је спречавање процеса ерозије и санација површина захваћених ерозијом. Заштита пољопривредног земљишта и очување његовог биодиверзитета за производњу хране, као и санација шума и њихово увећавање. Посебан значај имаће одрживо и строго контролисано коришћење водних ресурса и заштита вода од загађења. У том смислу неопходно је затварање, санација и ремедијација неконтролисаних депонија и градског сметлишта, као и остваривање руралне санитације. Минералне сировине ће бити коришћене на строго контролисан и одржив начин, уз експлоатисање у складу са савременим економско - еколошким стандардима и реалним стратешким

потребама. Основно концепцијско опредељење са еколошког аспекта јесте очување постојећег квалитета животне средине, уз ограничавање и елиминисање могућих негативних утицаја, при чему приоритет имају активности на заштити квалитета вода, земљишта и ваздуха, управљању отпадом, примени обновљивих извора енергије, очувању биодиверзитета и предела.

- **економски развој** - Општина Топола у планском периоду треба да достигне ниво економске развијености који би јој омогућио конкурентност, социјалну кохерентност и еколошку одрживост. Ово подразумева активирање територијалног капитала и потенцијала општине на одржив начин, у складу са локалним специфичностима и реалним капацитетима. Основне карактеристике општине су: добар саобраћајно географски положај, подручје богатог биодиверзитета, културне баштине, али су недовољно искоришћене за развој туризма вишег стандарда, специфичних видова пољопривреде, ловства, шумарства, привреде ослоњене на природне ресурсе и модерне технологије што треба да потенцира конкурентност општине у ширим оквирима и што јесте план привредног развоја.

- **коришћење територијалног капитала општине** који подразумева боље коришћење просторног положаја општине у подручју значајних државних путева I и II реда (M23 – Београд-Топола-Крагујевац, M4 – Лазаревац-Аранђеловац - Топола - Марковац, P126 – Топола - Горњи Милановац, P109а Наталинци – Смедеревска Паланка, P215 Аранђеловац – Топола – Рача), као и обнову постојеће и изградњу нове инфраструктуре.

- **развој руралних подручја** уз неговање и промовисање њихових вредности и јачање економске снаге сеоских домаћинстава, што представља важно питање будућег равномерног развоја планског подручја. Сви циљеви и стратегије које воде ка развоју села и руралних подручја, усмераваће се на решавање питања популационог развоја, побољшавања услова живљења на селу и промовисања мултифункционалне породичне пољопривреде. У стратегијском смислу то захтева квалитативне и квантитативне промене на сеоском подручју, засноване на следећим основним поставкама:

- 1) унапређивање локалних ресурса за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа, уз успостављање партнерства локалних актера из јавног и цивилног сектора, при утврђивању и спровођењу локалних стратегија интегралног руралног развоја и сл.
- 2) подизање саобраћајне доступности, нивоа комуналне опремљености, опремљености јавним службама и укупне уређености села;
- 3) укрупњавање земљишних парцела (поседа) и засада;
- 4) развијање прерађивачких капацитета, посебно у центрима заједнице насеља, и сеоским центрима, уз поштовање правила изградње и уређења простора и услова заштите животне средине;
- 5) диверзификација развоја пољопривреде и села у складу са специфичним ресурсним, структурним, техничко-технолошким и социо-економским обележјима, потенцијалима и ограничењима руралних реона. При томе треба имати у виду трендове тржишне тражње према органској производњи хране као и потребе испуњења услова за добијање робне марке производа дефинисаног географског порекла.

Стратешко опредељење представља заштита пољопривредног земљишта, ограничавање претварања земљишта I - IV бонитетне класе у непољопривредне намене, као и очување квалитета и природне плодности земљишта.

- **институционална одговорност:** успешан просторни развој општине који

зависи и од начина управљања просторним развојем. У том смислу, инструменти управљања просторним развојем морају бити доведени до оног степена који обезбеђује већу транспарентност, ефикасност и учешће свих актера код доношења одлука.

За остваривање Просторног плана, неопходно је предузимање активности и акција (на и ван планског подручја), приоритетно у правцу:

- унапређења информатичке основе, односно формирања и одржавања базе података о простору, као предуслова за праћење, контролу и оцењивање спровођења планских решења;
- координације и успостављања одговарајуће сарадње између националног, регионалног, и локалног нивоа у спровођењу планских одлука и
- активности везаних за подршку у циљу повећања институционалне ефикасности у управљању просторним и укупним развојем подручја, као и подршку кадровском јачању, организационој структури и финансирању општинских служби.

II ПЛАНСКИ ДЕО

II 1. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ТОПОЛА

II 1.1. НАМЕНА ПРОСТОРА, БИЛАНСИ ПОВРШИНА

Основну намену простора чини пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште.

Плански циљ је да се одржи ниво квалитетног пољопривредног земљишта, повећају површине под шумама уз контролисано ширење грађевинског подручја. Смањење површина пољопривредног земљишта би се првенствено остваривало на рачун земљишта ниже бонтетне класе.

Површине под шумама се повећавају на теренима захваћеним ерозијом, голетима и површинама са великим нагибом.

Водне површине се увећавају за површине планираних акумулација.

Повећање грађевинских подручја свих насеља (осим општинског центра) износи 5-10% у односу на постојеће површине изграђеног земљишта. Повећање грађевинског подручја је веће у центрима насеља, уз услов погушћавања у постојећем грађевинском подручју. У примарним насељима повећање грађевинског подручја је незнатно и представља само заокружење започете изградње.

**ТАБЕЛА II.1. ОКВИРНИ БИЛАНС ПОСТОЈЕЋЕ И ПЛАНИРАНЕ НАМЕНЕ
ПОВРШИНА**

| Основна намена | Постојећа површина ha | у обухвату плана % | Планирана површина ha | у обухвату плана % |
|------------------------|--------------------------|--------------------------|-----------------------------|--------------------------|
| Шумско земљиште | 5.919 | 16,6 | 6.420 | 18,0 |
| Водно земљиште | 164 | 0,5 | 220 | 0,6 |
| Пољопривредно земљиште | 25.722 | 72,0 | 24.555 | 68,9 |
| Грађевинско подручје | 3840 | 10,9 | 4.450 | 12,5 |
| УКУПНО | 35.645 | 100% | 35.645 | 100 |

II 1.2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

II 1.2.1. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Коришћење и заштита пољопривредног земљишта заснивају се на одрживом управљању које подразумева: очување структуре тла, оптимално коришћење према условима терена и санацију лоших и деградираних површина (борба против ерозије и клизишта). То подразумева и:

- подршку малим, неразвијеним газдинствима у остваривању циљева у производњи органски здравих производа, кроз стимулативне мере и обезбеђивање тржишта за пласман брендова здраве хране,
- подстицање воћарске производње у вишим зонама у склопу развоја сеоског туризма,
- промовисање (кроз едукацију) савремених пољопривредних принципа (Нитратна директива, еколошка употреба стајњака и сл.) ,
- побољшање бонитетне структуре земљишта техничко биолошким мерама.

II 1.2.2. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА

Заштита и коришћење шума и шумског земљишта засниваће се на:

- спречавању даље деградације шума и пошумљавању терена ради спречавања ерозије, као и на регулацији бујичних водотокова,
- трајном коришћењу шума на принципима одрживог развоја – заштита биодиверзитета, флоре и фауне;
- успостављању јединственог и једнаког статуса свих шума, без обзира на власништво;
- санацији угрожених подручја и спречавање појава нових клизишта,
- усклађивању основних корисних функција шума са коришћењем осталих шумских производа (лековито биље, плодови и сл.).

II 1.2.3. ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА РЕСУРСА ВОДА

Заштите водних ресурса заснива се на:

1) заштити квалитета вода

- изворишта вода за снабдевање становништва водом трајним обезбеђењем квалитета свих површинских и подземних вода на подручју општине; успостављањем и спровођењем режима у зонама санитарне заштите изворишта; применом организационо - економских мера за спречавање и смањење загађења вода (прописа о транспорту опасних материја у зони изворишта, забраном кавезног узгоја риба у водоакумулацијама које служе за снабдевање водом, порибљавањем водоакумулација искључиво на бази ихтиолошких студија и пројеката, забраном изградње рибњака на локацијама којима се угрожавају изворишта вода или планирани водопривредни системи, смањењем специфичне потрошње воде увођењем реалних накнада за коришћење вода и испуштање употребљених вода, увођењем мониторинга квалитета вода и др.);

- површинских и подземних вода од загађивања и непланског коришћења – потпуном санитацијом свих насеља, опремањем канализацијом највећег броја насеља и реализацијом система за пречишћавање отпадних вода,
- водених и приобалних екосистема испуштањем гарантованог еколошког протока из водоакумулација .

2) заштити од вода регулацијом водотока и водног земљишта:

- усклађивањем техничких и биолошких радова на регулацији водотокова и заштите од великих вода, бујица и ерозије приобаља;
- чишћењем корита од наноса, отпада и сл;
- активним мерама заштите ублажавањем поплавних таласа на подручју општине.

II 1.2.4. КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

Рационална и одржива експлоатација минералних сировина на подручју општине Топола могућа је уз доследну примену техничко - технолошких мера у циљу спречавања и минимизирања штетних утицаја и последица по животну средину, здравље људи, предео и наслеђе. То подразумева и обезбеђење континуиране контроле и мониторинга стања животне средине у зонама утицаја експлоатационих поља и еколошких учинака предузећа у експлоатацији, транспорту, складиштењу и преради минералних сировина.

Приоритет има контрола и подршка остваривању законом утврђене обавезе рекултивације и ревитализације деградираних површина сукцесивно у току или по завршетку експлоатације минералних сировина.

II 1.3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА И МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

II 1.3.1. СТАНОВНИШТВО

Анализирајући кретање броја становника у базном периоду, уочава се пораст од 904 становника између пописа 1971.год. и 1981. год, што је било карактеристично и за раније пописе. Након поменутог периода, тачније од пописа 1981. године, становништво општине Топола, бележи пад броја становника. У међупописном периоду 1991-2002.год, бележи се пад од 1.190 становника, по методологији пописа 2002. године, по којој нису пописана лица која су дуже од годину дана у иностранству. Обзиром да тренутно расположиви статистички подаци не обухватају расељена лица и становништво које привремено борави у граду и њихову територијалну дистрибуцију, треба их узети у обзир у наредном планском периоду јер дефинитивно оптерећују све социјалне, административне, грађевинске, инфраструктурне и остале фондове. По подацима Комесаријата за избегла и расељена лица, о попису који је спроведен од стране УНСР-а, на територији општине Топола живи 408 избеглих и расељених са Косова и Метохије. Тако да на територији општине Топола живи 25.700 становника, не рачунајући лица на привременом раду у иностранству дужем од годину дана, којих је по попису 2002. год. било 1.287.

Пројекција становништва до 2025. године рађена је на бази претпоставке о кретању фертилитета, морталитета и миграција. Хипотезе су постављене за свако насеље посебно, а резултати за општину, градско и сеоска насеља заједно представљају збир резултата пројекција насеља.

Приликом постављања хипотезе о морталитету, пошло се од претпоставке, на основу досадашњих тенденција и остварених промена у старосној структури становништва, да ће морталитет бити на нивоу међупописног периода 1991-2002. година.

Полазна хипотеза о миграцијама заснива се на чињеници да ће и даље салдо миграције градског насеља бити позитиван као и у приградским насељима, као и да ће сеоска насеља и даље имати негативан салдо миграције, али блажи него у међупописном периоду 1991-2002. година. Може се очекивати да ће природно кретање сеоског и градског становништва општине имати сличне карактеристике, с тим што ће и даље сеоска насеља бити емиграциона, а градска имиграциона.

Под претпоставком повољних миграционих кретања условљених пре свега ревитализацијом привредних активности, повећањем свеукупног стандарда, активнијом социјалном политиком и анализом свих тренутно доступних природних и механичких компоненти демографске структуре у последњем међупописном периоду, у наредном планском периоду треба очекивати благи пораст броја становника.

Пројекција броја становника и домаћинства

Према очекиваним променама броја становника на територији општине Топола, градском и осталом подручју, треба планирати и сразмерно повећање броја и структуре домаћинства на поменутом подручју.

На територији општине треба очекивати 8.670 домаћинства са просечно 3,2 члана по домаћинству.

ТАБЕЛА II 1.3.1.a ПЛАНИРАНИ БРОЈ СТАНОВНИКА

| подручје | број стан. по метод. пописа 2002. год. | | планирани бр. стан. 2025.г. |
|---------------------------|---|---------------|--------------------------------|
| | 1991.г. | 2002.г. | 2025.г. |
| Општина Топола | 26.482 | 25.292 | 27.740 |
| Белосавци | 1.222 | 1.182 | 1.200 |
| Блазнава | 639 | 591 | 600 |
| Божурња | 838 | 672 | 700 |
| Винча | 1.211 | 1.176 | 1.250 |
| Војковци | 314 | 278 | 260 |
| Горња Трнава | 1.883 | 1.736 | 1.750 |
| Доња Трнава | 1.056 | 921 | 900 |
| Горович | 393 | 319 | 300 |
| Гуришевци | 175 | 153 | 140 |
| Доња Трешњевица | 336 | 304 | 290 |
| Горња Шаторња | 613 | 558 | 550 |
| Доња Шаторња | 841 | 800 | 780 |
| Жабаре | 1.143 | 1.016 | 1.100 |
| Загорица | 898 | 765 | 750 |
| Јарменовци | 431 | 563 | 600 |
| Јеленац | 405 | 375 | 370 |
| Јунковац | 1.072 | 945 | 950 |
| Клока | 1.299 | 1.146 | 1.150 |
| Липовац | 558 | 558 | 560 |
| Манојловци | 174 | 144 | 140 |
| Маскар | 301 | 236 | 220 |
| Наталинци | 904 | 834 | 810 |
| Овсиште | 718 | 630 | 600 |
| Павловац | 66 | 70 | 70 |
| Пласковац | 616 | 559 | 540 |
| Рајковац | 240 | 189 | 170 |
| Светлић | 413 | 417 | 420 |
| Топола град | 4.506 | 5.422 | 7.800 |
| Топола село | 1.804 | 1.363 | 1.400 |
| Крћевац | 772 | 775 | 800 |
| Шуме | 641 | 595 | 570 |

Претпоставка је да ће у градском центру просечан број чланова домаћинства остати на садашњем нивоу, тј. 3 члана по домаћинству, с тим што просечна величина домаћинства у урбаним срединама могу бити и испод три члана, до 2025.год. очекује се 2.600 домаћинстава.

Планирана старосна структура по функционалним добним групама

Као полазна основа сваког просторног плана, како би био што реалнији и имао примену, чине промене демографских токова и структуре, као и пројекције тих токова у планском периоду.

ТАБЕЛА II 1.3.1.6 ПЛАНИРАНЕ ФУНКЦИОНАЛНЕ ДОБНЕ ГРУПЕ

| Подручје | Год. | укупан бр.ста. | 0-3 | 4-6 | 7-15 | 16-19 | 20-24 | 25-59 | 60-64 | 65 и више |
|---------------------|------|-------------------|------|------|-------|-------|-------|--------|-------|--------------|
| Општина Топола | 2002 | 25.292 | 653 | 693 | 2.696 | 1.236 | 1.551 | 11258 | 1.519 | 5.686 |
| | | 100% | 2,6% | 2,7% | 10,6% | 4,9% | 6,1% | 44,5% | 6% | 22,5% |
| | 2025 | 27.740 | 665 | 693 | 2.830 | 1.248 | 1.720 | 12.400 | 1.720 | 6.464 |
| | | 100% | 2,4% | 2,5% | 10,2% | 4,5% | 6,2% | 44,7% | 6,2% | 23,3% |
| Градско подручје | 2002 | 5.422 | 122 | 136 | 657 | 344 | 418 | 2.672 | 303 | 770 |
| | | 100% | 2,2% | 2,5% | 12,1% | 6,3% | 7,7% | 49,3% | 5,6% | 14,2% |
| | 2025 | 7.800 | 180 | 195 | 897 | 490 | 608 | 3.868 | 445 | 1.115 |
| | | 100% | 2,3% | 2,5% | 11,5% | 6,3 | 7,8 | 49,6 | 5,7% | 14,3% |
| Остала насеља | 2002 | 19.870 | 531 | 557 | 2.039 | 892 | 1.133 | 8.586 | 1.216 | 4.916 |
| | | 100% | 2,7% | 2,8% | 10,3% | 4,5% | 5,7% | 43,2% | 6,1% | 24,7% |
| | 2025 | 19.940 | 485 | 498 | 1.933 | 758 | 1.112 | 8.532 | 1.275 | 5.349 |
| | | 100% | 2,4% | 2,5% | 9,7% | 3,8% | 5,6% | 42,8% | 6,4% | 26,8% |

II 1.3.2. МРЕЖА НАСЕЉА

Територију општине Топола чини 31 насеље, са 29 целих катастарских општина административне општине Топола, укупне површине 356,45 km². Очекивани број становника на овом подручју, у 2025. години, износи око 27 740.

Стратегија развоја мреже насеља заснована је на принципу концентрисане децентрализације. Према функционалним, демографским, просторним, природним и створеним вредностима планирана је просторно функционална, хијерархијски заснована мрежа насеља општине Топола коју чине следеће категорије:

- I - Центар општине - Топола**
- II - Центри заједнице села**
- III - Сеоски центри**
- IV - Села**

I - Центар општине -градско насеље Топола обухвата подручје Генералног плана Топола 2025. Са планираних 8.000 становника, У Тополи је изражена концентрација становништва, грађевинског фонда, привредних потенцијала, друштвене опреме, инфраструктуре и комуналне опреме.

Непосредно гравитационо подручје општинског центра, чине:

- **сеоски центар: Белосавци**
- села Љубесело, Божурња, Жабаре, Крћевац, Липовац, Винча, Пласковац и Горович

II - Центри заједнице села - насеља која представљају руралне центре. Ови центри треба да дају допринос равномерном развоју територије општине. Развој ових центара треба да се заснива на развоју секундарних, терцијарних и примарних делатности, уз одговарајући степен опремљености насеља јавним службама којима треба да опслужује и одређено гравитационо подручје. Овој категорији припадају насеља Наталинци и Доња Шаторња.

1. Гравитационо подручје насеља **НАТАЛИНЦИ** чине:

- **сеоски центар: Горња Трнава**
- села: Клока, Јунковац, Шуме и Павловац

2. Гравитационо подручје насеља **ДОЊА ШАТОРЊА** чине:

- **сеоски центар Јарменовци**

- села: Горња Шаторња, Доња Трешњевица и Блазнава

III - Сеоски центри - Чине спрегу са центрима заједнице села у развоју просторне целине којој припадају. Опремљеност ових насеља јавним и осталим садржајима треба да задовољи потребе самог насеља али и села која им непосредно гравитирају. Овој групи припадају следећа насеља са гравитационим подручјем:

1- насеље БЕЛОСАВЦИ

- насеља: Јеленац, Маскар, Загорица и Рајковац

2- насеље ГОРЊА ТРНАВА

- насеља: Доња Трнава, Светлић и Овсиште

3- насеље ЈАРМЕНОВЦИ

- насеља: Манојловци, Гуријевци и Војковци

IV - Села

Категорија руралних насеља чији се развој заснива на примарним делатностима. Села имају основне садржаје неопходне за функционисање самог насеља, а функционално се везују на одговарајуће центре.

Овој категорији припада 25 сеоских насеља.

Предности овакве организације мреже насеља огледају се у:

- формирању три велике просторне целине од којих свака има свој центар и подцентар који се међусобно допуњују и представљају носиоце развоја у гравитационом подручју

- стварању услова за уравнотежен развој целе општине кроз развој јавних и осталих функција и дисперзију нових садржаја по новоформираним центрима у складу са потребама територије.

Један од битних предуслова за правилно функционисање система насеља, јесте добра повезаност центара међусобно и села са одговарајућим центрима, мрежом саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

ТАБЕЛА II.1.3.2. - МРЕЖА НАСЕЉА

| | НАСЕЉА | КО | Површина атара (ха) | Број становн. 2025. |
|----|---------------------|---------------------|------------------------|------------------------|
| 1 | Белосавци | Белосавци | 1527,68 | 1182 |
| 2 | Блазнава | Блазнава | 1496,37 | 591 |
| 3 | Божурња | Божурња | 1378,39 | 672 |
| 4 | Винча | Винча | 1406,54 | 1176 |
| 5 | Војковац | Војковац | 1316,24 | 278 |
| 6 | Горња Трнава | Трнава | 3927,89 | 1736 |
| 7 | Горња Шаторња | Горња Шаторња | 1076,84 | 558 |
| 8 | Горович | Горович | 706,54 | 319 |
| 9 | Гуришевци | Гурцијевци | 672,54 | 153 |
| 10 | Доња Трешњевица | Доња Трешњевица | 668,54 | 304 |
| 11 | Доња Трнава | (КО Трнава) | | 921 |
| 12 | ДОЊА ШАТОРЊА | ДОЊА ШАТОРЊА | 1043,54 | 800 |
| 13 | Жабаре | Жабаре | 1756,64 | 1016 |
| 14 | Загорица | Загорица | 1181,57 | 765 |
| 15 | Јарменовци | Јарменовци | 1163,15 | 563 |
| 16 | Јеленац | Јеленац | 575,79 | 375 |
| 17 | Јунковац | Јунковац | 1895,01 | 945 |
| 18 | Клока | Клока | 2467,51 | 1146 |
| 19 | Крћевац | (КО Топола Село) | | 775 |
| 20 | Липовац | Липовац | 961,03 | 558 |
| 21 | Манојловци | Манојловци | 487,40 | 144 |
| 22 | Маскар | Маскар | 659,99 | 236 |
| 23 | НАТАЛИНЦИ | НАТАЛИНЦИ | 746,38 | 834 |
| 24 | Овсиште | Овсиште | 1099,35 | 630 |
| 25 | Павловац | Павловац | 158,56 | 70 |
| 26 | Пласковац | Пласковац | 719,94 | 559 |
| 27 | Рајковац | Рајковац | 629,61 | 189 |
| 28 | Светлић | Светлић | 879,07 | 417 |
| 29 | ТОПОЛА | ТОПОЛА ВАРОШ | 592,41 | 5422 |
| 30 | Љубесело | Топола Село | 3370,37 | 1363 |
| 31 | Шуме | Шуме | 1080,54 | 595 |
| | УКУПНО: | | 35645,35 | 25292 |

ОПШТИНСКИ ЦЕНТАР

ЦЕНТРИ ЗАЈЕДНИЦЕ СЕЛА

сеоски центри

села

II 1.3.3.ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

Основно образовање

На подручју општине Топола, основно образовање се одвија у 25 основних школа међу којима је 5 матичних. Укупна површина објеката основних школа износи око 5.400m², а површина земљишта око 20.00ha. Према демографској пројекцији до 2025 године, број ученика основних школа (функционалне добне групе од 7 - 15 година), износиће сса 3.000.

Применом норматива:

- 8 - 10m²/ученику изграђеног простора и
- 20 - 25m²/ученику слободних површина

потребна површина школских објеката у планском периоду, износи 24.000m² (12.000m² уколико раде у две смене), а површина земљишта намењеног основним школама, око 7,50ha. Постојећа површина школских комплекса задовољава потребе и планираног броја ученика. Недостаје око 6.600 m² површине објеката.

Размештај матичних и подручних школа је задовољавајући. Могућа је изградња једне подручне школе у Тополи у циљу растерећења матичне.

Неопходна је доградња и реконструкција постојећих основних школа, приоритетно матичних, у оквиру постојећих комплекса.

Средње образовање

Постојећа средња школа у Тополи ("Краљ Петар I") задовољава прописане стандарде за постојећи број ученика, под условом да се рад одвија у две смене.

Изградња средњих школа у наредном периоду вршиће се према следећим критеријумима:

- школски простор..... 8 m²/ ученику
- школско двориште..... 20-25 m²/ ученику

За очекивану популацију до 2025. године узраста 15 - 19 година од 1.250 ученика са територије општине, потребе су следеће:

- школски простор..... 2.500 m²
- школско двориште..... 1,30 ha

Наведени капацитети подразумевају двосменски рад.

- постојећа средња школа задржава се на постојећој локацији у центру Тополе (0,65 ha).

- планирана је изградња нове средње школе у Тополи, површине око 0,85 ha. Локација ове школе одређена је Генералним планом Топола 2025.

Укупна површина комплекса средњих школа износи око 1,50ha.

Приватне школе свих нивоа образовања, по потреби, могу да буду грађене на локацијама намењеним образовању, али и у зонама центара, уз задовољење прописаних правила грађења.

ЗДРАВСТВО

Здравствена делатност на подручју општине Топола обављаће се на нивоу примарне здравствене заштите. Постојећи Дома здравља у Тополи са диспанзерима и специјалистичким службама и мрежом здравствених станица и амбуланти на сеоском подручју, укупне површине објеката 4180m² и земљиштем

површине 3,40 ha, задовољава прописане нормативе (0,06 - 0,09 m²/становнику објеката и 0,4 - 0,6 m²/становнику земљишта) и у планском периоду.

За виши ниво здравствених услуга (секундарну и терцијалну здравствену заштиту), становници општине Топола упућени су на Општу болницу у Аранђеловцу и Клинички центар у Крагујевцу.

ДЕЧЈА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Дечја заштита

Према пројекцијама до 2025. године, број деце - корисника дечјих и предшколских установа, износиће око 750 (55% укупног броја деце узраста до 6 година).

Ако се примене нормативи:

- 8 - 10 m²/детету изграђеног простора и
- 25 - 30 m²/детету слободних површина

потребно је обезбедити укупно око 6.000m² објеката и око 2,00ha земљишта. То значи да је у планском периоду потребно обезбедити:

- нових 2670 m² објеката и
- 1,00 ha земљишта

Поред постојећих објеката и простора намењених дечјој заштити, потребно је, у центрима заједнице села и сеоским центрима, обезбедити, поред предшколских установа, и простор за децу узраста до 6. године.

Социјална заштита

Према очекиваној старосној и социјалној структури становништва и републичким програмима развоја социјалних институција и установа, поред постојећих објеката, планиран је простор за изградњу дома за старе са дневним центром, према следећем нормативу:

- 10 m²објеката/ кориснику
- 5 m² земљишта/ кориснику.

Локација дома, планирана је у Тополи (у подручју Генералног плана).

Дом за ученике средње школе планиран је у оквиру нове средње школе у Тополи.

Укупна површина објеката социјалне заштите, заједно са постојећим институцијама, износи око 1,50 ha.

Објекти социјалног становања и други објекти намењени посебним социјалним групама, могу да буду грађени и на градском и на сеоском подручју, према посебном програму.

КУЛТУРА

У наредном периоду институције културе ће се развијати као:

- јавне службе ширег значаја и
- јавне службе локалног значаја

Објекти културе ширег значаја везани су за просторну и културно-историјску целину "Карађорђева Топола", задужбину краља Петра I Карађорђевића и представљају културни центар Тополе. Ту се налази Музеј, а реконструкцијом и адаптацијом осталих објеката, могуће је обогатити овај комплекс новим садржајима културе. Објекти културе на Опленцу (Музеј и галерија), уређиваће се јединствено у склопу целог комплекса, у складу са условима надлежног завода за заштиту споменика културе

Објекти културе локалног значаја (домови, културе, биоскопи, библиотеке, галерије,...) развијаће се, како на градском, тако и на сеоском подручју.

Развој свих институција културе треба усмерити ка побољшању услова за њихово функционисање, обезбеђењу нових простора и афирмисању и подстицању активности у свим културним сферама.

Изградња нових објеката културе вршиће се према следећим нормативима:

- објекти културе 0,21m²/ становнику
- библиотека 30- 35 m² / 1000 становника

Објекти домовна културе који чине основу задовољавања потреба сеоског становништва у области културе треба реконструисати и програмски ревитализовати. Ови објекти треба да прерасту у мултифункционалне просторе за програмске и друге активности различитих удружења и стручних друштава, за активности деце и младих.

Допуњавањем постојеће мреже објеката културе на сеоском подручју постигао би се целовит систем развоја сеоског подручја.

Потребно је развијати посебне понуде из области културе у насељима са специфичним прородним, културним и историјским обележјима.

УПРАВА И АДМИНИСТРАЦИЈА

У оквиру локалне самоуправе на територији општине Топола формиран је систем општинске управе, односно месних заједница и месних канцеларија, као подручних испостава локалног управног и административног система.

Ови објекти и намене налазе се у градском центру Тополе и у центрима села.

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Развој спорта, активне и организоване рекреације подразумева мрежу спортских центара и терена, који функционално и садржајно задовољавају потребе свих категорија становника.

Обзиром да је на подручју Генералног плана Топола 2025. изразити недостатак терена за пасивну и активну рекреацију, планирана мрежа спортско - рекреативних површина на градском подручју, категорисана је као:

- градски спортски центар
- спортско - рекреативни центри
- локални центри за спорт и рекреацију
- блоковска игралишта.

Планирана површина намењена спорту и рекреацији, на подручју Генералног плана, износи око 6,00 ха.

На сеоском подручју највише су заступљени терени за фудбал. У наредном периоду планира се опремање локалних центара првенствено централних места (центара заједнице села и сеоских центара) теренима за мале спортове и потребним пратећим објектима.

Садржаји спорта и рекреације треба да буду и пратеће функције других намена: образовања, здравства, дечје заштите, туристичких комплекса и др. У оквиру школских комплекса свих матичних основних школа предвиђа се изградња физкултурних сала.

Укупна површина свих објеката намењених спорту и рекреацији, на територији општине, износи око 25,00 ха.

КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ

Гробља

Потребно је проширење свих гробаља на постојећим локацијама, или формирање и нових уколико нема могућности проширења постојећих, а према посебним правилима, у складу са потребама сваког села. Обавезно је обезбеђење заштитног појаса. Заштитни појас је неопходан код свих гробаља која се налазе у непосредној близини насељених делова а посебно у центру насеља Доња Шаторња.

Главна градско гробље које ће да задовољи потребе становништва и у наредном периоду, је гробље „Љубе село“ (површине око 6,50 ha) у КО Топола (Село), у североисточном ободу Генералног плана Топола 2025.

Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу установио је простор посебне заштите око старе цркве у Горовичу од 5 м око спољних зидова цркве, као и са предње стране цркве до локалног пута, а у ширини од по 5м са леве и десне стране од бочних зидова цркве. Према условима надлежног Завода забрањено је даље сахрањивање у простору посебне заштите око цркве у Горовичу. Постојећа гробна места у Горовичу постепено измештати на нову локацију која ће бити разрађена кроз урбанистички план. За све евентуалне радове на овим објектима неопходно је претходно прибавити услове и сагласности надлежних Завода.

Сточне пијаце

Поред постојећих локација у Тополи, Доњој Шаторњи и Наталинцима, планирано је формирање сточне пијаце у Белосавцима, а по потреби и у другима насељима.

Ветеринарске станице

Постојеће ветеринарске станице и амбуланте прате просторни распоред сточних пијаца и задржавају се, а нове се према потреби гравитационог подручја могу формирати и у другима насељима.

Зелене пијаце

Поред општинског центра и зелених пијаца у центрима заједнице села, нова зелена пијаца се планира и Белосавцима, а и у другим насељима према потребама.

Ватрогасне станице

Ватрогасна станица задржава положај у општинском центру. Обзиром на мале дистанце од осталих насеља и добру саобраћајну повезаност ова организација опслужује целу територију општине.

Гробље за угинуле животиње

Дате су две варијанте решавања проблема сахрањивања животиња:

Варијанта 1 – Проблем сахрањивања животиња решава се формирањем локације за регионални сабирни центар за третман угинулих животиња и њихово спаљивање. У том случају на територији општине Топола, као мера безбедног уклањања анималног отпада, за свако сеоско насеље или највише два сеоска насеља планира се простор за прихватне станице у ограђеном и заштићеном простору, са хладњачом где ће се вршити прихват, одакле ће се специјалним возилима угинуле животиње превозити до регионалног центра за прераду и спаљивање животињског отпада.

Варијанта 2 - планирају се 4 локације за сахрањивање животиња (гравитациона подручја: Белосавци, Наталинци, Топола и Доња Шаторња). Остала насеља, или највише два, формирају просторе за прихватне станице.

Управљање отпадом

Решавање проблема одлагања отпада на територији општине је врло значајан задатак, како би се очувала здрава животна средина и здравље људи. Неопходне су крупне промене у процесу одлагања и третмана отпада.

Према Стратегији управљања отпадом општина Топола заједно са општинама Кнић, Аранђеловац, Горњи Милановац, припада регионалном центру за управљање отпадом „Витлиште“, Град Крагујевац.

Скупштина општине Топола је, на предлог Општинског већа општине Топола, на седници одржаној 10.06.2011. године донела Одлуку о одлагању чврстог неопасног комуналног отпада (број 020-143/2011-05-I од 10.06.2011, Службени гласник СО Топола број 6/2011). У складу са овом одлуком, општина Топола отпочиње одлагање чврстог неопасног комуналног отпада на санитарну регионалну депонију „Врбак“ у Лапову.

Концепт одрживог управљања комуналним чврстим отпадом подразумева:

- израду посебне студије за утврђивање локација трансфер станица на територији општине Топола;
- реализацију пројектне документације на санацији, рекултивацији и безбедном затварању депоније „Торови“;
- смањење укупног чврстог комуналног отпада постепеним увођењем система рециклаже;
- да се опасан отпад организује у складу са важећим прописима (из Ливнице, из здравствених установа и друго);
- санацију дивљих депонија и ђубришта што подразумева детекцију простора деградираних отпадом на целој територији општине, уклањање отпада и ремедијација простора.

ЗЕЛЕНИЛО

Зеленило јавне функције мора имати посебан третман како би се обезбедила његова вишеструка улога у креирању урбаног простора. У циљу ефикаснијег коришћења потенцијала зеленила на градском подручју, потребно је формирати зелену мрежу (систем) која би била део комплетне мреже зеленила подручја општине. Постојећи систем зеленила, планиран кроз Генерални план Топола 2025. (паркови, скверови, специфично и линеарно зеленило), треба повезати са ванградским зеленилом.

Постојећи потенцијал зеленила неопходно је очувати, унапредити и стално повећавати проширивањем шума на непродуктивна земљишта. Подручја која су неуређена, а намењена су за изградњу, у даљој будућности треба уредити као зелене или рекреативне површине које би, и после реализације изградње, могле бити делом сачуване. Систем зелених површина на пољопривредним подручјима реализоваће се успостављањем мреже засада (ветрозаштитних појасева, живица итд.), уз максималну заштиту постојеће вегетације.

II 1.4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Да би ублажиле и временом елиминисале досадашње негативне тенденције односно како би се оживела економска активност, покренуо привредни развој, активирали значајни потенцијали (пољопривредни, туристички, индустријски и др.), изградила неопходна инфраструктура (саобраћајна и комунална), побољшали социјални услови живота (образовање, здравство, култура и др.) неопходно је да се инвестиције односно улагања на нивоу општине повећају. Тек на основу интензивне инвестиционе активности може се очекивати и заустављање негативних демографских трендова и започињање обнове популације.

Завршавањем процеса приватизације очекује се да ће приватни сектор промовисати предузетнички дух - отварање нових радних места кроз мала и средња предузећа, увођење нових производа (роба и услуга), маркетиншку обраду тржишта, и других активности које су од значаја за подизање степена ефикасности привреде, продуктивности рада и квалитета производа. Такође, приватизација ствара услове за директне инвестиције, пренос знања и менаџерских вештина, као и за подизање техничко-технолошке опремљености.

Општина располаже значајним земљишним потенцијалом (од укупне површине која износи 35.600ха, 76% односно, 27.225 ha се односи на пољопривредно земљиште) али је потребно мерама економске и пореске политике омогућити да се формирају пољопривредни поседеи и то велики од преко 100 ha, средњи преко 30 ha и мали од 3,5 и више ha. Најсврсисходније је укрупњавати парцеле и формирати комплексе, где је могуће инсталирати адекватан систем за наводњавање и обезбедити оптималну примену агротехнике. Обнова и ревитализација пољопривреде мора се заснивати на на оним врстама делатности које ће испунити следеће: пласирати производе који су тржишно прихватљиви, брзо ефектуирање планираних инвестиција, већа профитабилност, ангажовање већег броја радне снаге као и диверсификованији и квалитетнији асортиман производа.

Последично са ревитализацијом пољопривредне производње створили би се услови за потпуније искоришћавање постојећих и додатних капацитета прехранбене индустрије као и запошљавање других, пратећих индустријских грана које раде за потребе пољопривреде (машине, резервни делови и сл.). Већа повезаност примарне пољопривредне производње и прехранбене индустрије у оквиру репродукционог ланца производње хране омогућава брз развој агрокомплекса који је један од значајних носилаца будућег економског развоја општине.

Приликом обликовања будуће организације индустријске производње, на територији општине Топола, посебну пажњу усмерити на квалитетнији приступ према окружењу укључивањем еколошке компоненте као интегралног дела секторског и просторног развоја индустрије и тиме објединити економске, социјалне и еколошке димензије развоја, односно усклађивањем свих аспеката развоја индустрије са локално-развојним потенцијалима средине. Да би се предходно наведени циљ остварио неопходно је:

- Организацијско и структурно усавршавање производње увођењем савремених технологија, ефикаснијом организацијом рада, подизањем квалитета руковођења.

- Приоритет дати областима које користе потенцијале подручја (природне ресурсе) и еколошки прихватљиве технологије.

Пројекције БДП и инвестиција

На пројекцију социо-економског развоја Србије, укупно и по регионима, утиче скуп варијабли (променљивих) које у процесу кретања стоје у одређеној међузависности. У варијабле, између осталог, спадају: стопа инвестиција, стопа личне и укупне потрошње и капитални коефицијент као синтетички израз техничког прогреса и утицаја овог прогреса на продуктивност рада. Наведене величине су међусобно зависне, јер промене једне изазивају промене у другим варијаблама. Међу њима кључну улогу играју стопа инвестиција и капитални коефицијент. Стопа инвестиција показује удео инвестиција у бруто домаћем производу (БДП), а капитални коефицијент изражава однос капитала и производње.

Стопа инвестиција је индикатор који показује колико конкретно подручје може да издвоји средстава за повећање производње, уважавајући и прилив директних страних инвестиција, разне дознаке и прилив средстава по другим основама (кредити, зајмови итд.). Имајући у виду све догађаје који су се у Србији десили за последњих двадесетак година, стопа инвестиција биће, у највећој мери, детерминисана приливом страних инвестиција, које ће у наредних неколико година (до 2025. године) имати доминантну улогу у развоју Републике.

Однос капитала и производње или капитални коефицијент, показује колико је јединица инвестиција (капитала) потребно за стварање једне нове јединице производње или услуге. Отуда је стопа привредног раста функција две наведене варијабле: стопе инвестиција и капиталног коефицијента.

Капитални коефицијент је под снажним утицајем информатичке и технолошке револуције, без обзира да ли се социо-економски развој одвија у условима константних или растућих инвестиција. У анализама се користе просечни и маргинални капитални коефицијент. За потребе овог рада опредељење је да се користи просечан капитални коефицијент, између осталог и зато што је динамика социо-економских промена до те мере убрзана, да се време активирања инвестиција такође убрзано скраћује, односно:

$$r_Y = I/k_1 + k_0/k_1$$

где је стопа раста производње (r_Y) у директној пропорцији са порастом инвестиција (I) у датом периоду времена и обрнуто сразмерна временским променама капиталног коефицијента (k).

Између обима и структуре инвестиција и брзине друштвено-економског развоја постоји веома тесна корелација. Већи обим инвестиција, као резултат већег њиховог учешћа у БДП-у, осигурава већу производњу и већи национални доходак. Већа маса националног доходака обезбеђује већу личну и општу потрошњу и повратно утиче на повећање инвестиција.

Опредељивање просечних годишњих стопа БДП и БДП по становнику врши се на основу бројних показатеља, а посебно очекиване политичке стабилизације, јачања демократизације друштва, отварања према свету и постепеног приближавања Европској Унији и Атланским интеграцијама. На западу стопе раста су ниже али оне базирају на високим нивоима достигнутог развоја, те су стабилне и довољне за постепено али стално повећање квалитета живота у тим земљама.

Уважавајући природне и створене потенцијале, постављене циљеве и могућности општине и званичне податке Републичког завода за статистику (годишња стоп раста укупног БДП за 2007. у односу на 2006. годину износи 7,6%) процењујемо да су реалне следеће просечне годишње стопе раста БДП и БДП по становнику уз потребне и могуће инвестиције:

- 4,5% (песимистички);
- 6% (реално);
- 7% (оптимистички).

Ниска економска база и заостајање у већини економских показатеља за просеком Србије, захтевали би офанзивнију развојну политику општине, али уважавајући конкретне услове и сложености промене привредне структуре и уклапања у домаће и страно пробирљиво тржиште, сматрамо да су понуђене стопе раста реалне и могуће.

Пројекција БДП

| обележја подручја | 2006 | 2007 | 2008 | 2010 | 2015 | 2020 | 2025 |
|--------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| 4.5% БДП | 53.497 | 57.025 | 60.552 | 67.606 | 85.242 | 102.877 | 120.513 |
| 6% БДП | 55.485 | 60.999 | 66.514 | 77.543 | 105.115 | 132.688 | 160.260 |
| 7% БДП | 57.140 | 64.310 | 71.480 | 85.820 | 121.670 | 157.520 | 193.370 |
| СТАНОВНИШТВО | 24.649 | 24.811 | 24.974 | 25.300 | 26.113 | 26.927 | 27.740 |
| БДП по становнику 4.5% | 2.170 | 2.298 | 2.425 | 2.672 | 3.264 | 3.821 | 4.344 |
| БДП по становнику 6% | 2.251 | 2.459 | 2.663 | 3.065 | 4.025 | 4.928 | 5.777 |
| БДП по становнику 7% | 2.318 | 2.592 | 2.862 | 3.392 | 4.659 | 5.850 | 6.971 |

Пројекција инвестиција

| обележја подручја | 2006 | 2007 | 2008 | 2010 | 2015 | 2020 | 2025 |
|--------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| 4.5% БДП | 13.374 | 14.256 | 15.138 | 16.902 | 25.573 | 25.719 | 30.128 |
| 6% БДП | 13.871 | 15.250 | 16.628 | 19.386 | 31.535 | 33.172 | 40.065 |
| 7% БДП | 14.285 | 16.078 | 17.870 | 21.455 | 36.501 | 39.380 | 48.343 |
| БДП по становнику 4.5% | 543 | 575 | 606 | 668 | 979 | 955 | 1.086 |
| БДП по становнику 6% | 563 | 615 | 666 | 766 | 1.208 | 1.232 | 1.444 |
| БДП по становнику 7% | 580 | 648 | 716 | 848 | 1.398 | 1.463 | 1.743 |

Пројекција становништва, БДП, БДП по становнику по стопи раста од 4,5%, 6% и 7%

| | 2006 | 2007 | 2008 | 2010 | 2015 | 2020 | 2025 |
|----------------------------------|--------|--------|--------|--------|---------|---------|---------|
| СТАНОВНИШТВО | 24.649 | 24.811 | 24.974 | 25.300 | 26.113 | 26.927 | 27.740 |
| 4,5% | | | | | | | |
| БДП | 53.497 | 57.025 | 60.552 | 67.606 | 85.242 | 102.877 | 120.513 |
| БДП по становнику | 2.170 | 2.298 | 2.425 | 2.672 | 3.264 | 3.821 | 4.344 |
| Инвестиције | 13.374 | 14.256 | 15.138 | 16.902 | 25.573 | 25.719 | 30.128 |
| Инвестиције по становнику | 543 | 575 | 606 | 668 | 979 | 955 | 1.086 |
| 6% | | | | | | | |
| БДП | 55.485 | 60.999 | 66.514 | 77.543 | 105.115 | 132.688 | 160.260 |
| БДП по становнику | 2.251 | 2.459 | 2.663 | 3.065 | 4.025 | 4.928 | 5.777 |
| Инвестиције | 13.871 | 15.250 | 16.628 | 19.386 | 31.535 | 33.172 | 40.065 |
| Инвестиције по становнику | 563 | 615 | 666 | 766 | 1.208 | 1.232 | 1.444 |
| 7% | | | | | | | |
| БДП | 57.140 | 64.310 | 71.480 | 85.820 | 121.670 | 157.520 | 193.370 |
| БДП по становнику | 2.318 | 2.592 | 2.862 | 3.392 | 4.659 | 5.850 | 6.971 |
| Инвестиције | 14.285 | 16.078 | 17.870 | 21.455 | 36.501 | 39.380 | 48.343 |
| Инвестиције по становнику | 580 | 648 | 716 | 848 | 1.398 | 1.463 | 1.743 |

Да би се оствариле планиране пројекције неопходно је најпре обезбедити пораст инвестиција односно њиховог удела у БДП-у да би се касније са стабилизацијом економских и политичких токова тај удео могао смањити у корист личне потрошње.

II 1.4.1. ПРОСТОРНИ РАЗМЕШТАЈ ИНДУСТРИЈЕ И МСП

Окосницу просторне структуре привреде чини постојеће радне зоне као и локације и поједини центри насеља који имају потенцијалне услове (инфраструктура, земљиште, објекте, сировине и тржиште) уз усаглашавање са условима заштите свих ресурса подручја

Усмеравање размештаја индустрије и МСП на подручју општине засниваће се на следећим принципима:

- рационалније, ефикасније и еколошки прихватљиво коришћење грађевинског земљишта у постојећим индустријским зонама и локалитетима (повећање степена искоришћености активираних зона, комплекса и локалитета уз подизање квалитета инфраструктурне опремљености и спровођење мера заштите животне средине)

- децентрализација привредног развоја формирањем нових зона, комплекса и локалитета задовољавајуће опремљености техничком инфраструктуром за смештај МСП у складу са локационо-развојним потенцијалом простора, и интересима локалне заједнице (подстицање развоја иницираних и/или формирања нових комплекса/локалитета, у зонама и у насељима која имају интерес и услове за развој предузетништва, посебно у центрима на сеоском подручју- носиоцима децентрализованог развоја општине)

- лоцирање микро - бизниса и породичних фирми у сеоским насељима одређивањем типа и обима производње и пружања услуга,
- повећање саобраћајне и комуникацијске доступности постојећих и планираних локација обезбеђењем квалитетних веза са мрежом државних путева.

Основна правила за издвајање локалитета за смештај индустрије и малих и средњих предузећа јесу:

- мала и средња предузећа и остале привредне делатности првенствено се лоцирају у већ активираним или иницираним привредно-индустријским зонама/комплексима/локалитетима и користе постојећи грађевински фонд, уз могућност његове адаптације и реконструкције;

- размештај, организација и уређење привредних зона, комплекса и локалитета усклађује се с планираним развојем саобраћајних и других инфраструктурних објеката и коридора;

- нове зоне/комплекси/локалитети за смештај МСП се формирају на просторима мање повољним за пољопривреду, изван површина шумског земљишта и потенцијалних туристичких простора и локалитета, водећи рачуна о ограничењима режима заштите простора, (зонама заштите изворишта водоснабдевања, заштићених природних и културних добара); са: повољним просторно-развојним условима за смештај МСП (у погледу услова за изградњу, расположиве радне снаге, спровођења мера заштите окружења); и основним активностима базираним на локалним развојним потенцијалима (нарочито кроз више фазе прераде пољопривредних производа);

- зоне/комплекси/локалитети с привредним активностима одвајају се заштитим зеленилом у контактном појасу са стамбеним и другим целинама, ради ублажавања њиховог утицаја на окружење и животну средину;

- обезбеђује се једновремено функционално и технолошко усавршавање производње и унапређивање инфраструктурне опремљености зоне/комплекса/локалитета (посебно третмана и евакуације отпадних технолошких вода и чврстог отпада из производног процеса);

- примењују се мере заштите на животну средину – потребна процена о потреби израде процена утицаја на животну средину;

- могуће је фазно привођење намени иницираних и нових зона и комплекса, уз обезбеђење одговарајућег нивоа инфраструктурне опремљености сваке фазе у складу с правилима изградње и уређења простора.

ПРОСТОРНУ СТРУКТУРУ РАЗВОЈА ПРИВРЕДЕ ЧИНИ:

1. Општински центар Топола
2. Зоне интензивније концентрације МСП уз државне путеве I и II реда, у иницираним зонама ван формираних зона стамбеног ткива насеља, користећи погодности инфраструктурне опремљености и саобраћајне доступности уз заштиту најквалитетнијег земљишта
3. Центри на сеоском подручју
4. Остала насеља, у складу са исказаним интересима.

РАЗМЕШТАЈ РАДНИХ ЗОНА на подручју општине :

1. Општински центар Топола – Радне зоне у општинском центру дефинисане су Генералним планом Топола 2025. Производне зоне (радне зоне и мешовито пословање) заузимају просторе уз виталне саобраћајне правце (градске магистрале). Дугорочни развој производних зона заснива се на реконструкцији постојећих и формирању нових. На подручју ГУП-а, постојеће и планиране радне зоне, размештене су у 4 целине, укупне површине око 66,00ha од чега је 28,50ha, приведено намени.

2. Зоне интензивније концентрације малих и средњих предузећа уз државне путеве:

2.1.1. «Белосавци 1» налази се са десне стране државног пута I реда М 23 у правцу ка Младеновцу. Површина ове зоне износи око 22,84 ха.

2.1.2. «Белосавци 2» налази се са леве стране државног пута I реда М 23 у правцу ка Младеновцу између река Суморине и Кубршнице. Површина ове зоне износи око 16,76 ха.

2.1.3. «Крћевац» се налази са десне стране државног пута I реда М 23 у правцу ка Младеновцу. Од радне зоне «Сервисна» одвојена је Кубршницом и државним путем I реда М 23. Површина ове зоне износи око 20,55 ха.

2.1.4. «Сервисна»- налази се са обе стране државног пута I реда М 23, северно од подручја ГУП-а. Површина ове зоне износи око 43,00 ха. Зона је већим делом реализована на основу постојеће планске документације.

2.1.5. Радна зона «Кубршница» планирана је између државног пута I реда М4 и реке Кубршнице у правцу ка Аранђеловцу, код насеља Крћевац, на површини од око 30,00 ха.

3. Радне зоне и зоне мешовитог пословања у центрима заједнице насеља Наталинци и Доња Шаторња и сеоским центрима: Белосавци, Горња Трнава и Јарменовци.

4. Локације за развој МСП у руралном подручју - сва насеља у којима се исказе интерес за развој производних и услужних делатности.

Полазећи од опредељења за развој МСП на подручју општине могу се предвидети мањи индустријски комплекси и локалитети и њихово евентуално повезивање дуж државних путева, без формирања већих, континуалних индустријских зона.

Заједно са развојем сектора МСП, посебну пажњу требало би поклонити и развоју микро-бизниса и тзв. породичних фирми (укључујући занатске, трговинске и друге радње, задруге, туризам и сл.), као значајним карикама у привредном ланцу и делу сектора МСП.

II 1.4.2. ПОЉОПРИВРЕДА

Представљени циљеви и смернице деловања у пољопривреди одговор су на потребу унапређења стања у том сектору. Како би се исправно носили с изазовима и потешкоћама које носе међународне интеграције, што се нарочито односи на обавезе Србије према Светској трговинској организацији и на кретања Заједничке пољопривредне политике Европске уније, нужно је пољопривредну политику темељити на јачању конкурентности пољопривредног сектора, но истовремено се не сме занемарити средина у којој се пољопривредна производња одвија. Пред општинском, као и пред читавом српском пољопривредом нужне су значајне промене које ће се истовремено одвијати у два правца:

- 1) повећање производње и квалитета и
- 2) снижавање трошкова производње,

а све у настојању неугрожавања, заштите и очувања животне средне и руралних сиситема. У остварењу постављених циљева треба настојати на укрупњавању поседа пољопривредног домаћинства, на његовом повезивању/удруживању у прихватљиве облике задруга, повећању нивоа образованости и стручности водитеља газдинства, доступности свих служби за помоћ пољопривредницима на стварању препознатљивих локалних производа и њиховом организованом наступу и промоцији на другим тржиштима. У процесу планирања намене земљишта

стратешки треба тежити ка одрживости природних и створених ресурса, пре свега водећи рачуна о основним карактеристикама терена, односима власништва, створених и потенцијалних структура и намена коришћења земљишта.

Основни стратешки циљ развоја пољопривреде је стварање услова за прилагођавање општинске пољопривреде и пољопривредних произвођача условима могућег чланства Србије у WTO, CEFTA, односно у Европској унији. Да би се овај дугопрочни циљ остварио непоходна је заштита и унапређење пољопривреде и села на простору општине, што се може постићи поштовањем следећих смерница:

1. Повећање величине пољопривредних газдинстава и унапређење тржишта земљиштем.
2. Модернизација производних капацитета и санитарних услова; побољшање квалитета производа, производње и заштите животне средине.
3. Побољшање старосне и образовне структуре пољопривредника.
4. Развој конкурентне пољопривредно-прерађивачке делатности.
5. Уређење пољопривредног земљишта.
6. Управљање над пољопривредним земљиштем.
7. Повећање дохотка пољопривредних произвођача.
8. Побољшање животних, радних и производних услова на селу, односно спровођење стратегије интегралног развоја руралних простора.
9. Стварање препознатљивих и вредних производа дефинисаног географског порекла с тржишном предношћу.
10. Одрживим коришћењем природних ресурса (воде, земљишта, ваздуха...) створити одрживе и еколошки прихватљиве производе и услове производње хране у сврху очувања и заштите природне средине.
11. Сачинити програм привредно оправданог, агрономски и социјално прихватљивог располагања и коришћења државног пољопривредног земљишта.
12. Осигурање примерених животних услова у руралном подручју.
13. Заштита и очување културног наслеђа, потстицање традиционалних активности и иновација.
14. Стварање услова за повратак и задржавање становништва на депопулацијским подручјима.
15. Уравнотежење регионалног развика.
16. Подстицање одрживог и равномернијег, еколошки прихватљивог развоја пољопривреде, рибарства, шумарства и села на подручју целе општине.
17. Подстицање, стварање и развој одрживих, тржишно усмерених и привредно оправданих породичних пољопривредних газдинстава.

II 1.4.3. ЛОВ И РИБОЛОВ

Постојећа ловишта "Каменица" и „Трешљанац“ у границама подручја обухваћеног Планом имају добре услове за развој и гајење дивљачи. У наредном периоду је потребно обнављати решења о давању ловишта на газдовање. Планом треба предвидети:

- постизање пуног економског капацитета ловишта,
- заштиту и очување ретких и угрожених врста,
- изградњу ловно-техничких објеката уз могућност ограђивања делова ловишта,
- повећање економских ефеката ловства.

Реке Јасеница и Каменица богате су поточним врстама рибе: поточна мрена, клен, беовица и речни рак, које пружају могућност за развој и унапређење рибарства и на подручју општине Топола.

II 1.5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

Будући развој туристичког производа општине Топола, у складу је са дефинисаном визијом и маркетиншким позиционирањем производа, а базира се на постојећим атракцијама подручја. Богато културно - историјско наслеђе посебни услови рељефа, конфигурација, састав живог света и друга својства, представљају природни потенцијал будућег развоја различитих видова туризма:

1. Просторна културно-историјска целина „Карађорђева Топола“, заштићена као непокретно културно добро, са својствима меморијалног природног споменика, основ је за развој **културолошког туризма**. Овај простор садржи објекте: културног, меморијалног, спортско-рекреативног и хотелског садржаја. Капацитет постојећег хотела износи 76 лежајева. Изградњом етно-села у руралном залеђу (КО Божурња), повећава се атрактивност и проширује се туристичка понуда овог подручја. Поред заштићених опленачких винограда планирана је зона изградње вила које могу да буду и у функцији смештајних капацитета.

2. Друга предеона целина коју чини планина Рудник и Јарменовачко подручје, представља потенцијал за развој: **ловног, спортског, руралног и здравствено-рекреативног туризма**.

3. Подручје десне обале Јасенице од потеса Калуђерица до Божурачке косе представљају природне резервате богате шумом, бројном дивљачи, изворском водом и добрим видиковцима. Значајно је за развој **излетничког и рекреативног туризма**.

Предуслов за развој, односно активирање туристичких целина и комплекса је функционално повезивање свих туристичких дестинација (предеоних целина) општине, као и повезивање са туристичким целинама у окружењу. То подразумева развој специфичне туристичке понуде и њено обједињавање, формирањем комбинованих туристичких токова, уз побољшање квалитета саобраћајних веза.

План унапређење и развоја туризма подразумева:

- структурно и квалитативно трансформисање и прилагођавање туристичке понуде променљивим захтевима тражње, у циљу стварања услова за бржи развој домаћег туризма;
- укључивање у савремене токове домаћег и међународног туристичког тржишта; сарадња са туристичким агенцијама суседних општина и са Регионалном туристичком организацијом.
- постизање нивоа укупне организованости и ефикасности управљања развојем у туризму;
- израда Стратегије развоја туризма општине Топола;
- подизање нивоа квалитета услуга Туристичких организације Тополе уз материјално и кадровско јачање и увођење стандарда квалитета (сертификат),
- оснивање и изградња туристичко-информативног центра у Тополи ;
- израда пројектно техничке документације, набавка и уградња туристичке сигнализације на територији општине
- Повећање саобраћајне доступности, повезивање и интегрисање туристичке понуде омогућиће се:
 - изградњом и одржавањем путева и пратећих садржаја на државним

- путним правцима I реда и II реда као и изградња појединих краћих деоница локалних путних праваца;
- уређење постојећих и изградња нових пешачких и бициклических стаза (користећи и погодност проласка бициклических коридора кроз подручје општине)
 - едукација о стандардима и примерима сеоског туризма
 - израда пројектно техничке документације и извођење радова на изградњи и опремању етно објеката;
 - програм очувања традиције народних обичаја, народне кухиње и народног стваралаштва кроз унапређење постојећих традиционалних манифестација, као и организацију нових уз неговање и подстицање рада фолклорних друштава; подстицај народне радиности и уметничке етно и еко производње
 - валоризација културног историјског наслеђа у циљу активног укључења у туристички развој
 - валоризација природних објеката – подручја Рудник
 - развој програма - посматрање птица (ИБА подручје)
 - валоризација шумског подручја за укључивање у туристичку понуду, плански развој ловног и спортскорекреативног - излетничког туризма због усаглашавања активности у простору
 - развој ловног туризма - инфраструктурно опремање ловишта, опремање ловнотехничким објектима, реконструкција ловачких домова и изградња која подразумева и специјалне понуде (кућице за псе, изнајмљивање опреме..)
 - План мреже стаза за рекреацију - систем повезаних стаза, пешачких, бициклических, излетничких; остварити везе са туристичким пунктовима и комплексима, и насељима; уређење простора на пропланцима – одморишта, видиковци, излетнички пунктови
 - квалитативна реконструкција, изградња, опремање и проширење смештајних капацитета, уз повећање категоризације према следећим смерницама:
 - квалитативна и квантитативна реконструкција постојећег и изградња новог хотела у насељу Топола.
 - изградња додатних капацитета на подручју плана (хотел, мотел, апартмани, етно-село)
 - изградња одмаралишта, извиђачко-феријалног-планинарског дома и сл.
 - изградња нових смештајних капацитета у оквиру аутентичних села заснованих на градитељској традицији, уз обезбеђење добре комуникације са осталом туристичком понудом на простору општине.
 - куће за одмор - усмеравање градње у насеља у руралном залеђу, као и стављање одређеног броја објеката у функцију туризма;
 - Адаптација, опремање и развој јавних служби које прате развој или се укључују у туристичку понуду:
 - увођење туристичког смера у средњошколско образовање
 - уређење постојећих и изградња нових садржаја намењених спорту и рекреацији у оквиру парк - шуме «Опленац», уређење постојећих терена у мрежи спортских објеката на сеоском подручју;
 - мапирање локалитета и стварање услова за додатне садржаје

II 1.6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

II 1.6.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој саобраћајне инфраструктуре на подручју општине Топола заснован је на унапређењу нивоа услуга и безбедности на постојећој мрежи државних и општинских саобраћајница кроз реконструкцију и доградњу приоритетних деоница који ће допринети бољој приступачности и повезивању простора у циљу свеобухватног привредног, културног и социјалног развоја општине. Поред наведеног, неопходно је и резервисати простор за потенцијалне коридоре путних и железничких саобраћајних система.

Друмски саобраћај остаје основни носилац повезивања посматраног подручја са непосредним и ширим окружењем.

Развој инфраструктуре друмског саобраћаја засниваће се на:

- редовној контроли квалитета, рехабилитацији, реконструкцији и изградњи државних путева I и II реда који пролазе преко територије општине,
- стандардизацији и модернизацији саобраћајног путног система (путног саобраћаја и путне инфраструктуре), односно прилагођавању европским стандардима;
- изградњи и реконструкцији општинских и некатегорисаних путева према резултатима вредновања путне мреже и приоритетима општине;
- реконструкцији и изградњи путних објеката и опреме пута.

Ово се, пре свега односи, на изградњу треће саобраћајне траке на државном путу I реда М23 од Љубесела до „Моравице“ – излаз из Тополе ка Београду и изградњу две обилазнице око Тополе са циљем редукције саобраћаја тешких возила кроз централне делове града.

Прва планирана обилазница спаја државне путеве I реда М4 (стационажа 690+672 km, орјентационо) и М23 (стационажа 41+729 km, орјентационо). Дужине је око 0,8 km и планирана је уз леву обалу реке Јасенице између Тополе и Жабара.

Друга планирана обилазница је обилазница државног пута II реда Р126. Дужине је око 3,4 km, спаја државни пут II реда Р126 код Метериза (стационажа 4+100 km, орјентационо) са државним путем I реда М23 код Ливнице у Тополи (стационажа 40+498 km, орјентационо).

Кроз обухват Просторног плана пролази траса брзе магистралне саобраћајнице – Шумадијске магистрале: Мали пожаревац – Младеновац – Топола – Рудник – Таково, која представља везу са планираним аутопутским правце Београд – Јужни Јадран.

Предвиђена траса ове саобраћајнице, углавном прати западну границу општине Топола, али се не пружа у потпуности територијом општине Топола, већ прелази и у суседну општину Аранђеловац. За ову саобраћајницу урађен је Идејни пројекат од стране Саобраћајног института ЦИП, Београд и Института за путеве. С обзиром на то да је Шумадијска магистрала разрађена кроз Идејни пројекат, овим Планом заштићен је коридор ширине 100 м, а израдом претходне студије оправданости и одговарајућег урбанистичког плана дефинисаће се тачна траса и техничке карактеристике магистрале.

На државним путевима I и II реда приоритет представља појачано одржавање, рехабилитација и реконструкција путева - првенствено у погледу промене регулационих профила (проширења коловозних површина, додавања

саобраћајних површина за друге видове саобраћаја, проширења за стајалишта јавног превоза...) као и прилагођавања трасе државних путева у зони укрштања са трасом планиране брзе магистралне саобраћајнице.

Овим планом, а на основу Просторног плана Републике Србије, предвиђен је оријентациони **бициклички коридор**. При дефинисању предлога трасе бицикличког коридора циљ је био да се траса спроведе уз, туристички, најзначајније делове општине Топола. Предложена траса улази на територију општине Топола из правца Орашца и Аранђеловца пратећи државни пут I реда М4 до Крћевца, затим пролази кроз Тополу, такође пратећи трасе државних путева I реда М4 и М23, поред источне падине Опленца одакле је могуће попети се до цркве – маузолеја путем поред краљевог подрума и винограда. Даље прати трасу државног пута I реда М23 до одвајања за Божурњу, пролази поред планираног туристичког комплекса етно села у Божурњи и даље прати трасу општинског пута Л16 до границе општине где, поново уз државни пут I реда М23 наставља ка Крагујевцу. Реализацијом бицикличких коридора оствариле би се везе даљинске бицикличке међурегионалне везе са прикључком на међународне бицикличке коридоре што би имало значајан утицај на развој туризма на подручју општине Топола.

Железнички саобраћај

На територији општине Топола не постоји железничка пруга. Развој овог вида саобраћаја планира се у складу са развојним програмима Републике Србије и ЈП-а „Железнице Србије“. Са овим у складу, предвиђена је изградња пруге Младеновац – Аранђеловац – Топола – Горњи Милановац – Чачак. Предложена траса пруге углавном прати Шумадијску магистралу и не простира се целом дужином кроз територију општине Топола, већ једним делом пролази кроз Брезовац у општини Аранђеловац. Пруга је планирана као једноколосечна електрифицирана регионална железничка пруга нормалног колосека за саобраћај регионалних путничких возова и теретног саобраћаја која би повезивала шумадијске градова Младеновац, Аранђеловац, Тополу, Горњи Милановац и Чачак. Изградњом ове пруге повећао би се степен интегрисаности простора и веће саобраћајно и економско повезивање региона што је предуслов за равномернији развој, квалитетније функционисање железнице и већу доступност корисницима. Планом су предвиђене денивелисана укрштања пруге са постојећим државним путевима I и II реда као и планиром Шумадијском магистралом. С обзиром на то да за ову пругу не постоји никаква пројектна документација, овим Планом заштићен је коридор ширине 200 м, а израдом претходне студије оправданости и одговарајућег урбанистичког плана дефинисаће се тачна траса и техничке карактеристике пруге.

II 1.6.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водоснабдевање

Сем Тополе и насеља која се снабдевају водом из магистралног цевовода, остала сеоска насеља општине Топола упућена су на водоснабдевање из бунара и мањих локалних водовода.

Планска полазишта за билансирање потребних количина воде за водоснабдевање становништва и привреде су следеће: за градско становништво специфична потрошња воде у домаћинствима је око 230 л/кор (дан) специфичне потребе привреде су 170л/кор/дан, јавне и комуналне потрошње су око 90л/кор/дан. У сеоским домаћинствима потрошња је 215л/кор/дан, тако да се са потрошњом за

потребе стоке и и губицима у мрежи, треба резервисати на изворишту за потребе села у коначним фазама система око 400л/кор/дан.

На основу планираног броја становника и процењене норме потрошње воде до краја планског периода, извориште водоснабдевања треба да обезбеди $q_{max}/dn \sim 85,50$ l/sek, док дистрибутивни резервоари треба да обезбеде максималну часовну потрошњу од око 137 l/sek.

Према планским документима највишег реда (Просторни план Републике Србије и Водопривредна основа Републике Србије), планска решења из области водопривреде се ослањају на три изворишта воде у ближој и широј околини: планина Рудник са изворишном челенком реке Јасенице, водосистем «Лопатница – Студеница» са планираним краком водоснабдевања Тополе и Аранђеловца из правца Раче, као и водосистем «Рзав» могућим продужетком за довод воде из Горњег Милановца преко превоја код варошице Рудник.

Као најрационалније и, у блиској будућности, најизводљивије решење предлаже се изградња једње мање акумулације запремине до 1 000 000 м³ воде на Поточању (А1), и измештање на вишу коту «тиролских» захвата на Јарменовачкој реци чиме би се прихватили и привели у нову акумулацију (А2) вишкови воде из овог слива. Наиме, конфигурација терена у сливу Јарменовачке реке (велики подужни пад тока) не омогућава да се економично изгради акумулација на овом водотоку, док је ситуација са Поточањем знатно повољнија, јер се у зони садашњег водозаврата на коти 420 mnm може формирати акумулациони простор потребан за изравнање протока воде за задовољавање потреба потрошача са овог система. У том циљу је неопходна изградња акумулације од око 1 000 000 м³ воде на Поточању (А1), а измештањем «тиролских» захвата на вишу коту, вишкове воде из Јарменовачке реке и Милића потока треба прихватити и спровести у ову акумулацију на Поточању. Цео сиситем је конципиран на гравитационом принципу и користио би садашње доводне цевоводе (уколико задовољавају повишене притиске у мрежи). Да би било могуће транспортовање воде у различитим смеровима (у периоду већих вода (зима - пролеће) до акумулације и обрнутим смером из акумулације ка филтер станици у периоду маловођа (лето - јесен)), водозаврат на Милића потоку би требало поставити на коти ~450 mnm, а на Јарменовачкој реци на коти ~460 mnm, а према хидрауличком прорачуну.

У наредном периоду предвиђају су следеће активности на изградњи система водоснабдевања:

- изградња разводне мреже и резервоара за различите висинске зоне у Блазнави коришћењем извора са падина Рудника;
- изградња разводне мреже у Винчи за другу и трећу висинску зону из новог бунара и резервоара на Прокопу;
- изградња разводне мреже у Липовцу из изворишта Змајевац и резервоара на брду Караула;
- изградња разводне мреже у Наталинцима. Снабдевање ове разводне мреже омогућило би се изградњом цевовода дуж државног пута првог реда број 4;
- изградња разводне мреже у Белосавцима из будућег бунара поред реке Суморине
- изградња резервоара у Жабарима на постојећем водоводу са циљем изједначавања притисака у мрежи.

На територији општине Топола осим главних водотокова Јасенице и Кубршнице, које због хемијског или биолошког загађења нису погодне за акумулирање у вишенаменске акумулације, постоје и мањи водотокови без загађивања, који се могу изградњом малих акумулација оспособити за следеће вишенаменске улоге:

- трансформисање поплавног таласа,
- наводњавање пољопривредних култура,
- оплемењивање малих вода у низводном току,
- туризам и рекреација,
- лов на птице и узгој рибе.

За ову намену су погодне локације за изградњу малих акумулација:

- А3 у Овсишту,
- А4 у Трнави,
- А5 у Тополи (Село),
- А6 у Крћевцу,
- А7 у Клоки.

Одвођење отпадних вода

На територији општине, конфигурација терена и већином разбијен тип сеоских насеља отежавају њихово каналисање и захтевају доста велике инвестиције за реализацију система.

Систем за одвођење отпадних вода и даље ће се развијати као сепаратан, тј. фекалне воде одводе посебним канализационим системима ка постројењима за пречишћавање, а атмосферске воде са саобраћајница и других уређених површина са најкраћим путем воде до испуста у природне одводе.

Обзиром на изразито наглашене падове терена од центра насеља Топола Варош ка западу ка реци Каменици, ка истоку ка реци Јасеници и ка северу ка реци Кубршници, поставља се питање економске оправданости решења за трајно пребацивање, црпним станицама, прикупљене отпадне воде из осталих сливова ка постројењу за пречишћавање отпадних вода у Каменици, већ се за два преостала слива предлаже изградња одговарајућих постројења мањег капацитета на предложеним локацијама: уз леву обалу Јасенице у Жабарима и уз десну обалу Кубршнице код Баџакове ћуприје.

Више сеоских насеља, дуж државних путева првог и другог реда има карактеристике урбаних целина, па је и проблематика санитације ових насеља специфична, јер захтева решења групног сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода. Ово се нарочито односи на насеља Јарменовци, Доња Шаторња, Белосавци и Наталинци, где је неопходно у централном делу насеља изградити канализациону мрежу за ефикасно прикупљање и одвођење употребљених санитарних вода до места где ће бити изграђени одговарајући уређаји за пречишћавање отпадних вода пре њиховог упуштања у реципијенте.

У врло разуђеном сеоским насељима у брдско - планинским теренима, реализација класичне канализације није могућа, те се поставља сложени задатак да се стање санитације доведе на прихватљив ниво кроз индивидуалне мере ка нивоу домаћинства што подразумева изградњу прописаних вододрживих септичких јама и уређење штала на начин да течни и чврсти отпаци не доспеју у водоток, стварање организације (из одговарајуће у едукацију земљорадника) да се ти органски садржаји, који се најчешће могу употребити у пољопривреди као ђубриво, искористе на начин који не угрожава водоток, успостављање непосредне (физички обезбеђене) и уже зоне заштите око свих локалних изворишта.

Технолошке отпадне воде пречистити у комплексу предузећа.

За одвођење атмосферских отпадних вода планиран је даља изградња система атмосферске канализације, тамо где постоје услови. У осталим насељима атмосферске воде одводити површински.

Регулација водотокова

Предвиђена је регулација реке Јасенице у Доњој Шаторњи и Јарменовцима.

На целој територији општине треба применити интегрално уређење бујичних сливова са антиерозионим (грађевинско - техничким) радовима за уређење бујичних водотокова са изградњом преграда за задржавање наноса и биолошко - ретенционим радовима, комбинованих са административно - пропагандним мерама.

II 1.6.3. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

У временском периоду за који се ради Просторни план, планира се комплетна гасификација општине Топола. То подразумева изградњу комплетних цевовода за гасовод високог притиска, дистрибутивни гасовод средњег притиска и дистрибутивни гасовод ниског притиска са свим потребним пратећим објектима гасоводне инфраструктуре.

Гасовод високог притиска

Снабдевање природним гасом потрошача на територији општине Топола, предвиђено је преко гасовода високог притиска који би се прикључио на постојећи магистрални гасовод у зони насеља Ратаре у Смедеревској Паланци на главну мерно регулациону станицу „Смедеревска Паланка 2“ и водио до ГМРС „Топола“ која је лоцирана на северном ободу насеља Жабаре и у којој је предвиђена редукација притиска гаса на 6 - 16 bar. За гасовод високог притиска формира се заштитини појас од 30 метара са обе стране од осе изграђеног гасовода у коме је забрањено градити зграде за становање или боравак људи.

Дистрибутивни гасовод средњег притиска и мернорегулационе станице

За развод природног гаса од ГМРС „Топола“ до дистрибутивних мернорегулационих станица планирани су дистрибутивни челични гасоводи радног притиска до 16 bar.

За редукацију притиска на 4 bar, мерење протока и одоризацију планиране су мернорегулационе станице (МРС) потребног капацитета.

КРАК 1 гасовода, у дужини око 3400 метара, води се у правцу севера од ГМРС „Топола“ до МРС „Загорица“, капацитета око 2 000 m³/h.

КРАК 2 гасовода, у дужини око 2300 метара, води се у правцу југозапада од ГМРС „Топола“, пресеца државни пут I реда М4 Топола-Наталинци, до разделног шахта број два (РШ2).

КРАК 3 гасовода, у дужини око 700 метара, води се у правцу југозапада од разделног шахта број два (РШ2) до секцијског шахта број 5 (СШ5).

КРАК 4 гасовода, у дужини око 1000 метара, води се у правцу северозапада од секцијског шахта број 5 (СШ5) до МРС „Топола“, капацитета око 6 000 m³/h.

КРАК 5 гасовода, у дужини око 7300 метара, води се у правцу југозапада од секцијског шахта број 5 (СШ5) до разделног шахта број три (РШ3).

КРАК 6 гасовода, у дужини око 30 метара, води се у правцу севера од разделног шахта број три (РШ3) до МРС „Винча“.

КРАК 7 гасовода, у дужини око 4800 метара, води се у правцу југозапада од разделног шахта број три (РШ3) до МРС „Шаторња“, капацитета око 2 500 m³/h.

КРАК 8 гасовода, у дужини око 7700 метара, води се у правцу истока од разделног шахта број два (РШ2), у појасу између државног пута I реда М4 Топола-Наталинци и реке Јасенице, до разделног шахта број 1 (РШ1).

КРАК 9 гасовода, у дужини пкп 160 метара, води се у правцу севера од разделног шахта број 1 (РШ1) до МРС „Наталинци“, капацитета око 3 000 m³/h.

КРАК 10 гасовода, у дужини око 780 метара, води се у правцу истока од разделног шахта број 1 (РШ1) до границе са Општином Рача. **Овај правац гасовода предвиђен је да се, на локалитету Мошорин, споји са дистрибутивним челичним гасоводом из правца Раче, а који се снабдева природним гасом из ГМРС „Марковац“.**

Дистрибутивни гасовод ниског притиска

Гасоводна мрежа од РЕ цеви радног притиска до 4 bar, планирана је за дистрибуцију природног гаса од мернорегулационих станица (МРС) до крајњих корисника. Ова мрежа се по правилу води у јавним површинама, у појасу улица и локалних путева, а по потреби и у путном појасу државних путева I и II реда.

Предвиђа се изградња четири дистрибутивне гасоводне мреже (ДГМ) и то:

1. ДГМ „Топола север“ која се напаја из МРС „Загорица“ и намењена је за снабдевање природним гасом насеља: Белосавци, Јеленац, Маскар, Рајковац и Загорица.

2. ДГМ „Топола центар“ која се напаја из МРС „Топола“ и намењена је за снабдевање природним гасом насеља: Топола град, Топола село, Божурња, Горович, Жабаре, Крћевац и Липовац.

3. ДГМ „Топола југ“ која се напаја из МРС „Шаторња“ и МРС „Винча“ и намењена је за снабдевање природним гасом насеља: Горња Шаторња, Доња Шаторња, Блазнава, Винча, Пласковац, Јарменовци, Војковци, Манојловци, Гуришевици и Доња Трешњевица.

4. ДГМ „Топола исток“ која се напаја из МРС „Наталинци“ и намењена је за снабдевање природним гасом насеља: Наталинци, Јунковац, Клока, Павловац, Шуме, Горња Трнава, Доња Трнава, Овсиште и Светлић.

II 1.6.4. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Електроенергетска инфраструктура мора да се развија према очекиваном расту потрошње и снаге електричне енергије.

За планирање електродистрибутивне мреже коришћени су критеријуми из техничке препоруке бр.14а Е.Д. Србије „Планови развоја и основна концепцијска решења за планирање електродистрибутивне мреже“.

Сагласно томе, прогноза потрошње електричне енергије, на планском подручју, за период до 2025. године, посматрано по 5-огодишњим пресечним периодима приказана је у табели - Прогноза вршне снаге за плански период у MW.

Табела - Прогноза вршне снаге за плански период у MW

| година | 2005 | 2010 | 2015 | 2020 | 2025 |
|---------------------------------|------|-------|-------|-------|-------|
| подручје (општина Топола) | 21,8 | 24,90 | 28,90 | 33,50 | 40,20 |

Из прогнозе се види да ће до циљне 2025. год. потрошња електричне енергије порастати за 78,3% у односу на базну годину плана, односно да ће пораст износити просечно 3,8% годишње.

Вршна снага ел.енергије, која ће се ангажовати у истом периоду достићи ће ниво од 40,2 MW. Прогноза раста исте је приказана у табели - Основни параметри прогнозе за плански период до 2025год, такође посматрано по пресечним 5-огодишњим периодима. Из исте се види да ће пораст у односу на базну годину плана достићи ниво од 84,4% односно 4,2% годишње.

Табела - Основни параметри прогнозе за плански период до 2025год.

| Р.бр. | Показатељ | јединица мере | вредност |
|-------|-------------------------------------|---------------|---|
| 1 | Укупна потрошња ел.енергије | MWh | 189.6 |
| 2 | Вршна снага | MW | 40.2 |
| 3 | Потребна инсталисана снага | | |
| | у Т.С 110/35кв | MVA | 47 |
| | у Т.С 35/10кв | MVA | 38 |
| 4 | Расположива инсталисана снага | | |
| | у Т.С 110/35кв | MVA | 63 |
| | у Т.С 35/10кв | MVA | 46 |
| 5 | Т.С за реконструкцију | | |
| | 35/10кв | Kom/MVA | 2/8 |
| | 10/0.4кв | Kom/MVA | 20/4.49 |
| 6 | Т.С за изградњу | | |
| | 35/10кв | Kom/MVA | ¼ |
| | 10/0.4кв | Kom/MVA | 28/10.8 |
| 7 | Каблови за изградњу (10кв) | Km | 7.3 |
| 8 | Далеководи за реконструкцију (10кв) | Km | Сви Д.В на дрвеним стубовима и са 5<35mm ² |
| 9 | Далеководи за изградњу (10кв) | Km | 7 |

Постојећи електроенергетски капацитети не обезбеђују прогнозиране потребе у погледу потрошње и снаге електричне енергије.

Да би се задовољиле исказане потребе у наредном планском периоду потребно је:

- Квалитетно одржавање постојећих електроенергетских објеката.
- Обезбедити недостајуће електроенергетске капацитете, реконструкцијом дотрајалих и изградњом нових објеката на свим напонским нивоима - 110 Kv, 35 Kv, 10 Kv и 1 Kv према следећем:

- Електроенергетски објекти 110 Kv
 - У Т.С 110/35/10 Kv „Топола“ повећати снагу са постојећих 20+32,5 MVA на 2 x 31,5 MVA и извршити припреме за даљински надзор и управљање.
 - Квалитетно, одржавати напојне далеководе 110 Kv из оба правца напајања (у надлежности „Електромреже-Србије“)
 - Није потребно градити нове објекте овог напонског нивоа.
- Електроенергетски објекти 35 Kv
 - Квалитетно одржавати постојеће Т.С 35/10 Kv и напојне D.V.35 Kv.
 - Доградњом трансформатора 35/10Kv повећати снагу Т.С „Метеризе“ на 2 x 4 MVA
 - Разводно постројење 35 Kv „Наталинци“(сада под напоном 10 Kv) доградњом трансформатора 35/10Kv, 4 MVA, претворити у Т.С.
 - Извршити модернизацију Т.С. 35/10Kv у циљу реализације даљинског надзора и управљања.

Планирани објекти овог напонског нивоа дати су у табели - Планирана Т.С за изградњу и реконструкцију 35/10kv у зони просторног плана.

Табела - Планирана Т.С за изградњу и реконструкцију 35/10kv у зони просторног плана

| Р.бр. | Назив Т.С | Карактеристике | Локација | Напомена |
|-------|------------|----------------|------------|--|
| 1 | Наталинци | 35/10KV 1x4MVA | Наталинци | Постојеће Р.П 35KV реконструисати у Т.С 35/10 доградњом трансформатора |
| 2 | Јарменовци | 35/10KV 1x 2,5 | Јарменовци | Заменити трансфор.2,5MVA са трансформ. 4 |
| 3 | Метеризе | 35/10 KV | Топола | Заменом транс.повећати снагу на 2x4 MVA |

- Електроенергетски објекти 10 Kv
 - Квалитетно одржавати постојеће Т.С. и водове 10 Kv
 - Реконструкцијом елиминисати слабе тачке у 10 Kv мрежи, заменом дотрајалих стубова и повећањем пресека проводника.
 - Израдити нове Т.С. 10/0,4 Kv и извршити реконструкцију постојећих у циљу повећања снаге
 - Израдити нове кабловске 10 Kv водове за напајање Т.С. 10/0,4 Kv-у градском подручју Тополе типа ХНЕ 49А 3x/1x150/mm² или сличне, а у ванградском као надземне на бетонским стубовима и са ALC проводницима 3x50 mm²
 - У циљу обезбеђења напајања централне зоне треба изградити нове кабловске изводе у Т.С. 110/35/10 Kv „Топола“ до Т.С. „1мај“ и „Зидана 6“.Тиме се обезбеђује двострано напајање свих Т.С. 10/0,4 Kv градске зоне.

- Планиране Т.С. 10/0,4 Кв предвиђене за реконструкцију дате су у табели - Планиране Т.С за реконструкцију у зони просторног плана Топола.

Табела - Планиране Т.С за реконструкцију у зони просторног плана Топола

| Р.бр. | Шифра и назив Т.С | Тип и снага Т.С | Локација |
|-------|-------------------------|-----------------|-----------------|
| 1 | 102011“Опленац“ | 400 | Опленац -Топола |
| 2 | 102027 „Кречана“ | 400 | Топола |
| 3 | 102024 „Подрум“ | 250 | Топола |
| 4 | 102141 „Белосавци“ | Кула 400 | Белосавци |
| 5 | 102104 „Букреч“ | 160 | Божурња |
| 6 | 102108 „Церје“ | 100 | Божурња |
| 7 | 102064 „Млекара“ | 250 | Д.Шаторња |
| 8 | 102280 „бр.1Јарменовци“ | 400 | Јарменовци |
| 9 | 102145 „Јеленац“ | 250 | Јеленац |
| 10 | 102175 „бр.1 Јунковац“ | 160 | Јунковац |
| 11 | 102169 „бр.1 Клока“ | 160 | Клока |
| 12 | 102129 „бр.1 Крћевац“ | 250 | Крћевац |
| 13 | 102045 „Липовац Кула“ | 250 | Липовац |
| 14 | 102148 „Маскар кула“ | 250 | Маскар |
| 15 | 102153 „Циглана“ | 250 | Наталинци |
| 16 | 102151 „бр.1 Наталинци“ | 400 | Наталинци |
| 17 | 102109 „бр.1 Овсиште“ | 100 | Овсиште |
| 18 | 102057 „Пласковац кула“ | 160 | Пласковац |
| 19 | 102150 „бр.1 Рајковац“ | 250 | Рајковац |
| 20 | 102159 „бр.1 Сараново“ | 100 | Сараново |
| 21 | 102160 „бр.2 Сараново“ | 250 | Сараново |
| 22 | 102184 „бр.1 Жабаре“ | 100 | Жабаре |
| 23 | 102138 „бр.1 Загорице“ | 250 | Загорица |

НАПОМЕНА: По истеку века трајања Т.С на Р.бр. 1,2,5,4,8,16 заменити са Т.С типа МБТС 630ква. Остале Т.С реконструисати или заменити са СБТС -250

– Нисконапонска мрежа

Нисконапонска мрежа, у знатној мери дотрајала грађена добрим делом на дрвеним стубовима и са недовољним пресеком проводника, мора се реконструисати на бетонским стубовима са одговарајућим пресеком проводника:

- Потребно је смањити дужине појединих извода изградњом нових Т.С. 10/0,4 Кв

Тиме се стварају услови за квалитетније напајање потрошача ел.енергијом уз мање губитке у Е.Д. мрежи, и повећава поузданост напајања.

– Јавна расвета

Јавну расвету треба модернизовати а нову градити искључиво коришћењем савремених светлосних извора који уз већу ефикасност ангажују мању потрошњу ел.енергије.

II 1.6.5. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Основни правци развоја телекомуникационе инфраструктуре и поштанског саобраћаја су:

- замена свих аналогних централа новим MSAN (мулти сервисним приступним чворовима) као што су Јарменовци, Овсиште, Наталинци, Белосавци, изградња нових MSAN-ова Топола Љубесело, Топола Метеризе, Топола Варош, Топола Ливница, Јеленац, Маскар, Рајковац, Клока, Божурња;
- изградња нових траса оптичких каблова и то: за све новопланиране MSAN-ове што у градског делу, што за сеоско подручје Јеленац, Маскар, Рајковац, Клока, Пласковац
- изградња – монтажа нових DSLAM уређаја swicheva, рутера у приступној мрежи чиме се ствара могућност за децентрализацију месне телефонске мреже, тако да се поред говора пруже и услуге брзог интернета, преноса података, слике, аларма, виртуалне приватне мреже на L2 нивоу (L2VPN) у L3 нивоу (L3VPN) интегрисани пренос гласа – података и видео сигнала.
- реконструкција и модернизација постојећих и изградња нових базних станица мобилне телефоније „МТС“ и „Теленор“
- побољшање услуга поштанског саобраћаја бољим опремањем постојећих поштанских јединица: Топола, Белосавци, Наталинци, Доња Шаторња, Јарменовци, Горња Трнава, отварањем ових поштанских јединица (уговорних пошта или „станица поштоноше“) Маскар, Загорица, Крћевац, Клока, Горович, Блазнава, Винча, Липовац.

II 1.7. ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА

II 1.7.1. ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПРЕДЕЛА И ПРИРОДНИХ ДОБАРА

ЕКОЛОШКА ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРОСТОРА ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Валоризација простора је извршена на основу вишекритеријумског вредновања варијантних решења за развој подручја општине Топола, а пре свега са аспекта:

- просторно - положајних карактеристика анализираног подручја,
- постојећег и планираног стања – (постојеће и планираних намена простора),
- постојеће и планиране мреже насеља,
- постојеће и планиране инфраструктурне опремљености и комуналне уређености,
- обавезујућих смерница планова и докумената вишег реда,
- захтеваних услова и смерница заинтересованих органа, организација и предузећа,
- битних (кључних) потенцијала и општих ограничења;

Еколошка матрица Просторног плана општине Топола омогућава:

- доношење и спровођење одлука којима ће бити обезбеђена уравнотеженост просторног и економског развоја – (одрживог развоја);
- имплементацију мера превенције, санације, контроле, унапређивања,

- заштите и мониторинга животне средине;
- одрживо коришћење природних ресурса и очување природних вредности животне средине;
 - успостављање превентивне (еколошке) заштите простора, а на основу процењених потенцијалних утицаја, негативних и позитивних ефеката на животну средину (констатација изведена на основу критеријума за вредновање предложених намена и могућих ефеката у простору и животној средини);
 - заштиту ваздуха од загађивања и побољшање квалитета (избор најприхватљивијих енергената, централизовано загревање, повећање енергетске ефикасности, коришћење обновљивих извора енергије, развој саобраћајне матрице, система зеленила, технишких мера заштите (ефикасна филтерска постројења), потпуног мониторинга квалитета ваздуха, дефинисање референтних мерних места и праћење утицаја на здравље становништва);
 - заштиту вода - водотокова и подземних вода од загађивања (планирано комунално опремање-колектори и канализациона мрежа, уређаји и постројења за пречишћавање отпадних вода, централно постројење за пречишћавање отпадних вода, водонепропусне септичке јаме као прелазна решења до реализације канализационе мреже, уређење водног земљишта и форланда водотокова, каналисање и пречишћавање зауљених и загађених атмосферских вода и примена рестриктивних мера забране);
 - заштиту изворишта водоснабдевање (мере заштите у оквиру зона санитарне заштите);
 - заштиту земљишта од нерационалног коришћења и загађивања (дефинисана грађевинска подручја, дефинисано грађевинско земљиште ван грађевинских подручја, дефинисани урбанистички параметри, санација постојеће депоније „Торови“ и прикључење на регионални систем одлагања отпада, усвајање Плана управљања отпадом, рејонизација и управљање пољопривредним земљиштем, очување квалитета шумског и водног земљишта- антиерозивне мере, мере заштите и мере забране);
 - рационално коришћење и експлоатација необновљивих и тешко обновљивих природних ресурса за развој и уређење општинског центра Тополе, осталих насеља у складу са планираном мрежом насеља у границама грађевинских подручја, издвојених комплекса и локација на грађевинском земљишту ван грађевинског подручја и ограничавање капацитета и извора загађивања;

Концепт заштите и унапређења животне средине за подручје Плана заснован је на заштити простора, оптималном коришћењу природних ресурса, еколошки прихватљивом управљању природним вредностима, превенцији и контроли потенцијалних облика и извора загађивања, санацији, ремедијацији и ревитализацији локација и зона угрожене животне средине, заштити и мониторингу стања животне средине.

У циљу одрживог и еколошки прихватљивог управљања простором, природним добрима, културним наслеђем, природним вредностима и животном средином у обухвату Плана, извршена је валоризација простора. Да би се проценили могући утицаји, ефекти и последице по природну и животну средину, извршено је вредновање Просторног плана са аспекта заштите животне средине. Резултат валоризације, према критеријумима за функционални еко-зонинг и могућим значајним утицајима и ефектима (негативним и позитивним), условима за

даљи одрживи развој и обезбеђивање капацитета и квалитета животне средине, је издвајање еколошких целина и зона са:

- посебним условима и режимима заштите животне средине и еколошке компензације;
- посебним мерама и условима уређења простора;
- угроженом животном средином и локације високог ризика (зоне еколошких конфликта), са посебним мерама превенције, санације, ремедијације, заштите, еколошке компензације и мониторинга.

Еколошка целина „Топола 1” - представља простор обухваћен Генералним урбанистичким планом, у коме су заступљене различите намене, садржаји, функције (зоне становања различитих густина, индустријске зоне, радни комплекси, јавне намене и функције, зеленило, саобраћај, комунална инфраструктура, спорт и рекреација). Начин коришћења и управљања простором у постојећем стању, представља потенцијални извор неконтролисаних утицаја са могућим иреверзибилним последицама по животну средину и укупни еколошки капацитет. Изразита еколошка осетљивост и условљеност ове еколошке целине намеће обавезу превентивног планирања и успостављања услова и правила уређења и грађења - одговорног управљања простором. Еколошка целина „Топола 1” представља валоризовано подручје описано границама Генералног урбанистичког плана, при чему границе Плана представљају истовремено и границе еколошке целине. Специфичност валоризације је свеобухватна анализа и процена директних и индиректних, посредних и непосредних утицаја стратешког карактера у границама еколошке целине „Топола 1”, као и њеног утицаја на непосредно и шире окружење, пре свега:

- на могуће промене услова у животној средини еколошке целине „Топола 1” са негативним последицама по квалитет ваздуха, квалитет воде реке Кубршница и њених притока, квалитет земљишта, културна добра и здравље становништва;
- на могуће промене услова у непосредном и ширем окружењу, односно негативне последице и ефекти по животну средину у еколошкој целини „Топола 2”;

Посебно осетљиве и повредиве су зоне становања, зоне зеленила, форланди водотокова, непокретна културна добра и њихова околина. Планом понуђено решење – подручје Генералног урбанистичког плана–еколошка целина „Топола 1” представља добар избор и најбоље понуђено решење са еколошког аспекта:

- еколошка целина „Топола 1” представља јединствен простор са планираном разрадом (имплементацијом) кроз планове нижег реда-планове генералне регулације;
- за планове нижег реда (планове генералне регулације) важе све смернице и мере заштите животне средине садржане и прописане у ГУП-у и Стратешкој процени утицаја на ГУП-а на животну средину;
- планови детаљне регулације морају садржати превентивне инструменте заштите животне средине и за њих се, у складу са критеријумима, одлучује и доноси одлука о потреби израде стратешке процене утицаја на животну средину;
- реализација пројеката (објеката, технологија, постројења, инфраструктуре, радова) мора садржати инструменте директне заштите животне средине за спречавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја и негативних ефеката по животну средину, у складу са процедуром одлучивања о потреби процене утицаја на животну средину;

- обавезан је мониторинг стања животне средине и здравља становништва;
- Опште мере заштите животне средине:
- обавезно је поштовање прописаних урбанистичких параметара;
 - обавезно је исходовање и поштовање услова надлежних органа и институција при реализацији планираних намена, објеката, функција, садржаја, радова и инфраструктурних система;
 - обавезно је комунално и инфраструктурно опремање еколошких зона и локација, у циљу спречавања потенцијално негативних утицаја на земљиште, подземне и површинске воде и здравље становништва;
 - обавезан је избор еколошки прихватљивих енергената и технологија за производњу енергије;
 - обавезно је рационално коришћење енергије, већа употреба обновљивих извора енергије и повећање енергетске ефикасности;
 - обавезно је озелењавање и пејзажно уређење зона и локација, сагласно локацијским условима и еколошким захтевима, уз стриктно поштовање принципа аутохтоности у зонама заштите културних добара;
 - обавезно је управљање отпадом;
 - обавезно је управљање отпадним водама;
 - обавезан је предtretман свих технолошких отпадних вода до захтеваног нивоа пре упуштања у реципијент (канализациону мрежу или водоток);
 - обавезно је пречишћавање свих комуналних и осталих отпадних вода;
 - обавеза је изградња уређаја и постројења за пречишћавање отпадних вода;
 - препорука је увођење поступка еколошке компензације у простору;

Еколошка целина „Топола 2” - Просторно, заузима већи део подручја Просторног плана. У захвату ове целине се налазе катастарске општине Пласковац, Винча, Овсиште, Горња Трнава, Божурња, Горови, Шуме, Павловац, Наталинци, Јунковац, Жабаре, Топола Село, Липовац, Крђевац, Клока, Загорица, Рајковац, Маскар, Белосавци и Јеленац. Еколошки капацитет већег дела ове целине није значајно нарушен и издвајају се делови са очуваним квалитетом животне средине. Мањи део ове целине има нарушен регенеративни и апсорпциони капацитет животне средине као последица антропогених утицаја. У оквиру ове целине се издвајају три еколошке зоне: „Липовац“, „Овсиште“ и „Јасеничке шуме“.

Опште мере заштите животне средине:

- обавезно је комунално и инфраструктурно опремање у циљу спречавања могућих негативних ефеката на земљиште, површинске и подземне воде и ваздух;
- забрањено је експлоатисање металичних сировина на простору ове целине;
- обавезан је избор еколошки прихватљивих енергената;
- обавезно је управљање отпадом;
- обавезно је управљање отпадним водама;
- обавезан је мониторинг животне средине;
- строго контролисана употреба хемијских препарата за заштиту биљака;
- подизање и очување пољозаштитних појасева;
- обавезно је пејзажно уређење еколошке зоне, у складу са еколошко-биолошком основом уз поштовање аутохтоности и предеоних карактеристика и вредности;
- обавезно је управљање рибњим фондом;
- обавезно је увођење поступка еколошке компензације у простору;
- обавезан поступак процене утицаја при реализацији објеката, пројеката, извођењу радова који могу утицати на квалитет и капацитет животне

средине.

Еколошка зона „Липовац“ обухвата катастарску општину Липовац. Ова зона се простире западно од општинског центра уз границу са општином Аранђеловац. Специфичност ове зоне су налазишта метала и неметала. Налазиште руде матала никла (Ni), кобалта (Co) и гвожђа (Fe), на лежишту Липовац се процењује на преко 10 000 t. На мајдану у липовцу се експлоатишу неметалне руде које се користе као грађевински материјал. На овом подручју потребно је спроводити мере којима би се умањио утицај експлоатационих радова на стање животне средине и здравље људи.

Опште мере заштите:

- Забрањена је експлоатација металних сировина;
- рационално коришћење и експлоатација природних ресурса;
- обавезне мере смањења емисије суспендованих и таложних материја у ваздух;
- обавезне мере заштите површинских и подземних вода;
- обавезно комунално и инфраструктурно опремање у оквру зоне;
- обавезно спровођење мера у циљу смањења нивоа буке;
- обавезне мере рекултивације, ревитализације и враћања у првобитно стање земљишта по завршетку радова на експлоатацији минералних сировина;
- обавезно планско уређење подручја;
- обавезна процена утицаја на животну средину за пројекте експлоатације минералних сировина који представљају потенцијалне изворе негативних утицаја;

Еколошке зона „Овсиште“ и „Јасеничке шуме“ су зоне које су Просторним планом општине Топола дефинисане као туристичка подручја. Ове зоне се пружају са десне обале Јасенице, а подељене су државним путем првог реда М23. Ови простори представљају природне резервате богате шумом, дивљачи, изворском водом и добрим видиковцима са којих се сагледавају Опленац, Топола и околна брда. У оквиру ових зона се простиру највреднији и највећи шумски комплекси овог дела општине. Ово подручје карактерише богато културно-историјско наслеђе (Спомен кућа Радоја Домановића у Овсишту, сеоске библиотеке, споменици из првог светског рата, евидентирана ахеолошка налазишта: Штокинац, Гарине, Трлине) које заједно са очуваним природним вредностима представља значајан потенцијал за развој културолошког, излетничког и рекреативног туризма.

Опште мере заштите животне средине:

- комунално и инфраструктурно опремање насеља, издвојених комплекса и локација, у циљу спречавања загађивања земљишта, површинских и подземних вода, могућих негативних последица и ефеката на квалитет животне средине и здравље становништва;
- рационално коришћење и заштита високобонитетног пољопривредног земљишта;
- заштита и нега шума, шумских комплекса, шумског земљишта и шумских екосистема;
- забрањена је чиста сеча шума и неконтролисана прореда шума у циљу очувања степена шумовитости подручја, заштите од ерозије и осталих облика деградације;
- рационално коришћење енергије, коришћење обновљивих извора енергије и примена енергетске ефикасности;

- у деловима грађевинских подручја насеља, грађевинском земљишту изван грађевинских подручја (издвојене зоне, локације и пунктови), дозвољене су водонепропусне септичке јаме капацитета према меродавним количинама отпадних вода, као прелазно решење до изградње канализационог система за евакуацију отпадних вода и уређаја (постројења) за третман отпадних вода;
- контролисана употреба хемијских препарата за заштиту биљака у циљу очувања плодности земљишта и заштите земљишта од загађивања;
- обавезан поступак процене утицаја при реализацији пројеката, постројења, објеката, технологија и радова који могу утицати на квалитет и капацитет животне средине;
- одрживо коришћење и адекватна презентација културно-историјског наслеђа.

Еколошка целина „Рудник” - обухвата југозападни део општине Топола. У захвату ове еколошке целине је крајњи североисточни део планине Рудник. Статус и режим заштите планине Рудник није дефинисан. На основу претходних истраживања и валоризације, у планском периоду, Просторним планом Републике Србије биће дефинисани статус, просторни обухват и режими заштите планине Рудник.

Делови Рудника, који се налазе на територији општине Топола, припадају туристичкој регији Шумадијских планина у оквиру Централне (туристичке) зоне, и користе се већ деценијама као туристичка зона (хотел и викенд насеље у Јарменовцима, еко кампови, сеоски туризам у селима – Доња Трешњевица, Јарменовци, Доња Шаторња) који поред природних лепота нуде и непокретна културна добра у туристичкој понуди. На основу истраживања и валоризације које је обавио Републички завод за заштиту споменика културе Републике Србије Рудничко подручје се налази на листи културних подручја, као и листи споменика који са непосредном околином чине сагледиву културно-пејзажну целину. У овој целини приоритет је заштита природних вредности, ресурса и животне средине, одрживо коришћење свих доступних ресурса и развој туризма.

Опште мере заштите животне средине:

- детаљна анализа простора, потенцијала и ограничења на нивоу Плана подручја посебне намене;
- процена утицаја стратешког карактера на животну средину плана за планину Рудник;
- вредновање еколошких зона на нивоу плана нижег реда;
- уређење и коришћење простора у складу са еколошким капацитетом;
- заштита тока и приобаља (форланда) Јерменовачке реке од загађивања и предеоно-пејзажне деградације;
- земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања, у складу са Законом о водама, морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност изворишта и здравствену исправност воде;
- обавезно је уређивање и одржавање уже зоне заштите изворишта, које обухвата површинско уређивање терена, уклањање нехигијенских објеката, реконструкцију постојећих објеката за обезбеђивање захтеваног степена заштите простора и животне средине, забрану грађење објеката који нису у функцији водоснабдевања, забрану употребе вештачких ђубрива и хемијских средстава;
- на подручју шире зоне заштите водоизворишта успоставља се режим

- селективног санитарног надзора и заштите од загађивања животне средине;
- у оквиру ове еколошке целине је забрањена експлоатација металичних сировина;
- функционално повезивање са осталим еколошким целинама;
- заштита и очување предеоних и пејзажних вредности;
- развој спорта, рекреације и туризма;
- дозвољена је изградња објеката намењених за рекреацију и туризам, под условима заштите животне средине прописане законом;
- обавезно партерно и пејзажно уређење простора постојећих и планираних пројеката;
- обавезна су претходна истраживања терена (хидрогеолошка, инжењерско-геолошка и остала потребна истраживања) при реализацији планираних пројеката;
- обавеза је увођење поступка еколошке компензације у простору;
- обавезан је поступак одлучивања о процени утицаја на животну средину при реализацији планираних пројеката.

Еколошка целина „Светиња” - обухвата катастарске општине Светлић и Доња Трнава. Ова целина обухвата југоистични део општине Топола и саобраћајно је добро повезана са општинским центром и Крагујевцем као регионалним центром, државним путем првог реда М23 Београд – Крагујевац. Еколошку целину „Светиња“ карактеришу делимично очувани природни предели, екосистеми и стаништима, умерени антропогени утицаји, неадекватна комунална и инфраструктурна опремљеност, потенцијали за развој туризма (рурални, еко-туризам) и за производњу биолошки вредне хране. На подручју села Светлић се налазе остаци римске материјалне културе из касне римске периоде у виду капитела стубова и трагова темеља.

Опште мере заштите животне средине:

- обавезно је комунално и инфраструктурно опремање;
- обавезно је рационално коришћење природних ресурса посебно необновљивих или тешко обновљивих;
- обавезно је управљање отпадом;
- обавезно је управљање отпадним водама;
- обавезно је функционално пејзажно уређење на нивоу комплекса (локације);
- препорука је увођење поступка еколошке компензације у простору;
- обавезан је поступак одлучивања о процени утицаја на животну средину при реализацији планираних пројеката.

Посебни услови и режими заштите

Подручје просторно-еколошких целина зонирано је на:

- **зоне и појасеве са посебним режимом заштите:**
 - изворишта водоснабдевања “Врело“, „Божурња“, „Кречана“ и „Јарменовци“;
 - „Опленац“;
 - форланди река Јасенице и Кубршнице;
- **зоне и појасеви са мерама и условима за уређење простора:**
 - грађевинско подручје Плана општинског центра,
 - грађевинска подручја осталих насеља и грађевинско земљиште ван грађевинских подручја,
 - појасеви коридора саобраћајница и осталих инфраструктурних система.
- **зоне еколошких конфликта (зоне угрожене животне средине и локације високог ризика) са мерама еколошке компензације:**
 - зоне интензивне пољопривредне производње,

- зона сметлишта “Торови” и остале локације неконтролисаних депонија,
- зоне и локације експлоатације ресурса,
- зоне еродираних површина,
- зоне и локације пројеката (производних и осталих делатности).

Мере за ограничење негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину

На подручју општине Топола није успостављен је мониторинг животне средине, па се процена стања животне средине може дати на основу увида на терену. Главни узроци и извори загађења животне средине, на основу процене стања на терену, су комуналне и технолошке отпадне воде, инфилтрационе воде са пољопривредних површина, неконтролисаних депонија и сметлишта, индивидуална ложишта и котларнице, саобраћаја и утицаји из зона експлоатације ресурса. Идентификовани проблеми и еколошки конфликти су:

- загађивање река Јасенице, Кубршнице, Каменице, Раче и њихових притока комуналним, технолошким и осталим отпадним водама;
- деградација земљишта и загађивање ваздуха у зони експлоатације неметала „Липовац“;
- недовољна развијеност канализационе мреже на урбаном и сеоском подручју;
- неразвијена и неизграђена атмосферска канализација;
- недостатак уређаја и постројења за предtretман технолошких и третман комуналних вода;
- појаве директног и индиректног упуштања отпадних вода у водотокове и приобаља као и на земљишта унутар и изван појединачних радних и осталих изграђених комплекса;
- непрописно изграђене септичке јаме (расути тачкасти извори загађивања);
- депонија „Торови“ не испуњава минимум услова заштите животне средине;
- неконтролисана одлагалишта и депонија отпада и осталих материјала.

Територија општине Топола представља специфичну структуру природних карактеристика, очуваних природних предела и антропогених утицаја у изграђеним урбаним и руралним целинама и зонама, инфраструктурним зонама и појасевима и целинама и зонама експлоатације природних ресурса. У постојећем начину коришћења простора доминирају природни, делимично измењени и потпуно измењени предели, са неуједначеним густинама насељености, неравномерне инфраструктурне и комуналне опремљености. Квалитет животне средине и стање загађености, представљају важан податак са еколошког аспекта у циљу:

- утврђивања потенцијала и ограничења у простору;
- утврђивања приоритета за санацију, ремедијацију, рекултивацију;
- утврђивања мера превенције, мера за спречавање и отклањање узрока и извора загађивања;
- утврђивања програма за заштиту животне средине (квалитет ваздуха, вода, земљишта, заштита од буке, нејонизујућег и јонизујућег зрачења, заштита природе, природних и културних добара, заштита шума, флоре, фауне, биодиверзитета и укупног диверзитета, управљање отпадом, заштите од удеса) за повећање позитивних ефеката у простору;

Опште циљеви заштите животне средине општине Топола:

- изградња система еколошке безбедности и ефикасне заштите у свим активностима;
- уравнотежено – еколошки прихватљиво и економски оправдано коришћење простора;

- планирање најповољнијег односа између заштићених зона, зона становања, производње, рекреације и комуникација;
- оптимално коришћење природних ресурса;
- заштиту високобонитетног и осталог пољопривредног, шумског и водног земљишта;
- рационално и контролисано коришћење грађевинског земљишта у границама грађевинских подручја и грађевинског земљишта изван грађевинских подручја;
- рационално коришћење природних ресурса, нарочито воде, енергије, сировина за грађевинске материјале и осталог рудног богатства;
- управљање отпадом – смањење количине отпада, повећање степена рециклирања и безбедно депоновање свих врста отпада увођењем принципа регионализације;
- избегавање еколошких конфликта у контактним зонама становања, рекреације, привредних и производних активности, зона експлоатације ресурса и саобраћаја;
- примену критеријума и инструмената заштите животне средине од деградације и загађивања при изради планова нижег реда (стратешка процена утицаја урбанистичких планова);
- примену критеријума и инструмената заштите животне средине од загађивања и деградације при изградњи објеката и постројења, потенцијалних извора загађивања и нарушавања вредности природних и културних добара и животне средине (процена утицаја на животну средину); Кључна планска решења просторног значаја, која могу да угрозе или

заштите животну средину, обухватају:

- зоне намењене радним услужно-туристичким и индустријским комплексима, зоне интензивне пољопривредне производње, зоне спорта и рекреације;
- линијска инфраструктура (саобраћајна, хидротехничка, гасовода, топловодна);
- зоне површинске експлоатације природних ресурса;
- комунално опремање територије (изградња водоводних и канализационих мрежа са уређајима и постројењима за пречишћавање отпадних вода);
- управљање отпадом и регионални избор постројења за управљање отпадом;
- управљање отпадним водама и изградња уређаја и постројења за пречишћавање отпадних вода;
- пошумљавање еродираних терена, терена отвореног вегетацијског склопа, извориша и горње токове малих водотокова.

ЗАШТИТА ВАЗДУХА

Управљања квалитетом ваздуха, (у складу са утврђеним зонама и агломерацијама на територији Републике Србије, успостављеног јединственог система праћења и контроле нивоа загађености, одржавање базе података о квалитету ваздуха, утврђеним надлежностима у успостављању државне и локалних мрежа, услови под којима се може вршити мониторинг и обавеза надлежних органа да све релевантне податке о квалитету ваздуха доставе Агенцији за заштиту животне средине и ставе на увид јавности). Управљање квалитетом ваздуха, начин контроле и спровођења заштите и побољшања квалитета ваздуха општине Топола обухвата:

- постизање граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху;

- оцењивања горње и доње границе нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- одређивање границе толеранције и толерантних вредности;
- извештавање јавности о концентрацијама опасним по здравље људи;
- утврђивање критичних нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- утврђивање циљних вредности и дугорочних циљева за смањење загађујућих материја у ваздуху;

Опште смернице и мере заштите ваздуха:

- смањење емисије загађујућих материја у ваздух и концентрације штетних материја на територији општине Топола;
- реконструкција градских саобраћајница за меродавно саобраћајно оптерећење;
- боља регулација саобраћајне проточности градских саобраћајница;
- подизање нивоа комуналне хигијене;
- подстицање коришћења еколошки прихватљивих енергената, обновљивих извора енергије;
- увођење енергетске ефикасности;
- развијање система централизованог снабдевања енергијом;
- обострано (или једнострано) озелењавање градских и осталих саобраћајница свих рангова и категорија и озелењавање свих површина у функцији саобраћаја (паркинг-простора, платоа);
- фазна реконструкција постојећих и планирање зелених површина свих категорија, према просторним, локацијским условима и рангу насеља у мрежи насеља;
- спречавање даљег увођења ЕОП технологија (технологије третмана загађења на крају производног процеса) у процес производње и подстицање чистих технологија;
- дефинисање мониторинга квалитета ваздуха, према утврђеном Програму уз стално преиспитивање потребе ширења мониторинг мреже мерних места за праћење квалитета ваздуха;
- планско и урбанистичко уређивање простора, целина и зона сагласно условима процене утицаја стратешког карактера планова на животну средину;
- реконструкција постојећих и изградња планираних пројеката (објеката, технологија, инфраструктуре) потенцијалних загађивача ваздуха, могућа је уз обавезан поступак процене утицаја на животну средину;
- сви постојећи и планирани производни и други погони, који представљају изворе аерозагађивања у обавези су да примене најбоље доступне технике и технологије у циљу спречавања и смањена емисије штетних и опасних материја у животну средину
- обавезан мониторинг утицаја загађености ваздуха на здравље становништва;
- обавезна доступност резултата испитивања и праћења стања квалитета ваздуха,
- редовно информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом;
- стална едукација и подизање еколошке свести о значају квалитета ваздуха и животне средине;
- институционално јачање.

Посебне смернице и мере заштите ваздуха

Оператер стационарног извора загађивања ваздуха у обавези је:

- да изради План за смањење емисија из стационарног извора загађења ваздуха, ако се налази на подручју са утврђеном трећом категоријом квалитета ваздуха. План мора садржати опис последица прекомерног загађивања ваздуха, зону у којој се оператер налази, мере за постизање побољшања квалитета ваздуха, опис одабраних технолошких и других решења, процену трошкова, редослед спровођења планираних активности, рок за спровођење планираних активности, средства за спровођење плана, друге податке и документацију;
- да спроведе мере за смањење загађивања ваздуха у поступку пројектовања, градње и редовног рада (коришћења) тако да не испушта загађујуће материје у ваздух у количини већих од граничних вредности емисије;
- за случај квара уређаја или поремећаја технолошког процеса што за последицу има прекорачење граничних вредности емисије, оператер је дужан да квар или поремећај отклони, прилагоди рад новонасталој ситуацији или обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- за случај прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху оператер је дужан да предузме техничко-технолошке мере или да обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле у прописане вредности;
- за случај да се у процесу обављања делатности могу емитовати гасови непријатних мириса, оператер је дужан да примењује мере које ће довести до редукције мириса и ако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- за планирани, новоизграђени или реконструисани стационарни извор загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину, оператер је дужан да пре пуштања у рад прибави дозволу. Уз захтев за издавање дозволе обавеза оператера је да приложи употребну дозволу или техничку документацију за тај извор загађивања, као и стручни налаз са резултатима емисије;
- да ако обавља делатност производње, одржавање и/или поправке сакупљања, обнављања и обраде, контролу коришћења, стављања на тржиште, трајног одлагања и искључивања из употребе производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, у обавези су да прибаве дозволу ресорног Министарства. (Забрањена је производња супстанци које оштећују озонски омотач. Контролисане супстанце су супстанце које оштећују озонски омотач било да су чисте или у смеси без обзира да ли се први пут користе или су сакупљене, обрађене или обновљене осим оних које се налазе у готовом производу);
- да ако се бави сервисирањем и искључивањем из употребе производа и/или опреме која садржи контролисане супстанце (супстанце које оштећују озонски омотач било да су чисте или у смеси, без обзира да ли се први пут користе или су сакупљене, обрађене или обновљене осим оних које се налазе у готовом производу) мора исходovati дозволу ресорног Министарства.

ЗАШТИТА ВОДА

Заштита површинских и подземних вода спроводиће се у складу са циљевима заштите животне средине, односно у циљу:

- очувања живота и здравља људи;
- смањења загађења и спречавања даљег погоршања стања вода;
- обезбеђења нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене;
- заштите водних и приобалних екосистема и постизања стандарда квалитета животне средине;

На подручју општине Топола, у складу са законском регулативом, обавеза је да се за све водне ресурсе (површинске и подземне воде):

- успостави интегрално управљање водама, водним објектима и водним земљиштем;
- обезбеди добар еколошки статус површинских вода, квалитет структуре и функционисања акватичних екосистема површинских вода;
- спречи директно и индиректно загађивање (уношење супстанци или топлоте у ваздух, воду или земљу које могу бити штетне по људско здравље, квалитет акватичних екосистема, приобалних екосистема, које проузрокује штету на материјалним добрима, умањује или ометају обичајна и друга легитимна коришћења животне средине;
- обезбеди минимални одрживи проток низводно од водозавода за опстанак и развој низводних биоценоза и задовољавање потреба низводних корисника;
- спречава погоршање стања;
- обезбеди заштита, унапређење и обнављање свих површинских вода у циљу остваривања доброг статуса површинских и подземних вода;

Заштита и унапређење квалитета површинских и подземних вода заснована је на мерама и активности којима се квалитет површинских и подземних вода штити и унапређује, преко мера забране, превенције, обавезујућих мера заштите, контроле и мониторинга.

Опште смернице и мере заштите вода:

- водоснабдевање квалитетном водом за пиће за све становнике на територији општине Топола;
- спречавање даљег загађења реке Јасенице, Кубршнице, Каменице, Раче и њихових притока и подизање квалитета воде на захтевани ниво;
- изградња канализационе мреже, стално проширење и повезивање сеоских насеља на канализациону мрежу;
- као прелазно решење до изградње канализационе, дозвољене су искључиво водонепропусне септичке јаме;
- канализацију - сепаратни систем са посебним колектором за одвођење атмосферских вода;
- обавезна је изградња централног постројења за третман отпадних вода;
- обавезна изградња уређаја и постројења за третман свих технолошких отпадних вода;
- дефинисање и успостављање зона санитарне заштите за сва изворишта водоснабдевања;
- за целине и зоне за које ће се радити урбанистички планови, као обавезну меру превенције, планирати канализациону мрежу са постројењима (уређајима) за пречишћавање отпадних вода меродавног капацитета - као

независтан систем са постројењем за пречишћавање отпадних вода или заједнички за више насеља;

- израда и ажурирање катастра загађивача, доношење плана (програма) управљања отпадним водама;
- за зоне и локације за које се не планира израда планске документације, при издавању локацијске дозволе, обавезна мера је каналисање отпадних вода, изградња водонепропусне септичке јаме капацитета и димензија према потрошњи воде и меродавном возилу за евакуацију отпадних вода (или уређаја за третман отпадних вода);
- заштиту од поплава извести активним мерама ублажавања поплавних таласа;
- регулацију мањих водотока, посебно оних који се налазе у зонама очуваних екосистема, треба обављати по принципима „натуралне регулације”, која подразумева што мању употребу грубих вештачких интервенција (кинетирања корита, облагања целог попречног профила каменом и бетоном итд.) како би се у целости очували водени екосистеми и непосредно приобаље (забраном градње објеката који би отежали или онемогућили одржавање насипа);
- регулацију водотока у зони насеља, поред функционалних критеријума, примерити и урбаним, естетским и другим условима који оплемењују животну средину;

Опште мере заштите површинских и подземних вода

Мере забране у циљу очувања и заштите квалитета вода:

- забрањено је упуштање (уношење) свих врста отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије, а које могу довести до погоршања тренутног стања свих површинских и подземних вода;
- забрањено је испуштање (упуштање) свих отпадних вода у стајаће воде, ако је та вода у контакту са подземном водом, која може проузроковати угрожавање доброг еколошког или хемијског статуса стајаће воде;
- забрањено је испуштање (упуштање) са обале или приобаља било каквих загађујућих супстанци које директно или индиректно могу доспети у воду свих водотокова;
- забрањено је испуштање прекомерно термички загађене воде из уређаја, постројења, технологија и објеката;
- забрањено је коришћење ђубрива или средстава за заштиту биља у обалном појасу ширине до 5m свих водотокова;
- забрањено је испуштање у јавну (насељску) канализацију свих отпадних вода које садрже хазардне супстанце изнад прописаних вредности, које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације, које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање вода, које могу негативно утицати на здравље лица која одржавају канализациони систем;
- забрањено је коришћење напуштених бунара као септичких јама;
- забрањено је депоновање, просипање и остављање у зони форланда и у корита за велику воду природних и вештачких водотока и језера, било каквих материјала који могу загадити воде;
- забрањено је прање возила, машина, опреме и уређаја у површинским водама и на водном земљишту.

Посебне мере заштите површинских и подземних вода

Обавезе носиоца пројеката и оператера:

- носиоци пројеката и оператери који испуштају или одлажу материје које могу загадити воду, дужни су да те материје, пре испуштања у систем јавне канализације или реципијент, делимично или потпуно одстране у поступку пречишћавања (предtretман или третман отпадних вода у уређају или постројењу за пречишћавање отпадних вода);
- носиоци пројеката и оператери - генератори отпадних вода који испуштају отпадне воде непосредно у реципијент дужни су да обезбеде пречишћавање отпадних вода до нивоа који одговара граничним вредностима емисије, односно до нивоа којим се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента (комбиновани приступ), узимајући строжији критеријум од ова два;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у реципијент или јавну канализацију дужни су да изграде погоне или уређаје за пречишћавање отпадних вода до захтеваног нивоа;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у јавну (насељску) канализацију дужни су да од надлежног органа општине Топола исходују Акт о испуштању отпадних вода у јавну канализацију;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у реципијент и јавну (градску, насељску) канализацију, дужни су да поставе уређаје за мерење, да врше континуирано мерење количине отпадних вода, да контролишу и испитују биохемијске и механичке параметре квалитета отпадних вода и да извештај о извршеним мерењима квартално достављају јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за животну средину;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који имају уређаје за пречишћавање отпадних вода у обавези су да испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеде редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада;
- мерења количина и испитивање квалитета отпадних вода врши овлашћена институција (правно лице), у складу са Законом о водама;
- корисник (власник) дела обале, у случају појаве загађивања воде у водотоку или језеру, у обавези је да без одлагања пријави загађење и обавести надлежни орган (ресорно Министарство, Министарство надлежно за заштиту животне средине, Министарство надлежно за унутрашње послове, Јавно водопривредно предузеће);
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода у обавези су да изврше накнаду за загађивање вода (за непосредно или посредно загађивање воде), а који испуштају отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канале, језеро, акумулацију, врше сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних и атмосферских вода системом јавне канализације, испуштају на пољопривредно, грађевинско или шумско земљиште загађујуће супстанце које на непосредан или посредан начин загађују воде, производе, односно увозе ђубрива и хемијска средства за заштиту билга и уништавање корова, као и детерџенте на бази фосфата;

- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода у обавези су да у законом прописаном року достигну граничне вредности емисије;
- у циљу заштите реципијента и постројења, Локална самоуправа мора донети Правилник о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у јавну канализацију, као саставни део Одлуке о коришћењу, управљању и одржавању водоводне, фекалне и атмосферске канализационе мреже на територији општине. Овим Правилником се прописују услови и ниво загађења отпадних вода, које поједини технолошки процеси морају испунити при упуштању у мрежу јавне градске – насељске канализације. Ово подразумева да индустрије које испуштају отпадне воде чији ниво загађења прелази одредбе прописане Правилником, морају градити своја интерна постројења/уређаје за пречишћавање отпадних вода (предтретман технолошких отпадних вода);

Мере заштите изворишта водоснабдевања

Земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања, у складу са важећом законском регулативом, штите се од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта и здравствену исправност воде. Обавезно је уређивање и одржавање зона санитарне заштите и провођење мера забране, превенције, санације, спречавања, контроле и надзора, заштите и мониторинга.

Сва изворишта – (простор око водозахватног објекта - бунара за јавно водоснабдевање у Топола Вароши, тиролских захвата на Јерменовачкој реци, Милића потоку и Поточањи), односно подручја на којима се налази извориште водоснабдевања, морају бити заштићена од случајног и намерног загађивања и других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта, природни састав и квалитет воде. За заштиту изворишта водоснабдевања потребно је урадити Елаборат о зонама санитарне заштите, којим се утврђује површина и просторно пружање зона санитарне заштита. У циљу заштите вода у изворишту водоснабдевања, дефинишу се:

Зона I – акумулације површинске воде обухвата захвате на Јерменовачкој реци, Милића потоку и Поточањи из којих се захвата вода за јавно водоснабдевање укључујући приобално подручје ширине 10м у хоризонталној пројекцији од нивоа воде при највишем нивоу воде у захвату. Зона I акумулације површинске воде обухвата и надземну притоку дуж целог тока и подручје са обе стране притоке у ширини од најмање 10м у хоризонталној пројекцији мерено од нивоа воде при водостају који се јавља једном у десет година.

Зона I – изворишта подземне воде, формира се непосредно око водозахватног објекта. Дозвољено је уређење озелењавањем декоративним врстама које немају дубоки корен и користи се искључиво за сенокос. Простор у овој зони се ограђује заштитном оградом ради спречавања неконтролисаног уласка људи и животиња на удаљености од 3 - 10m од водозахватног објекта.

У зони I изворишта подземне воде и акумулације површинске воде се не могу градити и употребљавати објекти, постројења, делатности и користити земљиште, ако то угрожава здравствену исправност воде за пиће:

- забрањено надземно и подземно трајно складиштење опасних материја, опасног отпада и материја, чије је уношење у воду директно или индиректно забрањено;
- забрањена је производња, превоз и третман опасних материја;
- забрањено је складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих отпадних вода (термичких и осталих);

- забрањена је изградња саобраћајница без одводних канала за атмосферске воде;
- забрањена је експлоатација нафте, нафтних деривата и осталих опасних материја;
- забрањено је депоновање свих врста отпада;
- забрањена је сеча шума и скидање шумског покривача;
- забрањени су сви површински, подповршински и остали радови, минирање тла, одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако нису радови у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је одржавање ауто-мото трка;
- забрањена је изградња стамбених објеката;
- забрањена је употреба хемијских ђубрива, чврстог и течног стајњака;
- забрањена је употреба пестицида, хербицида и инсектицида;
- забрањена је испаша, узгајање и кретање стоке;
- забрањено је камповање, вашари и остала слична окупљање људи;
- забрањено је коришћење спортских објеката;
- забрањено је коришћење угоститељских и осталих објеката за смештај гостију;
- забрањено је вађење шљунка и песка;
- забрањено је формирање нових гробаља и проширење постојећих;
- забрањена је изградња и употреба објеката и постројења која нису у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је кретање возила у функцији изворишта водоснабдевања ван утврђених траса, прилаз возилима на моторни погон која нису у функцији водоснабдевања, коришћење пловила на моторни погон, одржавање спортова на води, купање људи и животиња;
- забрањено је напајање стоке;
- забрањен је комерцијални узгој рибе;
- приступ овој зони дозвољен је само лицу запосленом у водоводу.

Зона II – акумулације површинске воде обухвата подручје око захвата у ширини од 500 m у хоризонталној пројекцији од спољне границе зоне I.

Зона II – изворишта подземне воде, обухвата простор са кога вода дотиче до водозахватног објекта за најмање 50 дана или не може да буде краћа од 50m. Зона I се може изједначити са Зоном II када је водоносна средина у порозној средини међузрнатог типа покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача са површине терена.

У зони II не могу се градити и употребљавати објекти, постројења, делатности и користити земљиште, ако то угрожава здравствену исправност воде за пиће:

- забрањено надземно и подземно трајно складиштење опасних материја, опасног отпада и материја, чије је уношење у воду директно или индиректно забрањено;
- забрањена је производња, превоз и третман опасних материја;
- забрањено је складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих отпадних вода (термичких и осталих);
- забрањена је изградња саобраћајница без одводних канала за атмосферске воде;
- забрањена је експлоатација нафте, нафтних деривата и осталих опасних материја;
- забрањено је депоновање свих врста отпада;

- забрањена је сеча шума и скидање шумског покривача;
- забрањени су сви површински, подповршински и остали радови, минирање тла, одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако нису радови у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је одржавање ауто-мото трка;
- забрањена је изградња стамбених објеката;
- забрањена је употреба хемијских ђубрива, чврстог и течног стајњака;
- забрањена је употреба пестицида, хербицида и инсектицида;
- забрањена је испаша, узгајање и кретање стоке;
- забрањено је камповање, вашари и остала слична окупљање људи;
- забрањено је коришћење спортских објеката;
- забрањено је коришћење угоститељских и осталих објеката за смештај гостију;
- забрањено је вађење шљунка и песка;
- забрањено је формирање нових гробаља и проширење постојећих.

Зона III – акумулације површинске воде обухвата подручје изван границе зоне II до границе која заокружује површину слива.

Зона III – изворишта подземне воде, у порозној средини међузрнстог типа, када је подземна вода са слободним нивоом а водоносна средина покривена повлатним заштитним слојем, који умањује утицај загађивача са површине терена, Зона III обухвата простор са ког вода дотиче до водозахватног објекта за најмање 200 дана. Зона III се може изједначити са Зоном II, када је водоносна средина издани у порозној средини међузрнстог типа покривена повлатним заштитним слојем који неутралише утицај загађивача са површине терена.

У овој зони је забрањена градња објеката, постројења, делатности и коришћење земљишта, које може на било који начин угрозити здравствену исправност воде:

- забрањено надземно и подземно трајно складиштење опасних материја, опасног отпада и материја, чије је уношење у воду директно или индиректно забрањено;
- забрањена је производња, превоз и третман опасних материја;
- забрањено је складиштење нафте и нафтних деривата;
- забрањено је испуштање свих отпадних вода (термичких и осталих);
- забрањена је изградња саобраћајница без одводних канала за атмосферске воде;
- забрањена је експлоатација нафте, нафтних деривата и осталих опасних материја;
- забрањено је депоновање свих врста отпада;
- забрањена је сеча шума и скидање шумског покривача;
- забрањени су сви површински, подповршински и остали радови, минирање тла, одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако нису радови у функцији изворишта водоснабдевања;
- забрањено је одржавање ауто-мото трка.

Обележавање заштитних зона: положај водозахватне грађевине у простору, дефинише се географским координантним тачкама:

- за зону I пописом катастарских парцела и припадајуће катастарске општине или положајем преломних тачака полигона израженог преко геодетских координата;
- за зону II и зону III дефинишу се положајем преломних тачака полигона израженог преко геодетских координата.

Мере заштите и коришћења подземних вода

Појаве термоминералних вода на територији општине Топола нису бројне. За сада се зна да постоји појава ових вода у насељу Наталинци, у источном делу општине. Утврђивање и разврставање резерви минералних сировина - подземних вода у категорије и класе, израда елабората о резервама подземних вода, вођење евиденције о стању резерви подземних вода и приказивање података геолошких истраживања, представља обавезу у циљу одрживог коришћења природних ресурса. Коришћење подземних вода као природног ресурса, може се остварити према:

- условима заштите природе по којима се врше геолошка, истраживања (у заштићеном и осталом подручју);
 - одобрењу за детаљна хидрогеолошка истраживања;
 - елаборату о утврђеним резервама и квалитету подземних вода;
 - овери билансних резерви подземних вода.
- Обавезе носиоца пројекта:
- носилац пројекта је у обавези исходује сагласности за коришћење подземних вода;
 - обавезна документација коју је неопходно приложити у процесу издавања сагласности:
 - уцртана граница простора у коме ће се користити ресурс подземних вода, са јавним саобраћајницама и другим објектима на том простору;
 - уписани бројеви катастарских парцела;
 - решење ресорног Министарства о утврђеним и овереним резервама ресурса подземне воде у налазишту;
 - пројекат коришћења - експлоатације ресурса подземних вода у налазишту;
 - акт органа надлежног за послове урбанизма општине Топола, о усаглашености коришћења подземне воде са просторним и урбанистичким плановима;
 - процена утицаја на животну средину, за обављање делатности коришћења ресурса подземне воде;
 - водни услови.

ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА

У циљу заштите животне средине, обавеза локалне самоуправе је успостављање система управљања земљиштем и његова заштита на принципима:

- заштите функција земљишта;
- заустављање деградације земљишта;
- обнављање деградираних земљишта;
- интеграције у друге секторске политике;

Надлежни орган не може издати одобрење за коришћење природних ресурса или добара без сагласности на пројекат који садржи мере заштите и санације животне средине. Сагласност, којом се утврђује испуњеност услова и мера одрживог коришћења природних ресурса и добара и заштите животне средине у току и после престанка обављања активности, даје ресорно Министарство.

Систем праћења квалитета земљишта - систем заштите земљишног простора и његово одрживо коришћење остварује се мерама системског праћења квалитета земљишта, који обухвата:

- праћење индикатора за оцену ризика од деградације земљишта,

- спровођење ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани људским активностима;
Општине Топола је у обавези да:
 - изради Програм системског праћења квалитета земљишта за идентификована ризична подручја (мајдан Липовац, депонија „Торови“, дивље депоније),
 - утврди циљеве смањења ризика,
 - утврди мере за постизање ових циљева,
 - утврди временске оквире за спровођење мера,
 - дефинише изворе финансирања.
- Све мере морају бити:
- економски оправдане,
 - технички изводљиве,
 - уз изведену процену утицаја на животну средину,
 - анализу ефикасности у остварењу утврђених циљева заштите животне средине.

Надлежни орган не може издати одобрење за коришћење природних ресурса или добара без сагласности на пројекат који садржи мере заштите и санације животне средине. Сагласност, којом се утврђује испуњеност услова и мера одрживог коришћења природних ресурса и добара и заштите животне средине у току и после престанка обављања активности, даје ресорно Министарство. У циљу заштите земљишта од загађивања и деградације, обавезно је:

- планирање и спровођење превентивних мера заштите приликом коришћења земљишта за оне делатности за које се очекује да ће знатно оштетити функције земљишта;
- носилац пројеката/оператер (или други облици промене својине), при свакој промени власништва, је у обавези да спроводе процену стања животне средине и одређивање одговорности за загађење животне средине, као и намирење дугова (терета) претходног власника за извршено загађивање и/или штету нанету животној средини;
- носилац пројекта/оператер (продавац или купац) је у обавези да изради извештај о стању земљишта, а за сваку трансакцију земљишта, на коме се дешава или се дешавала потенцијално загађујућа активност;
- носилац пројекта/оператер, потенцијални загађивач је одговоран за загађивање животне средине и у случају ликвидације или стечаја предузећа или других правних лица, у складу са Законом;
- носилац пројекта/оператер, потенцијални загађивач или његов правни следбеник, обавезан је да отклони узрок загађења и последице директног или индиректног загађења животне средине и сноси укупне трошкове, који укључују трошкове ризика по животну средину и трошкове уклањања штете нанете животној средини;
- носилац пројекта/оператер, потенцијални загађивач у обавези је да изради Извештај о стању земљишта;
- Извештај о стању земљишта мора бити издат од стране стручне организације, акредитоване за узорковање и испитивање земљишта и воде према SRPS, ISO/IEC 17025 стандарду;
- Извештај о стању земљишта мора да садржи историјску основу локације, која је доступна из службених евиденција, хемијске анализе за одређивање

концентрације опасних материја у земљишту, ограничене у првом реду на материје које су повезане са активношћу на локацији, а које могу довести до контаминације, нивое концентрација опасних материја које имају утицај на стварање значајног ризика по људско здравље и животну средину, ниво контаминације радионуклидима;

- носилац пројекта/оператер који деградира животну средину дужан је да изврши ремедијацију или санацију деградиране животне средине, у складу са пројектима санације и ремедијације на које ресорно Министарство даје сагласност;
- програм ремедијације мора садржати: идентификацију контаминираниог подручја, начин уклањања опасних материја са контаминиране локације (деконтаминација), начин спречавања ширења материја опасних по животну средину у дужем периоду, утврђен програм мониторинга медијума животне средине, ограничавање коришћења загађене локације – рок;
- за локацију за коју је потребно извршити ремедијацију, потребно је детаљно истраживање и успостављање мониторинга до завршетка ремедијације;
- пројекат ремедијације и ремедијационог поступка, у складу са врстом и типом загађења, мора садржати: поређења могућих варијантних решења у погледу ремедијационог поступка и разлога за избор најповољнијег, опис планираних активности у погледу ремедијацијаног поступка (физички, хемијски, биолошки третман или комбинација ових поступака), односно њихове технолошке и друге карактеристике, приказ врста и потребне количине енергије и енергетна, воде, сировина, потребног материјала за реализацију пројекта, методологије третирања свих врста отпадних материја из ремедијационог поступка (прерада, рециклажа, одлагање), приказ утицаја на животну средину изабраног пројектног ремедијацијаног поступка;

Опште мере заштита земљишта од деградације и критеријуми у организацији коришћења продуктивног земљишта:

- обавезно је пошумљављење еродираних терена и терена отвореног вегетационог склопа на израженим нагибима;
- забрањена је неконтролисана (чиста) сеча, прореда и скидања шумског покривача, посебно на теренима изражених нагиба;
- повћање степена шумовитости до оптималног, пошумљавањем еродибилних и осталих деградираних и девастираних шумских и осталих типова земљишта;
- регулација водотока у циљу заштите од спирања и неповратног губитка педолошког слоја;
- на нагибима од 5% нема ограничења коришћења продуктивног земљишта у пољопривредно-продуктивне сврхе;
- на нагибима од 5-10% могу се гајити ратарске и воћарске културе;
- на нагибима 10-12% на присојним странама могу се гајити воћарске културе, а на осојним травне површине;
- на већим нагибима 15-20%, непосредно уз грађевинска подручја, на присојним експозицијама могу се подизати воћњаци у комбинацији са травним међупојасевима а на осојним странама, травни појасеви са медоносним врстама дрвећа;
- на нагибима већим од 20%, планирано је пошумљавање;

- на земљиштима чији је биљни покривач девастиран или деградиран, а која се не користе за пољопривреду и шумарство треба планирати вегетацију у складу са условима терена;
- очување плодности и поправљање бонитета, еколошко газдовање и унапређивање пољопривредних површина;
- забрана, ограничење и прописивање услова за делатности које могу загадити земљиште;
- успостављање система перманентне контроле стања, квалитета и плодности земљишта у зонама интензивне пољопривредне производње;
- очување и унапређење постојећих природних и вештачки подигнутих вегетацијских покривача (пољозаштитни и шумски појасеви, забрани, шумски фрагменти, живице) и пољопривредним зонама око урбаних центара;
- усвајање програма контроле квалитета пољопривредног земљишта;
- регулација водотокова (посебно буичарских) и спровођење мера заштита од поплава;
- антиерозионим радовима, пре свега пошумљавањем спречавати и сузбијати ерозију земљишта у угроженим зонама, теренима и локацијама;
- за наводњавање користити воду која испуњава стандарде за коришћење воде у пољопривреди и за производњу хране;
- усвајање програма перманентне едукације и промовисање правилне примене агротехничких мера у пољопривреди;
- забрањено је коришћење биоцидних производа у пољопривреди који могу довести до промена основних карактеристика земљишта;
- обрада земљишта мора бити прилагођена мерама заштите од ерозије нарочито на падинама са високим нагибом (орање „по изохипсама”, терасирање);
- заштитно одстојање зона становања и ораница, плантажних воћњака и осталих култура интензивне пољопривредне производње је 500 m или мање уз услов формирања заштитних појасева;
- У заштитном појасу од 10m између границе пољопривредних парцела и обале водотока није дозвољено коришћење пестицида и вештачких ђубрива;
- минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточних фарми (интензиван узгој свиња, говеда, живине) и зона становања великих и средњих густина је 200m, од државних путева 100m, од речних токова 200m и од изворишта водоснабдевања 800m.

ЗАШТИТА ОД БУКЕ И ВИБРАЦИЈА

Заштита животне средине од буке за подручје општине Топола подразумева:

- планирање мера и услова заштите од буке у животној средини;
- мерење буке у животној средини;
- израду стратешке карте буке;
- слободан приступ информацијама о стању буке у животној средини;

Опште мере заштите становништва од буке у животној средини општине Топола обухватају одређивање акустичних зона у складу са наменом простора и граничним вредностима индикатора буке у тим зонама:

- тихе зоне – заштићене целине и зоне са прописаним граничним вредностима од 50 dB(A) у току дана и 40 dB(A) у току ноћи у којима је забрањена употреба извора буке који могу повисити ниво буке;
- остале зоне – са мерама за отклањање извора буке и мерама заштите од буке;

Општински центар Топола:

Тихе зоне: зоне индивидуалног становања, зоне и локације спорта и рекреације и зеленила, локације вртића и школских објеката, туристичке зоне и локације, локације објеката здравства;

Остале зоне: индустријске зоне и локације, зоне вишепородичног и индивидуалног становања са привређивањем, појасеви државних путева и градских саобраћајница;

Детаљно акустично зонирање општинског центра мора се извршити на нивоу Плана генералне регулације насеља Топола;

Остали насељски центри:

Тихе зоне: зоне и локације јавно-социјалне инфраструктуре (образовање, дечја заштита, амбуланта, терени за спорт и рекреацију);

Остале зоне: зона центра, зоне вишепородичног и индивидуалног становања средњих и високих густина, зоне и локације привређивања у којима се морају примењивати мере заштите од буке;

Експлоатационе површине, индустријске, радне и комуналне зоне - експлоатационе површине камена, глине, пословно-производни комплекси, зоне, потези, пунктови и локације, представљају зоне у којима се морају примењивати мере за спречавање и отклањање буке и мере заштите од утицаја на окружење са посебним мерама заштите према и у непосредном окружењу тихих зона;

Појасеви и зоне дуж саобраћајних коридора и градских саобраћајница су зоне у којима се примењују мере заштите од буке према окружењу и тихим зонама посебно:

- M23, Београд – Крагујевац;
- M4, први правац: Топола – Рача (преко Наталинаца) и други правац: Топола – Аранђеловац;
- R109а, Наталинци – Смедеревска Паланка;
- R126, Топола – Рудник;
- R215, први правац: Горња Трнава (Јапанска) – Рача, други правац: Горња Шаторња – Доња Трешњевица – Аранђеловац и трећи правац: веза M23 и R126 преко Страгара, Блазнаве и Доње Шаторње;
- R215а, Топола – Аранђеловац преко Липовца и Бање.

Посебне мере заштите становништва од буке у животној средини:

Планови, пројекти и програми, за које је прописан поступак стратешке процене утицаја и/или поступак процене утицаја пројеката на животну средину, морају садржати процену нивоа буке и мере заштите од буке у животној средини.

Носиоци пројеката/оператери који у обављању привредне делатности емитују буку, одговорни су за сваку активност којом се проузрокује изложеност буци изнад прописаних граничних вредности.

Носиоци пројеката/оператери који обављањем делатности утичу или могу утицати на изложеност буци, дужни су да:

- обезбеде учешће у трошковима заштите од буке у животној средини у оквиру инвестиционих, текућих и производних трошкова;
- обезбеде праћење утицаја својих делатности на нивое и интензитете буке у животној средини;

- обезбеде спровођење одговарајућих мера заштите од буке;
- спроведу мере звучне заштите при пројектовању, грађењу и реконструкцији објеката саобраћајне инфраструктуре, индустријских објеката, стамбених, стамбено-пословних и пословних објеката;.
- спроведу услове и мере којима се штетни ефекти буке могу спречити, смањити или отклонити (у поступку процене утицаја пројеката на животну средину вреднују се могући непосредни и посредни штетни ефекти буке на животну средину и здравље становништва и утврђују се услови и мере којима се штетни ефекти буке могу спрешити, смањити или отклонити);
- спроведу мере заштите од буке у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине, као услов за рад постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола;
- у поступку техничког прегледа за остале објекте мора се утврдити испуњеност услова и мера заштите од буке односно звучне заштите;
- да на прописан начин обезбеде мерење буке, израду извештаја о мерењу буке и сноси трошкове мерења буке у зони утицаја (мерење буке у животној средини обавља организација овлашћена од стране ресорног Министарства);

Мере заштите од буке везане за избор и употребу машина, уређаја, средстава за рад и превозна средства спроводе се применом најбољих доступних техника које су технички и економски исплативе у складу са законом. Извори буке који се користе за обављање делатности, а који се привремено користе или се трајно постављају у отвореном простору на нивоу тла, непокретне и покретне објекте или се користе на води или у ваздуху морају имати податке о нивоу звучне снаге коју емитују при прописаним условима коришћења и одржавања.

Носиоци пројеката/оператери (правна и физичка лица) који обављањем делатности утичу или могу утицати на изложеност буци, дужни су да:

- обезбеде учешће у трошковима заштите од буке у животној средини у оквиру инвестиционих, текућих и производних трошкова;
- обезбеде праћење утицаја својих делатности на нивое и интензитете буке у животној средини;
- обезбеде спровођење одговарајућих мера заштите од буке;

Планови, пројекти и програми, за које је прописан поступак стратешке процене утицаја и /или поступак процене утицаја пројеката на животну средину морају садржати процену нивоа буке и мере заштите од буке у животној средини.

Носиоци пројеката/оператери, дужни су да:

- спроведу мере звучне заштите при пројектовању, грађењу и реконструкцији објеката саобраћајне инфраструктуре, индустријских објеката, стамбених, стамбено-пословних и пословних објеката;.
- спроведу услове и мере којима се штетни ефекти буке могу спречити, смањити или отклонити (у поступку процене утицаја пројеката на животну средину вреднују се могући непосредни и посредни штетни ефекти буке на животну средину и здравље становништва и утврђују се услови и мере којима се штетни ефекти буке могу спрешити, смањити или отклонити);
- спроведу мере заштите од буке у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине, као услов за рад постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола;

- у поступку техничког прегледа за остале објекте мора се утврдити испуњеност услова и мера заштите од буке односно звучне заштите; Носиоци пројеката/оператери (правна лица и предузетници) који користе изворе буке за које нема података о звучној снази коју емитују, дужни су да обезбеде те податке у року од две године од дана ступања на снагу закона;

Носиоци пројеката/оператери (власник, корисник извора буке), дужни су да на прописан начин обезбеде мерење буке, израду извештаја о мерењу буке и сноси трошкове мерења буке у зони утицаја;

Мере заштите од буке везане за избор и употребу машина, уређаја, средстава за рад и превозна средства спроводе се применом најбољих доступних техника које су технички и економски исплативе у складу са законом. Извори буке који се користе за обављање делатности, а који се привремено користе или се трајно постављају у отвореном простору на нивоу тла, непокретне и покретне објекте или се користе на води или у ваздуху морају имати податке о нивоу звучне снаге коју емитују при прописаним условима коришћења и одржавања.

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ, БИОДИВЕРЗИТЕТА И ПРЕДЕОНО-ПЕЈЗАЖНИХ КАРАКТЕРИСТИКА

Заштита природе обухвата:

- заштиту, очување и унапређење биолошке, геолошке и предеоне разноврсности на територији општине Топола;
- одрживо коришћење и управљање природним добрима и заступљеним ресурсима;
- унапређење стања нарушених делова природе и животне средине;
- усклађивање антропогених активности, економских и друштвених развојних планова и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса;
- дугорочно очување природних екосистема и природне равнотеже;

Заштићена природна добра на подручју Просторног плана општине Топола су:

- према Регистру заштићених природних добара Завода за заштиту природе Србије, на подручју ГП Топола 2025., налази се меморијални природни споменик Парк Опленац, проглашен Законом о проглашењу парка Опленац за просторни меморијални природни споменик од стране Скупштине РС 08.06.1967. године. Влада РС донела је Одлуку о проглашењу Карађорђевог Топола са Опленцем за Просторну културно-историјску целину од изузетног значаја за Републику, „Сл. гласник РС“, бр. 88/06. Опленац карактеришу три типа култура - врх брда и северна падина су парковска површина у којој су смештени споменици културе, западна падина, преме реци Каменици је обраста аутохтоном храстовом са енклавом која је затрављена и формираним расадником, на источној и јужној страни, према Јасеници, је опленачко виногорје, чија је обнова и ревитализација започета. Парковска површина се простира на око 20,00 ха, док је површина шуме са необраслим енклавама око 63,00 ха;
- заштићене врсте (строго заштићене дивље врсте, заштићене дивље врсте);
- покретна заштићена природна документа.

Опште мере заштите у оквиру Просторне културно-историјске целине

„Опленац“

- очување и унапређење природних вредности и услова за остваривање начела интегралне заштите животне средине и начела одрживог развоја - разумно коришћење предметног простора и ресурса што ће допринети

очувању природне средине, заштити и очувању природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине општине Топола;

- валоризација постојећих зелених површина, делова шума и друге аутохтоне вегетације, дрвореда, група стабала и појединачних стабала како би се она вредна заштитила, адаптирала и инкорпорирала у планирану концепцију система зеленила;
- уколико се у току радова у оквиру Просторне културно - историјске целине наиђе на природно добро које је геолошко - палеонтолошког или минералогско - петрографског прекла, извођач радова дужан је да о томе обавести Завод за заштиту природе Србије и Завод за заштиту споменика културе и преузме све мере заштите природног добра од оштећења до доласка овлашћеног лица.

Мере заштите и очувања дивљих врста

У циљу очувања биолошке разноврсности, природног генофонда, односно врста које имају посебан значај са еколошког, екосистемског, биогеографског, научног, здравственог, економског или другог аспекта за Републику Србију, проглашене су строго заштићене дивље врсте и заштићене врсте;

- обавезне су мере спречавања свих радњи и поступака који утичу на нарушавање повољног стања популације дивљих врста, уништавање или оштећивање њихових станишта, легла, гнезда или нарушавање њиховог животног циклуса;
- забрањено је коришћење, уништавање и предузимање било каквих активности којима би се могле угрозити строго заштићене врсте биљака, животиња и гљива и њихова станишта;
- у случају оправданог јавног интереса и под условом да не постоји друго задовољавајуће решење и да изузеће није штетно по опстанак популација строго заштићених дивљих врста у повољном стању очувања у њиховом природном подручју распрострањености, ресорно Министарство може дозволити радње ради:
 - истраживања и образовања, управљања популацијом, поновног насељавања (репопулације), поновног уношења и узгоја у *in-situ* и *ex-situ* условима;
 - спречавања озбиљних штета на усевима, стоци, шумама, рибњацима, води и другим облицима својине;
 - заштите јавног здравља и јавне безбедности, или других разлога од преовладавајућег јавног интереса, укључујући разлоге социјалне или економске природе и корисне последице од првенственог значаја за животну средину;
 - сакупљања матичних јединки у циљу размножавања, гајења њихових потомака и прометау комерцијалне сврхе у за то регистрованим плантажним и фармерским објектима уз услов да се део јединки врати на природна станишта;
- обавезно је прибављање дозволе ресорног Министарства за сакупљање заштићене дивље врсте гљива, лишајева, биљака, животиња и њихових делова, у циљу прераде, трговине, прекограничног промета, као и плантажног и фармерског узгоја;
- коришћење и сакупљање заштићених дивљих врста дозвољено је искључиво на начин којим се не угрожава повољно стање њихове популације;
- за коришћење и промета дивље флоре и фауне обавеза је стриктно

поштовање прописаних услова заштите заштићених врста које обухватају временску забрану коришћења, квантитативно и квалитативно ограничење у коришћењу, просторну забрану коришћења ради обнове популације;

- за обављање делатности увоза, извоза, уноса, износа или транзита, трговине и узгоја угрожених и заштићених биљних и животињских дивљих врста, њихових делова и деривата прописано је обавезно издавање дозвола и других аката (потврде, сертификати, мишљења);
- обавезне су компензацијске мере за ублажавање штетних последица на природу, а одређују се на основу анализе статуса појединих делова оштећења природе у односу на губитак и корист од примене компензацијских мера, које обухватају:
 - мере санације,
 - примарна рехабилитација,
 - успостављање новог локалитета и комбинација мера;

Мере уређивања и коришћења шума и шумског земљишта

План заштите, унапређивања стања шума обухвата:

- унапређивање стања шума и шумских екосистема;
- очување аутоктоног флористичког и фаунистичког састава;
- попуњавање и реконструкцију високих разређених и деградираних шумских састојина, у складу са шумско-привредним основама;
- индиректну и директну конверзију и реконструкцију изданаčkih шума у високе шумске састојине;
- унапређивање стања постојећих приватних шума индиректном и директном конверзијом очуваних, изданаčkih шума у високе шумске састојине.

ЗАШТИТА И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ РИБЉЕГ ФОНДА

Рибљи фонд представља најугроженију групу животиња на планети. Такође, мора се примењивати начело ефикасности и одрживог коришћења обновљивих природних ресурса, адекватно планирање коришћења рибљег фонда и присутност контроле и праћења стопе риболова како не би довели у опасност обновљивост рибљег фонда као природног ресурса.

Мере заштите и одрживог коришћења рибљег фонда:

- обавеза је да се установи рибарско подручје, по претходно прибављеном мишљењу Завода за заштиту природе;
- обавеза је да се одреде границе и намена рибарског подручја у погледу врсте риболова који се на њему обавља (привредни и/или рекреативни);
- рибарско подручје на риболовној води у заштићеном природном добру проглашава и користи предузеће - управљач заштићеног природног добра, који је у обавези да донесе акт о проглашењу рибарског подручја са тачно описаним границама и риболовним водама унутар тих граница, да га органи управљања верификују и упуте Министарству како би добили мишљење министра;
- риболовна вода на територији заштићеног природног добра постаје рибарско подручје, а корисник рибарског подручја је управљач заштићеног природног добра;
- управљач (корисник) рибарског подручја је у обавези да донесе програм управљања рибарским подручјем и прибави сагласност на исти;
- у циљу одрживог коришћења рибљег фонда, управљач (корисник) програмом управљања рибарским подручја и посебним актом може ограничити или забранити рекреативни риболов (употребу појединих алата,

опреме и средстава уз сагласност Министра) и о наведеним забранама обавести јавност;

- обавезно је прибављање дозволе за обављање привредног и рекреативног риболова риболова;
- управљач (корисник) рибарског подручја је у обавези да прати и спроводи мере заштите и очувања рибљег фонда, изврши обележавање рибарског подручја, изврши категорисање риболовне воде, одреди поједине делове рибарског подручја за мрест и развиће риба (рибља плодишта и сл.), контролише забране, ловостај, спровођење промењених режима риболова, спашавање рибе из поплавлених подручја, организује и спроводи едукацију риболоваца, као и да контролише обављање привредног и спортског риболова.

ЗАШТИТА ОД НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Најзаступљенија привредана делатност на територији општине Топола је пољопривреда обзиром да пољопривредно земљиште заузима 76% од укупне површине општине. Од прерађивачких капацитета доминира прерада метала, хемијска индустрија, прерада пољопривредних производа и производња вина. Доминантне активности око којих се мала привреда на локалном нивоу сконцентрисала је прерађивачка индустрија и производња пољопривредних производа. Носиоци привреде општине Топола чине: Ливниц „Црвена застава“, „Гоша 12. октобар“ (производња лаких металних конструкција) и „Неметали“ АД (рудници и индустрија грађевинског материјала), Карбон (производња маса за завршне радове у грађевинарству).

Мере заштите животне средине од негативних утицаја привредних делатности:

- Дефинисање радних зона за лоцирање производних делатности на подручју општине Топола;
- Реализацији радних зона мора да предходи израда неопходне планске документације;
- Обавезно комунално и инфраструктурно опремање зона;
- Пејзажно уређење на нивоу зона као и на нивоу појендиачних парцела и комплекса;
- Забрањено је лоцирање индустријских комплекса на високоплодном пољопривредном земљишту као и у близини подручја са очуваним природним и предеоно-пејзажним карактеристикама;
- Забрањена је експлоатација металних сировина на територији општине Топола;
- Обавезна процена утицаја на животну средину за све постојеће и планиране пројекте, потенцијалне загађиваче у складу са законом;

Мере заштите од утицаја пољопривреде и мере заштите од појаве ерозије и клизишта

- Заштита и очување плодног пољопривредног земљишта као тешко обновљивог ресурса за производњу хране;
- Забрана коришћења биоцидних производа у пољопривреди који могу довести до промена основних карактеристика земљишта;
- У пољопривредној производњи могу се користити средства за повећање приноса која су прихватљива са еколошког аспекта;

- Забранили лоцирање и извођење нових пројеката потенцијалних загађивача земљишта и ваздуха у близини пољопривредног земљишта високог степена плодности;
- Приликом наводњавања користити воду која испуњава стандарде за коришћење воде у пољопривреди и за производњу хране;
- Обрада земљишта мора бити прилагођена мерама заштите од ерозије нарочито на падинама са високим нагибом (орање „по изохипсама“, терасирање);
- Регулација река и спровођење мера заштита од поплава и заштите од бујичних таласа;
- Успостављање система перманентне контроле стања и квалитета земљишта на свим локацијама где су уочени проблеми са повећаним концентрацијама опасних и штетних материја;
- Обавезно доношење и усвајање Програма контроле квалитета земљишта и редовно праћење концентрација опасних и штетних материја у земљишту на територији општине Топола;
- Контрола технолошких процеса, смањење емисије отпадних материја и управљање свим врстама отпада;
- Обавезно доношење и усвајање Програма са мерама перманентне санације и превенције у смислу одржавања квалитета земљишта (санација, ремедијација и рекултивација деградираних површина и сметлишта, инфраструктурно и комунално опремање насеља - изградња недостајуће водоводне и канализационе мреже у насељима, изградња постројења и уређаја за пречишћавање отпадних вода, организовано сакупљање и одношење смећа, изградњу саобраћајне инфраструктуре са површином непропусном за воду и сепараторима уља и масти, регулисање атмосферских талоба, редовно праћење улица и озелењавање површина отвореног вегетацијског склопа и еродираних површина);
- Обавезно доношење и усвајање Програма перманентне едукације и промовисање правилне примене агротехничких мера у пољопривреди.

ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗУЈУЋЕГ И НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ ЗРАЧЕЊА

Заштита од јонизујућих зрачења

Мере заштите живота и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења и мере нуклеарне сигурности обавезне су при свим поступцима у вези са нуклеарним активностима и активностима којим се уређују услови за обављање делатности са изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним материјалима, као и управљање радиоактивним отпадом. Поштравање режима нуклеарне и радијационе сигурности у Републици Србији и постизање нивоа који може да одговори повећаним захтевима сигурности резултат су последица значајних промена у свету током последње деценије. Спровођење и стално унапређивање мера којима се обезбеђују нуклеарна и радијациона сигурност и безбедност постале су приоритети међународне заједнице, а основна брига више нису само контрола нуклеарног наоружања и спречавање његовог даљег ширења, већ пре свега обезбеђивање услова за ефикасно сузбијање злоупотреба радиоактивних и нуклеарних материјала. Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности прописује:

- увођење нових, виших стандарда у спровођењу мера заштите од јонизујућих зрачења, нуклеарне и радијационе сигурности,

- успостављање комплексније регулативе али и омогућавање ефикасније примене закона,
- успостављање стриктног и целовитог надзора над изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним објектима, радијационим делатностима и нуклеарним активностима, као и над управљањем радиоактивним отпадом;

У одредбама Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности су уграђени највиши стандарди које прописују водеће светске организације у овој области, као што су:

- Међународна агенција за атомску енергију (IAEA),
- Агенција за нуклеарну енергију
- организације за економску сарадњу и развој (ANE-OECD),
- Међународна комисија за заштиту од јонизујућих зрачења (ICRP),
- Светска здравствена организација (WHO),
- Међународна организација рада (MOP) и
- Организација УН за храну и пољопривреду (FAO);

Стандарди и принципи Међународне агенције за атомску енергију формализовани су у облику директива и препорука којима се обезбеђује радијациона и нуклеарна сигурност и безбедност. Република Србија, као држава чланица Међународне агенције за атомску енергију (IAEA) испуњава захтеве који произилазе из ратификованих међународних уговора. Регулаторно тело - организација која врши јавна овлашћења у складу са Законом је Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије.

Заштита од нејонизујућих зрачења

Услови и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења, представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

Извор нејонизујућих зрачења је уређај, инсталација или објекат који емитује или може да емитује нејонизујуће зрачење. Нејонизујућа зрачења су електромагнетска зрачења која имају енергију фотона мању од 12,4eV. Она обухватају:

- ултраљубичасто или ултравиолетно зрачење (таласне дужине 100-400nm),
- видљиво зрачење (таласне дужине 400-780nm),
- инфрацрвено зрачење (таласне дужине 780nm - 1 mm),
- радио-фреквенцијско зрачење (фреквенције 10kHz - 300GHz),
- елетромагнетска поља ниских фреквенција (фреквенције 0-10kHz),
- ласерско зрачење. обухватају и
- ултразвук или звук чија је фреквенција већа од 20kHz (и ако се не ради о ЕМ зрачењу);

У циљу заштите од нејонизујућих зрачења обавезне мере су:

- прописивање граница излагања нејонизујућим зрачењима;
- откривање присуства и одређивање нивоа излагања нејонизујућим зрачењима;
- одређивање услова за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- обезбеђивање организационих, техничких, финансијских и других услова за спровођење заштите од нејонизујућих зрачења;
- вођење евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса;

- означавање извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса и зоне опасног зрачења на прописани начин;
- спровођење контроле и обезбеђивање квалитета извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса на прописани начин;
- примена средстава и опреме за заштиту од нејонизујућих зрачења;
- контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола
- спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обезбеђивање материјалних, техничких и других услова за систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- образовање и стручно усавршавање кадрова у области заштите од нејонизујућих зрачења у животној средини;
- информисање становништва о здравственим ефектима излагања нејонизујућим зрачењима;
- информисање становништва о мерама заштите и обавештавање о степену изложености нејонизујућим зрачењима у животној средини;

Извори нејонизујућих зрачења од посебног интереса су стационарни и мобилни извори електромагнетног зрачења који могу да буду опасни по здравље људи, чије електромагнетно поље у зони повећане осетљивости, достиже барем 10% износа референтне, граничне вредности прописане за ту фреквенцију.

Зоне повећане осетљивости су зоне становања, зоне и локације у којима се особе могу задржавати и 24 сата дневно (школе, домови, предшколске установе, породилишта, болнице, туристички објекти, дечја игралишта, површине неизграђених парцела планиране за наведене намене (у складу са препорукама Светске здравствене организације).

Општине Топола је у обавези да врши инспекцијски надзор над изворима нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Оператер је у обавези да:

- примени мере и испуњава услове за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- да изради процену утицаја на животну средину, у складу са Законом;
- води прописану евиденцију;
- обезбеди испитивање зрачења извора нејонизујућих зрачења у животној средини;
- у року обавести надлежни орган о ванредном догађају;
- спроводи све мере заштите од нејонизујућих зрачења;

Базне станице мобилне телефоније - за услове простирања електромагнетних таласа, морају се испоштовати:

- техничке мере и захтеви,
- мере безбедности и заштите здравља људи,
- мере безбедности животне средине;

Избор локације за постављање базне станице мобилне телефоније, са еколошког аспекта, мора бити у складу са смерницама, мерама и условима:

- стратешке процене утицаја плана (или секторских програма),
- процене утицаја на животну средину пројекта,
- заштите од нејонизујућих зрачења;

Опште мере заштите од штетног дејства електромагнетних таласа базне станице мобилне телефоније при избору локације, спроводе се постављањем:

- на стубовима висине 20-36 m,
- на највишим објектима који доминирају околином,
- на фасадама објеката (панелне базне станице које покривају одређену микролокацију, а покретне базне станице се монтирају за време одржавања разних скупова, концерата и сл.),

Оператер је у обавези да спроведе мере и услове заштите животне средине, а које се односе на:

- опасност од директног додира делова који су под сталним напоном;
- опасност од директног додира проводљивих делова који не припадају струјном колу;
- опасност од пожара и експлозија;
- статички електрицитет услед рада уређаја;
- опасност од утицаја берилијум оксида;
- атмосферски електрицитет;
- нестанак напона у мрежи;
- недовољну осветљеност просторија;
- неопрезно руковање;
- опасност при раду на висини (монтирање антена на антенским стубовима);
- механичка оштећења;
- утицај прашине, влаге и воде;

Посебне мере заштите – у зависности од типа и карактеристика објекта који се гради, посебно се морају примењивати следеће мере заштите:

- објекте не постављати унутар друге зоне опасности од пожара у близини отворених складишта лако испарљивих, запаљивих и експлозивних материја без одговарајуће заштите и прибављених услова, односно сагласности надлежног органа противпожарне заштите;
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе;
- ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе;
- обавезно је постављање оградe око базне станице и антенског стуба. На огради поставити табле на којима је исписано упозорење да се не сме прилазити антенском стубу;
- антенски систем базне станице се мора пројектовати тако да се у главном снопу зрачења антене не налазе антенски системи других комерцијалних или професионалних уређаја, као ни сами уређаји, што се постиже оптималним избором висине антене, као и правилним избором позиције антенског система на самом објекту;
- отпадне материје које се јаве током изградње објеката базних станица, приступних путева, довођења електричне енергије и слично, морају се уклонити преко овлашћеног комуналног предузећа;
- након изградње, односно постављања објекта који садржи извор нејонизујућег зрачења, а пре издавања дозволе за почетак рада или употребне дозволе, обавезно се мора извршити прво испитивање, односно мерење нивоа електромагнетног поља у околини извора;

- за потребе првог испитивања оператер може извор електромагнетног поља пустити у пробни рад у периоду не дужем од 30 дана, а за телекомуникационе објекте мерења може извршити у оквиру техничког прегледа;
- орган надлежан за издавање употребне дозволе за објект који садржи извор нејонизујућег зрачења од посебног интереса, може пустити у рад тај извор ако је мерењем утврђено да ниво електромагнетног поља не прекорачује прописане граничне вредности и да изграђени, односно постављени објект неће својим радом угрожавати животну средину;
- ако се периодичним испитивањем, систематским испитивањем или мерењем извршеним по налогу инспектора за заштиту животне средине, утврди да је у околини једног или више извора измерен ниво електромагнетног поља изнад прописаних граничних вредности, надлежни орган може кориснику наложити ограничење у погледу употребе, реконструкцију или затварање објекта до задовољавања прописаних граничних вредности;
- реконструкција се обавља технички и оперативно изведивим мерама у року од највише годину дана од дана када је наложена реконструкција извора од стране надлежне инспекције за заштиту животне средине.

ЗАШТИТА ОД ХЕМИЈСКОГ УДЕСА

Заштита од хемијског удеса (одредбе SEVESO II Директиве), је заштита од изненадног и неконтролисаног догађаја који настаје ослобађањем, изливањем или расипањем опасних материја, обављањем активности при производњи, употреби, преради, складиштењу, одлагању или дуготрајном неадекватном чувању.

SEVESO постројење - постројење у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних, (где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује) и укључује сву опрему, објекте, цевоводе, машине, опрему, алате, интерне колосеке и депое, складишта и осталу пратећу опрему у функцији постројења. Оператери SEVESO постројења, према количинама из Листе опасних материја и њихових количина и Листе својстава и класа опасних материја и њихових количина, у обавези су да израде:

- Политику превенције удеса по достављању Обавештења надлежном органу ресорног Министарства - Оператери SEVESO постројења нижег реда;
- Извештај о безбедности и План заштите од удеса - Оператери SEVESO постројења вишег реда;

Оператер SEVESO постројења је у обавези да, уколико се деси хемијски удес на локацији, одмах о хемијском удесу обавести ресорно Министарство, јединицу локалне самоуправе и органе надлежне за поступање у ванредним ситуацијама у складу са прописима којима се уређује заштита и спашавање;

Оператер SEVESO постројења нижег реда у обавези је да изради документ - Политику превенције удеса и да Министарству, пре израде Политике превенције удеса, достави Обавештење.

Оператер SEVESO постројења вишег реда у обавези је да изради и достави Министарству Извештај о безбедности и План заштите од удеса.

Оператери који нису SEVESO постројење, а који имају на својој локацији (комплексу) значајне количине опасних материја, у циљу заштите од хемијског удеса у обавези су да поступају у складу са Законом о ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“ бр. 111/09).

План заштите од хемијског удеса општине Топола (Екстерни план заштите од удеса) је обавезан документ који локална самоуправа мора донети на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на њеној територији, у складу са Законом о ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“ бр. 111/09).

Процена ризика у случају настанка хемијског удеса - заштита од хемијских удеса и загађивања животне средине при производњи, превозу и складиштењу опасних материја у постројењима и инсталацијама, оствариваће се превентивним мерама које обухватају активности које се спроводе у постројењима и на коридорима превоза опасних материја, а у циљу смањења могућности настанка удеса и могућих последица. Решавање проблема управљања еколошким ризиком при транспорту опасних материја зависиће од динамике реконструкције и ревитализације постојећих и реализације планираних саобраћајница, на основу чега ће се трасе превоза опасних материја утврђивати општинском нормативом (посебним одлукама у складу са Законом и планом намене простора). У начелу, за превоз опасних и штетних материја дозвољено је користити деонице аутопутева и државних путева првог и другог реда које пролазе кроз подручја нижих густина становања и мање насељености. Ограничење се не односи на превоз нафтних деривата у цистернама капацитета до 10t.

ЗАШТИТА ОД ХЕМИКАЛИЈА И БИОЦИДНИХ ПРОИЗВОДА

Обавезне мере заштите животне средине од хемикалија - у циљу заштите здравља људи и животне средине на подручју општине Топола обавезно је:

- успостављање интегрисаног управљање хемикалијама;
- класификација, паковање и обележавање хемикалија;
- интегрални регистар хемикалија;
- регистар хемикалија које су стављене у промет;
- ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења хемикалија;
- увоз и извоз одређених опасних хемикалија;
- исходовање дозвола за обављање делатности промета и дозволе за коришћење нарочито опасних хемикалија;
- исходовање дозволе за стављање у промет детергената;
- успостављање систематског праћења хемикалија;

Обавезе оператера који управља хемикалијама:

- оператер који управља хемикалијама мора треба предузимати мере у циљу спречавања негативних утицаја хемикалија на здравље људи и животну средину;
- произвођач, увозник или даљи корисник који ставља хемикалију у промет, процењује опасна својства хемикалије пре стављања у промет и о томе обавештава остала правна и физичка лица у циљу руковања хемикалијом на безбедан начин;
- опасна хемикалија се замењује безбеднијом алтернативом када год је то могуће;
- свака хемикалија и одређени производи морају бити класификовани, обележени и паковани у складу са Законом;
- оператер - произвођач, увозник, дистрибутер или даљи корисник, у обавези је да води евиденцију о хемикалијама најмање 10 година;
- оператер је дужан да складишти опасне хемикалије на начин да се не угрози живот и здравље људи и животна средина, а са њиховим остацима и

празном амбалажом поступа у складу са прописима којима се регулише управљање отпадом;

- снабдевач одређених врста, односно количина опасне хемикалије дужан је да обезбеди лице које се стара о правилном управљању тих хемикалија;

Биоцидни производи – су активне супстанце или смеша, која садржи једну или више активних супстанци, чија је намена да хемијски или биолошки уништи непожељне организме, може се користити ако је за њега издато одобрење за стављање у промет и ако је класификован, обележен, пакован и има безбедносни лист. Разврставају се у врсте према:

- начину коришћења,
- организму на који делују,
- простору у којем се користе,
- предмету, односно према површини која се третира.

Обавезни услови и мере за коришћење биоцидних производа:

- биоцидни производ се може ставити у промет и користи се ако је за њега издато одобрење за стављање у промет и ако је класификован, обележен, пакован и има безбедносни лист;
- за доношење решења о упису биоцидног производа у Привремену листу произвођач или увозник биоцидног производа подноси захтев Агенцији за хемикалије;
- у случају непредвиђене појаве непожељних организама који не могу бити сузбијени другим средствима или биоцидним производом за који је донето решење о упису биоцидног производа у Привремену листу или издато одобрење, може се издати Привремена дозвола за стављање у промет биоцидног производа. У привременој дозволи одређују се услови за ограничено и контролисано коришћење биоцидног производа;

Агенција, на основу податка који се достављају за доношење решења о упису биоцидног производа у Привремену листу, за издавање одобрења или привремене дозволе, води Регистар биоцидних производа, који је саставни део Интегралног регистра хемикалија.

ИНТЕГРИСАНО СПРЕЧАВАЊЕ И КОНТРОЛА ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ интегрисаног спречавања загађивања животне средине је да се:

- смањи или минимализује емисије у све медијуме животне средине,
- успостави висок ниво заштите животне средине,
- минимализује потрошња сировине и енергије,
- поједностави и ојача улогу контролних органа власти,
- укључи јавност у свим фазама процеса (Архуска конвенција);

Оператер ИПРС постројења (према Листи активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола) у обавези је да:

- за ново постројење поднесе захтев за издавање интегрисане дозволе, пре добијања дозволе за употребу;
- за постојеће постројење, према року за прилагођавање до 2015 године;
- надлежност за издавање интегрисане дозволе је у зависности од тога који орган издаје одобрење за градњу (грађевинску дозволу) одређује се ко је надлежни орган за интегрисану дозволу;
- BREF документ даје информације о специфичном индустријском сектору или пољопривредном сектору, техникама и процесима заступљеним у том сектору, свим постојећим емисијама у воду, ваздух и земљиште као и

генерисаним отпадима, у зависности од производних капацитета, техникама које се разматрају у одређивању ВАТ.

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ

Стратегија управљања отпадом (за период 2010-2019. године, „Сл. гласник РС“, бр. 29/10) представља основни документ који обезбеђује услове за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Србије:

- одређује основну оријентацију управљања отпадом за наредни период, у сагласности са политиком ЕУ у овој области и стратешким опредељењима Републике Србије;
- усмерава активности хармонизације законодавства у процесу приближавања законодавству ЕУ;
- идентификује одговорности за отпад и значај и улогу власничког усмеравања капитала;
- поставља циљеве управљања отпадом за краткорочни и дугорочни период;
- утврђује мере и активности за достизање постављених циљева.

Постојећа локација депоније - сметлишта комуналног отпада „Торови“ се налази ван граница подручја Генералног плана Топола, уз његову северозападну границу. Стање на локацији условило је доношење одлуке о ремедијацији (санацији, затварању и рекултивацији) постојећег сметлишта на локацији „Торови“, кроз поступке техничке рекултивације, дегасације тела депоније и биолошке рекултивације.

Стратегијом управљања отпадом је предвиђено увођење принципа регионализације и прикључење регионалном центру за управљање отпадом. Према Стратегији управљања отпадом Општина Топола заједно са општинама Кнић, Аранђеловац, Горњи Милановац, припада регионалном центру за управљање отпадом „Витлиште“, Град Крагујевц. Скупштина општине Топола је донела Одлуку о одлагању чврстог неопасног комуналног отпада („Сл. гласник СО Топола“ бр. 6/2011), којом се општина Топола прикључује регионалном центру за одлагање комуналног неопасног отпада у Лапову. У циљу спровођења ове Одлуке биће потписан Уговор о одлагању отпада на регионалну депонију „Врбак“ у Лапову са Привредним друштвом А.С.А. Еко д.о.о. Београд.

На депонији неопасног отпада може се одлагати:

- комунални отпад после сепарације,
- неопасан отпад, било ког порекла који испуњава критеријуме за прихват на депонију неопасног отпада,
- стабилизovan и нереактиван (претходно третиран) опасан отпад који задовољава критеријуме граничних вредности за неопасан отпад;

Постројење за сепарацију рециклабилног отпада – (технолошка линија за аутоматско или мануелно раздвајање отпада), по правилу:

- поставља се поред депоније и представља функционалну целину,
- издвојени рециклабилни отпад се третира (балира или пресује) и транспортује у постројења за рециклажу;

Трансфер станица – представља део регионалног центра где се комунални отпад истовара из возила за сакупљање отпада, прегледа уз издвајање отпада, кратко задржава, утовара у већа возила и транспортује на даљи третман у регионални центар, регионалну депонију. Реализација трансфер станице на територији општине Топола је могућа у циљу смањења трошкова управљања отпадом, услед

разврставања отпада и његовог поновног враћање у процес производње као секундарне сировине, као и због смањења количине отпада који се транспортује и одлаже на регионалној депонији.

Општи услови за реализацију трансфер станице:

- дозвољена је изградња трансфер станице на подручју општине Топола;
- потребна израда урбанистичке и пројектне документације за изградњу трансфер станице;
- одлучивање о поступку процене утицаја на животну средину;

Критеријуми за избор локације трансфер станице:

Није дозвољено градити:

- у зонама заштите изворишта водоснабдевања,
- у заштићеним подручјима и зонама заштите заштићених подручја,
- на плавном и мочварном терену,
- на пољопривредном и водном земљишту,
- у зонама високих густина становања,
- у зонама централних функција (у непосредном окружењу школских објеката и комплекса, дечјих установа, објеката социјалне заштите, здравствених објеката и комплекса, верских објеката)
- у зонама спорта и рекреације;

Дозвољено је градити:

- у грађевинском подручју (на грађевинском земљишту);
- на грађевинском земљишту ван грађевинског подручја;
- у индустријским, радним и комуналним зонама;

Карактеристике локације трансфер станице:

- централни положај у односу транспортне руте (путање сакупљача),
- директан приступ камионским рутама и главној саобраћајници,
- на сеоском подручју (да може прихватити отпад у пречнику 20-30 км),
- величина (капацитет) локације утврђује се на основу односа постојеће и максимално пројектоване количине отпада),
- могућност проширења у простору;
- заштитна зона око локације (заштитно зеленило, природне, вештачке баријере);
- топографске карактеристике (раван или терен у благом нагибу),
- карактеристике руже ветрова;
- степен инфраструктурне опремљености;
- пејзажна уређеност – могућност партерног и пејзажног уређења;

Врсте отпада којима се рукује на трансфер станици:

- општински отпад (отпад из домаћинства),
- баштенски (зелени) отпад,
- опасан кућни отпад,
- рециклабилни отпад,
- обавезно је посебно издвајање грађевинског отпада.

Врсте отпада за које није дозвољено руковање на трансфер станици:

- инфективни медицински отпад

- велики предмети у расутом стању
- опасан отпад
- радиоактиван отпад
- нафтни резервоари
- угинуле животиње
- азбест
- течности, муљеви, прашкасте материје.

Опремање локације трансфер станице (тип трафостанице):

- објекат,
- плато за прихватање отпада, сабијање, пребацивање у већа возила и отпремање на регионалну депонију,
- возила за сакупљање (возила сакупљача),
- претоварна-трансфер возила,
- интерне саобраћајнице,
- инфраструктура,
- партерно и пејзажно уређење,
- ограда са контролисаним улазом.

Услови на трансфер станици:

- није дозвољено дугорочно складиштење отпада на локацији,
- обавезно је брзо сакупљање/сабијање отпада,
- обавезан је брзи утовар у трансферно возило,
- трансфер возило напушта трансфер станицу за неколико сати,
- дозвољено је постављање контејнера за рециклабилне компоненте,
- дозвољено је одређивање простора за отпад који ће грађани доносити.

Центар за одвојено сакупљање рециклабилног отпада - место одређено општинском одлуком на које грађани доносе материјал погодан за рециклажу, кабасти отпад (намештај, бела техника), баштенски отпад. У зависности од величине насеља, броја становника који гравитира изабраној локацији, врста генерисаних отпада, са дефинисаном организацијом и потребном опремом, дозвољено је:

- формирање сортирних станица (сабирне, сакупљачке станице), за неопасан рециклабилан отпад, према прописаним критеријумима, условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом;
- формирање центра за рециклажу отпада за грађевински отпад, према прописаним критеријумима, условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом ;
- формирање рециклажних дворишта у складу са прописаним критеријумима, условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом;
- формирање рециклажних острва, у складу са прописаним критеријумима и условима животне средине и Локалном плану управљања отпадом.

Управљање опасним отпадом - до реализације националног постројења за физичко-хемијски третман опасног отпада и регионалног складишта опасног отпада, управљање опасним отпадом вршиће се у складу са важећим законом и подзаконским актима.

Сабирни центри (центри за сакупљање опасног отпада из домаћинстава (отпадна уља, отпад електричних и електронских апарата и уређаја, истрошене батерије) могу бити уз локације центара за сакупљање рециклабилног отпада;

Управљање отпадом животињског порекла – гробље за угинуле животиње и кућне љубимце, (угинуле животиње и кућни љубимци, кланични отпад, отпад из постројења за прераду меса, риба, објеката за узгој животиња), до успостављања система за управљање овом врстом отпада на националном нивоу, организовати преко постојећих постројења за третман отпада животињског порекла и гробља за угинуле животиње (јаме гробнице), као прелазног решења, према критеријумима и условима заштите животне средине, на основу упоредне вишекритеријумске анализе локација. Избор локације извршити по следећим критеријумима:

- земљиште мора бити оцедно, без подземних вода, осунчано, ограђено, удаљено од површинских вода и ван зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања, удаљено од зона становања,
- локација мора бити опремљена потребном инфраструктуром и средствима за дезинфекцију,
- потребна површина локације је од 25–50 ари. Пожељно је формирање заштитног појаса зеленила око локације.

Пољопривредни отпад - увођењем чистије производње и ВАТ и ВЕР у прехранбеној индустрији, утицати на смањење пољопривредног отпада. Пољопривредни отпад, биомасу као нус производ пољопривредне производње, користити за компостирање, добијање течних горива и биогаза.

Опште мере управљања отпадом

- Надлежни орган општине Топола: доноси Локални план управљања отпадом, обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу;
- уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање комуналним, односно инертним и неопасним отпадом на својој територији;
- уређује поступак наплате услуга у области управљања комуналним, односно инертним и неопасним отпадом;
- издаје дозволе, одобрења и друге акте у складу са Законом,
- води евиденцију и податке доставља ресорном Министарству;
- врши надзор и контролу примене мера поступања са отпадом у складу са законом, као и друге послове утврђене Законом.

Посебне мере управљања отпадом - обавезе оператера постројења:

- за постројења за која се издаје интегрисана дозвола припрема се и доноси план управљања отпадом;
- за постројења чија је делатност управљање отпадом и за која се издаје интегрисана дозвола или дозвола за управљање отпадом припрема се и доноси радни план постројења за управљање отпадом;
- произвођач или увозник чији производ после употребе постаје опасан отпад дужан је да тај отпад преузме после употребе, без накнаде трошкова и са њима поступи у складу са овим законом и другим прописима;
- произвођач или увозник производа који после употребе постаје опасан отпад може да овласти друго правно лице да, у његово име и за његов рачун, преузима производе после употребе.

Произвођач отпада/оператер дужан је да:

- сачини план управљања отпадом и организује његово спровођење, ако годишње производи више од 100 t неопасног отпада или више од 200 kg опасног отпада;
- прибави извештај о испитивању отпада и обнови га у случају промене технологије, промене порекла сировине, других активности које би утицале на промену карактера отпада и чува извештај најмање пет година;
- преда отпад лицу које је овлашћено за управљање отпадом ако није у могућности да организује поступање са отпадом;

За обављање једне или више делатности управљања отпадом прибављају се дозволе и то: дозвола за сакупљање отпада, за транспорт отпада, за складиштење и третман отпада и за одлагање отпада. За обављање више делатности једног оператера може се издати интегрална дозвола.

Дозвола се не издаје за:

- Кретање отпада унутар локације произвођача отпада;
- Контејнере за отпад из домаћинства на јавним местима;
- Складишта капацитета мање од 10 t инертног отпада;
- Складишта капацитета мање од 2 t неопасног отпада.

Управљање амбалажним отпадом

Опште мере за управљање амбалажним отпадом - управљање амбалажом и амбалажним отпадом се спроводи у складу са:

- условима заштите животне средине које амбалажа мора да испуњава за стављање у промет,
- условима за управљање амбалажом и амбалажним отпадом,
- обавезом извештавања о амбалажи и амбалажном отпаду.

Посебне мере за управљање амбалажним отпадом

- обавеза произвођача, увозника, пакера/пуниоца и испоручиоца је да обезбеди простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење амбалажног отпада ако укупна годишња количина амбалажног отпада (стакло, папир, картон и вишеслојна амбалажа са претежно папир-картонском компонентом, метал, пластика, дрво, остали амбалажни материјали) прелази 100 t;
- обавеза је да се поштују критеријуми за утврђивање амбалаже, критеријуми и листе стандарда за основне захтеве које мора амбалажа да испуњава;
- обавеза је да се поштују критеријуми за утврђивање амбалаже са дугим веком трајања;
- обавеза је да се поштује систем идентификације и означавања амбалажних материјала заснива на нумерисању (означавање бројевима) и употреби словних скраћеница за сваки амбалажни материјал (пластика, папир и картон, метал, дрвени материјали, текстилни материјали, стакло и вишеслојни материјали);
- обавеза је да поштује укупни ниво контролисаних метала у материјалу амбалаже или њених компоненти не сме да прелази 100 ppm по маси, тј. 100 mg по једном килограму масе материјала амбалаже или њених компоненти, (осим за амбалажу у целини направљену од оловног

кристалног стакла, стаклену амбалажу, пластичне кутије и палете који потичу од рециклираног материјала);

- обавеза оператера је прибављање дозволе за управљање амбалажним отпадом;
- обавеза оператера система, произвођача, увозника, пакера/пуниоца, испоручиоца и крајњег корисника, достављања извештаја о управљању амбалажним отпадом;
- произвођач и увозник амбалаже дужан је да приликом стављања амбалаже у промет или употребе изда, односно обезбеди декларацију о усаглашености амбалаже са захтевима за стављање у промет.

II 1.7.2. МЕРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Под енергетском ефикасношћу подразумевају се мере које се примењују у циљу смањења потрошње енергије.

Према закону о планирању и изградњи унапређење енергетске ефикасности је смањење потрошње свих врста енергије, уштеда енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објекта.

У зависности од врсте производног енергетског објекта (класична термоелектрана, гасно турбинско постројење, комбиновано гасно-парно постројење) и врсте енергента (угаљ, течна горива, природни гас) у процесу добијања енергије настају разни штетни гасови, течни и чврсти отпад.

Утицаји производње енергије на животну средину могу се поделити на локалне, регионалне и глобалне. Локални утицај су емисије летећег пепела и чађи, отпадне топлоте и бука. Регионални утицај имају емисије сумпорних и азотних оксида, који са влагом из ваздуха стварају „киселе кише“. Глобални утицај има емисија угљен-диоксида и метана која доводи до ефекта глобалног загревања (ефекат „стаклене баште“). Имајући у виду утицај добијања енергије из конвенционалних извора, може се рећи да су мере за унапређење енергетске ефикасности уједно и мере са циљем заштите животне средине.

Опште мере за унапређење енергетске ефикасности:

- Газдовање енергијом и енергетско планирање у општинама;
- Израда планова енергетског развоја општине;
- Промовисање значаја енергетског планирања за побољшање енергетске ефикасности;
- Припрема и реализација конкретних пројеката са циљем унапређења енергетске ефикасности;
- Подизање нивоа свести крајњих корисника о енергетској ефикасности, потреби за рационалним коришћењем енергије и уштеди која се може постићи спровођењем информативних капања о енергетској ефикасности;
- Рационална употреба квалитетних енергената и повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије код крајњих корисника енергетских услуга;
- Рационално коришћење необновљивих природних извора енергије и замена обновљивим где год је то могуће;

- Модернизација постојећих енергетских објеката/постројења и уградња опреме за смањење емисије штетних ефлуената из енергетских извора;
- Увођење савремених система за газдовање енергијом у индустријским предузећима;
- Побољшање енергетске ефикасности и рационално коришћење енергије на нивоу општине – у јавним комуналним предузећима, установама и јавним објектима у надлежности општине применом мера на грађевинском омотачу, систему грејања и унутрашњем осветљењу;

Европска директива ЕУ 2002/91/ЕС о енергетској ефикасности зграда има за циљ повећање енергетских перформанси јавних, пословних и приватних објеката доприносећи ширим циљевима смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште. Ова директива је дизајнирана да задовољи Кјото протокол и одговори на питања из Зелене књиге ЕУ о сигурном снабдевању енергијом. Овом директивом се постављају минимални захтеви енергетске ефикасности за све нове и постојеће зграде које пролазе кроз велике преправке.

Посебне мере за унапређење енергетске ефикасности:

- Адаптација објеката у којима су смештене јавне службе и институције, у циљу повећања енергетске ефикасности – боља изолација, замена прозора, ефикасније гејање и хлађење;
- Побољшање енергетске ефикасности јавне расвете – замена старих сијалица и светилки новом опремом која смањује потрошњу,
- Побољшање енергетске ефикасности водовода и канализације – уградом фреквентних регулатора и пумпи са променљивим бројем обртаја;
- Увођење технолошких линија или ревитализација постојећих технолошких процеса који као резултат имају повећање енергетске ефикасности;
- Уградња савремене и енергетски ефикасне опреме и уређаја;
- Побољшање енергетске ефикасности даљинског грејања изградњом модерних подстаница, уградњом термостатских вентила, делитеља топлоте, увођењем система наплате према потрошњи;
- Мере енергетске ефикасности зграда

Објекти високоградње, у зависности од врсте и намене, морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства.

У складу са чланом 4. Закона о планирању и изградњи («Службени гласник РС», бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10 – одлука УС РС и 24/11), прописана енергетска својства утврђују се издавањем сертификата о енергетским својствима објекта који издаје овлашћена организација. Сертификат о енергетским својствима објекта чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Мере енергетске ефикасности зграда, у складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС“, бр.61/11), примењују се код :

- Изградње нових зграда;
- Реконструкције, доградње, обнове, адаптације, санације и енергетске санације постојећих зграда;
- Реконструкције, адаптације, санације, обнове и ревитализације културних добара и зграда у њиховој заштићеној околини са јасно одређеним границама катастарских парцела и културних добара, а у

складу са актом о заштити културних добара и са условима органа, односно организације надлежне за послове заштите културних добара;

- Зграде или делове зграда које чине техничко-технолошку или функционалну целину, а које се продају или дају у закуп.

Зграда, у смислу овог Правилника, је грађевина с кровом и зидовима у којој се користи енергија ради остваривања одређених термичких параметара средине, намењена боравку људи, односно смештају животиња, биљака и ствари, обављању неке делатности, а састоји се од грађевинских елемената, техничких система и уређаја и уграђене опреме. Зградама се сматрају и делови зграде који су пројектовани или намењени за засебно коришћење и одвојени термичким омотачем од осталих делова зграде.

Зграда са више енергетских зона је зграда која има више посебних делова за које је, сходно овом правилнику, потребно израдити посебне енергетске сертификате (енергетске пасоше) и то:

- која се састоји од делова који чине техничко-технолошке и функционалне целине, које имају различиту намену па сходно томе имају могућност одвојених система грејања и хлађења или се разликују по унутрашњој пројектној температури за више од 4°C;
- код које је више од 10% нето површине зграде у којој се одржава контролисана температура друге намене;
- код које делови зграде, који су техничко-технолошке и функционалне целине, имају различите термотехничке системе и/или битно различите режиме коришћења термотехничких система.

Зграде на које се **не примењују** мере енергетске ефикасности прописане овим Правилником не примењују се на: зграде за које се не издаје грађевинска дозвола; зграде које се граде на основу привремене грађевинске дозволе, као и зграде које се граде на основу грађевинске дозволе за припремне радове; радионице, производне хале, индустријске зграде које се не греју и не климатизују; зграде које се повремено користе током зимске и летње сезоне (мање од 25% времена трајања зимске односно летње сезоне).

Енергетска својства и начини израчунавања топлотних својстава утврђују се за следеће категорије зграда:

- стамбене зграде са једним станом;
- стамбене зграде са два или више станова;
- управне и пословне зграде;
- зграде намењене образовању и култури;
- граде намењене здравству и социјалној заштити;
- зграде намењене туризму и угоститељству;
- зграде намењене спорту и рекреацији;
- зграде намењене трговини и услужним делатностима;
- зграде мешовите намене;
- зграде за друге намене које користе енергију.

Енергетска ефикасност зграде је задовољена ако су испуњена следећа својства зграде:

- Обезбеђени минимални услови комфора (ваздушни, топлотни, светлосни и звучни комфор) и

- Потрошња енергије за грејање, хлађење, припрему топле санитарне воде, вентилацију и осветљење зграде не прелази дозвољене максималне вредности по m².

Код обезбеђивања ефикасног коришћења енергије у зградама узима се у обзир век трајања зграде, климатски услови локације, положај и оријентација зграде, њена намена, услови комфора, материјали и елементи структуре зграде и омотача, уграђени технички системи и уређаји, као и извори енергије и когенерација и могућност за коришћење обновљивих извора енергије.

За постизање енергетске ефикасности зграда дефинише се:

- оријентација и функционални концепт зграде;
- облик и компактност зграде (фактор облика);
- топлотно зонирање зграде;
- начин коришћења природног осветљења и осунчања;
- оптимизација система природне вентилације;
- оптимизација структуре зграде;
- услови за коришћење пасивних и активних система;
- услови за коришћење вода;
- параметри за постизање енергетске ефикасности постојећих и новопроектованих зграда.

При пројектовању термотехничких система потребно је предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности.

Сви појмови и параметри, као и начин израчунавања топлотних својстава зграда дефинисани су Правилником о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС“, број 61/11).

II 1.7.3. ПРОПОЗИЦИЈЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

У складу са значајем заштићених објеката и простора, обавезно је поштовање општих и посебних услова и мера заштите. Услове за предузимање мера заштите и других услова, зависно од категоризације споменика културе, одређује:

- за споменике културе од изузетног значаја, као и за заштићену околину, Републички завод за заштиту споменика културе (преко Завода у Крагујевцу);
- за споменике културе од великог значаја, остале споменике културе и културна добра која уживају претходну заштиту, као и за заштићену околину ових објеката, Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу.
- за валоризоване објекте и просторе Завод издаје мишљење. Ове објекте треба штитити и очувати кроз урбанистичке планове, било као појединачне објекте или као амбијенталне целине.
- за спомен обележја Завод издаје решење, односно мишљење у зависности да ли се спомен обележје налази на, или у заштићеној околини споменика културе, или ван споменика културе.

Афирмација урбаног континуитета, посебно укључује регенерацију дезинтегрисаних делова градског језгра. Активно коришћење одређених зона, за задовољавање културних потреба, основни је стратешки задатак, који се мора спроводити кроз сва планска акта и активну заштиту на терену. Постојећи изглед и функције градског језгра потпуно су истиснули намену објеката за културу и градско језгро претворили у тржно-пословну зону. Заостале, еколошки неафирмативне зоне у централном градском језгру се морају ставити у категорију репрезентативних амбијенталних представа града, који свој дигнитет мора градити на свом богатом наслеђу. Санација, ревитализација и реконструкција, основни су методи којима ће служба заштите утицати на афирмацију града, у контексту његове презентације. Планиране интервенције у простору у заштићеним зонама пројектују се усаглашавањем ставова службе заштите и урбанистичких служби, како би се сачувао и унапредио архитектонски и урбани идентитет града.

II 1.7.3.1 ПРЕГЛЕД ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЛЕЂА ОПШТИНЕ ТОПОЛА

У условима Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу од 06.07.2011. године дат је преглед градитељског наслеђа општине Топола и дефинисани су услови чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите, **на територији општине Топола, али ван подручја обухвата Генералног плана „Топола 2025.“**

1. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА

нема

2. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА ОД ВЕЛИКОГ ЗНАЧАЈА

1. Црква Св. Николе у Доњој Шаторњи

3. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

2. Старо гробље у Винчи
3. Стара црква у Горовичу
4. Конак Милутина Георгијевића у Горовичу
5. Црква Св. Преображења у Жабарима
6. Црква брвнара у Јарменовцима
7. Кућа брвнара народног хероја Софије Ристић у Јарменовцима (сада у Манојловцима)
8. Кућа Величковића у Маскару
9. Кућа народног хероја Милана Благојевића у Наталинцима
10. Стара школа у Овсишту
11. Црква талпара у Павловцу
12. Куће народног хероја Даринке Радовић у Рајковцу
13. Кућа Лакића у Топола селу
14. Собрашице у Трнави Горњој

4. ВАЛОРИЗОВАНИ ОБЈЕКТИ И ПРОСТОРИ

4.1. Објекти градитељског наслеђа – рурална архитектура (народно градитељство)

1. /Белосавци/ – Кућа Добрије Илић
2. /Блазнава/ – Кућа Милорада Шевића

3. /Блазнава/ – Кућа Љубише Шевића
4. /Божурња/ – Хан
5. /Божурња/ – Воденица Војимира Марковића
6. /Божурња/ – Кућа Драгане Марковић
7. /Божурња/ – Кућа Верољуба Николића
8. /Божурња/ – Кућа Младена Николића
9. /Божурња/ – Кућа Жарка Живановића
10. /Горович/ – Кућа Драгана Николића
11. /Горња Шаторња/ – Кућа Радише и Банета Новаковића
12. /Жабаре/ – Милошев конак у црквеној порти
13. /Жабаре/ – Хан
14. /Жабаре/ – Окућница Милице Радошевић
15. /Жабаре/ – Кућа Миладина Шундића
16. /Жабаре/ – Окућница Слободана Краинчевића
17. /Жабаре/ – Кућа Радослава Р. Живковића
18. /Жабаре/ – Кућа Миодрага Савића
19. /Жабаре/ – Кућа Радомира Радошевића
20. /Жабаре/ – Кућа Мирјане Радошевић
21. /Жабаре/ – Полубрвнара
22. /Жабаре/ – Кућа Драгане Илић
23. /Жабаре/ – Кућа Војислава Новаковића
24. /Загорица/ – Кућа Владанке Николић
25. /Загорица/ – Окућница Милана Николића
26. /Загорица/ – Кућа Верке Томић-Ћирић
27. /Загорица/ – Кућа Данке Стевановић
28. /Загорица/ – Кућа Јанка Богдановића
29. /Јарменовци– Кућа Александра Савића
30. /Јарменовци/– Ковачница у центру села
31. /Јарменовци/– Кућа Милорада Николића
32. /Јарменовци/– Окућница Даринке Пантић
33. /Јарменовци/– Окућница Мирјане Крстић
34. /Јарменовци/– Вајат Радована Савића
35. /Јарменовци/- Кућа Зорана Миливојевића
36. /Јунковац/–Окућница Снежане Маринковић
37. /Јунковац/– Кућа Миливоја Кнежевића
38. /Јунковац/– Кућа Жарка Благојевића
39. /Клока/ – Кућа Верољуба Николића
40. /Клока/ – Качара Радивоја Јевтића
41. /Клока/ – Кућа Раде Јавтић
42. /Клока /– Окућница Живане Томић
43. /Липовац/- Кућа Милоша и Милутина Перовића
44. /Липовац/- Кућа Саше Бранковића
45. /Липовац/- Кућа Милинка Ђорђевића
46. /Манојловци/- Кућа Миомира Росића
47. /Манојловци/- Окућница Алексе Ђурића
48. /Манојловци/- Окућница Драгана Лаковића
49. /Манојловци/- Кућа Божимира Росића
50. /Манојловци/- Ристића воденица
51. /Манојловци/- Воденица Алексе и Рајка Ђурића
52. /Маскар/- Кућа Зорана Јелисијевића
53. /Маскар/- Кућа Милића Прокића

54. /Наталинци/- Кућа Душка Станковића
55. /Овсиште/ – Гавриловића Воденица
56. /Топола село/ – Кућа Зорана Тодића
57. /Топола село/ – Ортачака воденица
58. /Трнава Горња/ – Кућа Миладина Стојковића
59. /Трнава Горња/ – Кућа Радоја Живановића
60. /Трнава Горња/ – Кућа Тихомира Срећковића
61. /Трнава Горња/ – Кућа Драгана Срећковића
62. /Трнава Горња/ – Кућа Јагоде Ранковић
63. /Трнава Доња/ – Кућа Воје Савковића

4.2. Објекти градитељског наслеђа – сакрална архитектура

1. /Клока/ - Црква Св. великомученика Пантелејмона
2. /Наталинци/ - Црква св. Цара Константина и царице Јелене
3. /Овсиште/ - Црква Св. великомученика Прокопија
4. /Трнава Горња/ - Црква Св. Пророка Илије

4.3. Објекти градитељског наслеђа – профана архитектура

1. /Белосавци/ - Карађорђева чесма
2. /Белосавци/ - Стара механа
3. /Белосавци/ - Школска зграда
4. /Божурња/ - Стара школа
5. /Винча/ - Чесма Александра I Карађорђевића
6. /Доња Шаторња/ - Манастирска чесма
7. /Јунковац/ - Сеоска чесма код гробља
8. /Јунковац/ - Сеоска чесма у Бабића крају
9. /Наталинци/ - Основна школа у Нталицима
10. /Светлић/ - Дом Вукићевића
11. /Светлић/ - Стара школа

4.4. Археолошки локалитети

1. /Белосавци /-лок. Виђија
2. /Белосавци /-лок Капетанове њиве
3. /Блазнава /-лок. Кручица
4. /Блазнава /-град Рибник
5. /Божурња /-лок. „Маџарско гробље“
6. /Божурња /-лок. Селиште
7. /Винча /-лок. Саставци-Река
8. /Винча /-лок. Селиште
9. /Винча /-лок. Црквина
10. /Жабаре /-лок. Кусаја
11. /Жабаре /-лок Поље
12. /Загорица /-лок. Врановац
13. /Јарменовци /-лок. Црквине
14. /Јеленац /-лок. Брешиће
15. /Јеленац /лок. Гробље
16. /Јеленац /-лок. Чаир
17. /Клока /-лок. Кленови
18. /Клока /-лок. Црквине
19. /Крћевац /-лок. Гуњевац
20. /Крћевац /-лок. Раскршће-Гуњевац

21. /Крћевац /-лок. Црквина
22. /Липовац /-лок. Дизалџка
23. /Маскар /-лок. Скендеровац
24. /Маскар /-лок. Црквина
25. /Наталинци /-лок. Карауле
26. /Наталинци /-лок. Циганско гробље
27. /Овсиште /-лок. Гарине
28. /Овсиште /-лок. Штокинац
29. /Павловац /-лок. Јасеница
30. /Пласковац /-лок. Сватовско гробље
31. /Рајковац /-лок. Соколовац
32. /Светлић /-лок. Будна
33. /Светлић /-лок. Пољане
34. /Топола село Бор /- лок. Виначко поље
35. /Топола село Бор /- лок. Каменица
36. /Топола село Митровчић/- лок. Деспотовица
37. /Топола село, Љубесело/- лок. Орла
38. /Горња Трнава /-лок. Браиновац
39. /Доња Трнава /-лок. Ђурђиновац
40. /Доња Трнава /-лок. Матијевац
41. /Доња Трнава /-лок. Џиновско гробље
42. /Шуме /-лок. Селиште
43. /Шуме /-лок. Сладунак

4.5. Спомен бисте и спомен обележја

1. /Белосавци/ - Спомен плоча I светског рата
2. /Белосавци/ - Непознати крајпуташ
3. /Белосавци/ - Спомен обележје НОБ-а ("немачким ваздухопловцима")
4. /Белосавци/ - Спомен плоча НОБ-а
5. /Белосавци/ - Споменник НОБ-а
6. /Белосавци/ - Споменник НОБ-а и жртвама фашистичког терора
7. /Белосавци/ - Споменник Црвеноармејцима
8. /Блазнава/ - Спомен чесма I и II светског рата и жртвама комунизма
9. /Божурња/ - Спомен плоча НОБ-а
10. /Божурња/ - Спомен чесма НОБ-а
11. /Божурња/ - Споменник I светског рата
12. /Божурња/ - Споменник НОБ-а
13. /Божурња/ - Споменник страдалима и несталима у II светском рату
14. /Винча/ - Споменник I светског рата
15. /Винча/ - Споменник НОБ-а
16. /Горња Шаторња/ - Споменник НОБ-а
17. /Горович/ - Спомен плоча НОБ-а
18. /Горович/ - Спомен плоча НОБ-а на кући Живанића
19. /Доња Шаторња/ - Спомен биста Живка Томића
20. /Доња Шаторња/ - Спомен биста Миодрага Симића-Мике
21. /Доња Шаторња/ - Споменник НОБ-а и I светског рата
22. /Жабари/ - Крајпуташ Јеремије Живића
23. /Жабари/ - Непознати крајпуташ
24. /Жабари/ - Спомен плоча НОБ-а
25. /Жабари/ - Спомен чесма НОБ-а

26. /Жабари/ - Споменик НОБ-а и Црвеноармејцима
27. /Загорица/ - Спомен биста Карађорђа Петровића
28. /Загорица/ - Спомен чесма
29. /Јарменовци/ - Споменик НОБ-а
30. /Јарменовци/ - Споменик и спомен чесма НОБ-а
31. /Јарменовци/ - Споменик палим ратницима 1912-1920.
32. /Јунковац/ - Спомен чесма НОБ-а
33. /Јунковац/ - Спомен чесма НОП-а
34. /Јунковац/ - Споменик НОБ-а
35. /Клока/ - Споменик НОР- а и Првог светског рата
36. /Крћевац/ - Спомен плоча НОБ-а
37. /Крћевац/ - Спомен чесма кнеза Александра Карађорђевића
38. /Липовац/ - Спомен чесма НОБ-а
39. /Манојловци/ - Спомен чесма НОБ-а
40. /Маскар/- Спомен чесма
41. /Маскар/- Споменик НОБ-а
42. /Наталинци/ - Спомен кућа Милана Благојевића
43. /Наталинци/ - Споменик Првог светског рата
44. /Наталинци/ - Споменик НОБ-а и биста хероја Милана Благојевића
45. /Овсиште/ - Крајпуташ
46. /Овсиште/ - Спомен плоча на родној кући Радоја Домановића
47. /Овсиште/ - Спомен чесма НОБ-а
48. /Овсиште/ - Споменик изгинулим борцима 1912-1918.
49. /Пласковац/ - Спомен плоча несталима у II светском рату
50. /Пласковац/ - Споменик палим ратницима 1912-1920.
51. /Рајковац/ - Спомен комплекс НОБ-а
52. /Рајковац/ - Спомен плоча НОБ-а
53. /Светлић/ - Спомен плоча НОБ-а
54. /Топола село/ - Два крајпуташа
55. /Топола село/ - Спомен чесма "Деспотовица"
56. /Трнава Горња / - Спомен биста Милутина С. Јеленића
57. /Трнава Горња / - Споменик I светског рата
58. /Трнава Горња / - Споменик НОБ-а
59. /Трнава Доња / - Споменик крајпуташ
60. /Шуме/ - Два крајпуташа
61. /Шуме/ - Спомен плоча на школи
62. /Шуме/ - Споменик Живадина Аксентијевића

4.6. Сепулкрални споменици

1. /Белосавци/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
2. /Блазнава/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
3. /Божурња/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
4. /Војковци/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
5. /Горња Шаторња/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
6. /Горович/ - Стари надгробници и капела на сеоском гробљу
7. /Гуришевици/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
8. /Доња Шаторња/ - Стари надгробници на "Арнаутском гробљу"
9. /Доња Шаторња/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
10. /Жабари/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
11. /Загорица/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
12. /Јарменовци/ - Стари надгробници на сеоском гробљу

13. /Јунковац/ - Стари надгробници и капела на сеоском гробљу
14. /Јунковац/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
15. /Клока/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
16. /Крћевац/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
17. /Липовац/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
18. /Маскар/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
19. /Манојловци/ - Стари надгробници на гробљу Јасиковац
20. /Манојловци/ - Стари надгробници на гробљу Осрња
21. /Наталинци/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
22. /Овсиште/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
23. /Овсиште/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
24. /Павловац/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
25. /Пласковац/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
26. /Рајковац/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
27. /Светлић/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
28. /Трнава Горња / - Стари надгробници на сеоском гробљу
29. /Шуме/ - Стари надгробници на сеоском гробљу
30. /Винча/- Стари надгробници на сеоском гробљу-споменик културе

I МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

Овим мерама су обухваћени сви објекти и простори који су утврђени за непокретна културна добра, као и добра која уживају претходну заштиту. Подразумевају строгу заштиту културних добара уз опште услове, као и посебне услове чувања, коришћења и заштите културних добара који су прописани у решењу, тј. одлуци о утврђивању објеката за културно добро.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

1. Културна добра не смеју се оштетити или уништити нити променити намену без сагласности надлежне службе заштите;
2. Све интервенције (у ентеријеру и екстеријеру), које би се обављале на културним добрима, морају имати услове и сагласности надлежних Завода;
3. Културна добра се не смеју отуђити без остваривања права прече куповине које је установљено законом у корист надлежне службе заштите;
4. Власник, односно корисник културног добра нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове које могу довести до оштећења културног добра или нарушити његова својства;
5. Власник, односно корисник културног добра дужан је да га са изузетном пажњом чува и одржава и спроводи утврђене мере заштите, као и да обавештава надлежни Завод о свим правним или физичким променама у вези са културним добром или његовом заштићеном околином;
6. Власник, односно корисник културног добра нема права да користи или употребљава културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем;

7. Корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање културног добра, уз одржавање аутентичног изгледа који објекти имају;
8. Корисник објекта је дужан да на време обавештава надлежне службе о евентуалним оштећењима објекта и његове околине;
9. Конзерваторско – рестаураторске елаборате који садрже испитивачке радове, методологију интервенција, начин чувања и презентације непокретног културног добра, неопходно је израдити под условима и стручним надзором службе заштите;
10. Фотографско или филмско снимање непокретних културних добара које захтева монтажу скела, кулиса или друге техничке опреме, коришћење кранова, употребу расветних тела укупне снаге преко два киловата или посебне интервенције на културном добру, односно његовој заштићеној околини, може се вршити само на основу услова надлежног завода за заштиту споменика културе.

ПОСЕБНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

1. Простор посебне заштите око старе цркве у Горовичу је 5 м око спољних зидова цркве, док је са предње стране простор посебне заштите до локалног пута, а у ширини од по 5м са леве и десне стране од бочних зидова цркве;
2. Моментално зауставити нова сахрањивања у простору посебне заштите око цркве у Горовичу;
3. Постепено измештати постојећа гробна места у Горовичу, из простора посебне заштите, на нову локацију;
4. За све евентуалне радове на овим објектима неопходно је претходно прибавити услове и сагласности надлежних Завода.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗАШТИЋЕНЕ ОКОЛИНЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

1. Забрањују се радови који могу да наруше стабилност непокретног културног добра, као што су геомеханичка, сондажна испитивања или друга ископавања било какве врсте;
2. Комплетно уређење заштићене околине, као и целокупног простора заштићене околине, а у складу са прописаним условима службе заштите културних добара, Завода за заштиту природе и других надлежних институција;
3. Пројекти уређења морају да садрже податке и детаље обликовања слободних зелених површина, поплочања свих стаза и прилаза, расвете различитог типа, урбаног мобилијара са својеврсном опремом и др.;
4. Обавезно планирање површина за стационарни саобраћај (намењен објектима из, горе наведеног, простора), као и ревизију шеме саобраћаја уопште, како би се побољшали приступи и везе;
5. Потребно је континуирано одржавање целокупне зоне амбијенталне заштите, а од стране надлежних служби, под условима, прописима и надзором надлежне службе заштите;
6. Сви елементи урбаног мобилијара који се постављају у заштићеној околини споменика културе (поплочавање, клупе, осветљење...) морају добити услове и сагласност надлежне службе заштите;

7. Евентуална изградња у овој зони подлеже посебним условима и сагласностима надлежне службе заштите.

II МЕРЕ ЗАШТИТЕ АРХЕОЛОШКИХ ЛОКАЛИТЕТА

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ АРХЕОЛОШКИХ ЛОКАЛИТЕТА

Подручје општине Тополе, географски опредељена огранцима Рудника и рекама Јасеницом, Кубрушницом и Каменицом, као и бројним мањим рекама чини централни део Шумадије. Благо заталасана брда која пресецају долине ових река, обиље воде и погодан географски положај, представљају погодна места за формирање и трајно насељавање људских заједница.

Плодне алувијалне долине, богате текућим водама и изворима, привлачили су одвајкада људе из различитих крајева, пружајући им изузете услове за земљорадњу. Брда и шуме, пружали су сигурно место пред завојевачима, али и обиље дивљачи за лов. Многобројни археолошки локалитети на овом подручју од праисторије до новијег времена говоре о несумњивој културној генези народа који су се овде насељавали. Основне природне комуникације простора данашње Тополе пружале су се углавном дуж речних токова спајајући је са суседним територијама. Према северу основни правац води у Подунавље, према југу ка Лепеници, Белици и Левчу, а Јасеницом према истоку ка Поморављу.

Најстарија насеља на овом простору везују се за најраније популације земљорадничких заједница које су настањивале простор данашње Србије између 5000-4500 године п.н.е. Та су насеља везана за Старчевачку културу а затим се живот континуирано развија током млађи етапе неолита познате као Винчанска култура, у раном енеолиту, бронзаном добу, млађем и старијем гвозденом добу, у време римске доминације и током средњег века. Карактеристике рељефа, рудна богатства и богатства водом условила су непрекидан низ насеља из готово свих археолошких периода.

Археолошки локалитети још увек немају одговарајуће место у концепцији и програмима туристичког и економског развоја општине, који би са много других споменика из прошлости и новије историје омогућили развој екскурзионог и излетничког туризма и то са изузетно богатим културно - историјским садржајем, са нагласком на самоодрживост сваког од њих.

Конечно, културно наслеђе Тополе се не може посматрати издвојено из целине интегралне културне мапе Србије, па и ширег региона, те су међусобне везе на овим релацијама од виталног значаја.

Приликом реализације инфраструктурне мреже (саобраћај, гасовод, водовод, канализација, електрификација, телекомуникација, и др.), изградње индустријских објеката, као и пре обављања било каквих земљаних радова којим би се изменила конфигурација терена или нарушио изглед археолошког локалитета, извођач радова (инвеститор) је дужан да прибави Услове о мерама техничке заштите на археолошком локалитету и у његовој околини.

Такође је обавезно поштовање члана 109 Закона о културним добрима (Сл. гласник РС бр. 71/49) који гласи:

"Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе

и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен".

III МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ ОБЈЕКТА И ПРОСТОРА

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ ОБЈЕКТА НАРОДНОГ ГРАДИТЕЉСТВА

На подручју Просторног плана општине Топола налази се 31 сеоско насеље. Заступљеност објекта народног градитељства је веома оскудна. Процес урбанизације је условио убрзани развој и потиснуо многе аутентичне архитектонске облике, објекти су разубђени па можемо константовати да тамо и где их има нема услова за њихову амбијенталну заштиту (нема груписаних структура), већ се исти морају штитити појединачно.

Стање:

- објекти народног градитељства углавном су ван функције и угушени новоградњом
- поједини објекти који су били утврђени за споменик културе или заштићени у претходним елаборатима Завода у међувремену су срушени или се налазе у веома девастираном стању (Собрашице у селу Трнава, Кућа Лакића у селу Топола, Кућа Милутина Гавриловића у селу Винча, ..)
- лоша инфраструктурна и комунална опремљеност
- непрепознавање вредности објекта традиционалне архитектуре и интереса за њихово очување
- недостатак механизма финансирања реконструкције објекта народног градитељства
- проблем ревитализације реконструисаних објекта

Мере:

1. Објекти народног градитељства морају чувати свој аутентичан изглед, оргиналне материјале, конструктивне и декоративне елементе и функционалне карактеристике објекта;
2. Објекти народног градитељства не смеју се оштетити или уништити нити променити намену без сагласности надлежне службе заштите;
3. Власник, односно корисник објекта нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове које могу довести до његовог оштећења или нарушити његова својства;
4. Корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање објекта, уз одржавање аутентичног изгледа који објекти имају;
5. Конзерваторско – рестаураторске елаборате који садрже испитивачке радове, методологију интервенција, начин чувања и презентације објекта израђује надлежна установа заштите или друга овлашћена фирма под условима и стручним надзором службе заштите;
6. Надлежне службе су у обавези да израде регулационе планове;
7. Укључивање објекта народног градитељства у туристички итинерер подручја кроз развој сеоског туризма;

8. Изградња инфраструктуре, комунално опремање;
9. Објекте народног градитељства могуће је штитити и у оквиру етно паркова; за одабир и преношење објеката потребни су услови и сагласност надлежног Завода.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ САКРАЛНИХ ОБЈЕКТАТА

1. Све интервенције на валоризованим сакралним објектима, или интервенције на парцелама на којима се ови објекти налазе, не могу се изводити без претходно прибављеног мишљења и посебних услова надлежног Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
2. Очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала, функционалних карактеристика и оригиналних натписа;
3. Сопственик је дужан да ажурно прати стање и одржава конструктивно-статички систем, кровни покривач, све фасаде, ентеријер и исправност инсталација;
4. Забрањују се радови који могу угрозити статичку безбедност;
5. Изградња инфраструктуре дозвољава се само уз претходно обезбеђење заштитних археолошких ископавања и адекватне презентације налаза;
6. Уклањање грађевинског и другог објекта чије постојање угрожава заштиту и коришћење валоризованих објеката;
7. Није дозвољена градња објеката који нису у функцији валоризованих објеката и који својом архитектуром, габаритом и висином угрожавају валоризоване објекте;
8. Не дозвољава се складиштење материјала и стварање депонија;
9. Забрањује се просипање, одлагање и привремено или трајно депоновање отпадних и штетних материја - хемијски агресивних, експлозивних, отровних, радиоактивних, итд...

На подручју општине Топола постоје 2 утврђена непокретна културна добра и 4 валоризованих објеката сакралне архитектуре који захтевају посебан третман ради очувања духовне културе и традиционалних вредности на овим просторима.

Све сакралне споменике је потребно чувати *in situ*.

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЛОРИЗОВАНИХ ОБЈЕКТАТА ПРОФАНЕ АРХИТЕКТУРЕ

1. Све интервенције на појединачним објектима, или на парцелама на којима се налазе валоризовани објекти, не могу се изводити без претходно прибављеног мишљења и посебних услова надлежне службе заштите.
2. Објекти морају чувати свој аутентичан изглед, оригиналне материјале, хоризонтални и вертикални габарит, конструктивне и декоративне елементе и функционалне карактеристике објекта.
3. Корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање објекта, уз одржавање аутентичног изгледа.

4. Није дозвољено грађење објекта трајног или привременог карактера, који својом архитектуром и габаритом угрожавају валоризоване објекте.

IV МЕРЕ ЗАШТИТЕ СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА (биста, плоча, споменика, спомен чесми)

1. Пре извођења било каквих интервенција потребно је прибавити мишљење и посебне услове надлежног завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
2. Сви предвиђени радови који се изводе са јавним споменицима и спомен обележјима (спомен бисте и спомен плоче) и њиховој непосредној близини не смеју угрозити њихов аутентични изглед;
3. Неопходно је ажурно пратити стање свих спомен обележја уз обавезно текуће одржавање;
4. Обезбедити посебну расвету (према могућностима) за свако појединачно спомен обележје.
5. У одредбама о спровођењу плана, потребно је обавестити Општину Топола, да именује стараоце споменика, спомен биста, плоча и друга спомен обележја, са којима ће служба заштите оставарити контакт и којој ће по потреби доставити ближе услове чувања, заштите, одржавања и презентације ових објеката.

ПОСЕБНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА

У циљу спречавања и отклањања опасности по безбедност спомен обелиска, спомен биста и спомен плоча, примењују се посебне техничко - заштитне мере.

1. На овим објектима, на местима где се пале свеће или друга отворена ватра, морају да буду постављени носачи - постоља од несагоривог материјала. Најпожељније је пројектовати посебне палионице на безбедним местима ван споменика
2. Израда посебних дренажника око објеката, који би обезбедили посебну заштиту од влажења
3. Да би се споменик заштитио од разорног дејства вегетације, неопходно је физичко уклањање (чупање, копање, сечење), вегетације, која на било који начин може да угрози споменик
4. Да би се споменик заштитио од употребе разорних хемијских средстава, забрањено је употребљавање оних хемијских средстава, која на било који начин могу да угрозе споменик
5. Неопходно је физички уклонити узроке нагризања, труљења и штетних испарења
6. Да би се животиње, које загађују, оштећују или нарушавају изглед споменика, спречиле да то чине, неопходно је око објекта подићи посебну ограду од дрвета, камена, бетона или другог одговарајућег материјала
7. Сопственик је дужан да ажурно прати стање и одржава конструктивни систем споменика

8. Споменик је могуће преместити на другу локацију, само уколико је то неопходно, ако је нарушена сигурност споменика, статичка стабилност и сл.(уз сагласност надлежног Завода)
9. Забрањено је постављање табли на споменику или натписа, изузев уколико је то предвиђено прописима. (уз сагласност надлежног Завода)
10. Редовно уклањање графита или материјала сличног садржаја
11. Забрањују се земљани радови и вађење камених споменика (ова мера се посебно односи на гробља)
12. Споменик је неопходно заштитити од крађе
13. Споменик је неопходно заштитити од оштећења или уништења
14. Уколико је споменик смештен у посебном, парковском простору, неопходно је исти оплемени корпама и клупама
15. Неопходно је одржавати исправност околне јавне расвете
16. Обезбедити посебну расвету споменика

ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ СЕПУЛКРАЛНИХ СПОМЕНИКА

1. Пре извођења било каквих капиталних интервенција потребно је прибавити мишљење и посебне услове надлежног завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу;
2. Сви предвиђени радови који се изводе на сепулкралним споменицима и њиховој непосредној близини не смеју угрозити њихов аутентични изглед;
3. Неопходно је редовно одржавање гробаља и надгробника што подразумева чишћење коровских биљака, обнављање слова и орнаментике;
4. Формирање посебног простора (лапидаријума) за похрањивање и презентацију дислоцираних и девастираних надгробника или њихових елемената.

ПОСЕБНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ СЕПУЛКРАЛНИХ СПОМЕНИКА-ВАЛОРИЗОВАНИХ НАДГРОБНИКА И КАПЕЛА

1. Формирање лапидријума на неком од сеоских гробаља у коме ће бити презентирани они валоризовани споменици који су данас у девастираном стању или су извађени са места где је сахрањен покојник, а који се не одржавају. Пре њиховог премештања извршити њихову санацију и конзервацију, а према посебним условима надлежног Завода;
2. Не дозвољава се распарчавање, или премештање фонда валоризованих надгробних споменика затечених у гробљу на првобитном положају;
3. Санација и конзервација валоризованих надгробника "*in situ*", тамо где за то постоје услови;
4. Чување изворног изгледа спољшње архитектуре, хоризонталног и вертикалног габарита и облика, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала и натписа свих валоризованих капела;
5. Није дозвољено дислоцирање валоризованих капела-осим уз сагласност надлежног Завода;

6. Није дозвољено подизање објеката над валоризованим надгробницима;
7. Корисник је дужан да перманентно прати стање валоризованих надгробника и обезбеди стално текуће одржавања истих;
8. Обавезно одржавање комуналне хигијене парцела на којима се налазе валоризовани надгробници (редовно кошење траве, уклањање корова и друге вегетације који угрожавају споменике, уклањање отпадака и сл.);
9. Редовно одржавање јавне расвете у близини валоризованих надгробника;
10. Простор око парцела на којима се налазе валоризовани надгробници хортикултурално и комунално опремити, уредити, одржавати и користити у сарадњи са надлежним службама;
11. Није дозвољено извођење радова којима се врши промена облика терена, нивелација терена и депоновање земље на парцелама на којима се налазе валоризовани надгробници;
12. Не дозвољава се складиштење материјала и стварање депонија на гробљима;
13. У циљу консеквентне заштите валоризованих надгробника и капела, израдити пројекат конзерваторско-рестаураторских радова, који би претходио извођењу радова на њиховој техничкој заштити;
14. Развијање свести локалног становништва о потреби чувања надгробних споменика који имају значаја за нашу културу и историју;
15. Израда Студије (од стране надлежног Завода) која би се бавила капелама као посебном врстом архитектонско- уметничког дела;

II 1.7.3.2 ПРЕГЛЕД ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЛЕЂА НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ГЕНЕРАЛНОГ ПЛАНА „ТОПОЛА 2025.“

За потребе израде Генералног плана „Топола 2025.“, Завод за заштиту споменика културе у Крагујевцу издао је услове број 205 од 10.02.2008. године и број 33 од 15.01.2009. године. Попис непокретних културних добара са мерама и условима заштите преузет је из Студије заштите градитељског наслеђа у оквиру граница захвата ГП „Топола 2025“ израђене од стране Завода за заштиту споменика културе Крагујевац, (бр. 33 од 16.01.2009.) и уграђен у овај Просторни план.

Непокретна културна добра деле се на споменике културе, просторно културно - историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места. Они су разврстани у три категорије, у зависности од свог значаја: културна добра од изузетног значаја, културна добра од великог значаја и културна добра. Добра која уживају претходну заштиту, по Закону о културним добрима, имају исти третман као и утврђена културна добра.

Валоризоване објекте и просторе треба штитити и очувати кроз планску документацију.

1. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА

1.1. СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

- I Карађорђев град (споменичка целина која обухвата остатке утврђења са кулом, црквом, конаком и спомеником Карађорђу)
- II Маузолеј на Опленцу-црква Св. Ђорђа

2. КУЛТУРНА ДОБРА

2.1. Споменици културе

III Зграда у ул. Сурепова бр. 1- зграда старог среза (сада ул. Кнегиње Марије бр. 2)

2.2. Просторно културно-историјске целине

IV Карађорђева Топола са Опленцем

3. ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

3.1. ОБЈЕКТИ

- V Карађорђева касарна
- VI Вински подрум

4. ВАЛОРИЗОВАНИ ОБЈЕКТИ И ПРОСТОРИ

2.4.1. Објекти градитељског наслеђа

- 1. Зграда у ул. Булевар краља Александра I бр. 9-зграда Општине
- 2. Зграда у ул. Булевар краља Александра I бр. 11-зграда МУП-а
- 3. Зграда у ул. Булевар краља Александра I бр. 18
- 4. Болница св. Ђорђе, задужбина краља Петра I, сада Дом здравља
- 5. О.Ш. „Карађорђе“
- 6. Зграда у ул. Карађорђева бр. 26-28
- 7. „Вила Вера“- ул. Опленачка бр. 9

2.4.2. АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

- 8. локалитет Врело-антика
- 9. локалитет Брдо-праисторија
- 10. локалитет Каменица-праисторија, средњи век
- 11. локалитет Метеризе-праисторија

2.4.3. ГРОБЉА

- 12. сеоско гробље у Љубиселу

5. СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА

А - у оквиру просторне, културно-историјске целине „Карађорђева Топола са Опленцем“

- 1. споменик I светског рата, у центру Тополе
- 2. спомен плоча НОБ-а, на Дому културе

3. спомен биста народног хероја Милић Радовановића, у дворишту Гимназије
4. споменик краља Петра I Карађорђевића, Карађорђево град
5. споменик кнеза Александра Карађорђевића и његове супруге кнегиње Персиде, Карађорђево град
6. надгробни споменици, Карађорђево град
7. споменик НОБ-а, испред виноградарево куће, Оплепац
8. споменик НОБ-а, посвећен мајкама и женама Шумадије од 1941 - 1945. год, испред виноградарево куће, Оплепац
9. спомен чесма „Карађорђево чесма“
10. спомени биста краља Петра I, испред његово куће, Оплепац
11. спомен чесма, Оплепац
12. спомен чесма, Оплепац
13. спомен чесма, Оплепац

Б- у оквиру границе плана (ван ПКИЦ-а)

14. спомен чесма краља Петра I,
15. спомен плоче задужбинара и добротвора болнице Св. Ђорђе, у холу објекта
16. спомен биста Карађорђа, у дворишту ОШ „Карађорђе“, из 1988.г.
17. спомен плоча добротворима школе из села Тополе, у холу ОШ „Карађорђе“

УСЛОВИ ЧУВАЊА, КОРИШЋЕЊА И ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

А. ПРВИ РЕЖИМ ЗАШТИТЕ

Обухвата све објекте и просторе који су утврђени за непокретна културна добра, као и добра која уживају претходну заштиту. У овај режим заштите спадају и сва спомен обележја која се налазе у оквиру споменика културе или заштићених просторних целина.

Први режим заштите подразумева строгу заштиту културних добара уз опште услове, као и посебне услове чувања, коришћења и заштите културних добара који су прописани у решењу, тј. одлуци о утврђивању објекта за културно добро. За све интервенције на објектима и њиховој заштићеној околини, на које се примењује први режим заштите, надлежан је Завод за заштиту споменика културе из Крагујевца, или Републички завод за заштиту споменика културе из Београда - за објекте од изузетног значаја, који се старају, у сарадњи са корисницима културних добара и надлежним општинским органима Тополе, о чувању, заштити, предузимању мера техничке заштите и презентацији ових споменика културе.

а. Општи услови који важе за први режим заштите културних добара су:

1. непокретна културна добра – споменици културе морају чувати свој аутентичан изглед, оригиналне материјале, конструктивне и декоративне елементе и функционалне карактеристике објекта;
2. културна добра не смеју се оштетити или уништити нити променити намену без сагласности надлежне службе заштите;

3. све интервенције (у ентеријеру и екстеријеру), које би се обављале на културним добрима, морају имати услове и сагласности надлежних Завода;
4. културна добра се не смеју отуђити без остваривања права прече куповине које је установљено законом, у корист надлежне службе заштите;
5. власник, односно корисник културног добра нема права да раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове које могу довести до оштећења културног добра или нарушити његова својства;
6. власник, односно корисник културног добра дужан је да га са изузетном пажњом чува и одржава и спроводи утврђене мере заштите, као и да обавештава надлежни Завод о свим правним или физичким променама у вези са културним добром или његовом заштићеном околином;
7. власник, односно корисник културног добра нема права да користи или употребљава културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, наменом и значајем;
8. корисник је дужан да врши континуирано текуће одржавање културног добра, уз одржавање аутентичног изгледа који објекти имају;
9. корисник објекта је дужан да на време обавештава надлежне службе о евентуалним оштећењима објекта и његове околине;
10. конзерваторско – рестаураторске елаборате који садрже испитивачке радове, методологију интервенција, начин чувања и презентације непокретног културног добра израђује установа заштите или друга овлашћена фирма под условима и стручним надзором службе заштите;
11. фотографско или филмско снимање непокретних културних добара које захтева монтажу скела, кулиса или друге техничке опреме, коришћење кранова, употребу расветних тела укупне снаге преко два киловата или посебне интервенције на културном добру, односно његовој заштићеној околини, може се вршити само на основу услова надлежног завода за заштиту споменика културе.

б. Утврђују се следеће мере заштите заштићене околине објеката који су утврђени споменици културе :

1. забрањују се радови који могу да наруше стабилност непокретног културног добра, као што су геомеханичка, сондажна испитивања или друга ископавања било какве врсте;
2. забрањује се грађење објекта трајног или привременог карактера, који својом архитектуром и габаритом угрожавају споменик културе;
3. комплетно уређење заштићене околине, као и целокупног простора заштићене околине (најчешће је то цела парцела на којој се објекат налази), а у складу са прописаним условима службе заштите културних добара, Завода за заштиту природе и других надлежних институција;
4. пројекти уређења морају да садрже податке и детаље обликовања слободних зелених површина, поплочања свих стаза и прилаза, расвете различитог типа, урбаног мобилијара са својеврсном опремом и др;
5. обавезно планирање површина за стационарни саобраћај (намењен објектима из, горе наведеног, простора), као и ревизију шеме саобраћаја уопште, како би се побољшали приступи и везе;
6. потребно је континуирано одржавање целокупне зоне амбијенталне заштите, а од стране надлежних служби града, под условима, прописима и надзором надлежне службе заштите;

7. сви елементи урбаног мобилијара који се постављају у заштићеној околини споменика културе (попличавање, клупе, осветљење...) морају добити услове и сагласност надлежне службе заштите;
8. евентуална изградња у овој зони подлеже посебним условима и сагласностима надлежне службе заштите.

в. Посебне мере заштите заштите културних добара:

1. Мере заштите просторно културно-историјске целине:

А) Опште мере заштите

- 1) очување или рестаурација оригиналног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката који имају културно - историјску вредност;
- 2) измештање или уклањање помоћних објеката и уклањање дограђених делова објеката који имају културно-историјску вредност;
- 3) партерно и хортикултурно опремање и уређење простора;
- 4) адекватна презентација свих објеката унутар целине који имају културно-историјску вредност;
- 5) постављање елемената урбаног мобилијара;
- 6) забрана експлоатације шума на начин и у размери која би имала за циљ остваривање економске добити, а не очување састојине или њено унапређење;
- 7) забрана активности које могу да доведу до деградације састојина, огољавање терена и забрана чисте сече;
- 8) забрана депоновања чврстог отпада; одлагање вршити организовано, у оквиру комуналне службе;
- 9) забрана испуштања отпадних вода у целом комплексу, осим у градском језгру где је изграђена кишна односно фекална канализација;
- 10) забрана експлоатације минералних сировина и отварања привремених позајмишта на заштићеном подручју;
- 11) забрана превођења далековода од 35 Kw па навише.

Б) Посебне мере заштите

За подручје зоне I - Старо језгро Тополе, односно за групе објеката на катастарским парцелама бр. 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1381, 1382, 1383, 1390, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1501, 1504, 1508, 1509, 1510, 1511, 1528, 1529, 1530, 1531, 1572, 1575/1, 1576, 1577, 1578, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659/1, 1659/2, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666/1, 1666/2, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675/1, 1675/2, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711/1, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1717/1, 1717/2, 1718, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1727/1, 1727/2, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736/1, 1736/2, 1736/4, 1737, 1738/1, 1738/2, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1746/1, 1746/2, 1746/3, 1747, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1756, 1758/1, 1758/2, 1758/3, 1759, 1760, 1813/2, 1813/3, 1813/61, 1815, 1842, 2043, 2044/2, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2057/1, 2057/3, 2058, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2071, 2071/1, 2072, 2073, 2074, 2075/1, 2075/2, 2076,

2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2699, 2700, 2701, 2702, 2804/1, 2817 и 2818 КО Топола (Варош), унутар којег простора се налазе објекти који имају културно историјску вредност на катастарским парцелама бр. 1529, 1572, 1576, 1651, 1660, 1669, 1670, 1672, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1687, 1695, 1696, 1697, 1699, 1701, 1704, 1706, 1738/1, 1747, 1754, 1813/3, 1842 и 2699 КО Топола (Варош), утврђују се следеће мере заштите:

1) очување постојеће урбане матрице дуж главних улица унутар наведене групе објеката;

2) очување постојећих димензија два урбана блока: блок 1, окружен улицама Булевар Краља Александра, Булевар Војда Карађорђа, Кнегиње Зорке и Краљице Марије и блок 2, окружен улицама Кнегиње Зорке, Карађорђевог, Јасеничком, 1. маја и Авенијом краља Петра I;

3) очување регулационо-грађевинске линије дуж улица унутар наведене групе објеката, осим у Јасеничкој улици и улици 1. маја;

4) очување вертикалне регулације објеката, тј. линије поткровних венаца и кота слемена на валоризованим објектима унутар наведене групе објеката;

5) очување првобитне намене објеката унутар простора и то: просветно-културне, трговачке, пословне и угоститељске у приземљима објеката, односно само стамбене у улицама Краљице Марије и Авенији краља Петра I; од производних делатности унутар простора, дозвољене су само мале традиционалне занатске радионице; задржава се намена за ватрогасну службу на месту постојеће ватрогасне станице на катастарској парцели бр. 1733, 1734 и 1735 КО Топола (Варош);

6) враћање у првобитно стање објекта Стари хан на катастарској парцели број 1813/3 КО Топола (Варош);

7) обнова Карађорђевог чесме на катастарској парцели број 1842 КО Топола (Варош) и простора око ње, са обезбеђивањем адекватног приступа овом простору;

8) преуређење простора око Карађорђевог касарне на катастарској парцели број 1747 КО Топола (Варош) са адекватном презентацијом простора и самог објекта;

9) очување и реконструкција дрвореда у Булевару Војда Карађорђа, Булевару Краља Александра, улицама Краљице Марије и Кнегиње Зорке и Авенији Краља Петра I;

10) замена свих ваздушних водова подземним кабловима;

11) постављање стубова јавне расвете на местима која не угрожавају крошње дрвореда;

12) одржавање дрвореда и обликовање крошњи;

Објекти који немају културно-историјску вредност могу бити адаптирани или замењени новим објектима, с тим да морају испуњавати и следеће услове:

1) У случају изградње нових објеката:

(1) нови објекат ускладити са карактером амбијента и вредностима урбаног и архитектонског наслеђа у погледу димензија, диспозиције, пропорција, типа градње и обликовања;

(2) за спољну обраду могу се користити традиционални и савремени материјали који не нарушавају естетику и ликовност целине и објеката који имају културно-историјску вредност;

(3) кровни надзидак не може бити виши од 1/3 висине спратне етажне; положај слемена треба да буде приближно на половини ширине тракта; нове

објекте градити са четвороводним крововима, односно вишеводним код слободностојећих, а двоводним код објеката у низу; нагиб кровних равни не сме да буде стрмији од суседних сачуваних објеката; у случају замене низа објеката, нагиб целог низа мора бити приближан преовлађујућем у оквиру просторне културно-историјске целине;

(4) габарит нових објеката не сме да угрози објекте у непосредном окружењу који имају културно-историјске вредности;

(5) висинске регулације се морају усклађивати према силуети и ритму улице, без обавезног уклапања венаца;

(6) угаоне локације, код објеката који се мењају, посебно истаћи и архитектонски обрадити;

(7) дуж Булевара Вожда Карађорђа и улице Карађорђевог нови објекти треба да буду у духу варошких кућа са трговином у приземљу; постепено подизати ниво архитектуре дуж Авеније краља Петра I на објектима и оградама у циљу поштовања стила увучених вила са вртовима, максималне спратности П+1;

2) До изградње новог објекта, на постојећим објектима су могуће интервенције наведене у општим мерама заштите, с тим да је отварање портала и излога на уличној фасади могуће само јединственим третирањем читавог објекта.

За подручје зоне II и III - Карађорђевог града и Оплецац, односно за групе објеката на катастарским парцелама бр. 596/1, 596/2, 597, 598, 599, 617, 618, 619, 620/1, 620/2, 621, 627, 628, 629, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 645, 646, 647, 648/1, 648/2, 648/3, 648/4, 648/5, 649, 650, 651, 656, 657, 659, 660, 661, 663, 681, 691 и 697 КО Божурња и на катастарским парцелама бр. 1736/1, 1736/2, 1736/3, 1736/4, 2101, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2944, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2871, 2872, 2873, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2869, 2870, 2874, 2876 и 2877 КО Топола (Варош), унутар којег простора се налазе објекти који имају културно историјску вредност, на катастарским парцелама бр. 637 и 648/1 КО Божурња и бр. 1736/1, 1736/2, 1736/3, 1736/4, 2101, 2827, 2829, 2840, 2841, 2846, 2847, 2858, 2862, 2863, 2864, 2867, 2869, 2870, 2872, 2873, 2876 и 2883 КО Топола (Варош), утврђују се следеће мере заштите:

1) задржавање постојеће намене простора и објеката за културну, угоститељску, верску и резиденцијалну намену; промена намене појединачних објеката могућа је само на основу дозволе надлежног завода за заштиту споменика културе;

2) забрана коришћења простора за потребе индустрије и производње, осим производње вина у објекту Винског подрума на катастарској парцели број 648/1 КО Божурња;

3) очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа објеката који имају културно-историјску вредност;

4) очување основних вредности функционалног склопа и ентеријара објеката који имају културно - историјску вредност;

5) обнова и презентација срушених објеката и делова објеката;

6) постављање високог растиња на рубу зоне II и III.

Објекти који немају културно-историјске вредности, могу бити адаптирани или замењени новим објектима према следећим условима:

1) габарити и висина нових објеката не смеју да угрозе целину и објекте у непосредном окружењу који имају културно-историјску вредност;

2) за спољну обраду користити традиционалне и савремене материјале који не нарушавају естетику и ликовност целине и објеката који имају културно-историјску вредност;

3) изградњу нових објеката или премештање објеката са других локација вршити у складу са потребама и наменама постојећих објеката унутар простора, као и садржајем целине; нове објекте првенствено лоцирати на рубовима простора.

За подручје зоне IV - виногради и њиве, утврђују се следеће мере заштите:

1) враћање првобитне намене виноградима на катастарским парцелама бр. 660, 662, 664, 665, 668, 669, 670, 671, 672, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681/2, 681/3, 684, 685, 686, 689, 690, 692, 696, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 718, 719, 720, 721, 722/1, 722/2, 722/3, 722/4, 722/5, 722/6, 723/1, 723/2, 723/3, 724, 725, 726, 727, 728, 729/1, 729/3, 729/4, 730/1, 730/2, 734, 735 и 736 КО Божурња;

2) увођење нове намене - резиденцијалног становања - на катастарским парцелама бр. 738/1, 738/2, 739, 740/1, 740/2, 740/3, 740/4, 740/5, 741, 743, 744, 745/1, 745/2, 746/1, 752, 753, 754, 755/1, 755/2, 755/3, 755/4, 756/1, 756/2, 757, 758/1, 758/2, 758/3, 759, 760, 761, 762, 763/1, 763/2, 764/1, 764/2, 765, 766, 767, 792, 793, 794/1, 794/2, 795/1, 795/2, 796/1, 796/2, 796/3, 796/4, 797/1, 797/2, 797/3 и 797/4 КО Божурња.

2. Мере заштите осталих споменика културе:

Мере заштите за остале споменике културе утврђују се за сваки објекат појединачно.

Б. ДРУГИ РЕЖИМ ЗАШТИТЕ

Обухвата валоризоване појединачне објекте, просторе, амбијенталне целине и спомен обележја која се налазе ван споменика културе или заштићених целина.

За валоризоване објекте и просторе, као и за спомен обележја, Завод за заштиту споменика културе из Крагујевца, издаје мишљење за радове који би се предузимали. Код валоризованих објеката надлежни Завод издаје мишљење за све радове на катастарској парцели на којој се налазе исти (јер се она третира као заштићена околина).

а. Општи услови који важе за други режим заштите су:

1. очување постојећих вредности концепта урбаних матрица, са могућношћу ремоделација у циљу ревитализације простора и његове имплементације у постојећа градска ткива;
2. заштита ових објеката и целина састоји се у очувању, пре свега валоризованих вредности објеката и целина, аутентичне орнаментике, атика, ограда, кровних равни и другим архитектонским детаљима;

3. могуће је извести интервенције на објектима, уз услов очувања аутентичности самих амбијената. Висинска регулација није у потпуности дефинисана, али пружа могућност да се преко реперних објеката у окружењу (највиших у низу) уједначи;
4. могућа је реконструкција, надградња и доградња објеката, као и изградња нових на парцели валоризованих објеката, јасно диференцирана (али са уважавањем препознатљивим ритмом отвора), уз претходно прибављеним мишљењем надлежне службе заштите;
5. сви објекти, без разлике на степен интервенције, не смеју да имају калкан према улици, као ни висећи олук (олуци треба да буду лежећи, односно скривени). На кровним равнима према улици нису дозвољене "кровне баџе". Осветљење је могуће решавати преко кровних прозора (у равни крова) или на неки други начин;
6. фасадне обраде морају да буду трајне, бојене већ заступљеним бојама, у два или више тона изведених из исте боје, са трајно обрађеним соклама (племенити малтери, облоге од природних материјала и сл.). Прозори и остали отвори треба да буду решавани на начин као код објеката код којих се чува аутентично стање (најчешће су то оригинални портали и украшени прозори од дрвета);
7. могућа је пренамена простора-амбијената или њихових делова, и увођење нових комплементарних садржаја, са примарном наменом за културу, са претходно прибављеним мишљењем надлежне службе заштите;
8. све елементе урбаног мобилијара прилагодити изгледу и намени простора-амбијената;
9. све интервенције у амбијентима, или на појединачним објектима, не могу се изводити без претходно прибављених услова надлежне службе заштите;
10. амбијенталне целине потребно је чувати и одржавати и кроз урбанистичке планове, као и кроз мере техничке заштите надлежног Завода;
11. у одредбама о спровођењу ГП-а, потребно је обавестити СО Топола, да именује стараоце споменика, спомен биста, плоча и друга спомен обележја, са којима ће служба заштите оставарити контакт и којој ће по потреби доставити ближе услове чувања, заштите, одржавања и презентације ових објеката.

б) Услови чувања и одржавања археолошких локалитета:

Повољан географски положај условио је насељеност подручја Општине Топола од најстаријих времена о чему сведоче трагови људског живљења још од праисторијског периода.

Културна баштина Општине Топола није са довољно пажње валоризована и активно укључени у токове просторне интеграције овог простора.

Археолошки локалитети још увек немају одговарајуће место у концепцији и програмима туристичког развоја у оквиру којег би, уз друге споменике из заиста бурне прошлости и новије историје општине потпомогли развој екскурзионог и излетничког туризма са изузетно богатим културно - историјским садржајем

Конечно, културно наслеђе Тополе се не може посматрати издвојено из целине интегралне културне мапе Србије, па и ширег региона, те су међусобне везе на овим релацијама од виталног значаја.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ РЕГИСТРОВАНИХ АРХЕОЛОШКИХ ЛОКАЛИТЕТА

- Забрањено је неовлашћено копање, одношење камена и земље са археолошког налазишта
- Забрањује се промена конфигурације терена
- Забрањује се изградња обеката на археолошком локалитету и у његовој околини без сагласности и услова прописаних од стране Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу
- Забрањује се сечење стабала и пошумљавање терена, као и превлачење стабала преко археолошког налазишта
- Забрањује се градња инфраструктуре, индустријских објеката и постројења на археолошком локалитету и у његовој околини без сагласности и услова прописаних од стране Завода за заштиту споменика културе у Крагујевцу
- Забрањује се неовлашћено прикупљање покретног археолошког материјала
- Забрањује се просипање и одлагање отпадних и штетних материја на археолошком локалитету и у његовој околини
- Обзиром да је простор у највећем делу Општине Топола неистражен или су истраживања вршена само делимично, неопходно је предвидети археолошке интервенције приликом планирања било каквих земљаних радова.

Нарочито треба подвући обавезе инвеститора код реализације инфраструктурне мреже (саобраћај, гасовод, водовод, канализација, електрификација, телекомуникација, и др.) као и инвеститора било каквих земљаних радова на археолошком локалитету и у његовој околини, да финансирају археолошку обраду терена, надзор, промену динамике радова и измене у пројектима непосредно пре радова и у току самих радова.

ц) Услови чувања и одржавања објеката народног градитељства:

У оквиру простора Генералног плана објекат народног градитељства готово и да нема. Процес урбанизације условио је убрзани развој града и потиснуо аутентичне архитектонске облике. Остаци ових објеката углавном су ван функције и у веома лошем стању, а због незаинтересованости власника за њихово очување, као и због недостатка механизма финансирања реконструкције ових објеката, не постоји могућност, а ни потреба за њихову посебну заштиту.

д) Услови чувања и одржавања гробаља:

- предвидети израду посебне Студије за свако сеоско и градско гробље појединачно;
- није дозвољено измештање или уклањање споменика или спомен табли, без претходно прибављеног мишљења надлежног Завода.
-

Циљеви који се морају постићи приликом имплементације планске документације:

- Афирмација Тополе, са њеном богатом традицијом, у ширем региону.
- Адекватно презентовање културних садржаја и повезаност са туристичким организацијама.
- Постизање активности централног градског језгра (истицањем најрепрезентативнијих објеката и амбијената, адекватним опремањем и сл.).

- Очување урбанистичких вредности Тополе и адекватно урбанистичко опремање (поплочавање, нови мобилијар, сигнализација, зеленило, ...).
- Постављање нових регулатива, са аспекта службе заштите, за будуће моделовање простора и одрживи развој града (дефинисање зона, функција, намена, висинских регулација, спратности, материјала и начина градње, архитектонског стила, боја, ликовних елемената и детаља и др.).

Наслеђе представља непроцењив ресурс, чији се идентитет мора јасно приказати на начин који граду даје на значају, са аспекта посматрања града кроз његову историју. Културно наслеђе као предуслов за активирање културног туризма Тополе се мора припремити за ту делатност, која у савременом туризму подразумева адекватну припрему зона и објеката кроз улагања у њихову ревитализацију. Прихватити чињенице које град карактерише кроз историју и на адекватан начин их представити, значи створити услове за нова улагања која поред привредног развоја града адекватно прате и његов повратак на културну мапу Србије, која ће га као таквог и ставити на листу приоритета за улагање. Његова представа као града са својом богатом културном баштином учиниће да се слика о њему пренесе кроз позитивне односе будућих инвеститора према њему. Потребан је велики напор и разумевање значаја културног наслеђа да би се однос према теми заштите на адекватан начин имплементирао у његов развој. Баштина, мора прихватити као темељ развоја и подстицај за нове трендове, тенденције и историјске слојеве, са амбијенталним, просторним и појединачним представама које заједно чине целину вредну за град, регион и државу.

II 1.7.4. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ И ЗАШТИТУ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

Организација простора од интереса за одбрану земље

Уређење подручја Просторног плана за потребе **одбране земље** заснива се на условима и захтевима Министарства одбране за прилагођавање Просторног плана општине Топола потребама одбране земље, а у складу са Законом о одбрани (Сл.гл.РС бр.116/07), Одлуком о објектима од посебног значаја за одбрану (Сл.гл.РС бр.112/08) и Одлуком о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова значајних за одбрану земље (Сл. лист.СРЈ бр.39/95).

Заштита од ратних дејстава

У складу са Уредбом о организовању и функционисању цивилне заштите и Одлуком о утврђивању степена угрожености насељених места у општини Топола, општински центар Топола се налази у зони трећег степена угрожености, а сва остала насеља на територији општине, у зони четвртог степена. Заштитне објекте у насељима планирати у складу са степеном угрожености.

Саобраћај и везе као кључни фактори развоја подручја, истовремено су и основни услови за организовање одбране и заштите од ратних разарања. Диференцирана мрежа јавних државних и општинских путева представља важан елемент одбране и заштите од ратних разарања. Изградњу склоништа извести у свему према Правилнику о утврђивању стандарда одбране и техничких прописа у области одбране (Службени војни лист број 19/97 и 12/98.).

Заштита од елементарних непогода и других несрећа

На основу Закона о ванредним ситуацијама јединица локалне самоуправе на основу Процене угрожености доноси **План заштите и спасавања у ванредним**

ситуацијама а у складу са Националним планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије.

Неопходан предуслов за адекватну заштиту је институционална организованост. Она не сме бити спроведена на локалним принципима (елементарне непогоде не познају административне границе), али територијално мора бити организована и дистрибуирана према простору који се штити. Од посебног значаја је успостављање јединственог информационог система о простору као ефикасне мере и средства за планирање, управљање и усмеравање конкретних активности у ванредним ситуацијама.

Подручје Просторног плана подложно је, у одређеној мери, опасностима од елементарних непогода и то од: земљотреса, клизишта, поплава, временских непогода, пожара.

Мере заштите од елементарних непогода обухватају: превентивне мере којима се спречава или ублажава њихово дејство; мере које се предузимају у случају непосредне опасности или када наступе елементарне непогоде; и мере ублажавања и отклањања непосредних последица и изазваних штета.

Заштита од земљотреса

Према Сеизмолошкој карти Србије за повратни период од 500 година, **Топола спада у зону са повећаним ризиком, због могућих потреса од 9⁰ MCS скале.** На сеизмолошкој карти публикованој 1987. год. за повратне периоде 50, 100, 200, 500, 1000 и 10000 година која приказује очекивани максимални интензитет земљотреса, са вероватноћом појаве 63%, подручје Тополе налази се у зони интензитета од 7⁰ - 9⁰ MSK-64. Жаришта која одређују ниво сеизмичке угрожености на простору Тополе су: Рудник, Свилајнац и Мионица.

У циљу заштите од земљотреса обавезна је примена важећих сеизмичких прописа при санацији постојећих и изградњи нових објеката. Пројектовање и изградња објеката обавља се у складу са важећим правилницима из ове области.

Такође, одговарајуће службе морају имати разрађене планове о евакуацији и збрињавању становништва у случају појаве земљотреса свих интензитета.

Заштита од клизишта

Катастар клизишта за планско подручје не постоји. На основу ППРС, Карта ризика од природних непогода и технолошких удеса, у обухвату плана, могу се уочити подручја најугроженија процесом клижења тла.

У планском хоризонту неопходна је израда катастра клизишта и санирање оних клизишта на којима ће материјална улагања бити оправдана, као и она која која угрожавају значајне грађевинске и инфраструктурне објекте.

Санирање клизишта и спречавање појаве нових, извршиће се применом техничких и биолошких мера.

Заштита од поплава и ерозија

У погледу заштите од поплава потребно је извести водорегулацију водотокова у сливовима река Јасенице, Раче и Качера.

На основу законских одредби, надлежни органи јединица локалних самоуправа израђују планове заштите и спасавања од поплава.

Да би се спречила даља деградација и уништавање педолошког покривача неопходно је планирати и спровести антиерозионе мере и радове у сливовима.

На целој територији општине треба применити интегрално уређење бујичних сливова са антиерозионим (грађевинско-техничким) радовима.

Заштита од временских непогода

Шуме представљају природну препреку и делимичну заштиту насеља и објеката од ветрова. Мере заштите од удара јачих ветрова треба да буду пре свега

превентивне. Дендролошке мере састоје се у засађивању високог зеленила које представља баријеру ветру.

Одбрана од града оствариваће се мрежом противградних објеката као делом противградне одбране шире територије.

На територији општине Топола у оквиру Система одбране од града, изграђено је укупно шеснаест (16) противградних станица са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете које спадају у 1. категорију експлозивних материја.

Противградне станице су изграђене на следећим локацијама:

| Редни број | Име ПГС | X | Y | H |
|------------|-----------------|-----------|-----------|-----|
| 1 | Војковци | 4 893 750 | 7 461 975 | 554 |
| 2 | Доња Шаторња | 4 893 100 | 7 468 125 | 385 |
| 3 | Божурња | 4 896 250 | 7 477 350 | 312 |
| 4 | Доња Трнава | 4 893 400 | 7 484 405 | 318 |
| 5 | Топола | 4 900 950 | 7 472 650 | 252 |
| 6 | Топола 2 | 4 904 103 | 7 477 790 | 293 |
| 7 | Белосавци | 4 909 150 | 7 473 700 | 178 |
| 8 | Маскар | 4 910 700 | 7 478 550 | 176 |
| 9 | Клока | 4 905 750 | 7 484 295 | 175 |
| 10 | Крћевац | 4 905 888 | 7 474 950 | 198 |
| 11 | Доња Трешњевица | 4 896 100 | 7 465 850 | 385 |
| 12 | Винча 2 | 4 898 200 | 7 470 700 | 400 |
| 13 | Жабаре | 4 902 298 | 7 478 541 | 275 |
| 14 | Јунковац | 4 902 640 | 7 481 800 | 198 |
| 15 | Пласковац | 4 894 400 | 7 474 375 | 292 |
| 16 | Горња Трнава | 4 897 998 | 7 481 100 | 214 |

Изградња нових објеката на растојању мањем од 100м од постојеће противградне станице могућа је само уколико се обезбеде посебне сагласности и мишљења надлежне институције.

Како у Србији не постоји систем одбране од штетних последица мраза и поледице, неопходно је овај систем развијати у регионалним и локалним условима. Ово се пре свега односи на повећање поузданости рада инфраструктурних система, одржавања саобраћајница, као и рад јавних служби.

Заштита од временских непогода (завејавање, лед, снегоизвале, ветроизвале, олуја, бујице праћене одронима и сл.) биће остварена изградњом и уређењем планираних садржаја инфра и супраструктуре, пошумљавањем и затрављивањем голети, предвиђеним водорегулацијама, планским уређењем насеља, саобраћајница и других просторних елемената.

Заштита од техничко-технолошких несрећа (удеса)

На основу процене угрожености, извештаја о безбедности и планова заштите од удеса привредних друштава и других правних лица са територије плана надлежни органи и јединице локалне самоуправе, уз неопходну координацију и сарадњу са суседним јединицама, сачињавају План заштите од удеса који је саставни део Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Заштита од пожара и експлозија

Заштита од пожара регулисана је Законом о заштити од пожара.

Законом је прописано да јединице локалне самоуправе доносе План заштите од пожара. Најугроженија су подручја богата шумом (Рудник).

Ризик од појаве пожара и експлозија умањиће се следећим просторно планским мерама заштите:

- предвиђена саобраћајна приступачност шумским подручјима биће реализована изградњом мреже јавних, службених и шумских путева, рачунајући ове објекте истовремено и као противпожарне баријере које деле шуму на мање сегменте;
- при пошумљавању нових површина предвидети планске противпожарне баријере;
- постојеће и планиране акумулације представљају значајне резервоаре за обезбеђивање довољних количина воде; У циљу заштите од пожара на више места на водотоковима обезбедити прилазе за снабдевање ватрогасних возила или пумпи и цистерни за гашење пожара;
- служба осматрања и јављања биће организована првенствено по захтевима противпожарне заштите;
- заштита од пожара спроводиће се уз садејство средстава и служби противпожарне заштите центара у систему насеља;
- У процесу гасификације подручја, неопходно је урадити план заштите од пожара;
- У циљу противпожарне заштите треба регулисати пролаз и заустављање возила која превозе опасне материје. Кретање ових возила кроз територију општине, треба да буде искључиво дефинисаним трасама, са одређеним и уређеним местима за њихово заустављање;
- Са аспекта заштите од пожара, посебан акценат је дат стриктном поштовању важећих техничких прописа који регулишу материју заштите од пожара и експлозија у индустрији, енергетици, грађевинарству, шумарству, саобраћају и др, а у циљу сигурности људи и објеката, постројења, уређаја, опреме и других средстава рада.

II 2. ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

II 2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

ЦЕЛИНЕ И ЗОНЕ УТВРЂЕНЕ ПРОСТОРНИМ ПЛАНОМ

Просторним планом општине Топола, дефинисане су:

I - целине и зоне које су планиране за даљу планску разраду јер захтевају посебне услове уређења и грађења. Правила грађења овог просторног плана представљају општа правила за даљу планску разраду

II - целине и зоне у којима се директно примењују правила грађења овог Просторног плана:

II а/ - насеља за која су урађени шематски прикази

II б/ - остали делови подручја општине

I – Целине и зоне планиране за даљу планску разраду су:

1. Подручје општинског центра (насеље Топола) – планирана израда ПГР. До доношења ПГР, примењиваће се правила уређења и правила грађења Генералног плана Топола 2025.

2. Центри заједнице сеоских насеља Наталинци и Доња Шаторња – планирана израда ПГР

3. Сеоски центар Јарменовци – планирана израда ПГР

4. Зоне и целине са посебним режимима заштите: културна добра – «Карађорђева Топола» - Опленац

5. Изворишта водоснабдевања (А1 и А2)

6. Саобраћајни и инфраструктурни системи

7. Нове привредне зоне ван грађевинских подручја насеља, дуж везних коридора повезивања са суседним општинама (поглавље II 1.4.1.)

8. Туристичка подручја (поглавље II 1.5.)

9. Подручја експлоатације минералних сировина.

За тачке 4 – 9 предвиђена је даља разрада кроз планове детаљне регулације.

Израда урбанистичких планова могућа је и у свим зонама у којима се за то укаже потреба.

Постојећа урбанистичка документација ван подручја ГП Топола 2025. примењиваће се у деловима који нису у супротности са планским решењима, правилима уређења и правилима грађења овог Просторног плана. Урбанистички планови у границама ГП Топола 2025. уграђени су у решења Генералног плана, а биће преиспитани кроз израду ПГР насеља Топола.

II - целине и зоне у којима се директно примењују правила грађења овог Просторног плана:

II а/ насеља обухваћена шематски приказима који представљају саставни део овог Просторног плана. Шематски прикази урађени су за сеоске центре – Белосавци и Горња Трнава.

Критеријуми за избор насеља за које су урађени шематски прикази су: значај насеља у мрежи насеља, број становника, саобраћајна приступачност и могућност развоја: инфраструктурних система, затим јавних, услужних, привредних и др. функција.

Шематским приказима дефинисано је постојеће грађевинско подручје насеља са границама проширења. За захтеве за изградњу који нису у границама

постојећег и планираног грађевинског подручја, могућности изградње утврдиће се у складу са наменом, на основу правила и на начин утврђен у поглављу – 2.2.2. Пољопривредно земљиште.

II б/ у целинама и зонама које нису планиране за даљу планску разраду, вршиће се директна примена Правила грађења овог Просторног плана.

На основу планских решења и пропозиција утврђених Просторним планом, Општинска управа ће издавати информацију о локацији и локацијску дозволу на подручју које је у границама утврђених шематских приказа уређења насеља .

II 2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Правила грађења представљају скуп међусобно зависних правила и услова неопходних за директно спровођење Плана у зонама у којима није планирана даља разрада урбанистичким плановима и у насељима за која су, у оквиру овог Плана, урађени шематски прикази (Доња Шаторња и Наталинци).

Ова Правила грађења такође представљају смернице за израду планске документације у зонама које су планиране за даљу планску разраду.

Правила грађења прописана су за :ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ, ПОЉОПРИВРЕДНО, ШУМСКО И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

II 2.2.1. ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ, САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ

Изградња површина и објеката јавне намене у складу са овим Планом у начелу се реализује директно на основу овог Плана, уколико се такви објекти граде на постојећем јавном земљишту.

Изградња сложенијих комплекса, површина и објеката јавне намене на постојећем јавном земљишту, на површинама већим од 0,5ha, реализује се на основу урбанистичког пројекта.

За потребе утврђивања општег интереса, у циљу изградње објеката и површина јавне намене, приступа се изради одговарајућег урбанистичког плана.

Општа правила за изградњу површина и објеката јавне намене:

Основна намена: површине и објекти јавне намене (образовање и васпитање, здравство, социјална заштита, култура, спорт и рекреација, управа и администрација, зеленило)

Уређење и изградња површина и објеката јавне намене вршиће се на локацијама према планираној намени простора и потребама насеља. Изградња ће се вршити на површинама јавне намене, али и на погодним локацијама у зонама становања и пословања, према нормативима за јавне објекте и под условом да ни по једном аспекту не угрожавају основну намену у оквиру које се развијају.

Могуће пратеће намене свих јавних функција могу да буду друге јавне површине и објекти, услужне компатибилне делатности и, карактеристично за сеоска насеља, у оквиру појединих намена као пратећа јавља се и намена становање (сеоске школе, амбуланте, и сл, а по правилу су то службени станови запослених.) Пратећа намена по карактеру и капацитету не сме да угрози основну намену.

Могућа је изградња вишенаменских објеката јавних и пратећих комплементарних намена

Намене објеката чија градња је забрањена у овој зони: све намене чија би делатност угрозила животну средину и основну намену, односно, сви они објекти за које се може захтевати процена утицаја на животну средину. Није дозвољена намена објеката који могу да угрозе животну средину буком, вибрацијама, гасовима, мирисима, отпадним водама, и другим штетним дејствима, као и објекти који по архитектонско грађевинском склопу не одговарају карактеру захвата и по захтеву за инфраструктурно опремање могу угрозити основну намену на парцели и окружењу (као на пример складиштење опасног и неопасног отпада, индустријска постројења).

Величина објеката и парцеле је условљена врстом и наменом, односно прописима за изградњу одговарајуће врсте објеката.

Могућности изградње другог објекта: може се градити више објеката основне намене, као и помоћни и пратећи објекти у функцији основне намене, поштујући све услове градње дефинисане правилима, и уз анализу организације парцеле и утицаја на суседне парцеле и објекте. Постоји могућност фазне реализације.

Спратност и тип објеката зависи од његове намене, а мора бити прилагођен условима локације и функцији при чему је максимална спратност објеката П+2.

Објекти могу имати подрумске или сутеренске етажне, уколико не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе

Хоризонтална регулација

Растојање грађевинске линије основног објекта од регулационе линије уз државне путеве I и II реда, одређује се према условима ЈП "Путеви Србије", на основу Закона о јавним путевима и Правилника.

Растојање грађевинске линије основног објекта од регулационе линије осталих путева, износи мин 5,00 m.

Помоћни објекти се постављају иза основног објекта на парцели.

Минимална међусобна удаљеност објеката је 1/2 висине вишег објекта

Минимална удаљеност објеката, односно његових делова од границе суседне парцеле је мин 3.5 m.

Изградња објеката и уређење комплекса врши се на основу прописа и техничких услова и норматива за одговарајућу намену

Уређење комплекса (парцеле) мора бити у складу са наменом објекта и окружењем; Основно уређење обухвата нивелацију, партер, зелену површину парцеле и одводњавање. Максимално сачувати постојећи зелени фонд на локацији. Површине за зеленило у комплексу минимално 20%. Где постоје просторни услови, неизграђене површине испред објекта партерно уредити као просторе окупљања и манифестација. Решити јавну расвету, завршну обраду партера радити комбинацијом природних и префабрикованих материјала, поставити одговарајући мобилијар и опрему, уредити зелене површине.

Обезбедити одговарајући број паркинг места на јавним паркиралиштима, или у оквиру комплекса и одговарајући саобраћајни и противпожарни приступ као и услове за одлагање комуналног отпада и др. Уколико је паркинг површина испред основног објекта, изводи се као отворено паркиралиште.

При пројектовању и извођењу свих јавних површина и намена обавезна је примена важећег Правилника о условима за планирање и пројектовање објеката у вези са несметаним кретањем деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица.

Парцела не мора бити ограђена уколико се утврди да није неопходно.

Обликовање - примерено намени, условима локације и окружењу, уз савремен третман архитектонске традиције.

Јавне функције смештене у објектима градитељског наслеђа, морају да задовоље услове надлежних институција заштите споменика културе.

Прикључење објеката на инфраструктуру врши се на основу правила плана и услова овлашћених комуналних предузећа и организација. Изградња ових објеката је условљена одговарајућим нивоом комуналне опремљености (минимални ниво подразумева прикључење на јавни пут, електроенергетску мрежу, систем водовода и канализације/или водонепропусна септичка јама/).

Основни услови заштите животне средине остварују се применом мера заштите, реконструкцијом и изградњом објеката у складу са техничким и санитарним прописима, прикључењем на насељску инфраструктуру и уређењем локације и парцеле; односно уређењем јавних површина, а посебно саобраћајних и зелених површина.

Такође, потребно је да одговарајуће службе контролишу изградњу, уређење јавних површина, комунални отпад, снабдевање водом, канализацију и пречишћавање отпадних вода и др.

Основни безбедносни услови везани су за примену сеизмичких и противпожарних прописа. Код већих радова потребно је извршити испитивања стабилности терена.

Посебна правила за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене:

ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ:

Основна намена: образовање и васпитање.

Могуће пратеће намене: култура, зеленило, спорт и рекреација, друге јавне намене услужне комплементарне делатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре (паркинзи, трафо станице и др.), становање за запослене. У оквиру комплекса дозвољена је изградња и помоћних објеката у циљу одлагања средстава за функционисање и одржавање комплекса. Дозвољена је изградња нових мини спортских терена за потребе вишенаменског образовног физичког васпитања деце, отвореног или затвореног типа. Отворене спортске терене је могуће пренаменити у затворене у циљу што функционалнијег и ефикаснијег коришћења.

- Објекте градити као слободностојеће

Површину грађевинске парцеле дефинисати у складу са наменом, функцијом објеката, окружењем, а према следећим критеријумима:

- учионички простор = 2 m²/ученику,
- школски простор = 8 m²/ученику,
- школски комплекс = 25-30 m²/ученику.

Максимална спратност објеката је (По)+П+1+(Пт).

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА:

Основна намена: здравствена заштита.

Изградња и формирање комплекса подразумева изградњу објеката основне намене, опремање савременим средствима (према прописаним условима) и увођење пратећих програма.

Могуће пратеће намене: зеленило, услужне комплементарне делатности, социјална заштита и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре (паркинзи, трафо станице и др.) становање за запослене.

Објекте градити као слободностојеће, Могуће је градити два или више објекта (у функцији основне и/или пратеће намене).

Површину грађевинске парцеле дефинисати према програму, намени и концепту у складу са даљим дугорочним развојем насеља.

Остали услови и правила - према општим правилима

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА:

Основна намена: социјална заштита (према прописаним условима и програму развоја насеља).

Могуће пратеће намене: зеленило, спорт и рекреација, здравство, друге јавне намене, становање, услужне делатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

Остали услови и правила - према општим правилима

КУЛТУРА:

Основна намена: култура (према прописаним условима и програму развоја насеља). Објекте реконструисати или градити као вишенаменске.

Могуће пратеће намене: јавно информисање, образовање, наука, зеленило, друге јавне намене, услужне делатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

Остали услови и правила - према општим правилима

УПРАВА И АДМИНИСТРАЦИЈА

Основна намена: управа, администрација (према прописаним условима и програму развоја насеља).

Могуће пратеће намене: јавно информисање, образовање, култура, зеленило, и друге јавне намене, услужне делатности и одговарајући пратећи објекти саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

Остали услови и правила - према општим правилима

ФИЗИЧКА КУЛТУРА И СПОРТ:

Основна намена: спорт и рекреација, чији развој подразумева мрежу терена и објеката који просторним размештајем, капацитетом, уређењем и опремљеношћу, испуњавају прописане критеријуме и стандарде за бављењем спортом, активном и пасивном рекреацијом.

Могуће пратеће намене: зеленило, образовање, специјализоване школе или клубови или спортски кампуси, друге јавне намене, комплементарне услуге, одговарајући пратећи објекти инфраструктуре.

Услови се односе на формирање нових и уређење и проширење постојећих комплекса

Уређење и опремање комплекса свим потребним садржајима треба да омогући развој различитих видова спортских и рекреативних активности. Комплекси могу поред отворених спортских терена да садрже и:

- пратећи објекат
- затворени спортски објекат

Услови уређења ових зона су:

- у постојећим комплексима садржаје подићи на виши степен уређења нови садржаји за спортско - рекреативне активности морају бити комплементарни постојећим,

- терене са завршном обрадом од бетона свести на најмању могућу меру,
- травнате терене подићи од комбинације трава отпорних на гажење,
- сви терени морају бити адекватно ограђени,
- озелењавање простора урадити на основу плана пејзажног уређења усклађеног са околним простором;
- пешачким комуникацијама комплекс повезати са окружењем.
- обезбедити одговарајући број паркинг места.

Правила грађења за објекте:

пратећи објекат

- намена - пратеће намене у директној функцији отворених терена (просторије за одржавање, техничке, санитарне и помоћне просторије, свлачионице, клубске просторије и сл.)
- услужне комплементарне намене (продаја, изнајмљивање, одржавање опреме, угоститељски садржаји и сл.)
- висина објекта -маx П+1.

затворени спортски објекат :

- намена: хала за мале спортове, према потребама насеља, са пратећим наменама
 - висина објекта условљена је специфичним захтевима врсте спорта,
- Хоризонталну регулацију дефинисати према функционалној структури и намени, у складу са окружењем.

ЈАВНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ:

Изградња и уређење јавних зелених површина реализује се на основу пројеката уређења. Партерна решења ускладити са наменом и функцијом зелене површине, тако да се не угрозе постојеће вредности зелене површине, а нивелациона решења ускладити са конфигурацијом терена. Хортикултурна решења ускладити са трасама подземних инсталација, тј. испоштовати потребна минимална одстојања у складу са важећим техничким прописима.

Избор врста за озелењавање усагласити са наменом и функцијом зелене површине, као и са условима средине. Избор врста за дрвореде усагласити са ширином улице и утврдити адекватна растојања између садница, у зависности од врсте и прилаза објектима. Однос површина - поплочања, травњака и високог растиња, ускладити са наменом зелене површине.

У оквиру јавних зелених површина могу се постављати елементи урбаног мобилијара, односно изградити пратећи објекти спорта и рекреације.

КОМУНАЛНИ ОБЈЕКТИ

Гробља

Уређење и проширење постојећих и отварање нових гробаља, вршиће се према важећим правилницима из ове области.

Могуће пратеће намене: зеленило, услужне делатности комплементарне намене, управа - администрација и пратећи објекти комуналне инфраструктуре.

Спратност објеката је максимално П+Пт.

Основна правила за формирање нових гробаља (и проширење постојећих), су:

- локација нових гробља (и проширење постојећих) мора бити ван II зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања
- површина гробља - 4,0m²/становнику;

- логично формирање у односу на гравитационо подручје;
 - добра саобраћајна повезаност са гравитационим подручјем;
 - могућност етапне реализације;
 - повољни теренски услови: добра експонираност и растреситост, терен треба да буде оцедан са нивоом подземних вода већим од 2,50m од нивоа терена;
 - могућност прикључивања на мрежу комуналне инфраструктуре;
 - могућност обезбеђивања појаса зеленила, уколико је удаљење од насеља мање од 500m.
- Уређење простора и изградња дефинише се Урбанистичким пројектом

Пијаце

- зелена пијаца
- кванташка пијаца
- шарена пијаца

Формирање нових пијаца у грађевинским подручјима насеља, према потребама заједнице насеља и тржишта, и уређење постојећих пијаца мора бити прилагођено санитарно - хигијенским условима и прописима, као и правилницима који важе за изградњу ових објеката.

Могуће пратеће намене: услуге и пословање, откупна станица, друге јавне намене и пратећи објекти инфраструктуре

- начин уређења прилагодити могућности вишенаменског коришћења простора.
- у оквиру овог простора, потребно је формирати издвојен простор за снабдевање становништва непољопривредним производима (шарена пијаца), излагање и продају производа домаће радиности, друге услуге, администрацију и сл.
- коришћења простора, према темпу и потребама развоја насеља и окружења може прерасти у дистрибутивни центар
- откупну станицу лоцирати уз кванташку пијацу.
- границу и површину грађевинске парцеле дефинисати према програму, намени и концепту у складу дугорочним развојем насеља. Најмања функционална ширина парцеле за изградњу објекта износи 20m.
- максимална спратност објеката је (По)+П+1, односно (По)+ВП+1.
- уређење простора и изградња дефинише се Урбанистичким пројектом
- остала правила грађења преузети из општих правила грађења за површине и објекте јавне намене.

Сточна пијаца,

изложбено продајни простор, сајам

Могуће пратеће намене: услуге и пословање, пратећи објекти инфраструктуре.

Максимална спратност објеката је (По)+П+1

Уређење простора и одржавање мора се ускладити са Законом прописаним санитарним стандардима и прописима

Основна (обавезни садржаји) опремљеност представља I фазу реализације и чини је:

- уређени плато,
- обезбеђена комунална инфраструктура,
- ограђен простор,
- вага
- простор за ветеринарску станицу,
- заштитну зону зеленила према окружењу,

Уређење простора и изградња дефинише се Урбанистичким пројектом.

ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

- У постојећим насељима регулације улица остају непромењене, осим ако постоје потребе за њеном променом као што су побољшање саобраћајног решења, инфраструктуре, нивелације, стварање нових јавних површина и остало. На деловима где је постојећа парцела јавне површине већа од планиране регулације задржава се постојећа граница као јавна површина а простор ван регулације се уређује према месним приликама (пешачке, зелене површине и сл.)
- регулационе линије и осовине саобраћајница представљају основне елементе за дефинисање мреже саобраћајница
- приликом дефинисања регулационих линија користити постојећу регулацију и парцелацију као почетну матрицу
- доњи строј коловозне конструкције димензионисати према меродавном саобраћајном оптерећењу, али тако да коловозна конструкција јавних путева може да прихвати осовинско оптерећење од најмање 11,5 т по осовини а за општинске путеве и улице оптерећење од најмање 6 т по осовини
- слободни простор изнад коловоза (светли профил) за друмске саобраћајнице износи мин. 4,5м (осим за брзу магистралну саобраћајницу - 4,75м)
- у насељеним местима на правцима пешачких токова реализовати рампе за лица са посебним потребама у простору
- државни путеви I реда не могу се укрштати у истом нивоу са железничком пругом
- пројектну документацију саобраћајница радити у складу са законском регулативом и стандардима
- ширина регулационих профила је у зависности од категорије саобраћајница, при чему ширину коловоза, пешачких и бицикличких површина дефинисати према меродавном саобраћајном оптерећењу
- пешачке стазе и тротоаре димензионисати са минималном ширином од 1,6м
- коловозе општинских путева димензионисати мин. ширине 5,5м, а регулационе профиле колско-пешачких саобраћајница мин. ширине 5,0м, приватних пролаза 2,5м и противпожарних пролаза 3,5м
- оријентациона ширина појаса регулације износи за јавне путеве:
 - државни пут I реда ширине око 25 м
 - државни пут II реда ширине око 20 м
 - општински пут ширине око 15 м
- оријентациона ширина појаса регулације износи за железничку пругу:
 - једноколосечну пругу ширине око 16 м
 - двоколосечну пругу ширине око 25 м
- за саобраћајне прикључке на државни пут првог реда, за објекте бензинске станице и пословних комплекса у урбаној средини предвидети сервисну траку за излив са истог
- за повезивање појединачних локација (стамбени, стамбено - пословни објекти и сл.) на државни пут првог реда, предвидети паралелни једносмерни сервисни пут са најмање 1.50 м широким разделним појасом од државног пута, који ће повезивати локације дуж путних праваца, са тракама за успорење/убрзање на почетку/крају сервисног пута. Уколико се сервисни пут предвиђа у залеђу локација, прикључење на државни пут првог реда као улив/излив треба предвидети на довољно великом растојању да се не омета саобраћај на државном путу

- прикључење на државне путеве другог реда урадити у режиму улив/излив, осим ако је велико саобраћајно оптерећење или су просторне и урбанистичке карактеристике такве да захтевају посебна решења и прикључење као за државне путеве првог реда
- саобраћајни прикључци на државни пут утврђују се на основу услова и сагласности управљача државним путевима, преко реконструисаних постојећих саобраћајних прикључака општинских путева или преко сервисне саобраћајнице
- на деоницама у насељу уз коловоз државних путева изводи се аутобуско стајалиште најмање ширине 3 m, обострани тротоари са ивичњацима најмање ширине по 1,6 m, а само изузетно једнострано тротоар ширине два и више метара са прикупљањем и каналисањем атмосферских вода са коловоза, док се ван изграђеног простора насеља изводе обостране банке ширине по 1,5 m
- у саобраћајном профилу јавног пута смешта се бицикличка стаза ширине 1,0 m за једносмеран или 2,0 m за двосмеран саобраћај са заштитном траком минималне ширине 1,5 m или се у слободном профилу саобраћајнице смешта бицикличка стаза ширине 1,5 m за једносмеран или 2,5 m за двосмеран саобраћај;
- уколико постоји потреба у изграђеном простору насеља између тротоара и границе појаса регулације подиже се дрворед, тако да не омета прегледност јавног пута и не угрожава безбедност саобраћаја.
- Заштитни појас и појас контролисаних градње утврђује се према Закону о јавним путевима и износи:
 - државни путеве I реда-аутопутеви 40,0m
 - остали државни путеве I реда 20,0m.
 - државни путеве II реда 10,0m.
 - општински путеве 5,0m

Назначене ширине заштитног појаса примењују се и у насељима, осим ако је другачије одређено просторним, односно урбанистичким планом.

- у заштитном појасу поред јавног пута ван насеља, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу.
- У заштитном појасу може да се гради, односно поставља, водовод, канализација, топловод, железничка пруга и други сличан објекат, као и телекомуникациони и електро водови, инсталације, постројења и сл, по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута која садржи саобраћајно-техничке услове
- У заштитном појасу и појасу контролисаних градње забрањено је отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа
- Изградња објеката у појасу контролисаних градње дозвољена је на основу донетих просторних и урбанистичких планова који обухватају тај појас
- заштитни појас важи и за планиране бицикличке стазе дуж државних путева.
- заштитни пружни појас јесте земљишни појас са обе стране пруге, ширине 200 m, рачунајући од осе крајњих колосека;
- У заштитном пружном појасу не могу се градити зграде, постављати постројења и уређаји и градити други објекти на удаљености мањој од 25 m рачунајући од осе крајњих колосека, осим објеката у функцији железничког саобраћаја. на удаљености већој од 25 m могу се градити ови објекти, на основу

издате сагласности управљача. Објекти као што су рудници, каменоломи, кречане, циглане, индустријске зграде, постројења и други слични објекти не могу се градити у заштитном пружном појасу ближе од 50 м рачунајући од оде крајње колосека;

- у непосредном појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева, као и некатегорисаних путева који чине саобраћајну мрежу насеља успоставља се режим ограничене и строго контролисана изградње и уређења простора тако да се забрањује изградња објеката који нису у функцији инфраструктурног система који се штити, тј. легализација, реконструкција и доградња постојећих објеката и изградња нових привредних, стамбених и других објеката док се дозвољава изградња функционалних и пратећих садржаја, објеката, постројења и уређаја у функцији инфраструктурног система као и постављање планиране паралелно вођене трасе осталих инфраструктурних система, објеката и постројења на минималном међусобном растојању на основу закона и прописа донетих на основу закона, а под условима и на начин који утврди надлежно јавно предузеће, односно управљач јавног инфраструктурног система
- легализација и реконструкција постојећих објеката у изграђеном простору насеља у непосредном појасу заштите пута може се одобрити само изузетно на основу одговарајуће техничке документације за доградњу, реконструкцију и/или рехабилитацију постојећег пута, односно техничке документације за изградњу нове деонице пута и на основу одговарајућег урбанистичког плана
- у ширем појасу заштите трасе и објеката постојећих и планираних инфраструктурних система – државних и општинских путева и железничке пруге успоставља се режим селективне и контролисана изградње и уређења простора тако да се дозвољава изградња објеката, тј. легализација, реконструкција и доградња постојећих и изградња нових објеката у зонама предвиђеним за изградњу овим просторним планом и одговарајућим урбанистичким планом, али да се за повећање густине насељености, степена изграђености и заузетости површина, првенствено за изградњу стамбених и објеката јавних служби, предузму мере заштите на основу процене утицаја и ризика од инфраструктурног система на животну средину.

Правила за постављање инсталација поред и испод државних путева I и II реда

- У заштитном појасу поред јавног пута на основу члана 28. став 2. Закона о јавним путевима („Сл.гласник РС“, бр. 101/05), може да се гради, односно поставља водовод, канализација, топовод, железничка пруга и други слични објекти, као и телекомуникациони и електро водови, инсталације, постројења и сл. **по претходно прибављеној сагласност управљача јавног пута која садржи саобраћајно-техничке услове.**
- Инсталације се могу планирати на катастарским парцелама које се воде као јавно добро путеви-својина Републике Србије и на којима се ЈП „Путеви Србије“, Београд води као корисник или правни следбеник корисника.
- Траса инсталација мора се пројектно усагласити са постојећим инсталацијама поред и испод јавног пута.
- Укрштање са јавним путем предвидети искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на пут, у прописаној заштитној цеви.
- Заштитна цев мора бити пројектована на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута (изузетно спољна ивица коловоза), увећана за по 3,00 м са сваке стране.

- Минимална дубина инсталација и заштитних цеви од најниже коте коловоза до горње коте заштитне цеви износи 1,35м.
- Минимална дубина инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,00 м.
- Уколико се инсталације паралелно воде, морају бити постављене минимално 3,00 м од крајње тачке попречног профила пута (ножице насипа трупа пута или спољне ивице путног канала за одводњавање) изузетно ивице коловоза уколико се тиме не ремети режим одводњавања коловоза.
- На местима где није могуће задовољити услове из претходног става мора се испројектовати и извести адекватна заштита трупа државног пута.

ОСТАЛИ ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

Изградња траса и објеката инфраструктуре у складу са овим Планом реализује се директно на основу одредби Плана, под условом да се исти граде на парцелама јавног земљишта.

У случају изградње ван парцела јавног земљишта директно спровођење је према Закону о планирању и изградњи.

ВОДОВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водоводне инсталације

- Трасе планираних магистралних цевовода и водоводних линија водити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама. Ван урбанизованог подручја трасе водити поред саобраћајница.
- Димензије нових водоводних линија одредити на основу хидрауличног прорачуна узимајући у обзир и потребну количину воде за гашење пожара како се то противпожарним прописима захтева. Минималан пречник цеви за градска насеља је је 100 мм. На водоводним линијама предвидети потребан број противпожарних хидраната, на максималном размаку од 80 м за индустријске зоне, односно 150 м за стамбене зоне. Препоручује се уградња надземних противпожарних хидраната.
- Минимална дубина укопавања разводних водоводних линија је 1,2 м а магистралних цевовода 1,8 м до темена цеви.
- Приликом укрштања водоводне цеви треба да буду изнад канакизационих.
- Минималан размак између водоводних линија и других инсталација је 1,5 м. Појас заштите око магистралних цевовода је минимум по 2,5 м са сваке стране.
- Новопројектоване објекте прикључити на постојеће и планиране водоводне линије.
- Техничке услове и начин прикључења новопројектованих водоводних линија као и прикључење појединих објеката одређује надлежна комунална организација.
- Водоводне линије затварати у прстен што омогућује сигурнији и бољи начин водоснабдевања.
- Код изградње нових водоводних линија предвидети довољан број затварача и фазонских комада ради исправног функционисања мреже.
- Реконструкцију разводне мреже радити по постојећој траси како би се оставио простор у профилу за друге инсталације и избегли додатни трошкови око израде прикључака.

- За сва изворишта водоснабдевања, као и објекте дистрибутивног система спровести мере санитарне заштите дефинисане Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (Сл. гласник РС бр. 92/08).

Фекална канализација

- Трасе фекалних колектора и сабирне канализационе мреже водити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама.
- Димензије нове фекалне канализације одредити на основу хидрауличног прорачуна, узимајући у обзир комплетно сливно подручје. Уколико се прорачуном добије мањи пречник од \varnothing 200 мм, усвојити \varnothing 200 мм. Максимално пуњење канализације је 0,7 Д, где је Д пречник цеви.
- Минимална дубина укопавања треба да је таква, да канализација може да прихвати отпадне воде из свих објеката који су предвиђени да се прикључе на њу, а не мање од 1,2 м до темена цеви. За исправно функционисање фекалне канализације предвидети довољан број ревизионих окана и водити рачуна и минималним и максималним падовима. Оријентационо максимални пад је око 1/Д (см) а минимални пад 1/Д (мм).
- Новопројектоване објекте прикључити на постојећу и планирану фекалну канализацију. Минималан пречник кућног прикључка је \varnothing 150 мм.
- Индустрijske отпадне воде се могу увести у канализацију тек после предтретмана.
- У срединама где не постоји канализација градити прописне, водонепропусне септичке јаме.
- Техничке услове и начин прикључења новопројектоване фекалне канализације као и прикључење појединих објеката одређује надлежна комунална организација.

Кишна канализација

- Трасе кишних колектора и сабирне канализационе мреже водити постојећим и планираним саобраћајницама и по потреби зеленим површинама.
- Нову кишну канализацију упоредо изводити са реконструкцијом улица.
- Димензије нове кишне канализације одредити на основу хидрауличног прорачуна. За меродавну рачунску кишу обично се узима киша са вероватноћом појаве 33% или 50%.
- Минимална дубина укопавања мерена од темена цеви је 1,0 м.
- Воду из дренажа уводити у кишну канализацију.

Правила за извођење регулације водотокова

- Трасу уређеног водотока усагласити са привредним, стамбеним, инфраструктурним и саобраћајним објектима.
- Меродавни протицај за димензионисање корита регулисаног водотока одређује надлежна водопривредна организација..
- Са обе стране регулисаног водотока оставити заштитни појас минималне ширине 4,0 м због могућих интервенција.

ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Начин грађења објеката термоенергетске инфраструктуре се увек дефинише техничким, енергетским, и другим условима надлежног предузећа за ту комуналну инфраструктуру.

Гасовод високог притиска

Гасоводи високог притиска се изграђују, по правилу, изван насељених места, ограђених комплекса радних организација, железничких станица, заштитних подручја за питке и лековите воде и војних објеката. При изградњи гасовода мора се обезбедити стабилност гасовода и заштита људи и имовине и спречити могућност штетних утицаја на околину.

У појасу ширине од 5 m на једну и другу страну, рачунајући од осе гасовода, забрањено је садити биљке чији корени достижу дубину већу од 1 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

У појасу ширине од 30 m лево и десно од осе гасовода, након изградње гасовода, забрањено је градити зграде намењене за становање или боравак људи.

Изузетно, зграде намењене за становање или боравак људи могу се градити у појасу ужем од 30 m ако је градња већ била предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања гасовода и ако се примене посебне мере заштите, с тим да најмање растојање насељене зграде од гасовода мора бити, и то:

- 1) за пречник гасовода до 125 mm - 10 m;
- 2) за пречник гасовода од 125 mm до 300 mm - 15 m;
- 3) за пречник гасовода од 300 mm до 500 mm - 20 m;
- 4) за пречник гасовода већи од 500 mm - 30 m.

Ако гасовод пролази близу других објеката или је паралелан с тим објектима, одстојање не сме бити:

- мање од 5 m од регионалних и локалних путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 10 m од магистралних путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 20 m од железничке пруге, рачунајући од границе пружног појаса;
- мање од 30 m за надземних делова цевовода, рачунајући од спољне ивице путног појаса, односно од границе пружног појаса, осим ако је цевовод постављен на друмски или железнички мост;
- мање од 15 m од индустријских колосека, рачунајући од осе крајњег колосека;
- мање од 1 m (мерено хоризонтално) од грађевинских објеката, рачунајући од темеља објекта, под условом да се не угрожава стабилност објекта;
- мање од 50 cm од других подземних инсталација и мелиорационих објеката, рачунајући од спољне ивице цевовода до спољне ивице инсталације или објекта;
- мање од 10 m од регулисаних водотока и канала, рачунајући од ножице насипа.

Траса гасовода мора бити видљиво обележена посебним ознакама.

Размак ознака за обележавање гасовода не сме бити већи од 1000 m на равном делу трасе, а на закривљеном делу трасе гасовода, изузимајући хладно и фабрички израђене лукове, морају бити постављене најмање 3 ознаке, и то на почетку, у средини и на крају кривине.

Ознаке за обележавање трасе гасовода постављају се на 0,8 m удесно у односу на смер протока медијума.

При изградњи гасовода и њихових саставних делова користити Правилник о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт („Сл. лист СФРЈ”, бр 26/85) и Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Сл. гласник РС”, бр. 104/09)

Дистрибутивни гасоводи

- За дистрибутивни гасовод користити полиетиленске цеви које испуњавају услове према југословенском стандарду JUS G C6 661.
- Дистрибутивни гасовод не полагаати испод зграда и других објеката високоградње.
- При паралелном вођењу или укрштању са цевоводима који служе за транспорт топлих флуида, дистрибутивни гасовод постављати на растојању којим се обезбеђује да температура полиетиленске цеви не буде већа од 20 °С.
- При паралелном вођењу дистрибутивног гасовода са подземним водовима, минимално растојање износи 40 см, а у изузетним случајевима може бити најмање 20 см.
- При укрштању дистрибутивног гасовода са подземним водовима, минимално растојање износи 20 см, а при вођењу гасовода поред темеља 1,0 м.
- Уколико се ова растојања не могу остварити, онда треба применити додатне мере (заштитне цеви, повећана дебљина цеви и сл.)
- Дубина укопавања дистрибутивног гасовода износи од 0,6 до 1,0 м. Изузетно, дубина укопавања може бити и 0,5 м, под условом да се предузму додатне техничке мере заштите.

Минимална дубина укопавања при укрштању дистрибутивног гасовода са:

- железничким пругама износи 1,5 м рачунајући од горње ивице заштитне цеви до горње ивице прага,
- трамвајским пругама и индустријским колосецима износи 1,0 м,
- путевима и улицама износи 1,35 м.

Укрштање дистрибутивног гасовода са саобраћајницама врши се полагањем гасовода у заштитну цев, односно канал.

Полиетиленске цеви не могу се полагаати на температури нижој од 0 °С.

Сви положени водови дистрибутивног гасовода морају бити геодетски снимљени и уцртани у катастар подземних водова.

За полагање полиетиленских цеви дистрибутивне гасоводне мреже користи се „Правилник о техничким нормативима за пројектовање и полагање дистрибутивног гасовода од полиетиленских цеви за радни притисак до 4 бар“, („Сл. лист СРЈ“, бр. 20/92).

Мерно регулационе станице

- Мерно регулационе станице (МРС), са инсталацијама за мерење и регулацију гаса, могу бити изграђене у грађевинском објекту или на отвореном простору и морају бити ограђене заштитном оградом.
- МРС могу се изузетно изградити и на грађевинском објекту или уз његов зид, с тим што кров, односно зид грађевинског објекта, не сме да пропушта природни гас, не сме да има отворе и мора издржати један час у случају пожара.
- МРС се не смеју се градити на стамбеним зградама или уз њихове зидове.
- Зидови, подови, таванска и кровна конструкција објекта морају бити изграђени од негоривог материјала и материјала без шупљина.

- Врата на спољним зидовима објекта морају се отворати према спољној страни, а браве са унутрашње стране морају се отворати без кључа.
- Зидови просторија у којима су уграђене мерно-регулационе гасне инсталације не смеју имати отворе за прозоре
- Постављање цеви и цевних елемената, арматуре, мерних и контролних и сигурносних уређаја, мора бити изведено тако да се омогући што лакше послуживање и што приступачније читавање мерних вредности.
- Уколико је опрема постављена на висини од преко 2 m, морају се за послуживање поставити галерије и степенице са оградама.
- Ширина основног пролаза у просторијама ради обезбеђења несметаног кретања особља и манипулације, мора износити најмање 0,8 m.
- Просторије у објектима МРС у којима су уграђене гасне инсталације морају имати горње и доње отворе за природно проветравање.
- Отвори за проветравање морају бити постављени тако да спречавају сакупљање гаса у просторији. Горњи отвори морају бити постављени на најмање 2,20 m од основе, а доњи отвори на 0,3 m од основе.
- Сви отвори морају бити обезбеђени од потпуног затварања и заштићени од атмосферских падавина и упада страних тела, заштитним решеткама са отворима величине до 1 m².

Мерно-регулационе станице морају бити изведене према условима датим у следећој табели.

| Објекти | Мернорегулациона станица | | |
|--|---|--------------------------------|---|
| | У објектима од чврстог материјала | | Под надстрешницом и на отвореном простору |
| | до 30.000 m ³ /h | изнад 30.000 m ³ /h | За све капацитете |
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| Стамбене и пословне зграде | 15 | 25 | 30 |
| Производне фабричке зграде, радионице | 15 | 25 | 30 |
| Складишта запаљивих течности | 15 | 25 | 30 |
| Електрични неизоловани надземни водови | За све случајеве: висина стуба далековода + 3 m | | |
| Трафо станице | 30 | 30 | 30 |
| Железничке пруге и објекти | 30 | 30 | 30 |
| Индустријски колосеци | 15 | 15 | 25 |
| Ауто-путеви | 30 | 30 | 30 |
| Магистрални путеви | 20 | 20 | 30 |
| Регионални и локални путеви | 10 | 10 | 10 |
| Остали путеви | 6 | 10 | 10 |
| Водотоци | 5 | 5 | 5 |

| | | | |
|----------------------------|----|----|----|
| Шеталишта, паркиралишта | 10 | 15 | 20 |
| Остали грађевински објекти | 10 | 15 | 20 |

На гасоводу испред МРС, као и иза ње, на растојању од најмање 5 m, а не даље од 100 m, морају се поставити запорни органи - противпожарне славине.

Контролни и мерни инструменти повезани електричним кабловима као и телефони, у МРС морају бити изведени у противексплозивној заштити.

Простор на коме се подиже МРС мора бити ограђен металном мрежом или неком другом врстом оградe.

Ограда мора да испуњава следеће услове:

- између оградe и спољних зидова МРС мора постојати заштитна зона од најмање 2 m; ограда не сме бити нижа од 2,5 m;
- улаз у МРС као и у ограђен простор мора бити обезбеђен вратима која се отварају на спољну страну, чије су димензије најмање 0,8 x 2,0 m, са бравом која се не закључава аутоматски;
- уколико је опрема МРС постављена на отвореном простору,
- најмање растојање између опреме и оградe мора бити 10 m.

До сваког објекта МРС мора се обезбедити приступни пут до најближе јавне саобраћајнице, минималне ширине 3 m.

За изградњу гасних мерних регулационих станица користити „Правилник о техничким условима и нормативима за безбедан транспорт течних и гасовитих угљоводоника магистралним нафтоводима и гасоводима и нафтоводима и гасоводима за међународни транспорт“ ("Сл. лист СФРЈ", бр. 26/85) и „Условe и техничке нормативе за пројектовање и изградњу градског гасовода“, ("Сл. лист града Београда", бр. 14/77, 19/77 - испр., 18/82 и 26/83).

За потребе гасификације општине Топола, Предузеће «ЗЕ ИНЖЕЊЕРИНГ» д.о.о из Београда израдило је Генерални пројекат дистрибутивног гасоводног система општине Топола. Трасе гасовода високог притиска и дистрибутивног гасовода средњег притиска преузете су из овог Генералног пројекта у уграђене у Просторни план општине Топола. Сем на Рефералној карти 2.2 - Инфраструктурне мреже (водопривредна, термоенергетска, електроенергетска и телекомуникациона), Р 1:25 000, трасе су детаљно приказане на графичким прилозима: Гасоводна инфраструктура, Гасовод високог и средњег притиска (лист 1 – лист 11), Р 1:2 500.

Гасовод високог притиска

Снабдевање природним гасом потрошача на територији општине Топола, предвиђено је преко гасовода високог притиска који би се прикључио на постојећи магистрални гасовод у зони насеља Ратарe у Смедеревској Паланци на главну мерно регулациону станицу „Смедеревска Паланка 2“ и водио до ГМРС „Топола“ која је лоцирана на северном ободу насеља Жабаре на локацији **к.п. бр. 757/3 К.О. Жабаре**, и у којој је предвиђена редукција притиска гаса на 6-16 bar.

Списак катастарских парцела преко којих прелази гасовод високог притиска:

КО ЖАБАРЕ

757/3, 757/2, 756/3, 756/6, 756/1, 756/5, 756/2, 751, 750/1, 750/2, 749, 748, 747/1, 747/2, 747/3, 746, 743, 744/2, 744/1, 745, 738/1, 738/2, 737, 736/1, 736/2, 736/3, 735, 734, 733/1, 733/2, 733/3, 732/5, 732/4, 732/3, 732/2, 732/6, 732/7, 732/1, 731/2, 731/1, 730/2, 730/1, 717/1, 717/2, 718, 724, 397/1, 397/2, 396, 395, 394, 393, 392, 391, 404,

403, 402, 401, 400, 399, 386, 3857, 373, 372, 371/1, 374, 376, 370/2, 370/1, 370/3, 375, 366/2, 366/1, 3870, 361/3, 361/2, 360/1, 360/2, 354/4, 359/4, 359/1, 359/3, 359/2, 358, 357, 356/1, 356/2, 355, 215, 214/5, 214/3, 214/4, 214/2, 214/1, 213/2, 213/1, 213/3, 212/2, 212/1, 211, 210, 209, 208, 207/5, 206/3, 206/1, 206/2, 205, 204/1, 204/2, 203/2, 203/1, 203/3, 202/2, 202/3, 201/1, 201/2, 200, 199/4, 199/3, 199/1, 199/2, 179/8, 179/7, 179/6, 179/5, 179/4, 179/3, 179/2, 179/1, 183, 178/1, 178/2, 174, 175, 176/1, 177/1, 177/2, 144/5, 144/4, 144/3, 144/2, 144/1, 149, 148, 147, 146/2, 146/1, 145/2, 145/1, 44/3, 44/2, 44/1, 44/4, 30/3, 30/4, 30/1, 30/2, 29/6, 29/5, 29/4, 29/3, 29/2, 29/1, 25, 23, 24, 19, 16, 13/1, 13/3, 7, 6, 12, 11, 9/1, 9/2, 8, 5, 4/1, 4/3, 2/3, 2/2, 2/1, 3906.

напомена: к.п.бр.3906 КО Жабаре идентична је са к.п.бр.2829 КО Јунковац
КО ЈУНКОВАЦ

2829, 129, 53/1, 53/6, 53/4, 53/5, 53/2, 53/3, 53/8, 53/7, 51/3, 51/2, 51/1, 50, 47/2, 47/1, 46, 45/2, 45/1, 44, 4/6, 4/1, 4/2, 4/3, 5/2, 5/1, 6, 7/2, 7/1, 8, 9, 2803, 10/1, 10/2, 11.

КО РАЈКОВАЦ

949, 950/2, 950/1, 951, 952, 953, 984, 769/10, 769/2, 769/3, 769/4, 769/11, 769/5, 954, 773, 774/1, 774/2, 775/2, 775/1, 776/2, 881/4, 980, 963, 955, 957, 958/11, 958/1, 958/2, 958/3, 958/4, 958/6, 958/7, 958/10, 336/1, 336/2, 337, 350, 351, 352, 353, 354.

напомена: к.п.бр.984 КО Рајковац идентична је са к.п.бр.3931 КО Клока
к.п.бр.980 КО Рајковац идентична је са к.п.бр.3930 КО Клока

КО КЛОКА

3930, 3931, 1606, 1607, 1608, 1610, 3908, 1/1, 1/2, 1/3, 5, 6, 7, 8, 3897, 41, 43/1, 43/2, 44, 45, 3898.

Дистрибутивни гасовод средњег притиска и мернорегулационе станице

КРАК 1 гасовода, у дужини око 3400 метара, води се у правцу севера од ГМРС „Топола“ до МРС „Загорица“ која је планирана на локацији **к.п.бр. 2291/1 КО Загорица**, капацитета око 2 000 m³/h.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 1 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ЖАБАРЕ

757/3, 756/3, 756/5, 756/2, 751, 750/1, 749, 748, 747/1, 745, 738/2, 737, 736/1, 736/2, 735, 733/2, 733/3, 732/5, 732/4, 732/3, 732/2, 732/6, 732/7, 732/1, 731/2, 731/1, 730/1, 730/2, 729, 398/1, 398/2, 397/1, 397/2, 396, 395, 394, 393, 392, 391, 390, 389, 388, 387, 378/1, 378/2, 378/3, 3927

напомена: к.п.бр.3927 КО Жабаре идентична је са к.п.бр.5772 КО Топола Село

КО ТОПОЛА СЕЛО

5772, 1367/1, 1358/2, 1366/2, 1364/2, 1364/1, 1337/4, 5665, 1336/2, 1324/2, 1324/1, 1323/2, 1322

напомена: к.п.бр.5772 КО Топола Село идентична је са к.п.бр.2466 КО Загорица

КО ЗАГОРИЦА

2466, 2442, 2409, 2408, 2398, 2353, 2368, 2367/2, 2367/1, 2365/2, 2365/3, 2362, 2361, 2359, 2325/1, 2325/2, 2324, 2318, 2317, 2314, 2313, 2305/1, 2305/2, 2304, 2303/1, 2299/2, 2299/3, 2299/5, 2298, 2297, 2296, 2293, 2291/1

КРАК 2 гасовода, у дужини око 2300 метара, води се у правцу југозапада од ГМРС „Топола“, пресеца државни пут I реда М4 Топола-Наталинци, до разделног шахта број два (РШ2) који је планиран на локацији **к.п.бр. 3898 КО Жабаре**.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 2 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ЖАБАРЕ

3873,979/1, 980, 995/2, 995/1, 996, 997/1, 3863, 998, 999, 1000/1, 1000/2, 1000/5, 1000/6,1053, 1054/1, 1054/2, 1055, 1056,/1, 1056/3, 1057/1, 1057/2, 1523, 1529, 1967, 1773/1, 1773/2, 1775/1, 1775/2, 3877, 1789/1, 1789/4, 1788/1, 1788/2, 1811, 1812, 2244,2251, 2253/1, 2253/2, 2250, 2254/1, 2256/6, 2257/2, 2259/1, 3856, 2259/2, 2290, 3898.

КРАК 3 гасовода, у дужини око 700 метара, води се у правцу југозапада од разделног шахта број два (РШ2) до секцијског шахта број 5 (СШ5) који је планиран на **к.п.бр. 3597 КО Жабаре**.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 3 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ЖАБАРЕ

3898, 2287, 2286/1, 2286/2, 3581, 3580, 3582/1, 3582/4, 3582/3, 3582/2,3583/1, 3583/2, 3584/2, 3599, 3595, 3596, 3597, 3594/2.

КРАК 4 гасовода, у дужини око 1000 метара, води се у правцу северозапада од секцијског шахта број 5 (СШ5) до МРС „Топола“ која је планирана на **к.п.бр. 2452 КО Топола (Варош)** на северној страни улице Миладина Јовичића наспрам трафо станице, капацитета око 6 000 m³/h.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 4 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ЖАБАРЕ

3597, 3651, 3517/1, 3516, 3509/1, 1382/1, 1382/2

КО ТОПОЛА (ВАРОШ)

2596, 2595, 2594, 2593, 2592, 2590, 2589, 2591, 2581, 2588, 2587, 2586, 2585, 2584, 2583,2582, 2580, 2576, 2575, 2572, 2571, 2568/1, 2568/2, 2567, 2565/1, 2563/3, 2563/2, 2564, 2561/3, 2561/1, 2561/2, 2562, 2559, 2558/1, 2557,2454, 2455, 2452, 2453.

КРАК 5 гасовода, у дужини око 7300 метара, води се у правцу југозапада од секцијског шахта број 5 (СШ5) до разделног шахта број три (РШ3) који је планиран на **к.п.бр. 824/2 КО Винча**.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 5 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ЖАБАРЕ

3597, 3598, 3605/2, 3605/3, 3606, 3607, 3608, 3651, 3611, 3612/1, 3612/2, 3613, 3614, 3649, 3650, 3652, 3656, 3654, 3653, 3655, 3680, 3681/1,3682/1, 3683/1, 3923, 3922, 3683/2, 3683/3, 3685/1, 3685/2, 3685/6, 3685/3, 3686/1, 3686/2, 3686/3, 3686/4

напомена: к.п.бр. 3923 КО Жабаре идентична је са к.п.бр. 3396 КО Божурња

КО БОЖУРЊА

3396, 226/1, 226/2, 3367, 226/8, 226/10, 3367, 212/1,212/2, 214, 1031, 210/1, 204, 203, 211/3, 211/2, 159/1,156/1, 156/3, 154/1, 154/2, 153, 158, 383, 387, 388, 389, 390, 391, 372, 362, 361, 356/2, 355, 352, 338/1, 350, 349, 340, 1026, 1027/1, 1021, 1028, 3373, 1031, 1013, 1010, 1007,990, 1339, 1338, 1337, 1335, 1332/1, 1333, 1634, 1632,

1630/3, 1630/1, 1476, 1630/4, 1477, 1475/1, 1480/1, 1484/1, 1466, 3376, 1462/2, 1502,, 1465, 1505, 1506/1, 1443/1, 3379, 1508/1, 1508/2, 1442/1, 144/2, 1441, 1440, 1439, 1430/2, 960, 2463, 2465, 961, 908/2, 3251/1, 3251/2, 3249, 3248, 3254/2, 3255/2, 3261/3, 3261/1, 3264/4, 3264/5, 3259, 3266, 3267/2, 3267/1, 3268, 3269/2, 3388, 3273, 3272, 3377, 3281, 3280, 3402

напомена: к.п.бр. 3402 КО Божурња идентична је са к.п.бр. 2349 КО Винча

КО ВИНЧА

2349, 1666/2, 1665/2, 2326, 1665/1, 2331, 1470/2, 1471/2, 1473, 2324, 1483/2, 1476/3, 1483/1, 1481/2, 1481/1, 1480, 1479, 1495/1, 1495/4, 1496/2, 1496/1, 2306/1, 1497, 1499/1, 1500/1, 1500/3, 1572, 1571, 1573/2, 1566/1, 1558/1, 1557/1, 1557/2, 1555, 1554, 1548/1, 1545/2, 1545/1, 1545/6, 1540/2, 1541/3, 1541/1, 1541/2, 1544, 851/2, 849/1, 842/2, 842/1, 841/4, 2321, 824/2

КРАК 6 гасовода, у дужини око 30 метара, води се у правцу севера од разделног шахта број три (РШ3) до МРС „Винча“ која је планирана на **к.п.бр. 834 КО Винча**.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 6 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ВИНЧА

824/2, 2321, 834

КРАК 7 гасовода, у дужини око 4800 метара, води се у правцу југозапада од разделног шахта број три (РШ3) до МРС „Шаторња“ која је планирана на **к.п.бр. 941/2 КО Доња Шаторња**, капацитета око 2 500 m³/h.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 7 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ВИНЧА

824/2, 824/4, 824/3, 825/3, 825/2, 825/1, 815, 812, 802/1, 802/3, 802/2, 802/4, 804/2, 801/4, 801/3, 801/1, 794, 2000, 2001/2, 2001/1, 2004/2, 2004/1, 2323, 2005/1, 2006/2, 2006/1, 2014/1, 2007, 2013, 2008, 2011, 2012, 2098/4, 2097, 2096, 2089/1, 2090, 2087/2, 2087/6, 2087/3, 2085, 2338/2, 2083/1, 2340, 2154/2, 2148, 2149/1, 2150/1, 2341, 2248/2, 2252/1, 2251/1, 2253/2, 2254/1, 2254/2, 2255/2, 2255/1, 2255/4, 2288/3, 2288/8

КО ДОЊА ШАТОРЊА

477, 475, 479, 480, 481, 483/2, 485, 493/1, 484, 494, 495/1, 495/2, 496, 497, 501, 500/1, 2286/1, 527, 528, 524, 2287, 529/1, 529/2, 532/3, 532/2, 532/1, 534, 550, 548, 549, 669/1, 670/2, 700, 698, 697, 696, 705/2, 695, 720, 719, 721, 725, 726, 730, 731, 733, 734/2, 734/1, 734/5, 2285, 941/1, 941/2

КРАК 8 гасовода, у дужини око 7700 метара, води се у правцу истока од разделног шахта број два (РШ2), у појасу између државног пута I реда М4 Топола-Наталинци и реке Јасенице, до разделног шахта број 1 (РШ1) који је планиран на **к.п.бр. 730/1 КО Наталинци**.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 8 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО ЖАБАРЕ

2290, 2293, 3853, 2292/2, 2297/1, 2297/2, 2298, 2299/1, 2299/2, 2299/3, 2300, 2306/1, 2306/2, 2307/1, 2307/3, 2307/2, 2312/2, 2563/2, 253/3, 2566, 2569/1, 2568/3, 3858, 2568/1, 2575, 2574, 2573, 2579, 3892, 2580, 2583/1, 3854, 2584, 2586/2, 2590, 2589/1, 2589/2, 2598, 2600/1, 2600/2, 2601, 2605, 2604, 2633, 2632, 2630, 2627, 2626, 2625, 2623/1, 2623/2, 2622, 2021, 2020, 2619, 2617, 2618, 2658, 3855, 2677/2, 2677/3, 2677/4, 2677/1, 2677/5, 2676, 2675, 2674, 2673/4, 2673/3, 2673/2, 2673/5, 2673/1, 2672, 3854, 2671/4, 2671/2, 2524/3, 2524/2, 2524/1, 2523, 2522, 2521, 2520/1, 2520/2, 2519, 2518/1, 2518/2, 2517, 3915

напомена: к.п.бр. 3915 КО Жабаре идентична је са к.п.бр. 2846 КО Јунковац

КО ЈУНКОВАЦ

2578, 2577, 2581/1, 2581/2, 2582, 2583, 2584/2, 2584/5, 2585/1, 2585/2, 2586/2, 2586/1, 2586/3, 2588, 1745/2, 1745/1, 2590/2, 2592, 2593, 2594, 2595/1, 2604/1, 2604/2, 2603/3, 2681, 2679, 1779, 1898, 2688, 2687/3, 1829/1, 1829/2, 1899/2, 1899/3, 1899/4, 1901, 2705, 2706/2, 2707, 1913, 2712, 2713, 2722, 2721, 2724/1, 2725, 2726, 2730, 2723/5, 2723/4, 2723/3, 2723/2, 2723/1, 2727, 2729, 2731/2, 2730/1, 2737/1, 2737/2, 2738, 2739, 2740/1, 2740/2, 2740/3, 1987/2, 2433, 2434, 2413, 2414/2, 2414/5, 2414/4, 2414/6, 2436, 2419, 2828, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432/1, 2850

напомена: к.п.бр. 2850 КО Јунковац идентична је са к.п.бр. 1452 КО Наталинци

КО НАТАЛИНЦИ

933, 935, 936/1, 936/2, 937, 938, 939, 941/3, 941/4, 941/5, 941/6, 944/1, 944/2, 945/2, 947/1, 947/2, 947/3, 947/4, 947/20, 948, 949/1, 949/2, 950/2, 950/1, 951, 952, 953, 977, 1445/2, 960, 974, 975, 972/1, 973/2, 973/3, 973/4, 970/1, 1445, 1004, 1006, 613/1, 1170, 618, 618/12, 618/11, 618/15, 618/13, 1448, 1449, 628/1, 629, 630/4, 630/2, 631/3, 631/2, 632/1, 633/3, 633/2, 633/1, 634/1, 635/1, 643/1, 652, 654, 663/1, 664/1, 675/1, 676/4, 677/4, 664/1, 675/1, 674/4, 677/3, 680, 681/1, 682/1, 683/1, 684/1, 685/1, 686/1, 734/1, 735/1, 735/2, 736/1, 737/1, 738/1, 730/1

КРАК 9 гасовода, у дужини пкп 160 метара, води се у правцу севера од разделног шахта број 1 (РШ1) до МРС „Наталинци“, која је планирана на **к.п. бр. 742/1 КО Наталинци**, капацитета око 3 000 м³/h.

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 9 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО НАТАЛИНЦИ

730/1, 1445/1, 742/1.

КРАК 10 гасовода, у дужини око 780 метара, води се у правцу истока од разделног шахта број 1 (РШ1) до границе са Општином Рача. **Овај правац гасовода предвиђен је да се, на локалитету Мошорин, споји са дистрибутивним челничним гасоводом из правца Раче, а који се снабдева природним гасом из ГМРС „Марковац“.**

Списак катастарских парцела преко којих прелази крак 10 дистрибутивног гасовода средњег притиска:

КО НАТАЛИНЦИ

730/1, 724/1, 723/4, 726, 717, 1465/1, 763/1, 713/3, 713/1, 712/4, 713, 712/2, 765/1, 765/2, 765/3, 765/4, 765/5, 772/1, 774/1, 774/2, 774/3, 774/5, 1463.

Бројеви катастарских парцела идентификовани су са катастарских подлога у размери 1:2500 и 1:1000. У току реализације овог инфраструктурног система могућа су мања одступања уколико дође до проблема техничке или имовинско-правне природе.

Јавно предузеће «СРБИЈАГАС», дало је сагласност на предложену трасу гасовода високог притиска и дистрибутивног гасовода средњег притиска број 06-03/16712 од 12.09.2011. године.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

- Целокупну електроенергетску мрежу и трафостанице градити у складу са важећим законима, стандардима, техничким прописима, препорукама и нормативима, посебно у складу са Законом о енергетици (Службени гласник РС бр. 57/11) и Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електро-енергетских водова називног напона од 1kV до 400kV (Службени лист СФРЈ бр. 18/92);
- планиране трафостанице 10/0,4kV градити као зидане, монтажано-бетонске (МБТС) или стубне (СТС);
- стубна трафостаница се може градити у линији постојећег надземног вода или ван њега на парцели власника (корисника);
- високонапонска, средњенапонска и нисконапонска мрежа се може градити надземно или подземно на пољопривредном земљишту, по могућности у већ постојећим електроенергетским коридорима, уз сагласност власника - корисника парцеле;
- средњенапонску 10 kV мрежу и нисконапонску мрежу на шумском земљишту градити подземно у путном појасу шумског пута или стази;
- око надземних 110 kV далековода обезбедити коридор ширине по 25 м од осе далековода са обе стране (30 м за далековод напона 400 kV), у коме се не могу градити објекти без сагласности власника далековода, а око 10 kV надземних водова обезбедити коридор од 5 м од проводника, са обе стране, у којем неће бити дозвољена градња, као ни засађивање високог растиња без претходне сагласности надлежног предузећа;
- висина најнижих проводника од тла треба да буде минимално 6 м за нисконапонску мрежу, односно 7 м за високонапонску мрежу (9 м за далековод 400 kV);
- у зонама заштите непокретног културног добра, зони пратећих путних садржаја, туристичким локалитетима, у централним деловима насеља, парковским површинама, у зонама са вишепородичним становањем, у радним зонама, комуналним површинама, као и зонама за спорт и рекреацију мрежу обавезно каблирати;
- дубина полагања каблова треба да буде најмање 0,8 м;
- каблове полагати у зеленим површинама или путном појасу поред саобраћајница и пешачких стаза, уз удаљеност мин. 1,0 м од коловоза и 0,5 м од пешачких стаза у насељима;
- ван насеља, за потребе садржаја предвиђених Планом, електроенергетску кабловску мрежу полагати у коридорима саобраћајница, некатегорисаних путева, шумским путевима и стазама, на пољопривредном земљишту уз сагласност власника (корисника) парцеле;
- на периферним деловима насеља мрежа ће бити ваздушна, грађена на бетонским и гвоздено решеткастим стубовима;

- у центру насеља, парковским површинама, зонама за спорт и рекреацију светиљке за јавно осветљење поставити на канделаберске стубове;
- у деловима насеља где је електроенергетска мрежа грађена надземно, светиљке јавног осветљења поставити на стубове електроенергетске мреже;
- за расветна тела користити натријумове изворе високог притиска или савременије осим у централној градској зони где се могу применити металхалогени или савременији извори;
- при паралелном вођењу енергетских каблова напона до 10 kV и телекомуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,50 м, односно 1,0 м за каблове напона преко 10 kV;
- при укрштању енергетских и телекомуникационих каблова угао укрштања треба да буде 90°;
- није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад телекомуникационих сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,50 м;
- паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни, при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,50 м;
- није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације;
- при укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода вертикално растојање мора бити веће од 0,30 м, а при приближавању и паралелном вођењу 0,50 м.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

- ТТ мрежа за потребе фиксне телефоније ће се претежно градити подземно на подручју Плана;
- Дубина полагања ТТ каблова треба да је најмање 0,8 м;
- Каблове полагати у зеленим површинама или путном појасу поред саобраћајница и пешачких стаза, уз удаљеност мин. 1,0 м од коловоза и 0,5 м од пешачких стаза у насељима;
- Ван насеља, за потребе садржаја предвиђених Планом, ТТ мрежу градити у коридорима саобраћајница, коридорима некатегорисаних путева на пољопривредном земљишту, шумским путевима и стазама, на пољопривредном земљишту уз сагласност власника (корисника) парцеле;
- Оптичке, коаксијалне и симетричне ТТ каблове полагати у регулационом профилу саобраћајница.
- У случају полагања каблова испод коловоза и на местима где се очекују већа механичка оптерећења тла, каблови се полажу кроз кабловску канализацију.
- Заштитни појас оптичког кабла је регулационе ширине 4 м (2x2 м) и одређује се према подужној оси оптичког кабла.
- Ширина коридора од 4 м поред површине под оптичким каблом у засебном рову или ТТ канализацији, довољна је за формирање чворишта (рачвање каблова, провода до успутних АТС централа).
- На деловима где оптички, коаксијални кабл пролази кроз индивидуалне парцеле регулациона ширина је као и код заштитног појаса 4 м (2x2 м).
- На делу где оптички кабл пролази кроз јавне површине (улице, саобраћајнице)-регулациона ширина је максимум 2 м.
- Кабал се полаже у ров ширине 0,4 - 0,6 м и дужине од 0,8 - 1,2 м у зависности од врсте земљишта и услова копања, тако што се претходно полаже две

заштитне PVC цеви Ø40мм, кроз једну се удува оптички кабл а друга служи као резерва. Заједно са заштитном цеви, испод и изнад ње се мора поставити слој песка дебљине 30 цм.

- Прелази преко путева, улица – оптичког и коаксијалног кабла врше се бушењем испод трупа пута на дубини минимум 1,5 м са утисковањем PVC цеви Ø110мм кроз које се постављају 2 РЕ цеви Ø40 мм или коаксијални кабал.
- При паралелном вођењу телекомуникационих и електроенергетских каблова напона до 10 kV најмање растојање мора бити 0,50 м и 1,0 м за каблове напона преко 10 kV.
- При укрштању најмање вертикално растојање од електроенергетског кабла мора бити 0,50 м, а угао укрштања око 90°;
- При укрштању телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода, канализације, вертикално растојање мора бити најмање 0,30 м;
- При приближавању и паралелном вођењу телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода и канализације хоризонтално растојање мора бити најмање 0,50 м;
- Услови за грађење подземне мреже кабловског дистрибутивног система (КДС) су исти као за подземну телекомуникациону мрежу фиксне телефоније;
- Слободностојећи антенски стубови, као носачи антена за ТТ, РБС, КДС и РТВ могу се градити у насељу, у привредним зонама, зонама кућа за одмор;
- Слободностојеће антенске стубове у насељима, као носаче антена градити ван централних зона насеља, ван зона заштите заштићеног културног и природног добра (појединачни локалитети);
- Телекомуникациона опрема за потребе ТТ, РБС, КДС и РТВ може бити постављена у помоћни објект у оквиру комплекса или парцеле, или унутар објекта, тј. на неки од постојећих објеката у насељу (објект ПТТ, објект дома културе, ватрогасни дом, силос, вишеспратница и др.)
- Ако се телекомуникациона опрема поставља у засебан комплекс, исти мора бити ограђен;
- Напајање електричном енергијом обезбедити са нисконапонске мреже 0,4 kV или из трафостанице;
- КДС мрежа се може поставити и на постојеће стубове електроенергетске и тт мреже у сагласности са власником исте, док се не стекну услови за подземну КДС мрежу.

II 2.2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ОСТАЛЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТЕ

Правила грађења односе се на намене у оквиру грађевинског подручја, пољопривредног, шумског и водног земљишта.

ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ

Општа правила

НАМЕНА ПРОСТОРА

Основна намена - Постојеће и планирано грађевинско подручје насеља се по правилу уређује и гради

- са претежно пословном наменом уз државни пут I реда,
- са мешовитом пословно стамбеном наменом уз државни пут II реда
- са претежно стамбеном наменом уз општински пута, насељске улица и некатегорисане путеве

Пословање подразумева: услуге, привређивање, јавне намене, објекте комуналне и друге инфраструктуре. Врста и капацитет намене дефинише се према карактеру зоне, ранга пута.

Претежна стамбена намена на постојећем и планираном грађевинском подручју насеља уз државне путеве се постепено трансформише, пренамењује за компатибилну мешовиту и пословну намену.

Компатибилне намене /као пратеће /мешовите и основне на парцели/ могу се градити под условом да парцела својом величином, обликом, конфигурацијом терена и условима за прикључак на саобраћајну и комуналну инфраструктуру пружа те могућности, уз услов обезбеђења свих функција објекта у оквиру основне парцеле као и намена у окружењу. Компатибилне намене дате су у посебним правилима.

Није дозвољена намена објеката који могу да угрозе основну намену са било ког аспекта. Забрањене су све делатности које би угрозиле животну средину: буком, вибрацијама, гасовима, мирисима, отпадним водама, и другим штетним дејствима, као и објекти који по архитектонско грађевинском склопу не одговарају карактеру захвата.

Типологија објеката

Грађевинске линије према суседним парцелама дефинишу типологију објеката:

- слободностојећи - објекат не додирује ни једну суседну границу грађевинске парцеле;
- у непрекинутом низу - објекат на парцели додирује обе бочне границе грађевинске парцеле); и
- у прекинутом низу или једнострано узидани ("двојни") - објекат на парцели додирује само једну бочну линију грађевинске парцеле.

Општа правила парцелације

Свака грађевинска парцела мора имати излаз на јавну површину односно улицу, непосредно или преко приступног пута, минимална ширина приступног пута дефинише се за сваку намену посебно..

Грађевинска парцела (планирана и постојећа) има површину и облик који омогућава изградњу објекта у складу са правилима о грађењу и техничким прописима.

Положај објекта на парцели

Положај објекта на парцели дефинише се грађевинском линијом у односу на:

- регулацију улице;
- границу суседне парцеле.

Удаљеност грађевинске линије објекта од регулационе линије:

Растојање грађевинске од регулационе линије државних путева I и II реда, одређује се према условима ЈП "Путеви Србије", на основу Закона о јавним путевима:

- растојање грађевинске од регулационе линије државних путева I реда, износи мин 20,0 m.

- растојање грађевинске од регулационе линије државних путева II реда, износи мин 10,0 m.

- растојање грађевинске од регулационе линије општинских путева, износи мин 5,0 m.

- растојање грађевинске од регулационе линије осталих путева, износи мин 3,0 m.

Уколико постојећи објекат (квалитетан) делом излази испред планом дефинисане грађевинске линије (односи се на објекте уз општинске и остале путеве), задржава се уз могућу реконструкцију, адаптацију и санацију, уколико не омета саобраћајну прегледност или суседа на планираној грађевинској линији, а доградња, изградња и надоградња су могуће само иза планом дефинисане грађевинске линије.

За објекте који имају индиректну везу са јавним путем преко приватног пролаза грађевинска линија се утврђује кроз Локацијску дозволу.

Положај објекта у односу на границе суседне парцеле дефинише се за сваку намену посебно

Све грађевинске линије у границама парцеле морају бити постављене тако да не ометају функционисање објекта на парцели, инфраструктурну мрежу, као и објекте на суседним парцелама.

Индекси

У обрачун индекса заузетости и изграђености улазе сви објекти на парцели Подрумска етажа се не обрачунава у БРГП. Сутеренска етажа, чисте висине мах 2,4m, се не обрачунава у БРГП

Висинска регулација

Кота пода приземља је мин 0,2m а мах 1,2m од најниже коте терена уз објекат.

Висина етажа се одређује према намени .

Објекти могу имати подрумске или сутеренске просторије ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе, искључиво за помоћни или пословни простор.

Правила за постојеће објекте

За изграђене објекте чија су међусобна удаљења и растојања од граница парцеле мања од вредности утврђених овим правилима, у случају реконструкције, на странама ка суседу није дозвољено постављати отворе ниског парапета.

Уколико је постојећи објекат мањи од могућег планираног на основу индекса датих овим Планом, могућа је доградња, односно надградња, уколико се може обезбедити потребан број паркинг места на парцели, уз поштовање следећих услова:

- надградња и доградња мора бити изведена у складу са постојећим објектом

- није дозвољено формирање отвореног степеништа за савладавање спратних висина на фасади објекта већ дограђена степеништа морају бити заштићена од спољних утицаја;

Други објекат на грађевинској парцели

На парцели се може лоцирати два или више објеката основне и пратеће намене у оквиру индекса изграђености и искоришћености земљишта, поштујући сва остала правила грађења, уколико правилима за појединачне намене није другачије прописано.

Минимална удаљеност објеката на истој парцели износи најмање 1/2 висине вишег објекта.

Приступ и смештај возила

Смештај возила за основну и пратећу намену искључиво на парцели, уз препоруку да се претежни капацитет реализује у оквиру објекта (основног или помоћног) према намени.

Правила за позиционирање грађевинских елемената објеката

Позиционирање отворених спољних степеница:

- Отворене спољне степенице могу да се поставе на предњи део објекта ако је грађевинска линија 3,0m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,90m. Уколико овакве степенице савлађују висину преко 0,90m, онда улазе у габарит објекта.

Правила за архитектонско обликовање објеката

Објекти који су у режиму заштите непокретних културних добара или се налазе у зони заштите, усклађују се са условима надлежног Завода за заштиту споменика културе

Објекти се раде квалитетно од стандардних материјала и носе обележја своје намене.

Уређење парцеле

Основно уређење обухвата нивелацију, зелене површине, партер и одводњавање.

Парцела се уређује у свему према намени поштујући обликовне вредности предела уз употребу аутохтоног зеленила и максималну примену природних материјала у обради партера.

Минимални проценат зелених површина на парцели прописан је у оквиру посебних правила грађења за сваку намену.

Терен се уређује уз максимално очување конфигурације, а у случајевима неопходног каскадирања примењивати терасе, шарпе, насипе и потпорне зидове обрађене природним материјалима, уз услов да не мењају природно отицање воде на штету суседних грађевинских парцела и објеката. Одводњавање са грађевинске парцеле вршити слободним падом или риголама према улици. Површинске воде са једне парцеле не могу се усмеравати према другој.

Правила за ограђивање грађевинске парцеле

Грађевинске парцеле могу се ограђивати зиданом оградом до максималне висине од 0,90 m (рачунајући од коте тротоара) или транспарентном оградом до висине од 1,40 m.

Ограда грађевинских парцела привредних и комерцијалних објеката (радни и пословни објекти привредно-радних зона, складишта, радионице и сл.) може бити зидана или транспарентна до максималне висине 2,20 m.

Парцеле чија је кота нивелете виша од 0,90 m од суседне, могу се ограђивати транспарентном оградом до висине од 1,40 m која се може постављати на подзид чију висину одређује надлежна општинска служба.

Суседне грађевинске парцеле могу се ограђивати "живом" (зеленом)

оградом која се сади у осовини границе грађевинске парцеле или транспарентном оградом до висине 1,40 m (или евентуално пуном зиданом оградом до висине 1,40 m уз сагласност суседа).

Ограђивање грађевинских парцела за намене које се по закону ограђују, врши се на начин који је утврђен одређеним правилником.

Основни безбедносни услови везани су за примену сеизмичких и противпожарних прописа. Код већих радова потребно је извршити испитивања стабилности терена.

Посебна правила

1. СТАНОВАЊЕ у сеоским насељима (ван општинског центра)

основна намена: становање (породични стамбени објекти пољопривредних, мешовитих и непољопривредних домаћинстава са мах. четири стамбене јединице).

компатибилне намене: (које се могу наћи као пратеће и доминантне на парцелама) су:

- пословање: услужне делатности, туристичке услуге, занатске услуге, верски објекти, мешовито пословање, привређивање- производни погони који су еколошки и функционално могући према законским прописима који регулишу заштиту животне средине тј. производња најнижег нивоа (мала привреда, производно занатство, мали производни погони, тзв. "породична предузећа" - посебно делатности прилагођене захтевима пољопривредне производње, у оквиру развоја заснованих на коришћењу локалних ресурса). Дозвољене делатности, врста и капацитет, дефинишу су у зависности од карактера целине, услова за прикључак на инфраструктуру, заштите животне средине.

- јавне намене (у јавном или приватном власништву): образовање и васпитање, социјална заштита, здравство, култура, информисање, спорт и рекреација, зеленило под условом да задовоље све нормативе и критеријуме за одговарајућу делатност и услове непосредног окружења.

- комунални и саобраћајни објекти у функцији становања и компатибилних намена

Врста и намена објеката који се могу градити:

- породични стамбени или стамбено-пословни објекти;
- породични стамбено-производни објекти;
- економски објекти;
- пословни објекти (из домена дозвољених делатности за грађевинска подручја насеља);
- производни објекти (из домена дозвољених делатности за ова подручја);
- објекти инфраструктуре, јавни објекти и површине.

На једној грађевинској парцели се може градити више објеката различите намене, као и помоћни и пратећи објекти у функцији основне намене, с тим да морају да буду испоштовани услови дефинисани правилима за изградњу појединих врста објеката.

Није дозвољена намена објеката који могу да угрозе животну средину буком, вибрацијама, гасовима, мирисима, отпадним водама, и другим штетним дејствима, као и објекти који по архитектонско грађевинском склопу не одговарају карактеру захвата и по захтеву за инфраструктурно опремање могу угрозити основну намену на парцели и окружењу.

1.1. Правила за породичне стамбене објекте

Основни тип изградње

Објекти се граде као слободностојећи или двојни
Непрекинути низ могућ уз државне путеве.

Величина парцеле

- за непољопривредна домаћинства - мин. 4,0ара
- за мешовита домаћинства - мин. 6,0ара
- за пољопривредна домаћинства - мин. 10,0ари

ширина фронта грађевинске парцеле

- за непољопривредна домаћинства - мин. 10,0m.
- за мешовита и пољопривредна домаћинства - мин. 15,0 m
- минимална ширина економског приступног пута на парцели је 3,5m.
- најмања ширина приступног стамбеног пута је 2,5 m, под условом да је габарит објекта ближи од 25,0 m од ивице коловоза, због испуњености противпожарних услова.

Код препарцелације и парцелације по дубини минимална ширина пролаза је 3,5 m.

Положај објекта на парцели

Растојање грађевинске од регулационе линије путева - према општим правилима грађења

Међусобна удаљеност спратних сеоских стамбених објеката је пола висине вишег објекта а не мање од 6,0 m, а приземних слободностојећих мин 4,0m. За изграђене сеоске објекте који су међусобно удаљени мање од 3,0 m не могу се на суседним странама предвиђати отвори стамбених просторија.

Растојање основног габарита (без испада) слободностојећег стамбеног објекта (на делу бочног дворишта северне оријентације) и линије суседне грађевинске парцеле је 2,5 m, а двојних 4,0 m. За изграђене стамбене објекте чије је растојање до границе грађевинске парцеле мање од ових вредности, не могу се на суседним странама предвиђати отвори стамбених просторија.

За сеоске објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза удаљење грађевинске од регулационе линије, утврђује се Локацијском дозволом, према врсти изградње и применом претходних правила.

Индекси изграђености и заузетости

- индекс изграђености

- мах 0,6 уз општинске путеве, насељске улице и некатегорисане путеве
- мах 0,8 уз државне путеве II реда
- мах 1,0 уз државне путеве I реда

- индекс заузетости

- мах 40% уз општинске путеве, насељске улице и некатегорисане путеве
- мах 50% уз државне путеве I и II реда

- зелене површине мин 30% површине парцеле

Спратност објекта

- мах П+1+Пк уз општинске путеве и насељске улице
- мах П+2 уз државне путеве I и II реда

Други објекат на грађевинској парцели

На парцелама већим од 6,0 ари може се градити више објеката. Други објекат гради се као слободностојећи објекат или двојни. Обавезно обезбедити

прилаз ка јавној површини минималне ширине 2,5 m за стамбене намене, мин 3,5m за остале (пратеће) намене. Максимална висина објекта у дубини парцеле је П+1.

Приступ и смештај возила

Смештај возила за основну и пратећу намену искључиво на парцели, уз препоруку да се претежни капацитет реализује у оквиру објекта (основног или помоћног) према:

- 1 паркинг место /2 стамбене јединице 1 стамбену јединицу,
- за возила за обављање пољопривредне делатности – у помоћном објекту у економском делу дворишта

Паркинг просторе радити комбиновано са високим зеленилом

Овај објекат не сме угрозити квалитет намене на суседним парцелама.

Архитектонско-грађевинска структура и обрада

Сви програми и објекти морају носити одлике своје намене уз примену традиционалних елемената архитектуре и природних материјала у завршној обради.

Пратећи објекти привређивања треба да буду функционално и савремено опремљени, уз примену савремене технологије.

Заштита животне средине, технички, санитарни и безбедоносни услови

Код увођења програма пословања, обавезно се дефинише карактер програма и мере заштите на локацији, са свим елементима заштите у оквиру објекта, инсталација, опреме, парцеле и захвата. са искључењем из програма реализације свих оних који по условима коришћења и заштите, односно намени, не одговарају карактеру целине, односно према потреби се ради документација са аспекта заштите животне средине.

Опремање грађевинске парцеле (минимални ниво комуналне опремљености) подразумева:

- приступ јавном путу
- интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама) или повезивање на локални водовод,
- прикључење на електроенергетску и телекомуникациону мрежу.

1.2. Правила за изградњу помоћних и економских објеката на парцели и организацију дворишта пољопривредног домаћинства

Парцеле пољопривредног домаћинства садрже:

- *стамбено двориште* садржи: објекте за становање и помоћне објекте уз стамбени објекат (летња кухиња, гаража, остава, радионица, надстрешница и сл.).
- *економско двориште* уређује се према врсти пољопривредне производње садржи економске и помоћне објекте. Економски објекти су објекти за смештај стоке, производни објекти, објекти за прераду пољопривредних производа, објекти за складиштење пољопривредних производа, а помоћни гараже и надстрешнице за пољопривредну механизацију, машине и возила. Економско двориште се обавезно ограђује. Економско двориште се може формирати као посебна грађевинска парцела, уз услов да у економском делу налази објекат привређивања.
- најмања ширина приступног економског пута на парцели је 3,5m;
- на парцели са нагибом терена према јавном путу (навише), у случају нове изградње, стамбено двориште се поставља на највишој коти; економски објекти се постављају на грађевинској линији, чије се растојање од регулације

повећава за најмање 3,0 m зеленог појаса у односу на правила за положај грађевинске линије стамбених објеката.

- на парцели са нагибом терена од јавног пута (наниже), у случају нове изградње, стамбено двориште се поставља на највишој коти, уз јавни пут.
- *помоћни објекат* се гради иза грађевинске линије основног објекта, са удаљеношћу од суседне парцеле мин. 3.5м. Изузетно: када је природни терен у нагибу већем од 12% од нивелете саобраћајнице, помоћни објекат (гаража са мах. 2 паркинг места), може се градити између регулационе и грађевинске линије, на коти саобраћајнице, а на мин. 5,0 м од регулационе линије.
- *партерни објекат* је специфичан отворени или затворени објекат партерног програма: баштенски павиљон, трем и сл. Може се градити на грађевинској линији основног објекта. Отворени објекат површине до 25m² се не обрачунава у индекс изграђености.
- *економски објекти* - максимална спратност је (По)+П(ВП)+Пт. Висина ових објеката је стандардна по ЈУС-у за предвиђену намену. Објекти за држање стоке и нужници морају да имају санитарно исправну септичку јаму, уз обезбеђено одвођење воде или њено биолошко пречишћавање. Ђубришне јаме морају, осим санитарно исправне септичке јаме, да имају и осочару. Површинске или отпадне воде из економског дела дворишта одводе се регулисано до ђубришне јаме, обавезно у случају када се економско двориште налази уз јавни пут.

међусобна удаљеност објеката:

- растојање ђубришта и пољског клозета од стамбеног објекта, бунара, односно живог извора воде је минимално 20 m, и то само на нижој коти;
- минимално удаљење септичке јаме од стамбеног и других објеката на парцели, од објеката суседних парцела, дефинисати у складу са Правилником
- међусобна растојања економских објеката различите врсте зависе од организације економског дворишта, с тим да се прљави објекти могу постављати само низ ветар у односу на чисте објекте;
- ако се економски делови суседних парцела непосредно граниче, растојање нових економских објеката од границе парцеле је минимално 1 m;
- ако се економски део једне парцеле непосредно граничи са стамбеним делом друге парцеле, растојање нових економских објеката у односу на стамбени објекат на другој парцели се утврђује: за сточну стају мин. 15 m, за ђубриште и пољски клозет мин. 20 m, и то само на нижој коти;

1.3. Правила за услуге-комерцијалне намене у стамбеном ткиву

Услуге се организују:

- Као самостални објекат на парцели
- У оквиру стамбеног дела дворишта у оквиру основног и /или других објеката

За комерцијалне објекте у стамбеном ткиву важе иста правила урбанистичке регулације и парцелације (индекс изграђености, индекс заузетости, спратност, парцелација, позиционирање објекта на парцели, итд.) као за стамбено ткиво у складу са типологијом изградње. Поред општих и правила за становање, важе и следећа правила:

- приступи/улази у јединице комерцијалног објекта морају бити одвојени од улаза у стамбени део објекта или организовани тако да не ометају коришћење стамбеног простора;
- уколико јединица комерцијалног објекта нема директан приступ на саобраћајницу, мора имати обезбеђен колски прилаз минималне ширине 3.50 m;

- паркирање на парцели: 1 паркинг место на 70 m² нето површине,
- организација парцеле комерцијалног објекта мора бити таква да не угрожава функционисање контактних парцела друге намене;
- својим изгледом, материјализацијом и волуменом, комерцијални или привредни објекат не сме да наруши архитектонски и урбанистички концепт окружења; објекат не може бити изграђен као монтажни објекат или изграђен од некавалитетних материјала;
- није дозвољено складиштење и депоновање материјала и робе у отвореном простору на парцели/дворишту, већ се основни и пратећи процеси морају обављати у оквиру организованих делова објекта;

Опремање грађевинске парцеле (минимални ниво комуналне опремљености) подразумева:

- приступ јавном путу
- интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама) или повезивање на локални водовод,
- прикључење на електроенергетску и телекомуникациону мрежу.

Реализација:

За изградњу објекта услуга/комерцијалне намене у стамбеном ткиву на парцелама већим од 0,5 ха ради се урбанистички пројекат

1.4. Правила за услуге туризма у стамбеном ткиву

1. Као самостални објекат на парцели -према правилима за ТУРИЗАМ
2. У оквиру стамбеног дела дворишта у оквиру основног и /или других објеката :

- површина парцеле: мин 10,0 ари, уз примену норматива 70m² површине парцеле/1 лежај,
- врста туристичке услуге: собе за издавање у оквиру основног или посебног објекта на парцели, пансионски смештај или куће/станови за одмор.
- паркирање на парцели, број паркинг места - према категорији и Правилнику

Остало у свему према правилима урбанистичке регулације и парцелације (индекс изграђености, индекс заузетости, спратност, парцелација, позиционирање објекта на парцели, итд.) као за стамбено ткиво.

Опремање грађевинске парцеле (минимални ниво комуналне опремљености) подразумева:

- приступ јавном путу
- интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама) или повезивање на локални водовод,
- прикључење на електроенергетску и телекомуникациону мрежу.

Реализација:

За изградњу објекта туризма у стамбеном ткиву на парцелама већим од 0,5 ха ради се урбанистички пројекат.

1.5. Правила за производне делатности у стамбеном ткиву

Појединачни привредни садржаји у склопу стамбеног ткива могу се организовати као:

- самостални објекат на парцели - на парцели површине мин 10,0 ари

- у оквиру другог (других) објекта на парцели, у стамбеном или економском делу
 - на парцели површине мин 10,0 ари
 - ширина фронта грађевинске парцеле - мин 15,0m.
- Могућа је етапност реализације, према сагледавању концепта целине.

Положај објекта на парцели

Растојање грађевинске од регулационе линије – према општим правилима Удаљење грађевинских линија новоизграђених објеката или доградњи од границе суседних парцела је 1/2 висине објекта, а мин 4,0m уз обезбеђење противпожарног пута и заштитног зеленог појаса

Минимално удаљење објекта на истој парцели је 1/2 висине објекта а мин 4,0m.

Спратност објекта

Максимално П+1

Индекси

- индекс изграђености - максимално 0,6.
- индекс заузетости - максимално 50%
- технолошке и саобраћајне површине - максимално 30%.
- зеленило - мин. 20%.

Опремање грађевинске парцеле привређивања подразумева обезбеђење:

- приступног пута
- водоснабдевања,
- прикупљања и пречишћавања отпадних вода,
- прикључка на електроенергетску и телекомуникациону мрежу,
- манипулативног простора и паркинга за различите врсте возила,
- посебне просторије са посудама за прикупљање отпада,
- заштитног растојања од суседних парцела подизањем заштитног зеленог појаса ширине мин 3,0m у границама грађевинске парцеле, према суседним парцелама са стамбеном и другом наменом.
- предвиђених мера заштите животне средине.

Приступи/улази у јединице привредног објекта морају бити одвојени од улаза у стамбени део објекта или организовани тако да не ометају коришћење стамбеног простора.

Уколико јединица малог производног погона нема директан приступ на саобраћајницу, мора имати обезбеђен

- колски прилаз минималне ширине 3.50 m;
- паркирање за возила за обављање делатности привређивања на парцели уз обезбеђење манипулативног простора. Број паркинг места према нормативу за сваку делатност; технолошке површине, претоварно-манипулативне површине и паркинг површине за теретна возила -иза основног објекта

Организација парцеле производног погона мора бити таква да не угрожава функционисање контактних парцела друге намене.

Својим изгледом, материјализацијом и волуменом објекат не сме да наруши архитектонски и урбанистички концепт окружења, односно не може бити изграђен као монтажни објекат или објекат изграђен од некавалитетних материјала.

Није дозвољено складиштење и депоновање материјала и робе (отпадни материјали, грађевински материјали, ауто-отпади и сл.) у отвореном простору на парцели/дворишту, већ се основни производни и пратећи процеси морају обављати у оквиру организованих делова објекта;

Реализација:

За изградњу објекта привређивања, на парцелама већим од 0,5 ha ради се урбанистички пројекат а по потреби и процене утицаја на животну средину

2. ПРИВРЕЂИВАЊЕ

Комерцијални и привредни објекти могу бити организоване као:

- појединачни садржаји у стамбеном ткиву;
- комплекси у радним зонама

2.1. Правила за појединачне комерцијалне и привредне садржаје у стамбеном ткиву дата су у поглављу СТАНОВАЊЕ

2.2. Привредни комплекси у привредним-радним зонама/комплексима/ локалитетима на површинама овим планом доминантно намењеним за ову намену, и у иницираним зонама градње овом врстом објеката:

Намена

Комерцијално-пословни комплекси су комплекси различите величине са доминантном комерцијалном наменом. Они могу бити у оквиру осталих компатибилних намена, самостално или најчешће су то комерцијални и пословни објекти у склопу привредних зона: трговина, занатство, пословне, финансијске услуге, велетржнице, складишта, дистрибутивни центри и други видови пословања.

Производни комплекси су већи производни погони или локације намењене разноврсним привредним активностима: индустријски погони, складишта, робно-транспортни центри, објекти саобраћајне привреде и др.

Комплекси у привредним зонама углавном су организовани као вишефункционални мешовити производно – комерцијални комплекси. Дозвољене су све групе делатности осим оних које угрожавају животну средину (земљиште, ваздух и воду).

Компатибилне намене: пословање, зеленило, површине и објекти јавне намене, објекти пратеће саобраћајне и комуналне инфраструктуре, а за комерцијално пословне комплексе и становање

Типологија

Објекти су најчешће слободностојећи

Дозвољена је изградња више објеката основне и пратеће намене на парцели. Дозвољена је изградња помоћних објеката: гараже, оставе, настрешнице, тремови и слично иза основног објекта

Могућа етапност реализације према сагледавању концепта целине.

Правила парцелације

За комерцијално пословне зоне:

- минимална величина парцеле је 16,00ари
- минимална ширина фронта према улици = 20,00 m

За производне комплексе:

- минимална величина парцеле = 20,00ари
- минимална ширина фронта према улици = 24,00 m

Положај објекта на парцели

- растојање грађевинске од регулационе линије –према општим правилима. У простору између регулационе и грађевинске линије може се поставити –

информациони и контролни пункт комплекса.

- растојање грађевинских линија од бочних и задњих граница парцеле је мин 1/2 висине објекта, а мин 6,0 m, уз обезбеђење противпожарног пута и заштитног зеленог појаса

- минимално удаљење објеката на истој парцели је 1/2 висине објекта, уз задовољење технолошких, противпожарних и осталих услова а мин 6.0 m.

- према јавној површини (саобраћајници) треба лоцирати комерцијалне објекте, административну или управну зграду или садржаје којима приступају посетиоци (изложбени салони, продајни простори, изложбени плато и сл.)

- у залеђу парцеле - производни објекти (производне хале, магацини, складишта и сл.).

Спратност објекта

- максимална спратност комерцијално-пословних објеката у комплексу је П+2.

- максимална висина привредних- производних објеката је 16,0m. Ово ограничење се не односи на технолошке и посебне објекте комплекса (чија се површина не урачунава у корисну БРГП: димњаци, торњеви и сл.).

Индекси

| | |
|-------------------------------------|----------|
| - Индекс заузетости парцеле | мах 50% |
| - Технолошке и саобраћајне површине | мах 30% |
| - Индекс изграђености | мах 1,0 |
| - Зелене површине | мин. 20% |

Приступ и смештај возила

- приступни пут за везу са јавним путем је минималне ширине 5,5 m с радијусом кривине прикључка од минимум 10-12 m, с тим да се приступ парцели поставља с једним улазом-излазом;

- смештај возила (теретних и путничких) је на парцели уз обезбеђење манипулативног простора. Постоји могућност формирања заједничког паркинга. Број паркинг места према нормативу за сваку делатност.

Уређење парцеле

Минимални проценат озелењених површина у комплексу је 20%.

У оквиру комплекса предвидети подизање појасева заштитног зеленила минималне ширине појаса заштитног зеленила:

- 2.0 m од бочних и задње границе парцеле; и

- 5.0 m према путу

- 5,0m на контакту са изграђеним или планираним стамбеним зонама

- сва неопходна заштитна одстојања - од суседа, појасеви санитарне заштите и др., морају се остварити унутар саме парцеле.

- у оквиру комплекса није дозвољено планирање и уређење површина за отворене депоније већ је неопходно предвидети посебне просторе за сакупљање, примарну селекцију и одношење комуналног и индустријског отпада.

- складиштење материјала и робе на отвореном делу парцеле не сме бити организовано у делу парцеле према јавној површини (улици), већ мора бити визуелно заклоњено објектима или зеленилом.

- технолошке површине, претоварно-манипулативне површине и паркинг површине за теретна возила -иза основног објекта

- оградавање парцеле према карактеру комплекса и намени објекта

Обавезно опремање грађевинске парцеле привређивања подразумева

обезбеђење:

- приступног пута,
- водоснабдевања,
- прикупљања и пречишћавања отпадних вода,
- прикључка на електроенергетску и телекомуникациону мрежу,
- манипулативног простора и паркинга за различите врсте возила,
- посебне просторије или ограђеног простора са посудама за прикупљање отпада,
- заштитног растојања од суседних парцела и објеката и подизање заштитног зеленог појаса у границама грађевинске парцеле, према зонама и суседним парцелама са стамбеном и другом наменом.
- предвиђених мера заштите животне средине.

За скупне локације (комплекси и локалитети) могу се предвидети заједнички сервиси као што су: техничко одржавање и опслуживање инфраструктурних, складишних и производних објеката, служба обезбеђења и надзора, логистичка подршка и др.

Потребна је процена о потреби израде одговарајућег елабората заштите

Реализација:

- за комплексе површине до 0,5 ха – директно на основу Просторног плана
- за комплексе површине преко 0,5 ха – на основу урбанистичког пројекта
- за сложене програме и комплексе где је потребно увођење јавних површина /саобраћајних и објеката комуналне инфраструктуре/ ради се план детаљне регулације

3. ТУРИЗАМ

Намена објеката

Туристички објекти и комплекси у складу са Законом о туризму

Објекти намењени туризму могу бити:

- смештајни: хотели, мотели, кампинг плацеви и сл.;
 - комерцијални: продајни објекти за снабдевање корисника туристичких зона и сл.
 - угоститељски: ресторани, кафеи и сл.;
 - рекреативни и спортски: отворени и затворени базени, игралишта итд.
- Могуће пратеће намене: компатибилне услуге и јавне намене

Правила парцелације

Смештајни објекат:

Минимална величина парцеле 10,0 ари, уз обезбеђење нормативног односа површине парцеле и смештајног капацитета - мин 80 m²/ лежају

Према просторним могућностима, парцела се формира (увећава или дели) првенствено у циљу прилагођавања правилима грађења и трансформације у вишу категорију објеката туризма.

Угоститељски објекат, површина парцеле - мин 4,0 ара

Положај објекта на парцели

Грађевинска линија у односу на регулацију - према општим правилима

Удаљеност објекта од суседне парцеле - половина висине објекта, а не мање од 4,0 m

Међусобна удаљеност слободностојећих објеката је најмање половину висине вишег објекта.

Индекси заузетости и изграђености

- индекс заузетости мах 50%
- индекс изграђености мах 1,0
- зелене површине мин 30%.

Спратност објеката

Максимална спратност објеката П+1, за веће комплексе П+1+Пк,

Други објекти на парцели

Могућа је изградња више објеката основне и пратеће намене на парцели.

Дозвољена је изградња помоћних објеката у функцији основне намене (помоћни простор за огрев, одлагање смећа и сл.). иза основног објекта

Сви објекти морају бити стилски усклађени.

Приступ и смештај возила

Паркирање на парцели.

Нормативи за паркирање у складу са категоријом објекта према важећем Правилнику.

Правила за слободне и зелене површине на парцели

Објекат намењен туризму треба интегрисати са природним окружењем у коме се налази. Обрада партера -природним материјалима

Реализација

- за парцеле/ комплексе површине до 0,5ha – директно на основу Просторног плана
- за парцеле/ комплексе површине преко 0,5ha – на основу урбанистичког пројекта
- за сложене програме и комплексе различитих намена где је потребно увођење јавних површина /саобраћајних и објеката комуналне инфраструктуре/ ради се план детаљне регулације.

4. КУЋЕ ЗА ОДМОР

Реализују се директно на основу овог Просторног плана у зонама инициране градње овом врстом објеката, у зонама претежне намене становања ниских густина ван појасева државних путева.

- Објекти не подразумевају пратећу намену
- Објекти се граде као слободностојећи
- Минимална површина новоформиране парцеле је 4,0ара.
- Код препарцелације по дубини минимална ширина пролаза је 3,0 m
- Минимална ширина грађевинске парцеле је 10,0 m;
- Објекат се поставља
 - у односу на регулацију- према општим правилима
 - у односу на суседну парцелу – према правилима за породичне стамбене објекте
- Индекс изграђености мах 0.3
- Индекс заузетости мах 25%
- Зелене површине –минимум 50%површине парцеле
- Максимална спратност објеката је П+Пт
- Примењује се традиционалан архитектонски стил градње.

Не постоји обавеза ограђивања парцела.

Дозвољена је изградња помоћних објеката: радионице, гараже, оставе, партерни објекти, стаклене баште и сл. максимална површина 50m².

Остало у свему према правилима за помоћне објекте

ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, вршиће се према условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту ("Сл. гласник РС", бр. 62/06, 65/08 и 41/09).

На пољопривредном земљишту је, начелно, забрањена изградња. Дозвољено је изузетно изградња објеката компатибилних основној намени, и то:

- појединачни економски објекти у функцији пољопривреде - реализује се директно на основу овог Плана и Закона

- пословни објекти у функцији пољопривреде - објекти складиштења и прераде пољопривредних производа, магацини репроматеријала (семе, вештачка ђубрива, саднице), објекти за смештај пољопривредне механизације, објекти за производњу воћа и поврћа у затвореном простору (стакленици, пластеници), објекти за производњу гљива, сушаре за воће и поврће, хладњаче, објекти за финалну прераду пољопривредних производа, објекти намењени за интензиван узгој стоке, перади и крзнаша (фарме, кланице.) и сл., на пољопривредном земљишту ниже бонитетне класе;

- изградња објеката инфраструктуре, јавних објеката или јавних површина, и то првенствено на земљишту ниже бонитетне класе, у складу са правилима уређења и грађења за ту врсту објеката. Изградњу објеката инфраструктуре на пољопривредном земљишту могуће је реализовати директно на основу одредби овог Плана, под условом да се трасе инфраструктуре воде парцелама некатегорисаних пољопривредних или јавних путева, У случају изградње на земљишту ван ових парцела спровођење се врши према Закону (на основу урбанистичког плана).

- изградња објеката/комплекса за коришћење обновљивих извора енергије (биомасе и сл.) на пољопривредном земљишту реализује се у складу са правилима, стандардима и нормативима за ову врсту објеката и уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде.

- изградња стамбених, пословних и стамбено-пословних објеката заокруживањем постојећих грађевинских подручја насеља у зонама у којима је започета изградња, изградња на ободним парцелама до границе грађевинског подручја, по правилима уређења и грађења за суседну зону у грађевинском земљишту, и то уколико на парцели постоје услови за минимални стандард комуналне опремљености, који подразумева приступ на пут, електроенергетску мрежу интерни систем водовода и канализације -реализује се директно на основу овог Плана и Закона.

- Стамбени објекти у функцији пољопривредне производње изван грађевинског подручја, могу да се граде само за властите потребе и у функцији обављања пољопривредне делатности, по правилима уређења и грађења за ову намену-реализује се директно на основу овог Плана и Закона о пољопривредном земљишту.

- Изградња објеката туризма, затим спорта и рекреације и других програма реализује се под условом да је утврђен општи интерес за ову намену и да она не угрожава јавни интерес и животну средину, у складу са правилима грађења утврђеним у овом Плану. Изградња је могућа на парцелама које имају основне инфраструктурне претпоставке (приступ на пут, минимални ниво комуналне опремљености - електричну енергију, интерни систем водовода и канализације).

На парцелама до 0,5 ha изградња директно на основу овог Плана и Закона, на парцелама већим од 0,5 ha изградња на основу Урбанистичког пројекта

- изградња објеката из члана 133. Закона о планирању и изградњи, израдом урбанистичког плана

- Потребна је процена одговарајуће општинске службе о потреби израде елабората заштите животне средине.

Општа правила:

На пољопривредном земљишту је у начелу забрањена парцелација мање површине од 0.5 ha .

На постојећим катастарским парцелама површине мање од 0,5 ha, уколико испуњавају све услове прописане овим принципима и правилима, дозвољена је изградња у складу са одредбама Плана.

Величина парцеле (комплекса) на којој је могућа изградња објеката у функцији примарне пољопривредне производње утврђује се зависно од врсте и интензитета производње.

За позиционирање производних објеката који су у функцији пољопривреде примењују се минимална заштитна одстојања у складу са наменом.

Правила за изградњу појединачних економских објеката у функцији пољопривреде:

- објекти за смештај пољопривредних машина и алатки, репроматеријала и сл.

- реализација директно на основу одредби овог Плана, издавањем локацијске дозволе, уколико објекти не захтевају посебне инфраструктурне услове,

- максимална бруто површина објеката утврђује се према односу изградње 1:50 (1,0 m² бруто површине објекта на 50,0 m² парцеле);

- могућа је изградња стамбеног простора у оквиру објеката, површине до 50% укупне бруто развијене површине објекта;

- спратност објекта – П (приземље);

Правила за изградњу објеката у функцији пољопривреде

- реализација директно на основу одредби овог Плана, издавањем локацијске дозволе, уколико објекти не захтевају посебне инфраструктурне услове, за парцеле веће од 1,0 ha ради се урбанистички пројекат

- могућа је изградња, поред пословних објеката у функцији пољопривреде и пратећих објеката који су у њиховој функцији;

- могућа је изградња стамбеног/смештајног простора у оквиру горе наведених пословних објеката, и то максималне површине до 100,0 m²;

- минимална површина парцеле за пословне објекте у функцији пољопривреде или је 0,5 ha; изузетно, ове објекте је могуће градити и на постојећој парцели мање површине, али не мање од 0,25 ha;

- максимални индекс заузетости парцеле је 40%;

- максимални индекс изграђености 0,5;

- минимална заступљеност уређених зелених површина на парцели је 25%;

- спратност објеката – максимално П (приземље), изузетно П+Пк (приземље и поткровље) за управне објекте / делове објекта у оквиру комплекса;

- минимални ниво комуналне опремљености за ове садржаје је: приступ јавном путу, прикључење на електроенергетску мрежу, интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама);

- у оквиру комплекса је неопходно обезбедити услове за приступ и паркирање возила за сопствене потребе;

- у оквиру комплекса је неопходно обезбедити услове за одлагање комуналног и другог отпада, у складу са прописима и планираном наменом.

Правила за изградњу објеката у функцији туризма, спорта и рекреације :

- могућа је изградња, поред објекта/објеката основне намене, и пратећих објеката и садржаја који су у њиховој функцији;

- реализација на основу урбанистичког плана;

- минимална површина парцеле за пословне објекте у функцији еко- или етно-туризма је 0,5 ha; изузетно, ове објекте је могуће градити и на постојећој парцели мање површине, али не мање од 0,25 ha;

- максимални индекс заузетости парцеле је 40%, а максимални индекс изграђености 0,6;

- минимална заступљеност уређених зелених површина на парцели је 25%;

- спратност објеката – максимално П+1 (приземље и спрат), изузетно П+1+Пк (приземље, спрат и поткровље) за објекте угоститељско-смештајног карактера и веће комплексе ;

- минимални ниво комуналне опремљености за ове садржаје је: приступ јавном путу, прикључење на електроенергетску мрежу, интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама);

- у оквиру комплекса је неопходно обезбедити услове за приступ и паркирање возила за сопствене потребе, као и површине за одлагање комуналног отпада.

- терене за спорт и рекреацију са завршном обрадом од бетона свести на најмању могућу меру

- озелењавање и уређење простора урадити максималном употребом природних материјала, аутохтоног зеленила усклађеног са околним простором.

ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

На шумском земљишту је забрањена градња. Дозвољена је изузетно:

- изградња објеката за газдовање шумама, у смислу Закона о шумама

- реализује се директно на основу овог Плана и Закона.

- изградња објеката инфраструктуре, у складу са правилима уређења и грађења за ту врсту објеката. Изградњу објеката инфраструктуре на шумском земљишту могуће је реализовати директно на основу одредби овог Плана, под условом да се трасе инфраструктуре воде парцелама некатегорисаних, шумских или јавних путева. У случају изградње на земљишту ван ових парцела директно спровођење је према Закону.

- изградња објеката/комплекса за коришћење обновљивих извора енергије (постројења биомасе и сл.) на шумском земљишту реализује се у складу са правилима, стандардима и нормативима за ову врсту објеката и уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за послове шумарства.

- реконструкција и доградња и надградња постојећих стамбених, спортских и смештајних објеката до капацитета утврђених правилима

- изградња објеката у функцији туризма, рекреације и ловства

- реализује се на парцелама које имају основне инфраструктурне претпоставке и то на основу претходно урађеног Урбанистичког пројекта, у складу са правилима грађења утврђеним у овом Плану. За изградњу објеката у функцији ловства, туризма и рекреације на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност министарства надлежног за послове шумарства.

- изградња отворених садржаја у функцији рекреације на шумском

земљишту (шумске пешачке или трим-стазе, видиковци, пунктови за одмор, настрешнице и сл.) може се реализовати директно на основу одредби овог Плана, издавањем локацијске дозволе, и то уколико такви објекти не захтевају посебне инфраструктурне услове.

Правила за изградњу објеката у функцији ловства, туризма и рекреације:

- минимални ниво инфраструктурне опремљености је: приступ јавном путу, прикључење на електроенергетску мрежу, интерни систем водовода и канализације (бунар и водонепропусна септичка јама).

- Грађевинска линија на мин 5,0m од спољне ивице путног појаса (локалног и некатегорисаног пута,

- максимални индекс заузетости парцеле је 10%, а максимални индекс изграђености 0,2;

- максимални проценат заузетости земљишта свим изграђеним садржајима (објекти, приступне, манипулативне, паркинг-површине и сл.) је 40%;

- максимална површина парцеле је 15,0 ари

- спратност објеката максимално П+Пк

- максимално примењивати природне материјале (дрво, камен, шиндра и др.) и традиционалне форме.

- максимално задржати постојеће зеленило на парцели. Партер обработити применом природних материјала.

- Потребна је процена о потреби израде елабората заштите животне средине.

Обавезна је израда Урбанистичког пројекта

Отворени садржаји- партерни објекти (видиковци, пунктови за одмор, настрешнице и сл.) могу бити површине до 40 m²,

Обавезна је употреба природних материјала и традиционалних форми.

За формирање ветрозаштитних појасева у коридорима саобраћајница и пољозаштитних појасева на пољопривредном земљишту, препоручује се минимална ширина од 10 m на угроженим локалитетима.

ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

На водном земљишту је забрањена градња.

На водном земљишту дозвољена је изузетно:

- изградња објеката у функцији водопривреде и одржавања водотокова у складу са Законом о водама и водопривредним условима.

- изградња објеката инфраструктуре у складу са планом у складу са Законом о водама и водопривредним условима.

- изградња објеката друге намене (туризма, спорта и рекреацију) изузетно и у складу у складу са Законом о водама и водопривредним условима.

За подручје планираних акумулација (Јарменовачка акумулација-А1 и «Поточања –А2) намењених водоснабдевању, уређење и изградња ће се вршити на основу Плана детаљне регулације и Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (Сл.гл.РС бр.92/08).

ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ

Основни циљ коришћења обновљивих извора енергије је заштита природне средине и рационално коришћење природних енергетских потенцијала који су обновљиви и не загађују животну средину. Неопходно је повећати учешће енергије произведене из обновљивих извора у односу на енергију произведену из конвенционалних извора енергије.

Повећањем производње енергије из обновљивих извора позитивно се утиче на унапређење природне средине, смањује се девастација шума и загађење ваздуха, емисија гасова који изазивају ефекат стаклене баште и смањује се зависност од фосилних горива. Циљ је оптимално и целовито коришћење свих природних ресурса – хидропотенцијала, енергије сунца и ветра, енергије биомасе. Један од основних циљева је повећање енергетске ефикасности у енергетици применом одговарајућих стандарда, економских инструмената и организационих мера.

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих облика енергије, чиме би се знатно утицало на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Биомаса и биогаз

Простор који обухвата план има значајну количину био отпада који поседује енергетски потенцијал концентрисан у отпацима од пољопривредне и шумске производње.

Биомаса се користи у процесима сагоревања или конвертује у системима који производе топлотну енергију, електричну енергију, или у топлотну и електричну. Најперспективније могућности за коришћење биомасе су:

- загревање простора у домаћинствима и зградама коришћењем палета или брикета од биомасе;
- сагоревање или потпуна замена ложења мазута или угља у топланама;
- производња електричне струје коришћењем остатака из пољопривреде и од дрвета.

Биомаса се може користити и за производњу течних и гасовитих горива: биоетанола, биодизела и биогаса.

Реализација директно на основу плана уз претходно прибављене потребне сагласности надлежних органа и институција у складу са законом и прописима који покривају материју.

Геотермална енергија

Геотермалне воде на подручју које обухвата плана регистроване се у реону Наталинаца. Могу се користити у зависности од минералног састава и температуре за:

- производњу топлотне енергије за грејање објеката и припрему потрошне топле воде;
- производњу топлотне енергије за грејање стакленика и пластеника, сушење пољопривредних производа;
- технолошке;
- рекреативне потребе.

Сунчева енергија

Повољни климатски услови и велики број дана са сунчаним интервалима, пружају могућност коришћења сунчеве енергије за сопствене потребе, пре свега за добијање топлотне енергије.

Енергија ветра

Према досадашњим истраживањима подручје општине Топола не спада у локације погодне за изградњу ветроелектрана, али уколико истраживања покажу могућност реализације истих, реализација је могућа само на основу плана детаљне регулације уз претходно прибављене потребне сагласности надлежних органа и институција у складу са законом и прописима који покривају материју.

Хидроенергија

Општина Топола није богата водним потенцијалом, тако да ниједан водоток са овог подручја није евидентиран у „Катастру МХЕ на територији СР Србије ван САП“, који је израдио Институт „Јарослав Черни“ из Београда (1987.год.). Изузетно је могуће градити мини хидроелектране и на другим локацијама уз сагласност надлежног Министарства у погледу максималног искоришћења енергетског потенцијала водотокова и сагласности других надлежних министарстава и институција. Реализација кроз план детаљне регулације.

II 2.3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план општине Топола представља плански документ за подручје општине у њеним административним границама, и то за плански период до 2025. године. Просторни план општине представља плански основ за израду урбанистичких планова и урбанистичких пројеката на територији општине, као и за директну примену правила грађења и уређења овог плана, на подручју за које није предвиђена израда урбанистичког плана. Сви плански документи у даљем поступку планирања простора морају да буду усаглашени са Просторним планом општине и то у погледу: планских решења, правила уређења, грађења и заштите простора.

II 2.3.1. СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

I СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ОСНОВУ ПОСТОЈЕЋИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

Спровођење Просторног плана општине Топола вршиће се на основу постојећих планских докумената који нису у супротности са решењима Просторног плана:

1.1. Планови донети пре доношења Закона о планирању и изградњи (Сл.гл.РС бр. 47/03 и 34/06):

Урбанистички планови ван граница Генералног плана Топола 2025, рађени или преиспитани према Закону из 2003.год, примењиваће се уколико нису у супротности са решењима овог Просторног плана.

1.2. Планови донети после 2003. године

Генерални план «Топола 2025.» (Одлука бр. 020-198/2009-05, («Службени гласник СО Топола», број 4/2009).

Урбанистички планови ван подручја Генералног плана.

II СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ИЗРАДОМ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

Спровођење Просторног плана општине Топола вршиће се израдом нових урбанистичких планова који ће да се раде на основу овог Просторног плана. Израда ових планова вршиће се за одређена насеља и целине. Израда одговарајућих урбанистичких планова предвиђена је за следећа подручја:

Планови генералне регулације

1. За седиште општине Топола:

План генералне регулације насеља Топола

Скупштина општине Топола, на основу члана 35. и 46. Закона о планирању и изградњи, донела је Одлуку о изради Плана генералне регулације насеља Топола (бр 020-379/2009-05, од 4.12.2009. године). Граница обухвата плана поклапа се са границом Генералног плана«Топола 2025.».

Основне смернице за израду плана генералне регулације утврђене су

решењима овог Просторног плана - улога Тополе у мрежи насеља, пројекције становника, јавне службе, крупна инфраструктура. Циљ израде Плана генералне регулације је усклађивање постојеће планске документације са новом законском регулативом и стварање услова за развој јавних и осталих функција, саобраћајне и комуналне инфраструктуре уз еколошко очување равнотеже животног простора. Планска поставка је јачање квалитета урбаних функција Тополе, даљи развоја секундарних делатности, јачање функције центра услужних делатности, јавних функција, посебно вишег ранга, информатике и др, праћено начином уређења и изградње који подиже урбанитет насеља.

2. За центре заједница сеоских насеља

План генералне регулације за насељено место Доња Шаторња у општини Топола

Скупштина општине Топола, на основу члана 35. и 46. Закона о планирању и изградњи, донела је Одлуку о изради Плана генералне регулације за насељено место Доња Шаторња у општини Топола (бр 020-367/2009-05, од 4.12.2009. године).

План генералне регулације за насељено место Наталинци у општини Топола

Скупштина општине Топола, на основу члана 35. и 46. Закона о планирању и изградњи, донела је Одлуку о изради Плана генералне регулације за насељено место Наталинци у општини Топола (бр 020-365/2009-05, од 4.12.2009. године).

3. За сеоски центар

План генералне регулације за насељено место Јарменовци у општини Топола

Скупштина општине Топола, на основу члана 35. и 46. Закона о планирању и изградњи, донела је Одлуку о изради Плана генералне регулације за насељено место Јарменовци у општини Топола (бр 020-376/2009-05, од 4.12.2009. године).

Подручја обухваћена овим плановима генералне регулације су грађевинска подручја катастарских општина Доња Шаторња, Наталинци и Јарменовци. Тачан опис граница дефинисаће се кроз концепт Плана, а у складу са грађевинским подручјем дефинисаним кроз овај Просторни план.

Циљ израде ових планова је концепција уређења грађевинског реона и карактеристичних целина у насељу, дефинисање правила и услова усмеравајућег карактера и осталих услова уређења простора, као и постављање општих и специфичних захтева за обликовање (за центар насеља, амбијенталне целине и друго) и утврђивање средерочног програма уређивања земљишта предвиђеног за површине јавне намене.

Планови детаљне регулације

1. Зоне и целине са посебним режимима заштите: културна добра – «Карађорђева Топола» - Опленац
2. Изворишта водоснабдевања (А1 и А2)
3. Саобраћајни и инфраструктурни системи
4. Нове привредне зоне ван грађевинских подручја насеља, дуж везних коридора повезивања са суседним општинама (поглавље II 1.4.1.)
5. Туристичка подручја (поглавље II 1.5.)
6. Подручја експлоатације минералних сировина.

Границе Планова детаљне регулације дате су оријентационо (Реферална карта 4, Спровођење плана). Тачне границе биће утврђене одлукама о изради

урбанистичких планова у складу са стручним мишљењем Комисије за планове.

Израда урбанистичких планова могућа је и за друге зоне и насеља, односно делове насеља, као и за инфраструктурне коридоре и објекте, подручја потенцијалних привредно-радних зона као и у зонама туристичким, производним, услужним, комуналним, заштитним, и др. уколико се за то укаже потреба.

За грађевинска подручја уз државне путеве ради се урбанистички план уз сарадњу са управљачем инфраструктурног објекта.

Врста планског документа се одређује према Закону о планирању и изградњи.

Правила уређења и грађења утврђена овим Планом су основ и смерница за израду наведених планова.

У току имплементације Просторног плана општине, а на основу Закона о заштити животне средине (чл. 35 и 36), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (чл. 5, 6 и 9) и Закона о процени утицаја на животну средину, за урбанистичке планове који се раде на територији општине Топола доноси се одлука о приступању или не приступању изради *Стратешке процене утицаја на животну средину*.

III СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ИЗРАДОМ УРБАНИСТИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Урбанистичким пројекти раде се у складу са обавезама датим кроз правила уређења и грађења за одређене зоне и намене.

IV СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ДИРЕКТНО НА ОСНОВУ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА И ПРОПОЗИЦИЈА ОВОГ ПЛАНА

Шематски прикази уређења

- Шематски приказ уређења насеља Белосавци
- Шематски приказ уређења дела насеља Горња Трнава

Зоне директне примене Просторног плана

Преостали део планског подручја представља зону директне примене Плана. Ово подразумева издавање информације о локацији и локацијске дозволе на основу Просторног плана општине (према чл. 53. и 57, ст.1 Закона). Кроз правила уређења и грађења дефинисани су параметри за изградњу, односно критеријуми за забрану грађења на одређеном простору или за одређене врсте објекта.

Овим начином спровођења нису обухваћене намене за које Закон просипује обавезну израду планског документа

II 2.3.2. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Приоритетне активности на имплементацији Просторног плана утврђују се за прву етапу реализације планских решења до **2015.** године, то јест до приспећа рока за преиспитивање планских решења.

Полазећи од планских концепција, циљева и решења Просторног плана општине Топола, приоритетне активности јесу:

1. Заштита, уређење и развој природних система и ресурса

Заштита и одрживо коришћење пољопривредног земљишта

- Поправљање аграрних карактеристика обрадивог земљишта након детаљних истраживања,

- Пилагођено диференцијално узгајање биљака, са приоритетним пошумљавањем земљишта ниске бонитетске класе и са нагибом већим од 20⁰, односно подршци узгајању воћарства и виноградарства,
- Спровођење антиерозивних мера и радова,
- Стимулативним мерама из разних фондова, образовањем земљорадника и применом савремених стандарда у пољопривреди укоренити органску пољопривреду која ће имати бренд производ без конкуренције на тржишту,

Заштита и одрживо коришћење шума

- Повећати степен пошумљености, пошумљавањем према приоритетима и на основу програма газденских јединица,
- Пошумљавање терена под нагибом, ерозионих терена и земљишта слабије бонитетске структуре,
- Унапређење стања храстових шума,
- Обезбеђивање сталне и адекватне неге – сече ради прореда, лечење и сл.,
- Утврђивање стања дивљачи – картирањем биотопа угрожених врста и ловишта,
- Ревизија и спровођење ловних основа ловишта и годишњих планова ловишта "Каменица" према карти биотопа,
- Ревизија и спровођење планова рибарења средњорочних и дугоричних у циљу унапређења стања рибљег фонда а посебно угрожених врста рибе у рекама Јасеница и Каменица..

Заштита и одрживо коришћење вода

- Регулација бујичних токова према приоритетима и чишћење обала,
- Успоставити одбрамбени система одбране од поплава према плану управљања сливног подручја,
- Спровести антиерозионе мере у функцији заштите водног земљишта, према приоритетима.
- Одређивање зона санитарне заштите постојећих изворишта водоснабдевања (израда Елабората о зонама санитарне заштите).

Минералне сировине

- Извођење истражних радова ради процене резерви метала и неметала у циљу њиховог даљег експлоатисања (израда техничко аналитичке документације и истражних радова),
- Извршити санцију и рекултивацију копова у зони заштите непокретног културног добра „Карађорђева Топола“
- Санација и рекултивација морају бити спроведене према условима из техничко - урбанистичке документације.

2. Просторни развој, дистрибуција становништва и мрежа насеља и јавних служби

Становништво

- Задржавање младог становништва на руралном подручју општине
- Израда и реализација програма запошљавања и samozapoшљавања радно способног и женског дела популације у сектору МСП, туризма, услуга, заштити животне средине и водопривреди.
- Израда и реализација посебног сегмента за обезбеђење допунских извора прихода породичним газдинствима у склопу програма запошљавања, интегралног руралног развоја и развоја микро-бизниса.
- Организовање програма доживотног учења, стицања нових знања и вештина и других облика образовања одраслих.

Мрежа насеља

Израда и почетак реализација програма ревитализације, инфраструктурног опремања и уређења изграђеног простора центара у мрежи насеља и насеља са туристичким функцијама

Развој одрживе мреже услуга и објеката јавних служби

- Реконструкција објеката образовања, подизање квалитета образовног процеса, опремање и увођење напреднијих техника рада, стварање услова за нове програме у основним школама

- Организовање специјализованог превоза за ученике припремне предшколске наставе и основног образовања.

- Увођење нових смерова у средње образовање у складу са потребама општине (приоритетно пољопривредне и туристичке струке)

- Подизање нивоа квалитета, опремљености и организације активности пружања услуга примарне здравствене заштите у постојећој мрежи објеката у центрима у мрежи насеља

- Изградња објеката дечјих вртића у центрима заједнице насеља и сеоским центрима

- Организовање припремне предшколске наставе у објектима дечјих вртића и основних школа да би се остварио обухват од 100% континента деце узраста 5,5-6,5 година

- Развој и организација пружања мреже услуга интегралне социјалне заштите, приоритетно за најосетљивије групе корисника. Организовање дневних центара приоритетно у центрима заједница насеља и сеоским центрима. Развој услуга мобилних служби проширене социјалне заштите (пројекат помоћи у кући старима, немоћнима и инвалидима).

- Развој локалних установа културе, локалних програма културе и понуде културних активности на руралном подручју. Реконструкција објеката домова културе за вишенаменско коришћење

- Развој спортских клубова и употпуњавање мреже спортско-рекреативних објеката на подручју општине.

- Прилагођавање објеката јавне намене за несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица

- Реконструкција и опремање зграде општинске управе уз унапређење рада

- Реконструкција и модернизација свих објеката месних канцеларија на сеоском подручју уз могућност проширења капацитета и увођење комплементарних јавних и комерцијалних садржаја

- Развој сервиса и управе

Комунални објекти

- Адекватно опремање и уређење гробалја,

- Учешће у регионалном систему управљања комуналним отпадом. Изградња трансфер станица на сеоском подручју

- Успостављање рециклаже на свим нивоима,

- Санација сметлишта.

3. Просторни развој и дистрибуција привредних делатности

Индустрија и МСП

- Развијати инвестиционе потенцијале општине Топола путем унапређења економске инфраструктуре и стварањем ефикасних комуналних система:

- Доношење планских докумената ПГР за општински центар и ПДР за радну зону «Кубршница».;

- активирање «Сервисне зоне» (инфраструктурно и комунално опремање).
- Убрзати (подстаћи) развој сектора МСП промоцијом предузетништва и стварањем ефикасних локалних система за подршку
- Створити услове за интензиван развој сектора производње и прераде хране

Пољопривреда

- Доношење Стратегије развоја пољопривреде
- Обука пољопривредника
- Заштита производа са географским пореклом ("опленачки виногради", винарија Александровић, винарија «Тријумф») и формирање брендова
- формирање задруга и струковних удружења пољопривредних произвођача
 - Формирање централне задруге за подручје општине са 4 радне јединице и струковних удружења пољопривредних произвођача
 - формирање складишта и прерадно-производних капацитета (откупне станице у центрима Наталинци, Доња Шаторња, Белосавци, Горња Трнава и Јарменовци, изградња мини прерадних објеката за млеко, за воће и поврће, изградња мини дестилерија, изградња и ревитализација зелених пијаца)
 - доношење планских докумената из области пољопривреде (програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, изводљивости наводњавања са постојећих и планираних акумулација.
 - унапређење примарне производње (хемијско педолошка анализа земљишта у области воћарства и виноградарства, развој органске повртарске производње у појасу језера, унапређење генетске основе говеда).

Туризам

- Израда Стратегије развоја туризма општине Топола
 - Изградња информативног туристичког центра у Тополи
 - Мапирање локалитета и стварање услова за додатне садржаје
 - Осавременавање постојећих и проширење нових туристичких капацитета.
- Израда и постављање туристичке сигнализације
- Израда плана стаза за рекреацију:
 - пешачке стазе у оквиру Карађорђевог Тополе, од Опленца до осталих садржаја ове културно-историјске целине
 - пешачка стаза - обала Јасенице од Калуђерице до Божурачке косе
 - пешачке стазе на Руднику
 - Реализација: бицикличке руте (ППРС)
 - унапредити туристичку понуду из области сеоског, спортског, рекреативног, излетничког и ловног туризма

4. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система и повезивање са регионалним инфраструктурним мрежама

Саобраћај

У наредном периоду неопходно је повећати првенствено безбедност саобраћаја на мрежи (посебно у насељеним местима), а потом и капацитет мреже што ће утицати на побољшање нивоа услуге као и створити предуслове (израда палнске и техничке документације) за надградњу постојеће саобраћајне инфраструктуре и изградњу нових коридора. У том смисли у првој фази реализације плана неопходне су следеће активности:

- активности усмерене према надлежним републичким институцијама и предузећима у циљу утврђивања коначне трасе брзе магистралне

саобраћајнице – Шумадијске магистрале и пруге Младеновац – Аранђеловац – Топола – Горњи Милановац – Чачак кроз израду одговарајуће планске и пројектне документације, а као прво претходне студије оправданости (са генералним пројектом) и стратешком проценом утицаја на животну средину

- усаглашавање активности са републиком на реализацији бициклических коридора из Просторног плана Републике Србије
- појачано одржавање, рехабилитација и реконструкција државних путева I реда, првенствено у погледу промене регулационих профила (проширења коловозних површина, додавања саобраћајних површина за друге видове саобраћаја, проширења за стајалишта јавног превоза...). Ово се пре свега односи на изградњу треће саобраћајне траке на државном путу првог реда М23 од Љубесела до Моравице – излаз из Тополе ка Београду у дужини од 2.6 км и изградња дела обилазнице за правац Рудник Ливница – Метеризе у дужини од 1.5 км (1. фаза).
- на мрежи општинских путева потребно је реконструисати трасе или делове траса у складу са приоритетима успостављени на општинском нивоу
- на приоритетним општинским правцима, посебно на деоницама кроз насељена места, изградња минимално са једне стране издвојене пешачке површине

Водопривреда

Водоснабдевање:

- Проширење изворишта Јарменовачка река, Поточања и Милића поток;
- Изградња система водоснабдевања за села из локалних изворишта.

Одвођење отпадних вода:

- Изградња канализације и постројења за пречишћавање отпадних вода Наталинцима, Јарменовцима, Доњој Шаторњи и Белосавцима.

Регулација водотокова:

- Регулација реке Јасенице у Шаторњи и Јарменовцима.

Термоенергетска инфраструктура

Гасификација Наталинаца из правца Раче на локалитету Мошорин, са дистрибутивног челичног гасовода који се снабдева природним гасом из ГМРС „Марковац“.

Гасификација подручја обухваћеног Генералним планом „Топола 2025“ преко ГМРС „Топола“ и МРС „Топола“ и повезивање са гасоводом високог притиска из правца Раче.

Решење о локацијског дозволи издаје се на основу Просторног плана општине Топола. Решење о локацијског дозволи је основ за израду Главног пројекта гасификације.

Након овога следи гасификација осталих насеља на територији општине у складу са приоритетима и програмом општине Топола.

Електроенергетска инфраструктура

Мере које се у планском периоду морају реализовати разврстане су у пет приоритетних група:

- приоритетном групом обухваћени су радови на правовременом и квалитетном одржавању постојећих електроенергетских објеката свих напонских нивоа
- приоритетну групу чине радови на изградњи и реконструкцији електроенергетских објеката којима се обезбеђује недостајућа ел.енергија

пре свега за категорију потрошача на средњем 10 kV напону и ниском напону 1 kV. Потребне за новим количинама ел.енергије за ове категорије потрошача се очекује већ у првој етапи плана.

- приоритет обухвата улагања у циљу отклањања слабих тачака у Е.Д. систему (растерећење преоптерећених Т.С, далеководи и мреже ниског напона, замену дотрајале мреже на дрвеним стубовима повећање недовољног пресека проводника на далеководима 10 kV и мрежи ниског напона и др. чиме се побољшава поузданост напајања.
- приоритетну групу чине радови на модернизацији електроенергетских објеката-увођење даљинског надзора и управљања преко диспечерског центра, чиме се стварају услови за бољи увид у стање електроенергетских објеката, за брже интервенције и смањује трајање отклањања кварова.
- приоритет имају радови којима се повећава економичност експлоатације Е.Д. објеката као што су:
 - смањење потрошње ел.енергије коју ангажује јавна расвета, коришћењем савремених светлосних извора који уз већу ефикасност ангажују мање потребну снагу ел.енергије
 - заменом односно коришћењем кабловског снопа 1 kV на нисконапонској мрежи и мрежи S.N. 10 kV чиме се смањују трошкови одржавања због сече растиња испод истих које је знатно мањег обима у односу на мреже грађене са голим ALC проводницима

Приоритет улагања сагласно наведеним критеријумима утврђује надлежна Е.Д. кроз своје годишње планове.

Телекомуникациона инфраструктура

Сама реализација инвестиционих активности највише зависи од већ зацртаних програмских циљева „Телекома“ као што је фиксна телефонија у Србији без двојничких прикључака, улазак фиксне телефоније у свако домаћинство са потпуном дигитализацијом и новим сервисима итд.

5. Заштита животне средине, природних вредности, предела и биодиверзитета

- Израда и спровођење плана заштите и управљања квалитетом ваздуха, воде и земљишта,
- Дефинисање система мониторинга квалитета ваздуха, воде и земљишта на подручју општине,
- Израда и доношење ЛЕАП-а, односно програма заштите животне средине,
- Израда и спровођење плана заштите од буке по зонама и појасевима с различитим оптерећењем буком,
- Пошумљавање еродобилних и других земљишта најслабијег производног потенцијала и предузимању других мера заштите од ерозије на основу Плана за проглашење ерозионих подручја и редоследа приоритета,
- Израда и реализације пројеката санације клизишта на подручју општине,
- Чишћење и рекултивација сметлишта,
- Спровођење гасне топлификације,
- Формирање заштитног зеленила дуж државних путева и других саобраћајница, и дуж зона и објеката који емитују загађење,

6. Заштита, презентација и контролисано коришћење културних добара

- Унапређење уређења и презентације споменика културе и њихово

интегрисање у туристичку понуду општине.

- Спровођење категоризације и мера заштите за евидентирана непокретна културна добра и валоризовано грађевинско наслеђе.

- Утврђивање граница заштићене околине и зона са диференцираним режимима заштите, изградње и уређења простора за категорисана непокретна културна добра.

- Израда и спровођење програма археолошких истраживања целокупне територије општине и категоризације највреднијих и угрожених археолошких локалитета, као и локалитета који могу да се integriшу у туристички понуду општине.

- Спровођење комплетних мера техничке заштите са обновом категорисаних објеката културе према утврђеним и верификованим конзерваторским елаборатима и уклањање објеката који девастирају квалитет културног наслеђа и пејзажне/амбијенталне вредности њихове заштићене околине.

7. Заштита од елементарних непогода и других несрећа

- Доношење План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама
- Регулација водотокова
- Спровођење антиерозионих мера и радова у сливовима.
- Израда катастра клизишта за целу територију општине.
- Урадити карту сеизмичке микрорејонизације за целу територију просторног плана.

- Доношење Плана заштите од пожара и редовно спровођење превентивних мера заштите од пожара.

II 2.3.3. МЕРЕ ЗА ПОДСТИЦАЊЕ РАВНОМЕРНОГ РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА И КООПЕРАЦИЈЕ СА СУСЕДНИМ ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Повољан географски и саобраћајни положај омогућује интегрално повезивање, како самих насеља на територији општине, тако и успостављање међуопштинских и међурегионалних функцијских односа и веза са суседним центрима у окружењу и шире, и активирање потенцијала општине.

Јавни и приватни сектор и локалне акционе групе општине Топола оствариваће континуалну сарадњу на јачању веза са суседним општинама и развоју регионалних веза у оквиру функционалног урбаног подручја (ФУП националног значаја), односно на функционалним подручјима Шумадијске области (НСТЈ-3 ниво) и региона "Шумадија и Западна Србија" (НСТЈ-2 ниво), приоритетно у процесу припреме и реализације планова, програма и пројеката у домену:

- модернизације, реконструкције и изградње саобраћајне инфраструктуре државних и општинских путева који повезују суседне општине.

- развоја и кооперације локалних акционих група за рурални развој са суседним општинама;

- јачања привредних веза у оквиру функционалног подручја.

- интензивирања функционалне и инфраструктурне везе

- заједничког одржавања, развоја и унапређења инфраструктурних система

- развоја комплементарних делатности и дефинисања компатибилних садржаја, ради заједничког наступања на тржишту

- повезивања туристичких потенцијала и капацитета општина, повезивања туристичко рекреативних зона у циљу заједничке понуде; сарадња

Туристичке организације са организацијама суседних општина, региона и Републике

- успостављања социолошких, социјалних и културолошких веза
- размене искустава у реализацији истих или сличних програма
- успостављања економско финансијских односа у виду партнерских веза и заједничког улагања у иновацију и техничка достигнућа
- формирања заједничког мониторинга за праћење коришћења и заштите животне средине
- координације програма заштите, унапређења природне и животне средине, природних и културних вредности и специфичности територије као и формирања заједничких културних програма
- координације и сарадње у области заштите од елементарних и других непогода

II 2.3.4. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Кључни учесници у спровођењу Просторног плана су, у складу са својим надлежностима и делокругом рада:

- органи управљања општине Топола и општинска управа,
- републички ресорни органи и фондови,
- републичка и општинска јавна предузећа,
- јавне установе и посебне организације;
- Привредна комора Србије и привредна комора у Крагујевцу,
- регионалне и локалне пословне асоцијације,
- домаће и стране банке,
- заинтересовани пословни субјекти,
- цивилни сектор (невладине организације), и
- становништво општине Топола.

Кључни учесници на републичком нивоу управљања су:

- министарства са одговарајућим управама, дирекцијама и агенцијама за послове пољопривреде, шумарства, водопривреде, рударства, саобраћаја, енергетике, телекомуникација, привредног и регионалног развоја, туризма, услуга, просвете, здравствене заштите, социјалне заштите, културе, спорта, изградње објеката и заштите животне средине;

- јавна предузећа надлежна за послове водопривреде, електропривреде, шумарства, државне путеве, железничке пруге и телекомуникације;
- заводи надлежни за заштиту природе и споменика културе и други републички ресорни органи, организације, агенције и фондови.

Кључни учесници на регионалном нивоу управљања су

- регионална и привредна комора у Крагујевцу.
- различите агенције, фондови и пословне асоцијације у Тополи и Крагујевцу.

Кључни учесници на локалном нивоу управљања су:

органи општине Топола и суседних општина, општинска јавна комунална предузећа, дирекције, агенције, фондови, јавне установе и месне заједнице с подручја општине Топола.

Поред наведених учесника неопходно је анимирати и организовати учешће других актера у спровођењу овог просторног плана, у првом реду пословне (привредне) субјекте, пословне асоцијације, невладине организације, удружења грађана и становништво општине Топола.

II 2.3.5. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Ефикасност спровођења Просторног плана условљена је обезбеђењем координације предвиђених активности и различитих актера/учесника. Полази се од искустава земаља ЕУ да се успешна координација може обезбедити применом мултисекторског приступа - комбинације мера и инструмената различитих политика према тематским областима и проблемима који се планом решавају, као и успостављањем институционално-организационих аранжмана и партнерства на различитим релацијама (јавни - приватни сектор, јавне - независне институције, ниво управљања - јавност и др.).

Основне мере и инструменти различитих политика за имплементацију решења Просторног плана за период до 2015. године базирани су на постојећем систему управљања у Србији, а у одређеној мери се сугеришу мере и инструменти који ће у овом периоду бити дефинисани и примењивани током процеса приступања ЕУ.

Предприступни инструмент ЕУ (IPA – Instrument for Pre-accession Assistance) садржи пет основних компоненти:

1. подршка у транзиционом процесу и изградња институција;
2. регионална и прекогранична сарадња;
3. регионални развој;
4. развој људских ресурса; и
5. рурални развој,

где ће за сваку од наведених компоненти бити обезбеђени посебни фондови. Компоненте 1. и 2. намењене су земљама **потенцијалним** кандидатима, док су компоненте од 1. до 5. намењене земљама кандидатима. Земљама потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ биће омогућено коришћење средстава из фондова прве две компоненте, уз отворену могућност да се из тих средстава финансирају и програми/пројекти из преостале три компоненте.

Један од задатака у ефикасној употреби фондова ЕУ и Републике Србије јесте успешно програмирање и предлагање пројеката за финансирање из средстава ЕУ, Националног инвестиционог плана и републичких фондова, међу којима су и пројекти номиновани у поглављу II 2.3.2. (Приоритетна планска решења и пројекти).

Полазећи од претходних ставова, мере и инструменти за имплементацију Просторног плана су отворени за усклађивање са променама система управљања и планирања у Србији у току спровођења овог плана.

Ради спровођења Просторног плана, Скупштина општине Топола покренуће, преко својих представника код надлежних републичких органа, измене и иновацију одговарајућих прописа, норми и активности у вези са мерама и инструментима политика.

Мере и инструменти опште економске политике

Значајним се сматра установљавање мера и инструмената опште економске политике, и то повољних дугорочних кредита и пореских подстицаја за:

- приватан сектор и власнике непокретности, за улагања у спровођење мера заштите и програме комплексног уређења пољопривредно-шумског простора у складу са смерницама руралне рејонизације, програме антиерозионе заштите земљишта, програме прикупљања и пречишћавања отпадних вода, санитарно безбедног прикупљања, прераде и депоновања комуналног отпада, коришћења нових и обновљивих извора енергије, као и у спровођење мера заштите животне средине и природних ресурса, заштите и презентације природних и непокретних

културних добара;

- развојно опредељене пољопривредне произвођаче, уз посебне додатне стимулације за младе пољопривреднике који преузимају напуштена и старачка газдинства, улажу у изградњу објеката и/или оснивање малих и микро предузећа за откуп и прераду локалних пољопривредних производа, откуп и примарну прераду шумских плодова, лековитог и ароматичног биља, ветеринарских амбуланти, станица и апотека, објеката саветодавне пољопривредне службе, сервиса за пољопривредну механизацију и других техничких сервиса; као и за пољопривредне произвођаче који уводе методе органске производње и сл.;

- изградњу и модернизацију садржаја туристичке понуде и опреме (улагања у прибављање и уређење грађевинског земљишта, комунално опремање, изградњу и реконструкцију објеката сеоских домаћинстава за туристички смештај, изградњу туристичке опреме и др.);

- организацију и пружање услуга јавних служби у приватном сектору.

Мере и инструменти других политика

Основне мере и инструменти политике заштите и коришћења пољопривредног земљишта и развоја пољопривреде јесу:

коришћење бесповратних средстава буџетске подршке Републике за реализацију пројеката руралног развоја од стране регистрованих пољопривредних газдинстава за укрупњавање и консолидацију земљишних поседа, пошумљавање и затрављивање ерозијом угрожених подручја, промовисање и заштиту локалних производа, развој органске производње, као и од стране локалних заједница и локалних акционих група/удружења грађана за побољшање општих услова живота на селу, кроз припрему и спровођење пројеката интегралног руралног развоја и друге модалитете подршке одрживом развоју пољопривреде и села.

- обезбеђење услова да се преко банкарског система користе повољни краткорочни и дугорочни кредити за инвестирање у:

- програме уређења пољопривредно-шумског земљишта на подручју општине
- програме развоја органске производње, посебно за подручја заштићених културних добара и резервисане туристичке просторе.

- обезбеђење пореских стимулација - смањење пореза на пренос апсолутних права коришћења непокретности при куповини пољопривредног земљишта и напуштених стамбених и економских објеката у селима, смањење/ослобађање од пореза на закуп пољопривредног земљишта и сл; као и дестимулације - временски прогресивно повећање пореза власницима који не обрађују, односно не користе пољопривредно земљиште у складу са законом и решењима овог просторног плана.

Основне мере и инструменти политике заштите и коришћења шума, развоја шумарства и ловства јесу:

- удруживање средстава јавних предузећа и јавних прихода општине Топола у области шумарства и водопривреде с приватним сектором за финансирање:

- унапређења стања постојећих шума, повећање степена шумовитости и реализацију биолошких антиерозионих радова - Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме” и приватни шумовласници у општини;
- пошумљавања и одржавања шума, општинска управа и приватни шумовласници у општини;
- заштите и очувања природних добара и биодиверзитета - министарство и фонд за заштиту животне средине, стараоци природних добара, власници непокретности и невладине

организације;

- рекреативног опремања и одржавања шуме у функционално оптималнијем стању - Министарство економије и регионалног развоја, општинска управа и заинтересовани пословни субјекти/инвеститори туристичко-рекреативне инфраструктуре.

- обезбеђење средстава корисника ловишта за улагања у заштиту, производњу и узгој дивљачи.

Основне мере и инструменти политике заштите и коришћења вода и развоја водопривреде јесу:

- свођење губитака у мрежи на мање од 20%, односно оптимално до 15% и успостављање поузданог мерног система (са водомерима који региструју потрошњу сваког корисника) и мониторинг система (са мерењем протока у свим гранама система, регистровањем водних биланса регистроване и нерегистроване потрошње и контролом свих кључних тачака у мрежи), ради обезбеђења потпуне хидрауличке осмотривости система.

- усклађивање продајне цене воде са стварним трошковима просте репродукције система, трошковима заштите изворишта и покрићем дела трошкова проширене репродукције (око 30%) за даљи развој система; напоре са доношењем и применом пакета мера за рационализацију потрошње воде и заштиту вода од загађивања - успостављањем реалне висине накнада за коришћење воде и упуштање употребљене воде и др., у складу са законом и Стратегијом дугорочног развоја водопривреде Републике Србије.

- обезбеђење средстава јавних прихода Републике Србије и општине Топола у области водопривреде и заштите животне средине и бесповратних републичких средстава за рурални развој, као и конкурисање за коришћење средстава предприступног инструмента ЕУ и донација за финансирање заштите изворишта воде, развој локалних водовода и канализационе мреже, пречишћавање отпадних вода општинског центра и санитацију насеља на руралном подручју.

Основне мере и инструменти политике развоја и размештаја индустрије и МСП јесу:

- развој локалног финансијског и банкарског система и интензивније коришћење текућих подстицајних мера за развој приватног предузетништва.

- предузимање низа подстицајних мера на општинском нивоу у поспешивању развоја приватног предузетништва (пореске олакшице, обезбеђивање локација, стимулативне мере комуналне политике и политике цена грађевинског земљишта, организовање обуке и курсева за заинтересоване предузетнике и друге мере).

- обезбеђење услова за привлачење инвестиција (домаћих и страних) - банкарских кредита, финансијских зајмова, стратешких партнера и инвеститора (уз повољну локалну регулативу); стварање активне, стабилне и сигурне климе за инвестиције и налажење стратешких партнера за реструктурирање великих система.

- прилагођавање органа управљања општине, уз подршку регионалне привредне коморе у Крагујевцу, улози централног планера/координатора и контролора економског развоја, доносиоца главних стратегија, политика и регулација, затим јавних предузећа улози јавних сервиса за развој привреде, уз смањење управног апарата и ефикасније администраирање.

- обезбеђење координације, мониторинга и управљања привредним развојем на општинском и регионалном нивоу кроз оснивање и сарадњу општинских и регионалних канцеларија/развојних институција; подршка

самозапошњавању и развоју МСП, развој сарадње јавног и приватног сектора; контактирање потенцијалних финансијера (државни фондови и агенције, локални привредници и предузетници и инострани стратешки партнери за финансирање атрактивних пројеката од интереса за локалне заједнице и суседне општине); организација израде потребне планске и техничке документације и истраживања, програма, пројекција и бизнис планова који ће конкурисати за средства различитих фондова, као што су НИП, СИЕПА, укључујући и средства предприступног инструмента IPA Европске уније и европских институција (Европска банка за обнову и развој - EBRD, Европска агенција за реконструкцију - EAR, и др); ефикасно руковођење буџетом локалне заједнице, локалним економским развојем, инвестицијама у развојне пројекте, интересним повезивањем локалних заједница на регионалном и националном нивоу.

Основне мере и инструменти политике развоја туризма јесу:

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко Министарства економије и регионалног развоја, агенција и фондова (за развој туризма, за развој и др), јавних прихода општине у области туризма и приватног сектора, уз конкурисање општине за коришћење средстава предприступног инструмента ИПА Европске уније (у оквиру компоненте 3 и 5), за припрему и спровођење програма развоја туризма и комплементарних делатности, изградње туристичке инфраструктуре и уређења простора.

- интензивнији развој маркетиншких активности за организацију туристичке понуде и презентацију свих туристичких активности и садржаја, а нарочито тематских итинерера намењеним различитим циљним групама туриста - рурални и еко туризам, путеви културе, спортско-рекреативни, ловни и други садржаји и активности у простору општине и суседних општина.

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко Министарства економије и регионалног развоја и фондова (за развој туризма, заштиту животне средине и др) и из јавних прихода општине, приватног сектора и невладиних организација за реализацију програма едукације локалног становништва и њиховог укључивања у туристичку понуду домаћинског туризма и друге туристичке програме на простору локалне заједнице.

Основне мере и инструменти политика развоја линијских и комуналних инфраструктурних система јесу:

- удруживање средстава за развој државних путева из буџета Републике Србије, средстава Јавног предузећа „Путеви Србије” и кредитних средстава међународних асоцијација и Европске банке за реконструкцију и развој.

- обезбеђење средстава из јавних прихода општине, уз партиципацију Јавног предузећа „Путеви Србије” за реконструкцију планираних општинских путева.

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарства надлежног за енергетику и средстава Јавног предузећа „Електропривреда Србије” у реконструкцију постојеће и изградњу планиране дистрибутивне мреже и електроенергетских објеката на подручју општине.

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарства надлежних за енергетику и рударство и животну средину, средстава агенција (за енергетску ефикасност), фондова (за заштиту животне средине) и средстава приватног сектора за истраживање и комерцијално коришћење локалних, обновљивих и нових извора енергије, као аутономних система за задовољавање одређених локалних енергетских потреба (у домаћинствима, пољопривреди и комерцијалним делатностима), као и подстицајних и кредитних средстава за улагања у енергетски штедљивију изградњу и коришћење објеката и нове

енергетски ефикасније и еколошки прихватљивије технологије.

- обезбеђење средстава Јавног предузећа „Србијагас”, у складу са законом, Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2015. године и Националним акционим планом гасификације, за развој система снабдевања општине природним гасом.

- обезбеђење средстава телекомуникационих оператера с лиценцом, као и Јавног предузећа „Пошта Србије” за реализацију планираних активности на телекомуникацијама и поштанском саобраћају, уз обезбеђење партиципације средстава јавних прихода општине из буџета Републике Србије преко министарства надлежног за телекомуникације и других извора за реализацију руралног радиотелефонског система и месних (приступних) мрежа за ретко настањене делове подручја општине.

- обезбеђење средстава јавних прихода општине и приватног сектора, уз конкурисање за коришћење средстава предприступног инструмента IPA Европске уније (у оквиру компоненте 5) и донација за развој локалне инфраструктуре (општинских путева, водовода, канализације и/или руралне санитације насеља - санитарно безбедног третмана отпадних вода, санитацију сеоских сметлишта, руралног радиотелефонског система и месних мрежа и објеката заједничке комуналне потрошње).

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко надлежних министарстава, агенција (за заштиту животне средине и др) и фондова (за заштиту животне средине), јавних прихода општине и приватног сектора, уз конкурисање општине за коришћење средстава предприступног инструмента IPA Европске уније (у оквиру компоненте 3), Европске банке за обнову и развој-EBRD, Светске банке за инвестиционе програме и других кредитних и средстава из донација, за развој система управљања комуналним отпадом.

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарстава надлежних за енергетику и животну средину, агенција (за енергетску ефикасност) и фондова (за заштиту животне средине) и из јавних прихода општине за реализацију програма информисања и едукације становништва о могућностима и ефектима штедње и рационалне потрошње и супституције енергије и руралне санитације насеља.

Основне мере и инструменти политика политике заштите животне средине, природних и непокретних културних добара јесу:

- оснивање општинског фонда за заштиту животне средине.

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко Министарства надлежног за животну средину и просторно планирања и Фонда за заштиту животне средине и из јавних прихода општине Топола за реализацију предвиђених програма заштите животне средине, информисања и едукације становништва о могућностима и ефектима унапређења квалитета животне средине и за узимање активног учешћа у процесу доношења одлука од значаја за животну средину, нарочито у одлучивању о стратешкој процени утицаја планова и процени утицаја пројеката на животну средину.

- обезбеђење средстава из буџета Републике Србије преко министарстава надлежних за животну средину и културу, јавних прихода општине Топола, средстава приватног сектора и донација за спровођење заштите природних и непокретних културних добара.

Основне мере и инструменти политике заштите, резервисања и уређења простора јесу:

- прибављање земљишта за планиране трасе и објекте линијских и комуналних инфраструктурних система, инициране зоне изградње, туристичку

инфраструктуру и локалитете за смештај индустрије и МСП куповином и експропријацијом земљишта у јавну/државну својину и/или укључивањем приватног сектора (власника земљишта, девелопера, предузетника и сл) применом различитих модалитета јавно-приватног партнерства.

- целовита трансформација система управљања грађевинским земљиштем - од утврђивања грађевинског земљишта за јавне и остале намене, преиспитивања и диференцијације постојећих накнада за коришћење грађевинског земљишта у односу на стварне погодности коришћења локација и накнада за уређивање грађевинског земљишта у односу на подстицање или ограничавање појединих намена и активности и изградње простора, као и одговарајуће пореске олакшице и субвенције за финансирање саобраћајне и комуналне инфраструктуре. У склопу трансформације система управљања изграђеним, тј. грађевинским земљиштем утврђиваће се и примењивати дестимулативне (повећавања) или стимулативне (умањења) мере наплате разних такса (нпр. локалних комуналних такси и др.) и висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта за власнике непокретности у зависности од тога да ли граде и уређују изграђено земљиште у складу или са одступањима од правила утврђених овим просторним планом и одговарајућим урбанистичким планом.

- припрема и постепено увођење система компензација и нагодби с власницима земљишта и титуларима својине над земљиштем за настале штете, ускраћивање и умањење добити, као и компензационих програма (за развој пољопривреде и села, локалних инфраструктурних система, јавних служби, туризма и др) за ограничења у развоју локалних заједница на подручју Просторног плана насталих услед спровођења режима и мера заштите изворишта водоснабдевања, природних и непокретних културних добара.

III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Општинска управа општине Топола ће пратити примену Просторног плана и подносити Скупштини општине извештај о спровођењу Просторног плана, посебно прве етапе имплементације плана. Саставни део тог извештаја је оцена спровођења Просторног плана, с евентуалним предлогом допуне и измене плана.

На основу извештаја из претходног става, Скупштина општине Топола ће утврђивати потребу да се приступи допуни и измени Просторног плана.

Просторни план општине Топола (у даљем тексту План) се потписује, оверава и архивира у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" број 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 – Одлука УС, 24/11).

План је израђен у 5 (пет) примерака у аналогном и 5 (пет) примерака у дигиталном облику.

Један примерак потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у архиви Скупштине општине Топола.

Два примерка потписаног и овереног Плана у аналогном облику и два примерка у дигиталном облику чувају се у општинском органу управе надлежном за спровођење Плана.

Један примерак потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у ЈП „Дирекција за изградњу општине Топола“ у Тополи.

Један примерак потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у Предузећу „Арплан“ д.о.о. из Аранђеловца, које је обрађивач Плана.

План ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном Гласнику СО Топола“.

Ступањем на снагу овог Плана престаје да важи Просторни план општине Топола („Службени лист региона Шумадије и Поморавља“; број 33/1988).

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ТОПОЛА
БРОЈ: 35-18/2011-05-I
ДАНА: 29.12.2011. године

ПРЕДСЕДНИК СО ТОПОЛА

Рајка Митровић

ГРАФИЧКИ ДЕО

| | |
|--|---------------------|
| Реферална карта 1 | |
| Намена простора | P 1 : 50 000 |
| Реферална карта 2.1 | |
| Мрежа насеља и саобраћајна инфраструктура..... | P 1 : 50 000 |
| Реферална карта 2.2 | |
| Инфраструктурне мреже (водопривреда, термоенергетика, електроенергетика и телекомуникације) | P 1 : 25 000 |
| Реферална карта 3 | |
| Туризам и заштита простора..... | P 1 : 50 000 |
| Реферална карта 4 | |
| Спровођење плана..... | P 1 : 50 000 |
| Шематски приказ уређења насеља Белосавци | P 1 : 25 000 |
| Шематски приказ уређења насеља Горња и Доња Трнава | P 1 : 25 000 |
| Гасоводна инфраструктура | |
| Гасовод високог и средњег притиска..... | P 1 : 2 500 |
| (лист 1 – лист 11) | |